64 oldalas jubileumi szám
24 oldalas külön ajándékregénnyel együtt 20 fillér.

VASÁRNAP, 1934 OKTÓBER 14. XXX. ÉVFOLYAM 232. SZÁM.

debreceni
független Ujság
politikai napilap

Egy liberális ujság jubileumára

Irta: DR. BALTAZÁR DEZSŐ

Hogy ebbe a jubileumi számba én is szivesen irok, annak nemcsak az a magyarázata, hogy a Debreceni Független Ujság fennállása folyamán többször adott helyet beszédeimnek és cikkeimnek, hanem főleg az elismerés a lap érdemei iránt.

A főérdeme a politikai következetesség és elvszilárdság volt. Ez a főérdem még magasabbra nő, ha megtekintjük, hogy ez a következetesség és elvszilárdság a liberalizmus alapján, a liberalizmus szolgálatában állott. Már pedig minden komoly, gondolkozó fő előtt tisztán áll, hogy a világ is a maga végzetes zürzavaráből s országunk is anyagi és lelki lesülyedéséből csak a liberalizmus hatóerejével szabadulhat ki. A liberalizmus kettős magva a szeretet és a szabadság. Az emberélet melegsége és világossága együttesen. Melegség és világosság nélkül pedig nincsen fejlődés, nincsen tenyészet, nincsen élet.

Uj elméletekkel lehet bódítani a tömegeket. Áltathatják magukat velük a nemzetek is, egyenként is, együttesen is, a végkifejlődés a rettentő csapások elhordozása után mégis csak a liberalizmus jegye alatt jut el a boldogsághoz. A háború okozta rettentő nyomorúság folytán szemevilágát vesztett emberiségnek igen könnyü beadni hamis vádakat, hamis tanokat. Milyen hangos zengéssel trombitálják, hogy a liberalizmus csinálta a háborút. Számítanak reá, hogy a tömegek nem veszik kezükbe a történelmi ellenőrzés eszközét. Ez az eszköz ugyanis azt mutatja, hogy évezredeken által a véres háborúk folytonosságát a liberalizmus sarki ellentéte: a zsarnokság, zsarnokok becsvágya, gőgje, vérszomjúsága tartotta fenn.

A liberalizmus a táplálás, kényelem, egészség, művészet, tudomány, egyetemes jólét felvirágoztatása érdekében vitte küzdelembe a szellem és erkölcs minden fegyverét, a test és lélek tömérdek munkateljesítményeit. A liberalizmust most kiátkozó világ pedig gyülölet, pusztítás, háború szolgálatába állította be minden erejét.

A Debreceni Független Ujság ennek a liberalizmusnak volt hűséges apostola. A kenyere keserü volt, mert az ellenzékiség keserü kenyér volt mindig, ha nem is olyan, mint újabb időben. Ebben a vonatkozásban még nagyobb a jubiláló lap érdeme. A politikai következetesség érdemét nem lehet megkisebbíteni azzal a szokásos kézlegyintéssel, hogy a politikában nincs értelme a következetességnek, mert a politika a változó körülmények tudománya. Vannak igazságok és igazságok szolgálatában kifejlödött irányzatok, amelyeknek alapja örök, mert az emberi rendeltetés, emberi természet olyan alkatrészét képezik, amelyek nélkül nem is lenne emberi élet az élet. Ezeket az alapokat nem lehet megsemmisiteni. Feledés homokjával, hazudozások szemetjével, erkölcstelenség szennyével be lehet borítani időlegesen.De időnként jön az igazságok diadalának elemi ereje, amely árviznek és tüznek hatalmával ujra megtisztítja az alapokat.

A Debreceni Független Ujságnak az érdemét legmagasabbra az emeli, hogy liberális elve és következetessége mellől akkor sem tágított, amikor ez a kiállás életveszedelmet jelentett. Nemcsak az üzlet, de az élet is veszély fekete jegye alá került. Ezzel érintkezésben mondok köszönetet a Debreceni Független Ujságnak; mert a még most is visszarezgő súlyos időkben többször nyitotta meg előttem hasábjait, hogy bizonyságot tehessek az igazság mellett és megoltalmazhassak sokakat a vak gyülölet áldozatától.

Majd ha elmúlik a gyülölködés sötét kora és ujra fényes melegével tüz le a feltámadás napja a visszatért emberi boldogságra, akkor az utókor hálás kegyelet kezével lapozza által a Debreceni Független Ujság lapjait és zászlóként lobogtatja meg az eszme diadalának ünnepén. Debrecen város a maga nemzetművelödési hagyományaival és küldetésével hüséges és hasznos eszközt talált a Debreceni Független Ujságban, amely előtt tisztelettel és elismeréssel hajolhat meg az elfogulatlan lélek jubileumi ünnepén.

Bünbakul prédára vetnék Magyarországot Marseille-ért a derék Benes és sajtóbérencei pedig

Magyarországon százévenként, Jugoszláviában majd minden nap történik politikai gyilkosság

Belgrád, október 13. Jugoszlávia új királya, II. Péter ma délelőtt 9 órakor vonult be az ország fővárosába, ahol a lakosság viharos lelkesedéssel fogadta. A Zágráb felől érkező királyi különvonat pontban kilenc órakor futott be a belgrádi főpályaudvarra.

Ezt megelőzően próbavonat érkezett, amely közvetlenül a királyi vonat előtt haladt, hogy ellenőrízze a pályatestet.

Az udvari szalonkocsiból elsőnek a tizenegyéves gyermek-király ugrott ki. Barnászöld covercoat-ruha és ugyanilyen felöltő volt rajta.

A kis király fedetlen fővel volt és vidáman integetett a fogadtatására megjelent előkelőségek felé.

Látszott ugyan rajta, hogy a hosszú utazás kissé kifárasztotta, egyébként azonban éppen olyan élénk volt, mint minden más tizenegyéves gyermek. Rögtön utána Mária királyné szállott ki a vonatból.

Az özvegy királyné talpig gyászban volt s arcát gyászfátyol takarta el. Szemei fénytelenek voltak s a bánat teljesen megtörte. Hasonlóképpen megviselték az átélt izgalmak a kis király nagyanyját, Mária özvegy román anyakirályné is.

Sorra szállt ki ezután a vonatból a kíséret többi tagja: Ileana román királyi hercegnő, az özvegy királyné huga, aki tudvalevően Habsburg Antal főherceg felesége, Jeftics jugoszláv külügyminiszter, több magasrangú állami hivatalnok és tábornok.

A pályaudvaron a régenstanács tagjai várták, Pál herceggel az élükön, a kis királyt és kíséretét. Az egész hivatalos Jugoszlávia eljött a fogadtatásra. Ott voltak a kormány tagjai, az összes egyházi, katonai és polgári méltóságok és az egész udvartartás. A perronon díszszázad sorakozott fel s amikor a kis király kiszállt a vonatból, a katonazenekar a jugoszláv nemzeti himnuszt játszotta. A gyermek-király ellépdelt a díszszázad frontja előtt s a hagyományos köszöntésel:

„Hozott Isten vitézek" — üdvözölte a katonákat. A katonák kórusban válaszoltak: „Oltalmazza

Felségedet az Isten!"

Ezután a hivatalos üdvözlések következtek. Belgrád polgármestere, Petrovics Milutin odalépett a kis király elé és ezüsttálcán kenyeret és sót kínált fel neki, mint Belgrád város hódolatának jelképét.

A kis király úgy látszik nem volt tisztában ezzel a szokással, mert csodálkozva nézett a polgármesterre, majd tovább akart menni. Pál herceg ekkor a fülébe sugott valamit, mire a gyermek-király rögtön feltalálta magát, rámosolygott a polgármesterre, levette a kenyeret a tálcáról, bemártotta a sóba és megette.

Negyed tíz óra volt már, mire az ünnepélyes fogadtatás befejeződött és a kis király elhagyta a pályaudvart.

Mindenütt, amerre a király automobilja elhaladt, ezrekre menő embertömegek várakoztak. Egész Belgrád kint volt az uccákon és hatalmas lelkesedéssel kísérte első útján az ország új királyát. Az automobil a dedinjei kastélyba vitte a kis királyt és édesanyját.

Sándor király temetésére, mely 18-án lesz, már minden előkészület megtörtént.

Szemüvegek, látcsövek, lornyettek, fényképezőgépek és fotócikkek nagy választékban
Ungár József
látszerész és fotószaküzlete
DEBRECEN, SZÉCHENYI UCCA 1. SZ.

A merényletek egész sorozatát készitették elő Sándor király ellen

Páris, október 13. A francia rendőrhatóságok az eddigi nyomozás során megállapították, hogy az összeesküvők három-négyszeresen biztosították magukat arra az esetre, ha merénylettervük nem sikerül.

Megállapították, hogy abban az esetben, ha Suck-Keleman marseillei merénylete kudarccal végződött volna, a király különvonata ellen követtek volna el bombamerényletet a marseille—lyoni útszakaszon.

Ha ez a merénylettervük sem sikerült volna, úgy

Fontainebleau közelében hajtották volna végre a különvonat levegőberöpítésével tervüket s ha ez sem sikerült volna, úgy Sándor király ellen Párisban követtek volna el bombamerényletet.

Pénteken este a legnagyobb titokban eltemették Marseilleben a királygyilkos Suck Rudolf alias Keleman Petrust. A merénylő tetemét közös sírban helyezték el, a holttestet azonban megjelölték arra az esetre, ha a későbbi nyomozás során szükségessé válna a holttest exhumálása.

A cseh hatóságok tudatták a párisi rendőrfőnökséggel, hogy az Annemasse közelében letartóztatott Benes Ladiszláv és Novak Jaroszlav útlevelei durva hamisítványok. A királygyilkos Suk okmányai között állandó lakhelyül Brünn volt bejegyezve. A letartóztatott többiek, a Havas-iroda jelentése szerint, a kihallgatások során Budapestet jelentették be lakóhelyként.

A magyarfaló Pertinax aljasul hazug orvtámadása

A Petit Parisien polemizál Novak-Pospisil vallomásával és

igyekszik megcáfolni a Népszövetség magyar megbizottjának azt a kijelentését, amely szerint Magyarországon horvát emigránstábor nincs.

A szélsőséges irányzatú sajtó éles támadást intéz Magyarország ellen.

Az Echo de Paris-ban Pertinax Magyarország felelősségéről cikkezik és

azt állítja, hogy a magyar kormányt legalább is erkölcsi felelősség terheli a gyilkosságért. Ez a felelősség annál nagyobb, mert a belgrádi kormány már tíz hónap óta folytonosan magyarázatokat kér a magyar külügyminisztertől a Magyarországon tartózkodó horvátok támogatása ügyében.

Budapesten már büntetlenül (?) gyártottak francia frankokat és importálták Magyarországba gépfegyvereket. A lap szerint Páris és Belgrád kormányai most már nem tehetnek egyebet, minthogy a Népszövetség főtitkársága útján az egyességokmány 11. cikkelyére hivatkozva, a Népszövetség tanácsának azonnali összehívását kérjék. Reméljük — írja a lap —, hogy Sándor király meggyilkolására sikerül teljes fényt deríteni. Ha a Népszövetség tanácsa nem volna hajlandó kötelességét teljesíteni, akkor a marseillei gyilkosság súlyos nemzetközi következményekkel járna.

A Petit Parisien értesülése szerint a ma délelőtti kihallgatások során, amelyen Dimitrievics belgrádi rendőrfőnök és Fotics népszövetségi jugoszláv delegátus is jelen volt, a királygyilkos elfogott tettestársai azt vallották, hogy Jankapusztáról, a horvát emigránsok ottani telepéről jöttek Franciaországba, Zürichen keresztül.

KATZ RÁDIÓ
PIAC UCCA 60.
Tisztelettel közli, hogy a
STANDARD ORION-PHILIPS-EKA TELEFONGYÁR
kiváló teljesitményü
RÁDIO UJDONSÁGAI
és az őszi idény
csillár és gramofon ujdonságai
hatalmas választékban raktárára érkezett és a legelőzékenyebb ár és fizetési feltételekkel áll a t. közönsége rendelkezésére.
Katz Rádió Piac ucca 60.

KÉPKERET?
ÜVEGKERESKEDELMINÉL!

A csehek próbálják Magyarországot belekeverni a merényletbe

London, október 13. Az Exchange Telegraph párisi levelezője ma délelőtt a francia külügyminisztérium egyik magasrangú tisztviselőjével beszélt, aki a következőket mondotta:

— Még túlkorai lenne a Népszövetség rendkívüli ülésének összehívását felvetni. Aziránt nem lehet kétség, hogy a gyilkosságot horvátok követték el, akik Magyarországon tartózkodtak, de

abszurdum lenne azt állítani, hogy emiatt a magyar kormányt felelősség terheli.

Ugyanannyi joggal lehetne mondani azt, hogy Franciaország felelős az egész világon szőtt terrorista összeesküvésekért, mert politikai menekülteknek megengedi, hogy francia területen éljenek.

Budapest, október 13. Egyes francia orgánumok a multban sem mulasztottak el egyetlen alkalmat sem arra, hogy Magyarországot megrágalmazzák. Erre használják fel most a marseillei merényletet is.

Magyar politikai és diplomáciai körökben a legnagyobb felháborodással utasítják vissza ezeket az átlátszó törekvéseket, amelyek mögött — mint mondják — cseh mesterkedést sejtenek.

Nem az első eset, hogy Magyarország ellen ilyen természetű vádakat kovácsolnak. A magyar közönség azonban meg van győződve arról, hogy ennek a hadjáratnak sem lesz sikere a világ közvéleménye előtt.

Magyar politikai körökben megelégedéssel mutattak rá arra, hogy

sem komoly francia orgánumok, sem pedig a jugoszláv sajtó nem ugrott be e tendenciózus kísérletezéseknek.

Magyarországon teljes nyugalommal ítélik meg a helyzetet.

Őszi női és férfi
szövet ujdonságaival árban, minőségben, választékban vezet
Petrik Károly
női és férfi divatüzlete
SZENT ANNA UCCA 5. SZ.
Telefon 12-44.

„Az ilyen gyilkosságok majdnem napirenden vannak Jugoszláviában"

London, október 13. A londoni magyar ügyvivő a Reuter-iroda levelezőjének adott nyilatkozatában a legnagyobb erélyel cáfolta meg azt a híresztelést, mintha Magyarországnak bárminő köze volna Sándor király és Barthou megöléséhez.

Még nem tudjuk, hogy Benes és Novák, a két fogoly horvát valóban azt mondták-e, amit annemassei kihallgatásuk során nekik tulajdonítanak, hiszen csak néhány

Ön vétkezik,
ha szerencse sorsjegyét nem
m. kir. osztálysorsjáték
Buray Sándor
főelárusításában
Debrecen, Ferenc József út 14.
Bika szállóval szemben
vásárolja meg
I. osztály húzása már
Október 20-án.

szót értenek franciául és tolmácsuk egy jugoszláv hivatalnok volt.

A belgrádi hatóságok könnyen meggyőződhettek volna, hogy

a magyar nemzet egyhangúlag elítéli a gyilkosságot s ezt az egész magyar sajtó egyhangúlag kifejezésre is juttatja.

A legnagyobb felháborodással értesültünk a gyilkosságról — fejezte be nyilatkozatát az ügyvivő —, de hasonló

felháborodással utasítunk vissza minden gyanusítást, amely Magyarországot próbálja a gyilkosságba belekeverni.

Európa ezeréves történelme során Magyarországon alig történt egyetlen politikai gyilkosság és az ilyen gyilkosságok majdnem napirenden vannak a Balkánon, különösen Jugoszláviában. Az ilyen gonosz üzelmek komolyan fenyegetik az európai békét.

Féltik a kis királyt az udvari környezettől

London, október 13. A Reuter-iroda belgrádi távirata szerint a jugoszláv körök azért akarják visszaküldeni Péter királyt Angliába tanulmányai folytatására, mert attól tartanak, hogy az udvari környezet megronthatná az ifjú király nevelését.

Lavall az új francia külügyminiszter

Páris, október 13. A ma délutáni államtanács a külügyminiszteri tárcát Pierr Lavall gyarmatügyi miniszterre bízta. Lavall a szenátus balközép csoportjának tagja. A belügyminiszteri tárcát Marchandeau radikális szocialistapárti képviselőre ruházta.

Páris, október 13. A kormány elhatározta, hogy a köztársasági elnök személyesen utazzék Jugoszláviába, hogy résztvegyen Sándor király temetésén. Az elnököt a hadügyminiszter és a tengerészeti miniszter kíséri. A légügyi miniszter egy francia légi osztag élén repülőgépen megy Jugoszláviába.

Ki az a titokzatos „Szabó"?

Páris, október 13. Az Intrasigeant értesítése szerint Szabó nevű egyén volt az, aki Zürichben az összeesküvőket fogadta s utasításokkal látta el.

Prága, okt. 13. Cseh TI. Párisi jelentés szerint a marseillei gyilkost valójában Schucknak hívják, aki a szálloda vendégkönyvébe Schuck brünni kereskedőnek írta be magát. Hivatalosan közlik, hogy Brünnben nem volt s nincs kereskedő, akit Schucknak hívnak.

Barthout eltemették

Páris, október 13. Esőre hajló, borus időben indult el a gyászmenet a külügyminisztérium épületéből az Invalidusok templomába, hogy utolsó útjára kisérje Barthou külügyminisztert. Páris közönsége csaknem zsufolásig megtöltötte a templom előtti hatalmas teret. A halottat vivő gyászkocsi előtt koszorus kocsik hosszú sora haladt. Ezek vitték a világ minden részéből érkezett koszorukat. A gyászbeszédet Domergue miniszterelnök mondta.

Vásárlásainál hivatkozzon lapunkra.

2 PENTODÁS
univerzális rádió
EGYEN- ÉS VÁLTÓÁRAMMAL
MINDEN ÁTALAKITÁS NÉLKÜL
EGYFORMÁN HASZNÁLHATÓ 2+1
CSÖVES KÉSZÜLÉK 2 HULLÁMSÁVRA
LÉNGŐNYELVES HANGSZÓRÓVAL
ÉS HULLÁMCSAPDÁVAL FELSZERELVE
Ára: P. 150.—
ORION RADIO 7226

12 óra mulva halálraitéli magát az éhségsztrájkoló ezer pécsi bányász

Pécs, október 13. A pécsi, 3500 sztrájkot kezdett bányász a végsőkig kitartást határozott el. Ma reggel felüzentek a tárnából, hogy az éhségsztrájkot még életük árán is folytatni fogják, amivel szemben a bányaigazgatóság elhatározta, hogy addig

nem kezd tárgyalásokat sem, amig a bányák mélyére zárkózott 959 sztrájkoló abba nem hagyja a borzalmas, néma tüntetésüket.

A bánya mélyén, a rossz levegőtől és az éhségtől ma sokan rosszul lettek, ezeket az az orvos részesítette első segélyben, akit a bánya igazgatóság még tegnap küldött le sztrájkolók orvosi gondozására.

Ma délelőtt az éhségsztájkolók ultimátumot küldtek a föld mélyéből, a bányaigazgatóságnak ezzel az üzenettel:

„Ha a tárgyalásokat tizenkét óra alatt nem fejezik be, megállitjuk a vizszivattyukat és leállitjuk a levegőventilátorokat."

Ha a munkások beváltják ezt a fenyegetésüket, amitől — tekintve az elkeseredett hangulatot — tartani lehet, halálraitélik önmagukat. A vizszivatytyú leállítása következtében ugyanis

előretör a bányaviz

és elárasztja a bányaszinteket, úgyhogy a bányászokat a megfulladás veszedelme fenyegeti. A ventilátorok leállitása pedig az ugynevezett sujtólég és a bányalég előretörését fogja előidézni és ezek a mérges gázok tudvalevőleg pusztító hatással vannak az emberi szervezetre.

A délután folyamán *Esztergályos* János lement a bányába s az éhségsztrájkról le akarta beszélni a bányászokat. Ezek azonban kijelentették, hogy az éhségsztrájkot, amely már 48 óra óta tart, továbbfolytatják.

Tegnap este

kigyulladt egy tárna, amely a sztrájkolókhoz közel feküdt.

A bányatársaság aknászokból alakult tüzoltósággal akarta elolltani a tüzet, a sztrájkoló vájárok azonban ezeket nem engedték be. Végül is a sztrájkolók csapata szállott le s el is oltotta a tüzet, de azután lenn maradt s az éhségsztrájkolókhoz csatlakozott.

Viszonteladóknak olcsó
kilósáru
érkezett. Tiz métermázsa.
GUTTMANN, Dégenfeld-tér.

— **Felhívás a volt 101-esekhez!** Felkérjük a Debrecenben, Hajdú- és Biharmegyében lakó és a háború alatt a békéscsabai volt cs. és kir. 101. gyalogezredben szolgált bajtársakat, hogy pontos címüket, foglalkozásukat és volt rangjukat Kelement János volt tart. hadnaggyal (Debrecen, Pacsirta ucca 2. szám) közölni szíveskedjenek.

Akar-e Ön természetes szőke hajat? **ha igen,**
ugy használjon
KAMILL
eredeti virágporzóból készült
hajszőkítőport
Minden szaküzletben kapható

HUTTER
a mai nappal mérsékli szappan árait.
Hutter ABC szappan, Hutter, vagy Schicht „Szarvas"
szappan ára most
ca. **25%-al olcsóbb!**
A háziasszony tehát megtakarit és továbbra is használhatja a változatlanul kiváló minőségű, régbevált
Hutter szappant.
Minden üzletben máris kapható:
Hutter ABC szappan ¼ kg..... 25 fillér
Hutter Szarvas szappan doboz nélkül ¼ kg... 20 fillér

HUTTER SZAPPAN

ŐSZI KALAP
megbizható minőségben.
Csodálatosan szép
NYAKKENDŐK
ZSEBKENDŐK
KELLER Uridvat
PIAC UCCA 45.

NIKOTEX

Debrecen városának közönsége rendkivül kényes izlésü. Igen nehéz különösen uj dolgok bevezetése, mert a konzervativ gondolkozásu lakosság nem kapható könnyelmü kisérletezésekre. Igy aztán joggal csodálkozunk azon, hogy a NIKOTEX oly hamar népszerü, olyan verhetetlenül és felülmulhatatlanul kedvelt lett.

A Nikotex eladása azonban nemcsak városunkban, hanem egész Hajdumegyében, sőt a Tiszántul minden nagyobb helységében, városában rohamosan emelkedik. Ez rendkivül örvendetes tény és azt mutatja, hogy azok, akik a Nikotexet azért vezették be, hogy a dohányzók százezreinek egészségét óvják, hálás talajra találtak. S egyben azt is mutatja, hogy az emberek ma már igen nagy sulyt helyeznek egészségük védelmére, kimélésére. Ezért szív ma már majdnem mindenki Nikotexet. Megdölt már az a balhiedelem is, hogy az „erős" dohányosnak nem való a Nikotex. A nikotinmentesitési eljárás egyáltalában nem gyengíti a dohánygyártmányok erejét, csak az ártalmas anyagokat vonja ki abból. Ezért szivjon mától kezdve ön is Nikotexet.

A vámőrlés és a gazdák

A kormány mindenkori legnehezebb problémája a vámőrlés szabályozása volt. Az uj gabonarendelet régi nyomokon haladva oldotta meg ezt a kérdést, mert maximálta a vámőrlő malmok által szedhető vámőrlési dijat és ezzel kedvező helyzetet teremtett a gazdaközönségnek. A mai gabonaárak mellett a malmok is megtalálják számitásukat, mert a vámszázalék 1 pengő 80 fillér őrlési dijat jelent részükre, melyért a gazda egy mázsa buzáját kötelesek megőrölni. Ha figyelembe vesszük azt, hogy a levámolt buza csupán 84 kg., akkor a malom üzemi költsége, ha nem is busásan, de ráfizetés nélkül megtérül a gazdaőrlésnél.

A debreceni malmok azonban karteliszerüen végzik a vámőrlést, a kiszolgáltatandó őrlemények szempontjából és igy meglehetősen sok a panasz gazdarészről. Ugyanis keveslik a gazdák a vámőrlésben kapott fehérlisztet, mondván, hogy az ezévi termés minőségileg kiváló volt, tehát a kitünő, sikérdus buzából több fehérlisztet tud kiörölni a malom, tehát ők is megérdemelnének többet. A malmok viszont azt hangoztatják, hogy a vámszázalék nem fedi üzemi költségüket, tehát ott takarékoskodnak, ahol tudnak. Miután pedig az uj gabonarendelet megengedi az u. n. „spórlisztet", tehát kevesebb fehérlisztet adnak ki a vámőröltető gazdaközönségnek és ezt részben barnább liszttel, részben pedig korpával pótolják. Igy azután bizonyos árkülönbözetet érnek el, ami pótolja a kevésnek tartott vámszázalékot. Emellett — szerintük — a gazdaközönség is jól jár, mert jól berendezett malmokból kiváló minőségü fehér és kenyérlisztet kapnak, mig a falusi vámmalmok lisztjei gyengébbek, tehát a debreceni gazdák előnyösebb helyzetben vannak.

Ez mind szép és igaz, azonban mégis csak lehetővé kellene tenni azt, hogy a gazdaközönség mindazt az őrleményt megkapja, amit buzájából a malom kiőröl.

Ehhez élesebb verseny kellene. A régi jóhirnevü Hungária Hengermalom bérletét Weissenberg Hugó és Schwarcz József vették át s igy a debreceni piac egy uj malom üzembehelyezésével gazdagszik, tehát megadatott a remény arra, hogy a most szerelés alatt álló malom megindulása erősebb versenyt támaszt és igy megbomlik a malmok vámőrlési kartellje. Ha pedig ez igy lesz, akkor a gazdaközönség feltétlenül jól jár, mert kiváló minőségü buzájából több fehérlisztet fog kapni, mint eddig, — legfeljebb a malmok fognak kevesebbet keresni.

Kiváncsian várjuk a hónap végén megnyiló uj malom bemutatkozását és reméljük, hogy az uj versenytárs minden igyekezetével azon lesz, hogy a gazdaközönséget jobban szolgálja ki, mint azt eddig a helybeli malmok tették.

Standard, Orion, Philips, Eka
rádiókészülékek, hangszórók, alkatrészek állandóan nagy választékban, ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL kaphatók.
Csereakció! Átalakítás! Használt rádiók 1 évi jótállással 50 pengőtől
Földes Sándor
rádió szaküzlet, DEBRECEN, PÜSPÖKI PALOTA.

A debreceni ipar egyik disze Herskovits Menyhért cipőüzeme

A debreceni ipar egyik büszkesége Herskovits Menyhért cipőüzeme. — A Csapó utca 18. számu házban levő hatalmas ipartelep méltóan arányik ehez a nagy vidéki metropolishoz, nemcsak tökéletes felszerelésével, hanem fővárosi nivóju gyártmányaival is. Herskovits Menyhértnek nemcsak az üzeme, hanem az üzlete is a Csapó utca 18. szám alatt van és fennállása óta állandóan nagy közkedveltségnek örvendett a vásárló publikum körében. Üzletét a legnehezebb időkben nyitotta meg, de elismerten kiváló áruinak csakhamar hire ment nemcsak Debrecenben, hanem a vidéken is és az üzemet többször kellett kibőviteni. Üzlete igen kevés idő alatt vált keresetté, mintegy elismeréseképen annak, hogy gyártmányai nagyszerüek és semmi kivetni valót nem hagynak maguk után. Ellenkezőleg, olyan elsőrangu minőségből készülnek, olyan elegánsak és izlésesek, hogy bárkinek öröme telik a Herskovits-féle cipőkben.

Üzletében nem idegen gyártmányokat, hanem kizárólag saját készitményü cipőket és csizmákat árusit. Ebben rejlik aztán a magyarázata annak, hogyan lehet a mai nehéz időkben is Herskovits Menyhért üzletében nagyszerü áruhoz hozzájutni, a szokástól eltérően nem megfizethetetlenül magas árakon, hanem egészen kevés pénzért, csaknem az előállitási költségért.

Azonfelül, hogy rendkivül mérsékelt áron adja áruit, Herskovits Menyhért

Könny és mosoly

a z é l e t
HANS FALLADA
világhirű regényének filmváltozata a
VIGSZINHÁZBAN
Előadások:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor
Hétfő 5, 7 és 9 órakor

Meteor csillár

Részletre is adunk **vezet** Árjegyzék ingyen

Ferenc József ut 9. szám (Bika mellett.)

Már kapható a STANDARD — METEOR

luxus kivitelü, nagy teljesitményü 2+1 csöves hullámszürős 200—2000 hullámhossz körzetben vevő készülék.

Részletre is. Árjegyzék ingyen.

igyekszik a legteljesebb mértékben kiszolgálni egyre növekvő vevőtáborát. Hatalmas árukészlettel rendelkezik, raktára dusan fel van szerelve a legkülönfélébb és legkülönlegesebb cipőkkel, valamint csizmákkal. A legkényesebb izlésü közönséget is könnyen kielégitheti ebből a bőségesen felszerelt raktárból. Fiu- és leány-, felnőtt- és gyermekcipők a legragyogóbb minőségben kaphatók, szinte példátlanul alacsony áron. Elegáns kivitelü női és férficipők vannak felraktározva az üzletben, de nagyszerü minőségből készült női és férficsizmák is hatalmas számmal szerepelnek.

És a sok áru mind az üzlet saját üzemében készül. Az üzlet mögött van a felsőrészkészitő mühely, az épület udvar felőli részében pedig a tulajdonképeni ipartelep. Ott készitik el szakavatott munkáskezek azokat a nagyszerü cipőket és csizmákat, amelyek messze vidéken büszkeségei a debreceni iparnak.

Hosszu évek óta áll fenn már Debrecenben Herskovits Menyhért cipőüzlete és üzeme, de kitünő gyártmányai és a közönség fizetési képességéhez szabott árai bizonyossá teszik, hogy ez a cég továbbra is vezető szerepet fog kivivni magának a debreceni piacon. A közönségnek minden rétege nagy előszeretettel és bizalommal keresi fel ezt a céget, ahol a legfinomabb kivitelü és legujabb divatu cipőktől és a tiszti cipőktől egészen a pici gyerekcipőkig és patkós csizmákig mindent nagy mennyiségben vásárol a publikum.

— **Aki friss és egészséges akar lenni** és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizet. Kórházakban végzett orvosi megfigyelések szerint a **Ferenc József** viz gyorsan, biztosan és igen enyhén hat s ezért kiváltkép a gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyagbetegek használják szívesen.

Kardos parfümeria

Piac ucca 61.

A cég tulajdonosával KARDOS JENŐVEL beszéltünk, aki elmondta, hogy 17 éve működik Debrecenben ebben a szakmában. Igyekezete mindig az volt, hogy üzletének belső berendezése csinos, megkapó legyen, a mai üzleti követelményeknek mindenben megfelelő legyen. A szép berendezés, igaz, még nem minden, a legtöbb az áruk és illatszerek minőségétől függ. — Igyekeztem, hogy mindenből a legtökéletesebbet tartsam — mondta. — Nálam illat- és kozmetikai szerekben, szappanokban, puderekben mindenből a legjobbat lehet találni, nagy választékban és ami fő, a mai viszonyokhoz szabott árakon. Kardos Jenőnek igaza van és őt igazolja vevőközönségének a nagy ragaszkodása is.

A FÜGGETLEN UJSAG hirdetései mindig eredményesek!

Idegenforgalom és a vidék

Irta: Dr. RADO REZSŐ kormányfőtanácsos, a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára.

Az idegenforgalom kérdései ma már az érdeklődés homlokterében állanak, mert egyre szélesebb körben ismerik fel az idegenforgalom növekedésének rendkívül fontos gazdasági kihatásait.

Az egész világ idegenforgalma a szakértői számitások szerint 1930-ban pénzértékben kb. 1700 millió dollárra volt becsülhető s ez az összeg az egész világkereskedelem értékének 7%-át tette ki.

A magyar idegenforgalom külföldi eredetű bevételeinek összegét 1933-ban a Budapest székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala által kiadott jelentés több, mint 28 és egynegyed millió pengőre becsüli.

28 és egynegyed millió pengő külföldi eredetü bevétellel a magyar idegenforgalom, egyes exportágazatainkkal összehasonlítva, valutaszerző erőben állatkivitelünk és búzakivitelünk után a harmadik helyen áll.

Ön már tudja

mi a Lumen — a fényteljesitmény egysége.

Jegyezze meg:

10 Lumen = 1 Dekalumen (Dlm).

Dekalumennel jelöljük az uj TUNGSRAM D lámpákat, hogy a duplaspirál (kétszer tekercselt izzószál) megnövekedett fényteljesitményét kis számokban is kifejezhessük.

TUNGSRAM D

DUPLASPIRÁLLÁMPA DEKALUMEN SOROZATBAN

Valutaszerző kulcsipar lett a magyar idegenforgalomból

Nagyon igaza van tehát az idegenforgalom kérdését nagyszerű megértéssel és lendülettel felkaroló *kereskedelmi miniszterünknek*, aki az idegenforgalmat legfontosabb iparágaink egyikének, egyenesen *valutaszerző kulcsiparnak nyilvánította.*

Az ideutazó külföldi hatalmas gazdasági előnyt jelent. A valuta gazdasági életünkbe ömlik és megtermékenyíti gazdasági életünket. Az idegenforgalomnak ez a jelentősége még fokozódik azáltal is, hogy ez a láthatatlan iparág közvetve vagy közvetlenül támogat számtalan más iparágat.

Az idegenforgalom rendkívüli gazdasági jelentősége szükségessé teszi a külföldiek idevonzására törekvő propagandának és az összes, az idegenforgalommal kapcsolatos közlekedési és más kérdéseknek központi irányitását, amire ennek már régebben kifejezést adtunk.

Ezért örvendetes, hogy Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter kivételes energiájának teljes kifejtésével vette kezébe az idegenforgalom ügyét és minisztériumában külön osztályt állitott fel az idegenforgalmi kérdések intézésére és ezeknek a kérdéseknek gyors elintézést igénylő természetének megfelelően azokra a részletekre vonatkozólag, amelyeknél más minisztériumok intézkedései is szükségesek, gondoskodik arról, hogy a miniszterközi bizottság álljon rendelkezésre, amely azonnal rendelkezzék.

Az erők összefogása nagyon helyes, azonban — amint arra a mult év nyarán az idegenforgalmi törvénytervezet előzetes tárgyalásán is rámutattunk — *gondolni kell arra is, hogy az életrevaló kezdeményezések iránti ambició továbbra is megmaradjon minden tényezőnél,* amelyiknek csak része van az idegenforgalom fejlesztése érdekében végzett munkában. Nem lenne kívánatos, ha az erők összefogása a gyakorlatban azt eredményezné, hogy ezután már minden kezdeményezést csak a központi irányitástól várnának.

Az idegenforgalom fejlesztése és lebonyolitása végeredményben üzleti természetü feladat, amelynél a legjobb eredmény az erők versenyétől várható. Feleslegesen párhuzamos munka csak az lehetne, ha két vagy több szerv vagy intézmény ugyanazt a munkát ugyanazokkal szemben végezné, ámbár még ilyenkor sem lehet minden esetben határozott bizonyossággal a feleslegességet megállapitani, mert különösen az idegenek idevonzása is olyan természetü feladat, amely nagyon sok körülménytől függ és amelynél az egyik szavára nem hajlanak, a másikéra azonban igen.

Az erők összefogása tulajdonképpen a követendő irányok főszempontjainak egységes elvek alapján történő meghatározása lehet.

Az idegenforgalomnak tulajdonképpen három kategóriája van. Az első a külföldiek idejövetele és minél tovább itt időzése, a második a magyarok külföldi utazása és tartózkodása és a harmadik a belső idegenforgalom, vagy belföldi vándormozgalom, amikor belföldiek belföldön utaznak és otthonukon kívüli belföldi helyen tartózkodnak.

Minél több külföldi jöjjön hozzánk, minél kevesebb magyar utazzon külföldre

Az idegenforgalomban rejlő nagy gazdasági hatások szempontjából ránknézve *az a legfontosabb, hogy mennél több külföldi jöjjön hozzánk* és minél tovább tartózkodjék nálunk. Ettől várhatók a helyzet javulására ható gazdasági következmények.

A magyarok külföldre utazásait és ott tartózkodását *lehetőleg csökkenteni kellene,* mert ez is javitaná

ŐSZI kötöttáruk

és **HARISNYA** különlegességek rendkivül olcsón,

óriási választékban

London József EXCELSIOR HARISNYAHÁZ

Piac ucca 46.

Télikabát, átmeneti, iskolaruha szövet-ujdonságok dus raktára
Weisz Emil
posztóáruháza, KOSSUTH U. 1.
Maradékok minden elfogadható árban. — Hozzávalók legolcsóbban. Szabott árak.

a mérleget, azonban ezzel már óvatosan kell bánni, mert a korlátozó intézkedések esetleg olyan ellenintézkedéseket válthatnának ki, amelyek teljesen leronthatnák minden a külföldiek idevonzására irányuló propagandánk és intézkedésünk hatását.

A belföldiek itthontartására és főleg *itthon nyaraltatására* éppen ezért a *rábeszélő propagandamunka látszik a legalkalmasabbnak*, tulajdonképpen ugyanazt a propagandát kell velük szemben belföldön végeznünk, amit a külföldiek idevonzása érdekében kifelé is odakint kell végezni.

A külföldiek idejövetelének fokozására, a belföldiek külföldre menetelének mérséklésére kell törekednünk és növelnünk kell a belföldieknek belföldön történő utazásainak számát, a belföldi idegenforgalmat. Ebben az utóbbi vonatkozásban a legfontosabb arra törekednünk, hogy a belföldiek nyaraljanak itthon.

A legnagyobb horderejü feladat a külföldieket hozzánk vonzó eredményes propaganda.

Ha ez a propaganda *eredményes*, akkor ez *igen nagymértékben megkönnyíti a belföldi vándorforgalom és itthon nyaralás érdekében végzendő munkát is.* Emberi tulajdonság, hogy a magunkét jobban kezdjük becsülni, ha másnak is tetszik. A külföldiek hosszabb itt tartózkodása és nyaralása szép vidékeink és nyaralóhelyeink iránt belföldön is fokozó érdeklődést fog kiváltani.

Be kell kapcsolni a nagy külföldi világutazó-irodákat

A külföldiek felé irányuló propaganda csak akkor lesz igazán eredményes, ha a magunk szerveinek megfelelő, céltudatos és komoly működése mellett *a külföldi nagy utazási világirodáknak is üzleti érdekévé tudjuk tenni azt*, hogy a mi erőinknél a legcélszerűbb összefogás után is hasonlíthatatlanul nagyobb *erőkifejtési lehetőségeinket a külföldieknek Magyarországba* irányítására és *utaztatására is felhasználják.*

Számolnunk kell nyugodt, hideg fejjel és hideg ésszel a tényleges erőviszonyokkal és úgy kell szabályoznunk az idegenforgalmat, hogy a nagy utazási világirodák komoly érdeküket és hasznukat találják meg minden ideirányított külföldi utazónál.

Az idegenforgalmi kérdést abból a szempontból kell tekinteni, hogy a nemzeti jövedelem tényleges növekedésére a külföldiek minél nagyobb számban való idejövetele jelent igazi hasznot.

Lehetővé kell tennünk, hogy a nagy utazási világirodák szabadon dolgozhassanak nálunk, mert ebben az esetben több idegenre számíthatunk, mintha a magunk szervezetei egyedül a legtökéletesebb propagandát is fejtik ki.

A legnagyobb áldozatkészség esetén is a külföldi nagy irodák működési helyeinek nagyon kis hányadán tudna a mi kizárólagos jogosítvánnyal dolgozó propaganda és szervező intézményünk közvetlen propaganda és külföldieket ideirányító tevékenységet kifejteni.

Az eredményes idegenforgalmi szabályozás bázisa csak a versenyszabadság lehet, mert csak ezen az alapon tehetjük a nagy utazási világirodákat érdekeltté a magyar idegenforgalom növelésében.

Az idegenforgalom fejlesztésének szükségességéről ma úgyszólván mindenki meggyőződött. Minden elismerésreméltó az a munka, amelyet Budapest székesfőváros végez az idegenforgalmi hivatal és szervei útján. Nagy megértéssel igyekszik az idegenforgalom növelésének előfeltételeit megteremteni a legfontosabb közlekedési szervünknek, az államvasútaknak vezetősége. *És egészen természetes az a nagy érdeklődés, ami az egész országot, a vidéket is eltölti az idegenforgalom kérdéseivel szemben.*

Nemcsak Budapesten van látnivaló

A vidék városainak, gyógyfürdőinek, nyaralásra alkalmas vidékeinek az idegenforgalomba való bekapcsolása természetes. Az idegenforgalmi központ Budapest székesfőváros. Idejön a külföldi utazó, *de arra kell törekedni, hogy a páratlan szépségü főváros után nézze meg az országot is.* Ahány külföldi utazó, annyiféle ember, akinek más és más kelti fel különösen az érdeklődését, de kb. mondhatjuk, hogy az országunk beutazása mindenkinek megadja a lehetőséget arra, hogy speciális érdeklődését kielégíthesse.

Vannak városaink, amelyek kultúrális és gazdasági jelentőségüknél fogva érdemlik meg az érdeklődést, mások viszont olyan természeti adottságokkal rendelkeznek, amelyek érdemessé teszik megtekintésüket a külföldiek számára is. Napról-napra alkalmunk van meggyőződni arról, hogy a vidéki városainkat, fürdőinket, szép vidékeinket felkereső külföldeink sajnálkozva mondják, eddig az országot nem ismertük, pedig érdemes volt felkeresni és beutazni.

De hogy ez sokkal nagyobb mértékben történjék meg, ahoz *szükséges és érdeklődést a vidéki iránt is felkeltő propaganda és olyan létesítmények megteremtése*, amelyek biztosítsák a külföldi utazók számára legalább azokat a polgári életmóddal együttjáró higénikus berendezéseket, amelyeket külföldre utaztában mindenütt megtalál.

Mielőtt **szőrme** vagy **bunda** szükségletét beszerezné, keresse fel bizalommal a **Lipcsei Szőrmeházat** Plac u. 59

JÓ AUTÓUTAKAT, JÓ VASUTI KÖLEKEDÉST ÉS A VIZUMKÉNYSZER ELTÖRLÉSÉT!

Szükséges, hogy közlekedési lehetőségeinket megjavítsuk. A módosabb, autóval utazó külföldiek idegenforgalmának ideirányítása még sok feladatot ró ránk egyes természeti szépségekben bővelkedő vidékeink *útjainak rendbehozása* terén.

A vasúti közlekedés terén a gyorsjáratú sínautó bevezetésével közelebb kell hozni fővárosunkat Bécshez, meg kell teremteni a közvetlen és gyors összeköttetéseket szép vidékeinkhez. Olcsó körutazási jegyeket kellene bevezetni. Lehetővé kell tenni, hogy az utas *mennél több helyen megszakíthassa* utazását.

Minél könnyebbé kell tenni az utazást. A vízumkényszer az utazók szempontjából jelentős akadály. Itt figyelembe kell venni azt, hogy a gazdasági viszonyok nyomasztó súlya következtében mindenki kevesebb pénzzel rendelkezik. A külföldieket illetőleg is a kispénzű nagy tömegeket kell figyelembe venni. Mindezek a könnyítések a belföldi vándorforgalomra is emelőleg fognak hatni. Gondolni kell arra, hogy a megadott kedvezmények könnyen igénybevehetők legyenek. Ha a balatoni nyaralóknak a visszautazásnál kedvezményt ad a vasút, akkor a leszálló utasokat figyelmeztesse a személyzet, mielőtt elveszik tőlük a jegyeket. De ezeket a figyelmeztetéseket már a budapesti állomásokon is tegyék meg.

Gondoskodni kell arról, hogy a hozzánk eljövő idegen minden tekintetben kellemesen érezze magát és ezért a vasárnapi szesztilalom fentartása szállodákban és idegenforgalmi szempontból szóbajövő helyeken fenn nem tartható.

Az idegenforgalom nemcsak közvetlenül jelent hasznot, hanem egyszersmind a legtökéletesebb áruexport propaganda is, mert nincs jobb reklámja itthoni termékeinknek, mint a nálunk járt és megelégedett idegen. A csirkénket megállíthatják az angol határon, de az angol ember ideutazhat és ha itt eszik meg a csirkéinket, ez is export, de emellett egész sereg új üzleti lehetőség nyílik, csak a hozzánk jövő idegen mindenből kifogástalan minőséget kapjon.

A vidék érdeklődése az idegenforgalom iránt természetes. Központi és helyi intézkedések egész serege szükséges, hogy a vidék az idegenforgalomra alkalmas is legyen. A központi irányításnak kell gondoskodni arról, hogy az utazó a vidéki helyekre jutányosan, gyorsan és kényelmesen eljuthasson. A vidéki városoknak, helységeknek kell gondoskodniok arról, hogy az egyes vidéki városok és helységek az idegenek számára kellemes tartózkodási helyek legyenek.

HADJÁRATOT KELL INDITANI A POR ÉS A LÉGY ELLEN

Az itthon nyaralás kérdése csak úgy terelhető kedvező útra, ha a magyar vidék két fájó sebét kigyógyítjuk. *A magyar falvak két nagy kérdését, a pornak és légynek a kérdését meg kell oldani.* Üdülő- és nyaralóhelyek környékén bizonyos távolságokra az útakat portalanítani kell és fel kell venni a harcot a légy és szúnyog ellen.

Bármilyen tökéletes a balatoni műút, nem mondható idegenforgalom szempontjából megfelelőnek az a balatoni fürdőhely, ahol a beágazó törvényhatósági vagy községi makadám-útról minden autó porfelleget zúdít a fürdőtelepre és ahol a fürdőtelep szélén egy hatalmas gazdasági udvar terjeszkedik minden ezzel együttjáró adottságaival.

Nem mondható tökéletesnek az a helyzet sem, amikor előkelő fürdőtelep háta mögött közvetlenül hatalmas halastó terpeszkedik és a közelben sáros, mocsaras ingoványok húzódnak a magyar tenger fövenyével párhúzamosan.

A magyar fürdőhelyek mindenikére jó vasúti csatlakozásokat kell teremteni s a fürdőhelyekre utazók számára mindazt a kedvezményt biztosítani kell, amit gazdagabb, nagyobb természeti szépségekkel és műkincsekkel jobban megáldott országok nyujtanak. A Balatonon pl. a hajózást sürübbé kell tenni és mindennapos járatok szükségesek.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegeknél a legkitünőbb háziszer, a
Hollandi Gyomorcseppek
Kapható: **Mihalovits Jenő** gyógyszertárában
PIAC UCCA 33. DEBRECEN.

Fonciére Általános Biztosító Intézet
vezérügynöksége
DEBRECEN, PIAC UCCA 14. SZ.
Telefon: 34-91. (Csapó ucca 1.) Telefon: 34-91.
A **biztosítás**
összes ágazataival
a legelőnyösebb
feltételek és módozatok mellett
foglalkozik.

Árban minőségben vezet **Halmágyi Utóda** szőrme bundái, téli kabátjai, ruhái és kalajpai ● Szolid olcsó árak!

TÁMOGASSÁK A VIDÉKET!

A magyar vidék városai nagy lendülettel karolták fel az idegenforgalom ügyét. A városok egész sora rendezett ünnepi heteket. Ezeknél a kezdeményezéseknél történhettek hibák és a kezdet nehézségei miatt a rendezések zárulhattak deficittel.

Nagyon nagy hiba lenne azonban ezeket a lelkes törekvéseket a fölényes lekicsinylés álláspontjáról megítélni és a dolgozni akaró energiák szárnyát szegni. *Ezeket a kezdeményezéseket támogatni kell.* Nem lenne helyes ezeket a heteket „magukra hagyjon csak meg a *saját vidéki* jellegzetességeinek keretei között" a fokrusztesz-ágyába szorítani.

A vidéki városokban rendezett szabad-előadások majd kifejlődnek, megtalálják a helyes útat.

Így vagyunk a kiállításokkal és vásárokkal is.

Debrecen régi vásárjai századokon át nemzetközi találkozói voltak a kereskedőknek és iparosoknak. Ezeknél az újabban rendezett vidéki kiállításoknál és vásároknál nemcsak arról van szó, hogy a fővárosi ember miért megy valahová, hanem arról is, hogy a magyar ipar termékeit decentralizáltan is be kell mutatni a magyar fogyasztók százezreinek, amelyek nem mehetnek fel a központba.

A Hortobágy világszerte érdeklődés tárgya és ezt az idegen Debrecenből kiindulva nézze meg, Lillafüredet Miskolcról, Harkányt Pécsről stb., mert ezekben a városokban mást is láthat, a kultúrának és a civilizált életnek alkotásait, amelyek előtt pl. Debrecenben a bordói norvég konzul ámulattal állt meg, mert nem is gondolt arra, hogy itt a távol Keleten ilyen világ legyen.

A VIDÉKI VÁROSOK ÜNNEPI HETEI NEMZETKÖZI ATRAKCIÓK LESZNEK

Debrecen Tiszántúli Ipari Kiállítás és Árumintavására, Miskolc kereskedelmi és ipari bemutatója, Kecskemét gyümölcskiállítása és Keszthely mezőgazdasági kultúrintézményei, vagy Pécs és Sopron, Szombathely ősi kultúr- és művészeti emlékei, Szeged új alkotásai és a nagyszerű Dóm-téren rendezett szabadtéri előadásai néhány év mulva teljes kiforrottsággal nemzetközi attrakciók lesznek.

Igen nagy megértéssel támogatta ezeket a törekvéseket az Államvasút igazgatósága, nagyon üdvös lenne még azonban, ha a jövőben pl. a kedvezményes (filléres és kultur-) vonatok indítása ilyen alkalmakkor bizonyos tömörítéssel történne. — Ezeknek az ünnepi heteknek a legfőbb tömegnapjain, a vasárnapokon Budapestről csak az illető helyre indulnának a kedvezményes vonatok. A vidéki városok egymásközötti forgalmában pedig a tervbevett filléres vonatok indítása felett csak szombaton este kellene dönteni, mert a vidéki ember csak előtte való napon határozza el magát kirándulásra.

A vidéki idegenforgalmi eseményeknek céltudatos, tervszerű beosztása feltétlenül szükséges és minden tényezőnek össze kell fognia megértő és támogató munkára, mert a magyar vidéknek idegenforgalmi megerősítése az ország megerősítése.

Modern butorok **lakk csiszolását** SCHULLER-nél végeztesse. ═══ Külön műhely.
HATVAN UCCA 23. ◆ TELEFON: 32-06.

A legrégibb magyarországi biztositó nagyszerű szárnyalása Debrecentől öt világrészen át

A Trieszti Általános Biztositó, a hires Generali első, magyar elnöke, csodálatos fejlődése, 700 milliós vagyona és évi egymilliós jövedelme

Több mint száz évvel ezelőtt, 1831. december 26-án összeült Triestben néhány lelkes kereskedő és közgazdász s megalapitották a Triesti Általános Biztositó Társulatot, amelynek első olasz nyelvü cégszövege: Assicurazioni Generali Austro-Italiche. Ezzel elültette magát egy olyan gyönyörüen növekvő fának, amelynek zöldelő ágai ma már az Adriától az Északi tengerig, a Hudson öböltől a Nilusig terjednek. — Az alapitó társaságnak nagyobbrészt olasz és osztrák tagjai voltak, de az intézet elnöke egy Záhonyi Ritter Kristóf János nevü pozsonyi polgár volt. Záhonyi Ritter mint fiatalember bejárta csaknem az egész világot s mindenütt bővitette kereskedelmi ismereteit. — Triestbe került, ahol hatalmas üzleti vállalkozás élére küzdötte fel magát, majd müködési körét kiterjesztette Pestre és Pozsonyra is és mint pozsonyi kereskedőt érte a királyi kitüntetés, amely a magyar nemességgel ruházta fel.

Abban az időben több külföldi biztositó intézet megpróbálkozott azzal, hogy Magyarországon fiókot állitson fel, de egyik sem tudta keresztülvinni tervét és végül is a Generalinak kellett jönnie, hogy már akkor is hatalmas tőkeerősségével leküzdje az akadályokat. Végül is 1832-ben a Generali kinevezte budapesti főügynökéül az akkori Pest egyik legtiszteltebb és legnagyobb adófizető polgárát, az akkori idők első és legnagyobb pénzüzletének tulajdonosát, Malvieux Keresztély Józsefet. — A Generali pesti főügynöke csakhamar rájött ennek az uj vállalkozásnak óriási jelentőségére és még saját üzleteit is, szállitmányi, szállitási és bankügyleteit is hozzákapcsolta a Generalihoz.

Azt, hogy a mai időkben micsoda nagy fontossággal rendelkezik a biztositó intézet, talán mindenki tudja. De hogy abban az időben, amikor megkezdte korszakalkotó munkáját az Assicurazioni Generali, milyen jelentősége volt ennek, mai ember nem is képes felfogni. A városok és falvak legnagyobb veszedelme abban az időben a tüz volt. És ez az ellenség nagyon gyakran ellátogatott válogatás nélkül szegény és gazdag emberek házaihoz és borzalmas pusztitásokat vitt véghez. A házak pedig nem voltak biztositva — — hiszen nem is lehettek, mert nem volt biztositó intézet — és a tüzvész ugyszólván egyik napról a másikra koldusbotra juttatott gazdag embereket. Ma már nem forog fenn az utóbbi veszedelem, — nem azért, mert kitünően felszerelt tüzoltóságok vannak, hiszen azok legfeljebb csak mérsékelhetik a kárt, — hanem azért, mert a biztositás elejét veszi a tönkrejutásnak. Nem beszélve arról, hogy ma már a Generali nemcsak a tüz elleni biztositással, hanem a betörés, jégkár, sőt életbiztositással is foglalkozik, ami szintén óriási horderővel bir. Az életbiztositást kevéssel a megalapitás után, 1832-ben határozta el a Generali igazgatósága.

Amióta megalakult a Triesti Általános Biztositó Társulat, a világ sok mindenen, sok katasztrófán és világégésen esett keresztül. Ám a Generali kiterjesztette és kimélyitette szétágazó müködési körét Budapesten épen ugy, mint Párisban, Bécsben, Varsóban, Brüsszelben, Barcelonában, Prágában és Belgrádban, vagy Rio de Janeiroban. Vezérügynökségekkel bir az intézet egész Keleten, a Földközi tenger mellékén és a Balkánon egyaránt: Albániában, Görögországban, Törökországban, Egyiptomban, Sziriában, kiágazva képviseleteivel a legtávolabbi Keletig: Manilláig és Sanghaiig.

NE FOGADJON EL MÁSÁST, csak GLADIÁTOR LUXUS-PENGÉT! A márka garantálja a kiváló minőséget! Ára 20 f. Mindenütt kapható

A glóbusz minden biztositási piacán elért nagyjelentőségü eredményeihez méltó a magyarországi üzlet. Megcsonkitott területünkön sikerült a magyarországi igazgatóságnak áldozatteljes és fáradságos munkával, szakszerü és körültekintő vezetéssel, melynek alapelve a becsületesség, a megfontoltság és a felek iránti előzékenység, olyan eredményt elérni, amely joggal sorakozva a nagymagyarországi üzleteredmények mellé, az akkor elfoglalt vezetőszere-

Olcsóbbak lettek
az elismert, finom, szép és
divatos áruim
Győződjön meg saját érdekében vásárlása előtt, hogy mindent olcsón megtalál nagy választékban a
KLEIN DIVATHÁZBAN
Ecker, Klein, Sugár

pét továbbra is biztositotta.

A Generali debreceni főügynökségét *Radó* Sámuel vezeti, aki már harminchat esztendő óta áll a biztositó társaság szolgálatában. Nyolc esztendeig a fővárosi központban dolgozott, azután jött Debrecenbe, ahol huszonnyolc évi kemény, szorgalmas és fáradhatatlan munkásággal fejlesztette és gyarapitotta az intézetet. Csaknem három évtizedes szolgálati ideje alatt sohasem ment szabadságra, keresztüldolgozta mindig az év tizenkét hónapját s három évtizedes munka után az idén nyáron ment először pihenni három hétre a Balaton mellé. Ekkor is sajnálatos baleset érte Radó Sámuelt, aki egy csónakkiránduláson karját törte. Jelenleg még mindig ennek a balesetnek kellemetlen utóhatását érzi, de rövid idő mulva felgyógyul és ismét élére áll a debreceni főügynökségnek, amely hatalmas mértékben járult hozzá a magyarországi Generali szinte példátlanul álló nagyarányu fejlődéséhez.

A Generalinak a jelenben hétszáz millió pengő vagyona van. A biztositó társaság kitünő üzletpolitikája révén érhette el azt, hogy az elmult évben is kilenc millió pengő volt a nyeresége.

Már most nézze meg
MAGYAR VIRAGHÁZ
Bathyány u. 6, tul. Gu yás End e
koszoru bemutatóját

Kékre Festett Kirakat

Piac ucca 29.

A városházával szemben áll. — Egyike a főuccán álló régi üzleteknek. Mint régi multra visszatekintő üzlet, megbizható, jó minőségü árui val és feltünő áraival meghódította úgy a debreceni, mint a vidéki vásárlóközönséget. Szinte köztudatba ment át, hogy kevés pénzért, ha jót és szépet akar venni, bizalommal keresi fel a Kékre festett kirakatot, ahol mindenféle selymek, ruhaanyagok, női és férfi fehérneműek, kötött áruk u. m. harisnyák, kesztyük, szvetterek, flanell és mosóáruk szép, nagy választékban szinte példátlan olcsó filléres áraikkal áll a vásárlóközönség rendelkezésére.

Anyakönyvi hirek

Születések: Lakatos György földmunkás, leány: Fáni. Varga János napszámos, fiú: János. Szücs Imre kereskedősegéd, fiú: Gyula. Gáti Lajos napszámos, fiú: Lajos. Tatár Miklós szolga, leány: Mária. Krausz Ernő számtartó, leány: Julia. Balogh Sándor gulyás, fiú: Sándor. Bartalis József áll. útmester, leány: Erzsébet. Fehérvári László Máv. segédtiszt, fiú: László és 2 törvénytelen újszülött.

Házasságok: Kiss Sándor—Rimóczi Ilona. Nagy Gyula—Balogh Katalin. Barcza Lajos—Györfi Irma. Andre Lajos—Kiss Ilona. Kenyeres Mihály—Szabó Lidia. Miszti Lajos—Kerezsi Róza. Mészáros József—Armós Emma. Kiss István—Kovács Erzsébet. Szücs László—Fekete Erzsébet. Csatári Gábor—Molnár Erzsébet. Vámos Ferenc—Oláh Erzsébet. Bökönyi György—Kiss Mária. Pál Lajos—Biró Róza. Mészáros Ferenc—Posta Eszter.

Halálozások: Fülöp Gyuláné ref., 24 éves, Lehel u. 37. Fodor Sándor izr., 54 éves, Hatvan u. 63. Adler Miklósné izr., 38 éves, Miklós u. 38. Madai Irén ref., 2 hónapos, Nyíl u. 40. Vida Géza ref., 1 hónapos, Hangyás u. 5. Fülöp Mór izr. 62 éves, Nyirmada.

Mindennemü
tűzifát
hasábban és apritva
Kályhaszeneket
brikettet legolcsóbban, pontos kiszolgálásban
Prohászka és Tsa cégnél
Bethlen ucca 44. Eötvös ucca 18.
TELEFON: 11-61.
vásárolhat.

Jelentkezzenek a kereskedők, akik állami akció-szövetet akarnak árusitani

A polgármester ma hirdetményt bocsátott ki, melyben elmondja, hogy a kereskedelemügyi miniszter a mult évben rendszeresitett állami olcsó-ruházati akciót a f. évben is megismétli és dacára az időközben bekövetkezett nyersanyag drágulásnak, a mult évi akcióban szereplő árukat ugyanazon minőségben és változatlan árakon bocsátja az akció rendelkezésére.

Felhívja az árusításban résztvenni kívánó kereskedőket, hogy ezirányú szándékukat a ker. kereskedelmi és iparkamaránál, vagy az I. fokú közigazgatási hatóságnál (Kossuth u. 20., földszint 46. sz. szoba) jelentsék be, az áruk megrendelése iránt pedig közvetlenül a gyárosokhoz, vagy a nagykereskedőkhöz forduljanak.

TEKINTSE MEG a most megnyilt Friedländer Jenő
főfös divatáru üzletének olcsó árait! PIAC UCCA 77.

A technika modern csodái, önálló találmányok Pataky József autó, motor és gépjavító üzemében

Mindig más és mindig különlegesebb technikai ujitások kerülnek napvilágra a gumiabroncs feltalálása óta. — Legujabban egy tökéletes vulkanizáló anyagot fedeztek fel, a „Gumasit"-ot. Munkatársunk felkereste Pataky József autó-, motor- és gépjavitómühely tulajdonost Erzsébet ucca 32. sz. alatt levő hatalmas üzemében, aki ismertette és bemutatta ezt a remek uj felfedezést, amely korszakalkotó a maga jelentőségében. Ezzel minden szaktudás, minden előkészület nélkül, pillanatok alatt, hideg uton nagyszerüen lehet vulkanizálni nemcsak gumit, hanem bőrtárgyakat is. A mult évi ipari vásáron arany oklevéllel tüntették ki ezt a vulkanizáló anyagot. — Munkatársunknak egyébként a következőket mondta Pataky József:

— Üzememet 1922-ben alapitottam és ugyanakkor hatalmas anyagraktárt rendeztem be. Tökéletesen felszereltem az üzemet géppel és igy mindenféle javitást a legprecizebben, kifogástalanul végzünk el.

Pataky József motor- és autóalkatrészeket is tart raktáron, üzemében készülnek az Ipari Vásáron már feltünt egészen speciális jüxtárgyak is. Olaj- és benzinállomása is van s müszerész és géplakatos munkát is végez. Ismertette munkatársunk előtt a legközelebbi kiállításon bemutatásra kerülő találmányát, amely hatalmas fontossággal bir a mai életben s egyik eseménye lesz a kiállításnak.

Pataky József a közéletben is jelentős szerepet visz, ipartestületi előljárósági tag és tagja az ipartestület elnöki tanácsának. Alelnöke a fegyelmi bizottságnak, de rengeteg dolga és elfoglaltsága mellett még arra is szakit magának időt, hogy áldozzon a sport céljaira is.

MERCEDES gyári uj portable
irógép P 178.50
HURAY, Werbőczy ucca 2. T.

Istentiszteleti rend

Vasárnap, október 14-én

A református templomokban. Nagytemplom délelőtt 10 óra: dr. Soós Béla, délután 5 óra: dr. Farkas Ignác. — Kistemplom délelőtt 9 óra: Kiss Antal Jenő, 11 óra: dr. Farkas Pál, délután 5 óra: Kiss Antal Jenő. — Kossuth u. délelőtt 10 óra: dr. Varga Sándor, délután 5 óra: dr. Módis László. — Árpád-tér délelőtt 10 óra: Kalmár Lajos, délután 3 óra: Márki Kálmán. — Ispotály délelőtt 10 óra: Kalas Ferenc, délután 5 óra: Kovács József. — Homokkert délelőtt 10 óra: Kovács József, délután 3 óra: Munkácsy Gyula th. — Kerekestelep délelőtt 10 óra: vitéz Szabó Endre, délután 3 óra: Jency László th. — Nyilastelep délután 3 óra: Papp Imre. — Csapókert délelőtt 10 óra: dr. Dancsházy Sándor, délután 3 óra: Melegh Dániel th. — Nyulas délelőtt 10 óra: Nagy Gyula th. — Ondód. Vedresdüllő 10 óra: Magyar Bertalan. — Lukaháza délelőtt 10 óra: Halász András. — Dombostanya délután 3 óra: Mezei Béla. — Téglaskert délután 3 óra: Pusky Imre th. — Hármashegy délelőtt 10 óra: Mezei Béla. — Wolaffkatelep délután 3 óra: Abrahám Antal th. — Téglavető délután 3 óra: Kiss Ferenc. — Bánk délelőtt 10 óra: Illyés Endre. — Kösélyszeg délelőtt 10 óra: Tóth Sándor.

MEGNYILT autó és motorkerékpár gummijavító és regenerálő üzem. Hó és sárcipő javitása felelősséggel Vágó gumijavitónál Erzsébet u. 115.

Vendégszónok a Kossuth uccai templomban. A Kossuth uccai templomban vasárnap, e hó 14-én délelőtt 10 órakor Varga Sándor csákvári lelkész, a vértesaljai egyházmegye esperese fogja az igét hirdetni, aki több nap óta városunk vendége.

Istentisztelet a cserkészek részére. Vasárnap reggel kilenc órakor a Nagytemplomban istentisztelet lesz a cserkészek számára. A szolgálatot dr. Soós Béla lelkipásztor végzi.

Az evangélikus templomban délelőtt 9 órakor exhortáció és középiskolai egyházi énekóra. Exhortációt tart Labossa Lajos hitoktató. Délelőtt 10 órakor istentisztelet igehirdetéssel. Prédikál Poputh Viktor ny. lelkész. Este 6 órakor esti istentisztelet igehirdetéssel. Prédikál Pass László lelkész.

A gör. szert. róm. kath. templomban reggel 7 órakor reggeli istentisztelet, 8 órakor diák- és katonamise együtt, 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Papp Gyula szntszéki tanácsos tartja. Délután fél 4 órakor rózsafüzér ájtatosság, 4 órakor vecsernye, utána szentségimádás.

A baptista imaházban. A Szappanos ucca 23. szám alatt levő imaházban vasárnap délelőtt fél 9-től fél 10-ig imaáhitat, fél 10-től fél 11-ig prédikáció, 11—12-ig vasárnapi iskola, délután 6—7-ig prédikáció, fél 8—9-ig úrvacsoraosztás. — Szerdán este 7—8-ig prédikáció. — Péntek este 7—8-ig bibliaóra.

Jó cipőt, jó kalapot most is Révésznél
vásárolhat legolcsóbban
a Püspöki palotában,
HATVAN UCCA 1.

Ma van a Patronázs Egyesület gyermeknapi gyüjtése

Segítsük az elhagyott, apátlan, anyátlan gyermekeket!

Ma tartja a Debreceni Patronázs Egyesület évenként rendezni szokott gyermeknapi gyüjtését a városunkban élő elhagyott, apátlan, anyátlan gyermekek téli felsegélyezésére. Megjelennek a gyüjtőurnák és a gyüjtő perselyek a város főbb utvonalain felállitott gyüjtőhelyeken, hogy összegyüjtsék a nemesszivü adományokat. A gyüjtőurnák a már közölt helyeken lesznek felállitva. A gyüjtésben részt vevő urhölgyek százai buzgólkodnak a gyüjtés sikere érdekében és hiszszük is, hogy a kivánt siker nem fog elmaradni.

Arra kérjük ez alkalommal is városunk áldozatra mindenkor kész polgárságát, hogy a gyüjtőurnák és perselyek előtt ne menjen el senki közönyösen, hánem tehetségéhez mérten hozza meg áldozatát mindenki a jótékony célra és váltsa meg mindenki megváltási jelvényét, amelyeket a gyüjtő urnök fognak felajánlani. A gyüjtött összeg teljes egészében az elhagyottak, árvák és inségesek téli felsegélyezésére és ruházatára lesz forditva. Segitsük az elhagyott, apátlan-anyátlan gyermekeket!

Megváltási jelvények 10 fillértől 5 pengőig.

Életfogytiglani fegyházra ítélte a tábla a diósgyőri cukrászmester bestiális rablógyilkosát

Az állástalan cirkuszi bohócot a jólelkű cukrász a házához vette, minden jóval ellátta

Borzalmas tette után megszökött a gyilkos, de lelkiismeretfurdalásai az osztrák határtól visszahajtották

Fabus András Péter 22 éves mándoki lakos, volt cirkuszi segédbohóc állott a debreceni tábla dr. Balogh István tanácsa előtt szombaton gyilkosság és rablás bűntettével vádolva. A vádlott 1934 február 26-án az esti órákban meggyilkolta a szállásadóját, Kovács Gyula diósgyőri cukrászmestert, akitől a gyilkosság elkövetése után 172 pengő készpénzt és nagymennyiségű ruhaneműt rabolt el. A miskolci törvényszék annak idején életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélte el a gyilkost. Az ügy fellebbezés folytán került most a debreceni tábla elé.

A gyilkos 1932-ben Mándokon lakott a szüleinél. Ekkor érkezett meg a helységbe özv. Homokiné cirkusza, amelyhez a vádlott nővérével együtt beállott, mint kisegítő. A cirkuszt azonban csakhamar otthagyta és elhatározta, hogy beáll katonának. Jelentkezett is, azonban a vizsgálaton alkalmatlannak bizonyult. Ez annyira elkeserítette, hogy most már az idegen légióba akart eljutni, mert mindenáron katona szeretett volna lenni. Azonban pénze nem volt az útra és egyelőre úgy határozott, hogy az idegen légió kalandjai helyett házassági kalandot választ. Tavaly márciusában megházasodott, de az asszony csakhamar otthagyta és ugyanez év októberében visszament a Homokiné-féle cirkuszhoz. Itt nagy szerelemre gyulladt a negyvenéves igazgatónő iránt, aki viszonozta a szerelmes természetű fiatalember érzelmeit és kinevezte a cirkuszhoz segédbohócnak. A boldog cirkuszszerelem azonban csak addig tartott, míg a fiú rá nem jött, hogy nem egyedül őt részesíti kegyeiben a tagbaszakadt termetű igazgatónő. — Emésztő féltékenységében ekkor borotvát ragadott és átvágta csuklóján az ereket. Életveszélyes sérülésekkel szállították be a miskolci „Erzsébet" kórházba. Itt csakhamar javulni kezdett állapota és megismerkedett az ugyancsak ittfekvő Kovács Gyula diósgyőri cukrászmesterrel, aki csakhamar jó barátja lett. Felgyógyulása után Fabus visszament a cirkuszhoz és a csapodár cirkuszi delnőhöz, azonban mikor a cirkusz Diósgyőrbe ment, otthagyta a vállalatot és elment a cukrászmesterhez, aki megszánta a sorsüldözött segédbohócot és felajánlotta, hogy míg valami állást nem kap, addig lakjon nála, sőt kosztot is adott neki. A bohóc annyira a bizalmába férkőzött a gyanútlan cukrásznak, hogy az vele egy szobában aludt.

Ez év februárjában egy este meglátta Fabus, hogy barátja és házigazdája zsebében nagyobb csomó bankjegy van. Azonnal feltámadt benne az idegen légió utáni vágy és már akkor elhatározta, hogy bármi áron is, de megszerzi a pénzt. Megnézte, hogy mivel tehetné ártalmatlanná barátját és úgy látta, hogy erre a célra az ágy esztergályozott, rúdszerű felső dísze elég alkalmas eszköz lesz. Mikor este, február 26-án lefeküdtek, megvárta míg a cukrász elalszik. Ekkor felkelt és az ágydísszel több hatalmas ütést mért az alvó ember fejére. Az ágydísz a rettentő ütésektől kettétört. Ekkor, hogy ne félmunkát végezzen, egy szénzúzó kis baltát hozott be és azzal még háromszor fejbeverte a szerencsétlen embert, majd magához vette a pénzt, levetette véres fehérneműjét és az áldozat ruháiba átöltözve távozott. A lakást rácsukta kulccsal a halottra. Útját a vasúti állomás felé vette és útközben a kulcsot eldobta. Egyenesen felutazott Pestre, ahol egy uccai nővel azonnal ismeretséget kötött és ennek segítségével eladta a lopott ruhaneműeket a Teleky-téren egy ószeresnek. Innen új barátnőjével a Sport-kávéházba mentek pezsgőzni. Hajnal felé aztán a gyilkos búcsú nélkül otthagyta a nőt, kisietett a vasútállomásra és jegyet váltott az osztrák határig. El is utazott a határig, ott azonban olyan erős lelkifurdalás vett rajta erőt, hogy visszautazott Győrig és ott önként je-

A fennállásának 30-ik évét jubiláló Debreceni Független Ujságot a szép munkáiról és szolid árairól előnyösen ismert

NAGY KÁROLY és TSAI
GRAFIKAI MŰINTÉZETE
Debrecen, Ferenc József ut 49. sz.
készíti,

NYOMDAI OSZTÁLYA
készít ujságot, heti és havi folyóiratokat, könyveket, plakátot, esküvői és báli meghivókat, körleveleket, levélpapirokat, borítékot, névjegyet, gyászlapokat, egyszóval mindenféle nyomtatványt izléses, szép kivitelben.

VONALOZÓ INTÉZETE
gyárt mindenféle iskolai irkát, füzetet, rovatozott íveket.

ÜZLETIKÖNYVGYÁRA
elsőrangú kivitelben készit egyszerű és speciális rovatozású üzleti és bank-könyveket.

KÖNYVKÖTÉSZETE
elvállal mindenféle könyvkötést, egyszerű iskolai kötéstől a legszebb bőrdiszműig. Tömegmunkákat modern felszerelése révén igen jutányos áron készít.

KLISÉMŰINTÉZETE
egy és többszínű kliséket elsőrangú kivitelben készít.

ÁRAJÁNLATTAL SZIVESEN SZOLGÁLUNK.
Telefonszám: 20-18.

1935.
typusu összes
ORION
PHILIPS
STANDARD
TELEFONGYÁRI
TELEFUNKEN
Superrádiók,
Csillárok,
Kerékpárok,
Gramofonok.
Kölcsönzés
Javitás • Alakitás.
Soltész
Kálvin-tér 2. sz.

Sterfüggöny gyönyörű kivitelben P 8.—
200/300 juta Boucle szőnyeg modern mintákban . . . P 29.—
200/300 nehéz marhaszőr Boucle szőnyeg remek, sajt mintákban . . P 71.—
Kéziperzse összekötők gyönyörű mintákban nagy választék . . . . . P 36.—től
Szövet henceregtakarók . . . . . P 10.—től

Linoleum,
futó- és nagy szőnyegek,
paplanok
nagy választékban

HAAS LIPÓT
Linoleum és Szőnyeg Áruház
Ferenc József út 58. szám.
Telefon 29-63.

Mindent a vevőnek!

Krombix kabát 42 P.
bársony gallérral, selyem béléssel
SZŐRMÉS BEKECS 32 P-től
duble felsővel . . . . .

Budapesti Férfiruha Áruház
Csapó ucca 6.

lentkezett a rendőrségen és beismerte szörnyű cselekedetét. Ezalatt otthon felfedezték a gyilkosságot. A sors iróniája folytán a cukrásznak éppen az az ismerőse vette észre a véres eseményt, aki mindig intette, hogy tartózkodjék Fabustól.

A gyilkos a törvényszéki tárgyaláson mindent beismert. A szombati tárgyaláson sírva hangoztatta, hogy az Isten elvett az eszét és nem tudta, hogy mit cselekedett a gyilkosság elkövetésekor.

A vádlott elmeállapotát még a törvényszéki tárgyalások előtt megvizsgálták. Az orvosi vélemény szerint teljesen beszámítható állapotban volt a gyilkosság elkövetésekor. Az áldozatról felvett boncjegyzőkönyv adatai szerint olyan súlyos ütéseket mért a szerencsétlen cukrász fejére, hogy a hét ütés közül három egyenként is halálos lett volna.

A főügyészhelyettes a legsúlyosabb büntetés kiszabását kérte a gyilkos bohóc fejére. A tábla helybenhagyta a törvényszék által kiszabott életfogytiglani fegyházat. Az ítélet ellen úgy a főügyészhelyettes, mint a vádlott fellebbezést jelentettek be.

Debreceni hölgyek öröme:

Nagy Gyula műhimző üzeme

A Püspöki-palotában van Nagy Gyula műhimzőüzeme, amelynek páratlan népszerűsége és keresettsége azt bizonyítja, hogy az üzem valóban kifogástalanul dolgozik. Nagyszerű műhimzések, gépazsurozások, endlizések, plisirozások, gombáthúzások, kézimunka előrajzolások, műstoppolások, azonkívül elegáns kivitelű jelvények és zászlók készülnek az üzemben, amelynek egyik legfőbb erénye a rendkívül mérsékelt ármegállapítás. Nagy Gyula tökéletesen tisztában van a mai nehéz viszonyokkal és éppen ezért elsősorban ehez mérten igyekezett árait megállapítani. Valósággal fillérekért készülnek a szebbnél-szebb függöny- és ágyterítőhimzések, monogramhimzések és gomblyukkivarrások. Nagy Gyula azonban azt is jól tudja, hogy nem elég az olcsó ár, hanem a közönség kitűnő munkát is igényel. Üzemében éppen ezért valósággal művészi munkák készülnek, erényeként a debreceni műhimző iparnak.

VENNI AKAR VALAMIT?

A Független Ujság hirdetése biztosan hozzájuttatja a kivánt tárgyhoz.

Nagy József és Szendy István tanítókat örökös igazgatókká nevezte ki Baltazár püspök

Dr. Baltazár Dezső püspök Nagy József és Szendy István debreceni református tanítókat örökös igazgatókká nevezte ki.

Nagy József az Országos Református Tanító Egyesület főtitkára, Szendy István ugyanazon egyesület pénztárosa. Dr. Baltazár Dezső püspök e két igazgatói kinevezéssel nemcsak a két kiváló tanító tanítói munkásságát óhajtotta jutalmazni, hanem az Országos Református Tanító Egyesület iránt érzett nagyrabecsülését ezáltal is kifejezésre akarta juttatni abból az alkalomból, hogy az egyesület e napokban ünnepelte fennállásának 40 éves évfordulóját.

Hogy kétszeri fuvart megtakaritsunk

Edelényi, Salgó, Mizsérfai és Ózdi szenet

egyenesen a vasuttól osztunk szét és ezért ezeket 1 q-ában 100 kg-ot kimérve legolcsóbban szállitjuk.
Raktár:
KORONA Petőfi-ér 6. Telefon 19-74 KORONA Piac u. 10.

Ha a Bocskay könnyelmüen veszi a meccset,

a feljavult Attila vígan hazaviheti mindkét pontot a Stadionból

Vasárnap délután 3 órakor lép a Stadion zöld gyepére a két szomszédváros: Debrecen és Miskolc proficsapata. A profifutball „őskora" óta verseng a Bocskay és az Attila, akármilyen eltolódások álltak be köztük a bajnoki tabellán. Ezek a mérkőzések jelentik a debreceni és miskolci közönség számára az igazi vidéki derbyt és épen ezért a két együttes küzdelmei mindig páratlanul izgalmas játékot és kemény iramot szoktak eredményezni. E két csapat összecsapásánál a papirformának soha nincs komoly szerepe. Sok értékes pontot rabolt már az Attila a Bocskaytól legtöbbször akkor, amikor a papirforma épen a debreceniek jobb klasszisa mellett szólt. Az Attila tehát sohsem volt könnyü dió a kék-sárgák számára és különösen nem az ma, vasárnap, hiszen a miskolci csapat az idei szezonban váratlanul jól startolt és jelenleg is több pontja van, mint a Bocskaynak, bár a debreceniek kevesebb mérkőzésen estek keresztül. — Ha a honi csapat meg akarja tartani előkelő pozicióját az I. liga élvonalában, nem szabad elveszteni a mai mérkőzést, mert ez esetben alaposan lecsuszik a nagycsapatok közül. A játékosoknak az első perctől kezdve teljes erőfeszitéssel kell a győzelemre törni annál is inkább, mert a masszív miskolci csapattal szemben nem lehet könnyelmü, kényelmeskedő játékot felytatni a sulyos vereség veszélye nélkül.

Határozottan állithatjuk, hogy papirforma szerint a komplett felállitásu, lelkes igyekvéssel küzdő Bocskay jobb a legerősebb Attilánál is. Örvendetes, hogy ma már elfoglalta helyét a csapatban a Bocskay világhirü jobbszélsője, Markos Imre, aki teljesen kiheverte már római sérülését és játékával óriási mértékben feljavitja majd a kék-sárgák támadóláncát. Játszani fog végre Gyulai is s reméljük, hogy a régi jó, megbizható harcost üdvözölhetjük ujra benne. Palotás — sajnos — még mindig beteg, de az ügyes és szorgalmas Belcsik értékes helyettesitőnek igérkezik ezuttal is. A hátvédek közül a nagyszerü Flóra pihenőre kényszerül, mert Vágó a legutóbbi tréningen olyan nagy formajavulásról tett tanubizonyságot, hogy régi posztját nem lehet tőle elvenni. Ilyen körülmények között a Bocskay kilátásai nem rosszak és ha baj lesz: csak a játékosokon fog mulni.

A két csapat felállitása egyébként a következő:

Bocskay: Alberti — Vágó, Janzsó — Belcsik, Gyulai, Szaniszló — Markos, Vincze, Teleki, Návay, Hevesi.

Attila: Barna — Nádasi, Sziklay — Seper, Buzási, Dóczé — Szegő, Molnár, Egri, Csapó, Kis.

A mérkőzést Martonossy (Dél) vezeti.

A DTE 1934. évi birkozó és súlyemelő klubbajnokságai és a DTE örökös bajnokságának első kiirása. Holnap, vasárnap délután fél 4 órai kezdettel rendezi meg a DTE ez évi birkozó és súlyemelő klubbajnokságát, melyen az egyesület minden számottevő tagja indul. A birkozók közül Ferenczy Lajos, Kratzer Antal, Szőke József és Szabó többszörös bajnokok, míg a súlyemelőknél a sokszoros bajnok és rekorder Brassay Károly, valamint a máris klasszis versenyzőnek számító Erdélyi neve emelkedik ki. A versenyen a DTE elnöksége és a birkozó kerület hivatalosan képviselteti magát. Belépődij nincs. Műsor ára 20 fillér.

Válogató atlétikai verseny. A DEAC atlétikai szakosztálya október 14-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel az egyetemi sporttelepen az október 21-én Budapesten tartandó 1934—35. tanévi országos és vidéki csapatbajnoki versenyre való kiküldetés céljából egyetemünk hallgatói között válogató atlétikai versenyt tart az alábbi számokkal: 100, 400, 1000, 3000 m-es síkfutás, magas-, távolugrás, súlylökés, diszkoszvetés, gerelyhaFelkérem a Nagy Károly és Társai cég játékosait, hogy vasárnap reggel 7 órára a DVSC-pályán a Fotó Club ellen játszandó mérkőzésre megjelenni szíveskedjenek.

Igyekezzék mielőbb öröklakást és üzlethelyiséget jegyezni

a Piac uccai társasházban, mert
KÉSŐBB NEM VÁLOGATHAT
Iroda: Piac u. 22-24. szám alatt I-ső emeleti tanácstermében.
Előjegyzések, felvilágositások délelőtt 9—1 és délután 3—6 óráig.

LAPUNKAT PÁRTOLJA, HA A „FÜGGETLEN UJSÁG"-BAN HIRDETŐ CÉGEKNÉL SZERZI BE SZÜKSÉGLETEIT.

Mindent a vevőnek!

Krombix kabát bársony gallérral, selyem béléssel **42** P.

SZŐRMÉS BEKECS duble felsővel ..... **32** P-töl

Budapesti Férfiruha Áruház Csapó ucca 6.

lentkezett a rendőrségen és beismerte szörnyű cselekedetét. Ezalatt otthon felfedezték a gyilkosságot. A sors iróniája folytán a cukrásznak éppen az az ismerőse vette észre a véres eseményt, aki mindig intette, hogy tartózkodjék Fabustól.

A gyilkos a törvényszéki tárgyaláson mindent beismert. A szombati tárgyaláson sírva hangoztatta, hogy az Isten elvett az eszét és nem tudta, hogy mit cselekedett a gyilkosság elkövetésekor.

A vádlott elmeállapotát még a törvényszéki tárgyalások előtt megvizsgálták. Az orvosi vélemény szerint teljesen beszámítható állapotban volt a gyilkosság elkövetésekor. Az áldozatról felvett boncjegyzőkönyv adatai szerint olyan súlyos ütéseket mért a szerencsétlen cukrász fejére, hogy a hét ütés közül három egyenként is halálos lett volna.

A főügyészhelyettes a legsúlyosabb büntetés kiszabását kérte a gyilkos bohóc fejére. A tábla helybenhagyta a törvényszék által kiszabott életfogytiglani fegyházat. Az ítélet ellen úgy a főügyészhelyettes, mint a vádlott fellebbezést jelentettek be.

Debreceni hölgyek öröme:

Nagy Gyula műhimző üzeme

A Püspöki-palotában van Nagy Gyula műhimzőüzeme, amelynek páratlan népszerűsége és keresettsége azt bizonyítja, hogy az üzem valóban kifogástalanul dolgozik. Nagyszerű műhimzések, gépazsurozások, endlizések, plisirozások, gombáthúzások, kézimunka előrajzolások, műstoppolások, azonkívül elegáns kivitelű jelvények és zászlók készülnek az üzemben, amelynek egyik legfőbb erénye a rendkívül mérsékelt ármegállapítás. Nagy Gyula tökéletesen tisztában van a mai nehéz viszonyokkal és éppen ezért elsősorban ehez mérten igyekezett árait megállapítani. Valósággal fillérekért készülnek a szebbnél-szebb függöny- és ágyterítőhimzések, monogramhimzések és gomblyukkivarrások. Nagy Gyula azonban azt is jól tudja, hogy nem elég az olcsó ár, hanem a közönség kitűnő munkát is igényel. Üzemében éppen ezért valósággal művészi munkák készülnek, erényeként a debreceni műhimző iparnak.

VENNI AKAR VALAMIT?

A Független Ujság hirdetése biztosan hozzájuttatja a kivánt tárgyhoz.

Nagy József és Szendy István tanítókat örökös igazgatókká nevezte ki Baltazár püspök

Dr. Baltazár Dezső püspök Nagy József és Szendy István debreceni református tanítókat örökös igazgatókká nevezte ki.

Nagy József az Országos Református Tanító Egyesület főtitkára, Szendy István ugyanazon egyesület pénztárosa. Dr. Baltazár Dezső püspök e két igazgatói kinevezéssel nemcsak a két kiváló tanító tanítói munkásságát óhajtotta jutalmazni, hanem az Országos Református Tanító Egyesület iránt érzett nagyrabecsülését ezáltal is kifejezésre akarta juttatni abból az alkalomból, hogy az egyesület e napokban ünnepelte fennállásának 40 éves évfordulóját.

Hogy kétszeri fuvart megtakaritsunk

Edelényi, Salgó, Mizsérfai és Ózdi szenet

egyenesen a vasuttól osztunk szét és ezért ezeket 1 q-ában 100 kg-ot kimérve legolcsóbban szállitjuk.

Raktár:

KORONA Petőfi-ér 6. Telefon 19-74 KORONA Piac u. 10.

Ha a Bocskay könnyelműen veszi a meccset,

a feljavult Attila vígan hazaviheti mindkét pontot a Stadionból

Vasárnap délután 3 órakor lép a Stadion zöld gyepére a két szomszédváros: Debrecen és Miskolc proficsapata. A profifutball „őskora" óta verseng a Bocskay és az Attila, akármilyen eltolódások álltak be köztük a bajnoki tabellán. Ezek a mérkőzések jelentik a debreceni és miskolci közönség számára az igazi vidéki derbyt és épen ezért a két együttes küzdelmei mindig páratlanul izgalmas játékot és kemény iramot szoktak eredményezni. E két csapat összecsapásánál a papirformának soha nincs komoly szerepe. Sok értékes pontot rabolt már az Attila a Bocskaytól legtöbbször akkor, amikor a papirforma épen a debreceniek jobb klasszisa mellett szólt. Az Attila tehát sohsem volt könnyü dió a kék-sárgák számára és különösen nem az ma, vasárnap, hiszen a miskolci csapat az idei szezonban váratlanul jól startolt és jelenleg is több pontja van, mint a Bocskaynak, bár a debreceniek kevesebb mérkőzésen estek keresztül. — Ha a honi csapat meg akarja tartani előkelő pozicióját az I. liga élvonalában, nem szabad elveszteni a mai mérkőzést, mert ez esetben alaposan lecsuszik a nagycsapatok közül. A játékosoknak az első perctől kezdve teljes erőfeszitéssel kell a győzelemre törni annál is inkább, mert a masszsiv miskolci csapattal szemben nem lehet könnyelmü, kényelmeskedő játékot felytatni a sulyos vereség veszélye nélkül.

Határozottan állithatjuk, hogy papirforma szerint a komplett felállitásu, lelkes igyekvéssel küzdő Bocskay jobb a legerősebb Attilánál is. Örvendetes, hogy ma már elfoglalta helyét a csapatban a Bocskay világhirü jobbszélsője, Markos Imre, aki teljesen kiheverte már római sérülését és játékával óriási mértékben feljavitja majd a kék-sárgák támadóláncát. Játszani fog végre Gyulai is s reméljük, hogy a régi jó, megbizható harcost üdvözölhetjük ujra benne. Palotás — sajnos — még mindig beteg, de az ügyes és szorgalmas Belcsik értékes helyettesitőnek igérkezik ezuttal is. A hátvédek közül a nagyszerü Flóra pihenőre kényszerül, mert Vágó a legutóbbi tréningen olyan nagy formajavulásról tett tanubizonyságot, hogy régi posztját nem lehet töle elvenni. Ilyen körülmények között a Bocskay kilátásai nem rosszak és ha baj lesz: csak a játékosokon fog mulni.

A két csapat felállitása egyébként a következő:

Bocskay: Alberti — Vágó, Janzsó — Belcsik, Gyulai, Szaniszló — Markos, Vincze, Teleki, Návay, Hevesi.

Attila: Barna — Nádasi, Sziklay — Seper, Buzási, Dóczé — Szegő, Molnár, Egri, Csapó, Kis.

A mérkőzést Martonossy (Dél) vezeti.

A DTE 1934. évi birkozó és súlyemelő klubbajnokságai és a DTE örökös bajnokságának első kiírása. Holnap, vasárnap délután fél 4 órai kezdettel rendezi meg a DTE ez évi birkozó és súlyemelő klubbajnokságát, melyen az egyesület minden számottevő tagja indul. A birkozók közül Ferenczy Lajos, Kratzer Antal, Szőke József és Szabó többszörös bajnokok, míg a súlyemelőknél a sokszoros bajnok és rekorder Brassay Károly, valamint a máris klasszis versenyzőnek számító Erdélyi neve emelkedik ki. A versenyen a DTE elnöksége és a birkozó kerület hivatalosan képviseltetni magát. Belépődíj nincs. Műsor ára 20 fillér.

Válogató atlétikai verseny. A DEAC atlétikai szakosztálya október 14-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel az egyetemi sporttelepen az október 21-én Budapesten tartandó 1934—35. tanévi országos és vidéki csapatbajnoki versenyre való kiküldetés céljából egyetemünk hallgatói között válogató atlétikai versenyt tart az alábbi számokkal: 100, 400, 1000, 3000 m-es síkfutás, magas-, távolugrás, súlylökés, diszkoszvetés, gerelyha-

Felkérem a Nagy Károly és Társai cég játékosait, hogy vasárnap reggel 7 órára a DVSC-pályán a Fotó Club ellen játszandó mérkőzésre megjelenni szíveskedjenek.

Igyekezzék mielőbb öröklakást és üzlethelyiséget jegyezni

a Piac uccai társasházban, mert

KÉSŐBB NEM VÁLOGATHAT

Iroda: Piac u. 22-24. szám alatt

I-ső emeleti tanácstermében.

Előjegyzések, felvilágositások délelőtt 9—1 és délután 3—6 óráig.

LAPUNKAT PÁRTOLJA, HA A „FÜGGETLEN UJSÁG"-BAN HIRDETŐ CÉGEKNÉL SZERZI BE SZÜKSÉGLETEIT.

HABSELYEM
csak akkor valódi, ha
„Exelent" márka van rajta.
Ilyen meleg pongyola
teljesen hibátlan, **9.80**
nálunk csak...
HAVAS Harisnyaház.

Gyászrovat

Kolozsváry Metzner Albert színművész életének 52. évében elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Köztemető II/a. ravatalozójából az evangélikus egyház szertartása szerint tartandó gyászima után. Lakás: Diófa ucca 18. A temetést Fehértói temetkezési vállalata végzi.

Fülöp Mór szőlőbirtokos, 62 éves korában elhunyt. Temetése a Debrecenből Nyirmadára végzett szállítás után vasárnap délután lesz. A szállítást Fehértói temetkezési vállalata végzi.

Madai Irén 2 hónapos korában elhunyt. Temetése vasárnap délután félhárom órakor lesz a Köztemetőben. Fehértói temetkezési vállalat.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves rokonok, ismerősök, jóbarátok és kartársak, nemkülönben a MATEOSz, taxitulajdonosok és soffőrök, valamint a béautótulajdonosok mélyen tisztelt tagjai, kik Istenben boldogult férjem, illetve apukám temetésén megjelenésükkel s vígasztaló szavaikkal mély fájdalmunkat enyhíteni szívesek voltak: fogadják ezúton is hálás köszönetünket.

Özv. Csernus Józsefné és leánya.

Nagy Ferenc temetése vasárnap délután 3 órakor lesz Köztemetőben Dankó temetkezési vállalat rendezésében.

Bornyack János temetése hétfőn délután 3 órakor lesz a Köztemetőben Dankó temetkezési vállalat rendezésében.

A FÜGGETLEN UJSAG hirdetései mindig eredményesek!

— **Újra olcsóbbodott az élet.** Statisztikai adatok szerint egy öttagú munkáscsalád heti megélhetési költsége az augusztusi átlagos 57.60 pengőről szeptember havában P 57.42-re csökkent. Ennek tekintélyes részét a világítás költségei teszik ki. Ez a tétel már hosszabb ideje változatlan, az utóbbi hónapokban nem csökkent, tehát semmivel sem járult hozzá az élet olcsóbbá tételéhez. Most azonban e téren is jelentős változás várható, amely egy újabb olcsóbbodási folyamatot fog megindítani. Ez az új gáztöltésű **Tungsram D duplaspirállámpa** forgalombahozatala, amely fontos típusoknál azonos beszerzési ár mellett a világítási számla 20%-ig terjedő csökkenését eredményezi. Rövid időn belül várható általános elterjedése tehát feltétlenül a megélhetés újabb olcsóbbodását jelenti.

MELEG
svájci fehérnemüek.
Gyermeknadrág **0.90**
Női nadrág **1.16**
Női combiné **2.10**
Női combiné nadrággal . **2.40**
Havas Harisnyaház.

A tisztviselő orvosok visszaléphetnek az Orvosszövetségbe

Budapest, október 13. A Magyar Országos Orvosszövetség igazgatótanácsa október 11-én tartott ülésében határozatot hozott, amellyel kimondja: nincs akadálya annak, hogy a szövetség tagjai az OTBA-nál alkalmazást vállaljanak.

Ezzel megszünvén az az erkölcsi összeférhetetlenség, amely a közalkalmazott orvosokra nézve az ismert cavete határozat következtében beállott, a belügyminiszter értésére adta az illetékes hatóságoknak, hogy a közalkalmazott orvosoknak a Magyar Orvosszövetségből való kilépése kérdésében általa kiadott rendelkezések tárgytalanokká váltak.

A debreceni épitőipari szakosztályok ragaszkodnak a Piac uccai társasházak felépítéséhez, mert más munkaalkalom nincs

A debreceni ipartestület építőipari szakosztályai az elmult hét péntekjén *Vági* István ipartestületi elnök elnöklete alatt népes értekezletet tartottak a Piac uccai társasház ügyében.

Az értekezlet — amelyen minden építőipari szakma képviseltette magát — Vági elnök előterjesztésére kimondotta, hogy a jövő hét folyamán 100 tagú küldöttséggel fogja felkérni a főispánt és a polgármestert, hogy maguk részéről is kövessenek el minden lehetőt az építkezés mielőbbi megindulhatása érdekében. Az értekezlet hangsúlyozza, hogy a társasház építkezésének megkezdéséhez ragaszkodni kénytelen, mert a küszöbön álló télen át semmiféle más munkaalkalom nem kínálkozik, már pedig a nyár is teljes tétlenségben telt el. De kéri az iparosság az építkezések mielőbbi megindítását közérdekből is, mert az a 3—4 millió pengő, amely az építkezés során Debrecen gazdasági életébe bekerülne, egy kis mozgást és egy kis forgalmat hozna létre, amelyet pedig Debrecenben egyetlen társadalmi réteg sem nélkülözhet.

A küldöttség előreláthatólag a jövő hét közepén fogja felkeresni a főispánt és a polgármestert, a küldöttségjárás eredményéről pedig a jövő vasárnap tartandó rendkívüli közgyűlésen számol be az ipartestület elnöksége.

Budapesti „PÓK"
áruházzal
egyenlő árban árusitja
az összes **harisnya** és
kötöttáru ujdonságait a
Havas Harisnyaház.

FIGYELJE A NÉGY SARKOT...

Kozman Leóné halálugrása a püspöki palota harmadik emeletéről

Hónapok óta súlyos idegbaj kínozta a 27 éves fiatal asszonyt, aki valószínüleg váratlan idegrohamában követte el végzetes tettét

Szombat délután öt órakor a koraesti hűvös szürkületben borzalmas sikoly hasított a püspöki palota középső nagy udvarának csendjébe. Az átható női sikolyt tompa zuhanás zaja követte és a rémülten előrohanó lakók elé szörnyű látvány tárult:

egy csinos, szép fiatalasszony összetört véres teste hevert az udvar aszfaltján.

A palota lakói megdöbbenve ismerték fel a szerencsétlen fiatal nőben Kozman Leónét, Kozman Leó fotoművész feleségét, aki férjével és hároméves fiacskájával már hosszú idő óta az épület egyik harmadik emeleti lakását bérli. A lakás udvarra nyíló egyik ablaka nyitva volt: Kozman Leóné nyilván

öngyilkossági szándékból vetette le magát a mélységbe.

A mentők percek alatt a helyszínre érkeztek és a mentőautóba emelték Kozman Leónét, akinek halálos sebektől vérző teste tíz perc mulva már a sebészeti klinika műtőasztalán feküdt. Hüttl professzor és orvostársai mindent elkövettek, hogy Kozmannét megmentsék az életnek, azonban fáradozásaik hiábavalóknak bizonyultak, mert az úriasszony

anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, hat óra húsz perckor kiszenvedett.

A zuhanás következtében mindkét lába több helyen eltört, koponyáján hatalmas seb tátongott és ezenfelül súlyos belső sérüléseket szenvedett: nem lehetett rajta segíteni.

Kozman Leóné megrendítő öngyilkossága váratlanul érte családját és ismerőseinek nagy táborát. Senki sem gondolhatott arra, hogy a 27 éves fiatal nő, aki példás családi életet élt és a rajongásig szerette hároméves fiacskáját, meg akar válni az élettől. Kis fiát kora délután felküldte cselédjével a püspöki palotában lakó sógorához, Gáborjáni Szabó Kálmán festőművészhez, majd rövidesen férje is eltávozott a lakásból, ment a Déri-térre sétálni. Kozmanné bezárta magára a lakás ajtaját, kínos gonddal rendbehozta a szobákat, majd

kikönyökölt az udvarra nyíló ablakon és hirtelen elhatározással leugrott a tátongó mélységbe.

Miután a fiatalasszony búcsúlevelet nem hagyott hátra, amivel megmagyarázná öngyilkosságát, kétségbeesett hozzátartozói csupán feltevésekre vannak utalva. Valószínűnek tartják, hogy betegsége miatt vált meg az élettől, ugyanis

hónapokkal ezelőtt idegbaj támadta meg az egykor vidám kedvű Kozmanné szervezetét.

Az idegbaj egyre jobban elhatalmasodott rajta, lassanként elvesztette kedélyét, fásulttá vált, egyre kevésbé érdekelték a lakása falain kívül lejátszódó események. Férje mindent elkövetett, hogy gyógyulást találjon bajára. Heteket töltött az úriasszony a debreceni idegklinikán, majd Kozman Leó

a fővárosi Pajor-szanatóriumban helyeztette el feleségét.

A szanatórium idegosztályának főorvosa nagybátyja volt Kozmannénak és szerető gonddal kezelte unokahúgát, akinek egészsége nemcsak nem javult, hanem idegbaja mellé egy másik súlyos és fájdalmas betegség is társult. Kozmanné azonban a szanatóriumból kezdettől fogva hazavágyakozott és

férje rövid idővel ezelőtt felutazott utána Budapestre és haza is hozta.

A család az itthoni környezetben

a gyengéd szeretet és figyelem minden jelével elhalmozta Kozmannét,

azonban ennek sem volt hatása, naphosszat apatikus némasággal ült otthon és egyre inkább elszakadt a külvilágtól. Különböző jelek arra mutatnak, hogy egész-

(Folytatása a 13. oldalon.)

Esernyők
alkalmi árban.
Gyermek félselyem . . . **3.90**
Női csodás minőség . . . **4.50**
Férfi igen tartós . . . **4.8**
Női divatujdonság . . . **6.60**
Havas Harisnyaház.

A vidéki kereskedelemben csaknem egyedülálló a Magyar Ruhaipar Áruháza

Debrecen kereskedelmi életében rendkivül jelentős pozíciót tölt be a Magyar Ruhaipar Bika-épületében levő áruháza. A Magyar Ruhaipar, amely hosszú évekkel ezelőtt létesült, mint kizárólag férfiruhaüzlet, rövid idő alatt olyan nagy népszerűségre tett szert, hogy a helyiséget bővíteni kellett s a már azelőtt is hatalmas helyiség ezáltal olyan óriási terjedelmű lett, amilyen még a fővárosban is kevés van. A vevőközönsége pedig egyre szaporodott, ami ékes bizonysága volt annak, hogy a Magyar Ruhaipar mindig kiváló minőségű és elsőrangú árukat tart raktáron. A publikum igényét azonban a cég nem tudta kielégíteni a férfiruhákkal a tulajdonosokhoz egyre több kérés érkezett, hogy női ruha osztályt is rendezzenek be. Az idén aztán a Magyar Ruhaipar eleget is tett ezeknek a kérelmeknek, — oszakhogy mindenben a nagyközönség rendelkezésére álljon — és bevezette a női ruhák árusitását is. A legelegánsabb és legdivatosabb, de a legelegánsabb és legdivatosabb, minőségből készült női ruhák női kabátok és bundák kaphatók már néhány hónap óta a Magyar Ruhaiparnál.

E néhány hónap alatt a női ruhaosztály olyan — szinte példátlanul nagy — közkedveltségre tett szert, amely felülmult minden várakozást.

A női osztályon kaphatók a legdivatosabb estélyi és uccai ruhák, leányka és háziruhák, valamint finom és tartós kabátok. A férfiosztály pedig szintén hatalmas árukészlettel rendelkezik. Gyerekek és felnőttek részére van dús választék a legkülönbözőbb ruhákból és ruhaanyagokból. Azonkívül nagyszerű átmeneti és télikabátok, felöltők és raglánok kaphatók.

Tekintettel arra, hogy ez az áruház saját szabóságával dolgoztat természetes, hogy mérték után is készít ruhákat, amelyek mindig nagyszerű kivitelben, remek szabással, tökéletesen a legujabb divat szerint készülnek. De a kész ruhák és kabátok, amelyek a földszinti állványokon és az emeleti galérián sorakoznak végig szinte megszámlálhatatlan mennyiségben, éppen olyan elegánsak és kifogástalanok, mint a mérték után készített ruhák.

A Magyar Ruhaipar tulajdonosai rendkívül nagy gondot fordítottak arra, hogy áraikat a közönség vásárlóképességéhez viszonyítva állapitsák meg. Éppen ezért a Magyar Ruhaipar szabott árrendszerével a legfinomabb minőségű, a legelegánsabb kivitelű ruhákat és kabátokat olyan mérsékelt áron hozza forgalomba, hogy egyaránt könnyedén vásárolhat áruházában mindenki a legelőkelőbb társaságoktól egészen a szegény jövedelmű kisemberekig. Az áruház szolid üzletvitelét legjobban a szabott ár jellemzi, mert nyilvánvaló, hogy a szabott áron vásárolhatunk. A Magyar Ruhaipar szabott árai igen olcsó árak, az áruházban tehát bárki a legteljesebb bizalommal vásárolhat.

NŐI RUHÁK, KABÁTOK, BUNDÁK; EREDETI MODELLUJDONSÁGOK!

Izlés, minőség, elegáncia női ruházati osztályunkon!

Férfiruházati osztály: Tökéletes szabásu öltönyök, téli kabátok, városi és lengyel bunbák; mérték után és készen teljes választékban.

Külön bőrkabátosztály: Valódi nappabőr mosható női- és férfi bőrkabátkülönlegességek.

Bőrkabátok minden minőségben!

Olcsó, szabott árak! **Olcsó, szabott árak!**

MAGYAR RUHAIPAR

női felöltők, női- és férfiruhák nagyáruháza

DEBRECEN. **Bika-szálló épületében.**

Használjon
ZET anódtelepet és zseblámpa-elemet és
meg lesz elégedve
Sav- és szalmiákmentes
Állandóan kapható: Elektromosság csillár, rádiószaküzlet, Piac ucca 59.

(Folytatás a 11. oldalról.)

ségének folytonos romlása mellett sem készült az öngyilkosságra a tragikus sorsú úriasszony, hiszen tegnap új családot fogadott fel és abban állapodott meg vele, hogy hétfőn szolgálatba áll. Nem tartják kizártnak ilyen körülmények között, hogy

végzetes tettét egy hirtelen támadt idegrohamában követte el.

Kozman Leóné tragikus sorsa városszerte nagy részvétet keltett és családjának ismerősei, barátai együttérzéssel gondolnak a fájdalomtól porig sujtott férjre és az árván maradt fiacskájára. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz a Köztemető ravatalozójából.

— Az Árpádtéri egyházrész bibliaköre összejöveteleit minden kedden délután 6 órai kezdettel tartja az egyházrész Kassa út 12. szám alatti gyülekezeti termében. A bibliakört vezeti Makláry Károly lelkipásztor, egyházkerületi főjegyző. A nőegylet és leánykör összejöveteleit minden kedden délután négy órai kezdettel tartja a gyülekezeti teremben. A leánykör énekkarát vezeti Kovács Kálmán tanító, egyházrészi tanácsos. A leányok részére bibliakört vezet Magyar Bertalan lelkész. Az egyházrész első bibliaköri órája október hó 16-án, kedden délután hat órai kezdettel tartatik. Bibliát magyaráz Makláry Károly lelkipásztor.

Rózsa Lilly és Kato
okleveles tanárnők
mozgásművészeti iskolája.
GYERMEKEKNEK:
Test- és ritmusképzés, tánc, játékok.
FIATAL LEÁNYOKNAK:
Testkultura, mozgásművészet.
ASSZONYOKNAK:
Higiénikus testarányosítás.
CSOPORTTANITÁS és KÜLÖN ÓRÁK.
Széchenyi u. 32.
Telefon 21-54.

Vásároljon hirdetőinknél.

SZINHÁZ és MOZI
HANGVERSENY

Tisztelt Ház

Úgy látszik, mégsem szabad kizárólag a multról beszélni amikor a magyar operettírás kerül szóba. A sok silány, vásári portéka között akad mégis, amely a hazai termés dicséretére válik — még ha nem is a régi, klasszikus magaslatra emeli ezt a műfajt. Könnyedén és üdítően szórakoztatni: ez a mai operett követelménye, ellenben ennek eleget tenni kimondottan írói munka, nálunk pedig az utóbbi időbn a dilettantizmus hatalmasodott el ezen a téren. Vadnai László mesekomédiája megfelelt a korkövetelményeknek, nem nyujtott sem tulságosan sokat, sem tulságosan keveset, mindenesetre elérte célját: a közönség sokat nevetett és sokat tapsolt. És a darab erényéből semmit sem von le az, hogy az előadás után egy órával már senki sem emlékezett arra, mit is látott a színházban. Békeffy István ötletes verseire Márkus Alfréd rendkívül invenciózus, friss melódiájú muzsikát komponált.

A szüzsé is eléggé újszerű, habár az életben már több ízben előfordult, hogy a képviselőház karzatáról belekiabáltak a képviselők szónoklataiba. Itt is az történik, a fiatal képviselő beszédét megzavarja egy sikoly. A szerelmes kislány sikoltott, aki szerelmes ismeretlenül is a képviselőbe s így akarja észrevétetni magát. A kísérlet természetesen sikerül, a képviselő észreveszi, először dühös, aztán mérges, aztán flegmatikus, később szerelmes, legvégül pedig... nos, legvégül a képzeletbeli láthatáron megjelenik az anyakönyvvezető.

Jatzkó Cia megragadóan alakítja a szerelmes kis divatárusleányt, egész játéka művészi, különösen ott, ahol nem kell énekelni. Előry Klári egyik legsikerültebb figuráját vitte a színpadra, ezt a szerepet tökéletesen rászabták és legnagyobb dícsérete az, hogy még az intrikus szerepében is rokonszenves tud lenni. Halassy Mariska kis szerepében is érdekes, míg Bende László kultúrált játéka, elegánciája és férfias közvetlensége hatásos. Kormos Ferenc és Bihari Nándor valósággal öntötték a derüt és a vidámságot.

A tempós rendezés vitéz Jakabffy Dezső érdeme, a zenekart Jatzkó Rezső lendülettel dirigálta.

R. Gy.

Bécsben óriási sikerrel, nyílt szini tapsokkal mutatták be Gaál Franci új filmjét

Most tartották meg Bécsben *Gaál* Franciska uj filmjének, a Budapesten még be nem mutatott Tavaszi Parádénak Ufaaufführungját. A sürgöny olyan sikert jelent, amilyenre Bécsben még nem volt példa. Ez érthető, hiszen a film javarészének szinhelye Bécs, szereplői valamennyien ott élnek az Augustiner Strasseban és a főszerepet Bécs háziezrede, a hires Deutschmeister Regiment játsza. — A bemutatón, amelyet fényes külsőségek mellett tartottok meg, teljes számban megjelent az osztrák kormány *Schussnigg* kancellárral az élén, de ott volt a régi háziezred régi egyenruhájában a tisztikar küldöttsége is. Az egész este csupa láz volt, percenkint tört ki a nyiltszini taps, ugy ünnepelték a szintén jelenlevő Gaál Franciskát, a procuder Joe *Pasternákot* és a szintén megjelent többi szereplőket.

MI LESZ VELED EMBERKE?

Hans *Fallada* tulajdonképpen azért aratott nagy sikert ezzel a regényével az egész világpiacon, mert nemcsak kérdez, hanem meg is magyarázza kérdésének alapokait. Biztos kézzel vetíti föl az emberiség nagy problémáját ebben a regényben, amelynek mesterien megrajzolt figurái valósággal élnek az olvasó előtt. Amikor filmre ültették a „Mi lesz veled emberké"-t, senki sem hitte, hogy ki lehet fejezni a képben az író elgondolásait. A Vígszínház tegnapi bemutatóján azonban kiderült, hogy a kísérlet nagyszerűen sikerült, a film legalább olyan jó, mint a regény, tökéletesen sikerült kifejezni benne az író intencióit. Elejétől végéig érdekes és lenyűgöző, mentes minden szentimentalizmustól, de realizmusában is meglepő és megkapó. A rendezőnek különösen nehéz feladata volt a darab megoldásánál, de eredeti ötleteivel, finom ízlésre való dekorációs elgondolásaival hatalmas értéket nyert vele a kép.

A főszereplők valamennyien elsőrendű produkciót nyujtottak, művészetet adtak úgy a női, mint a férfiszerepekben. A kísérőműsor is méltó ehez a nagy filmhez, úgy hogy bizonyosra vehető a Vígszínház új műsorának sikere.

HETI MÚSOR:

VASÁRNAP délután 3 órakor: **Vadvirág** (olcsó helyárakkal). — Délután 6 órakor: **Kaméliás hölgy** (olcsó helyárakkal). — Este 9 órakor: **Tisztelt ház.**
HÉTFŐ este 8 órakor: **Tisztelt ház.** (A. 2. bérlet.)
KEDD este 8 órakor: **Marica grófnő,** Erdey Rózsi bemutatkozása.
SZERDA este 8 órakor: **Tisztelt ház** (B. 2. bérlet).
CSÜTÖRTÖK este 8 órakor: **Feketeszárú cseresznye.**
PÉNTEK este 8 órakor: **Tisztelt ház** (C. 2. bérlet).

Nem gond már a szőke szempilla, tökéletes garanciával megfesti a
TERKA KOZMETIKA
Piac ucca 71. I. e.
Legmodernebb szépítőkurák
Olcsó bérletrendszer

LAPUNKAT PARTOLJA, HA A „FÜGGETLEN UJSÁG"-BAN HIRDETŐ CÉGEKNÉL SZERZI BE SZÜKSÉGLETEIT.

Az uj
TUNGSRAM
Dekalumen
izzólámpák állandóan kapható:
Elektromosság
csillár, rádió szaküzletben
PIAC UCCA 59. SZ.

KÖZGAZDASÁG

VÁLTOZATLAN A TERMÉNYTŐZSDE

Határidőüzlet:

Búza: október 15.52, 54, 60, 63, március 16.57, 56, 55, 59, 63, 70, 65, 66, 68, 65, zárlat 16.65—66, május 16.96, 17.02, 16.97, zárlat 16.95—97.

Rozs: október 12.40, március 13.02, 12.96, 97, 13.15, 14, 16, zárlat 13.15—16.

Tengeri: május 10.55, 53, 56, 60, 61, 65, 68, 70, 67, zárlat 10.66—68.

Készáruüzlet:

Búza: tiszai 77 kg. 16.05—16.35, 78 kg. 16.20—16.50, 79 kg. 16.35—16.55, 80 kg. 16.45—16.75, ftiszai 77 kg. 15.75—16.05, 78 kg. 15.90—16.20, 79 kg. 16.05—16.35, 80 kg. 16.15—16.45.

Rozs: 12.00—12.30, sörárpa 15.25—18.50, tak. árpa 13.85—14.30, zab 13.70—14.10.

A készáruvásáron búza és rozs nem változott, zab 10—15 és tengeri 5 fillérrel olcsóbb.

HIVATALOS VALUTAÁRFOLYAMOK.

1 angol font 16.70—17.10, 100 cseh korona 14.02—14.20, 100 dínár 7.80—8.30, 100 dollár 337.80—341.80, 100 lei 3.42—3.46, 100 leva 4.00—4.15, 100 líra 29.90—30.25, 100 német márka 136.00—137.60, 100 osztrák schilling 80.00—80.70, 100 svájci frank 110.70—111.65.

A színarany kilója 5555—5560 P.

DEBRECENI ÁLLATVÁSÁR

A debreceni nagyvásáron a szombati kövérpiacra felhajtottak 248 sertést, elkelt 235 darab. Árak a következők: Hízlalóbeli nehéz sertés 70—73, hízlalóbeli középnehéz 66—70, szedett nehéz 62—66, szedett közép 58—62, szedett könnyű 56—58, hússertés 65 fillér élősúlyban kilónként.

A soványpiacra felhajtottak 1277 darab sertést, elkelt 425 darab. — Árak a következők: Sovány koca 65—70, süldő 70—80 fillér kilónként élősúlyban. Választott malac páronként 12—18 pengő. Az irányzat kissé lanyhább.

DEBRECENI TERMÉNY- ÉS TAKARMÁNYPIACI ÁRAK.

Búza 15.20—15.00—14.80, rozs 11.00—10.80—10.50, árpa 13.00—12.80—12.50, zab 13.00—12.80—12.50, ótengeri 11.20—11.00, újtengeri 9.50—9.00, csöves 6.80—6.50—6.20—6.00, lucerna 7.50—7.00—6.80—6.50—6.20, széna 7.20—700—6.50—6.00—5.50—4.00, lóhere 6.50—6.00, bükköny 4.00—3.50, alomszalma 2.50—2.00—1.80, rozsszalma 2.80, zsupszalma 1 kéve 26—24, cukorrépa 2.20—2.00, fehér evőtök 2.70—2.50.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem gazdasági hivatala 1. különböző selejtáruk eladására f. hó 16-án d. u. 3 órakor, 2. kb. 100 mázsa kerti széna eladására f. hó 17-én 10 órakor nyilvános árverést tart.

A további felvilágosítások a gazdasági hivatalban tudhatók meg.

Egyetemi Gazdasági Hivatal.

A „Takarékosság“ Keresk. Részvénytársaság igazgatósága

tisztelettel tudatja a „TAKARÉKOSSÁG” könyvecskéjével vásárló közönséget, hogy kiszolgáló cégei sorába belépett:

Aszmann Ferenc férfi divatüzlete Debrecen, Piac u. 27.
Szedlák és Vémos férfiszabósága Debrecen, Piac 26. (Gambrinus átjáró)
Pikó József kézimunkaüzlete Debrecen, Kossuth u. Városház épületben.

Mindhárom uj cégünk örömmel várja a „Takarékosság“ könyvecskéjével vásárlókat és a legnagyobb előzékenységgel áll rendelkezésükre

A pénzügyigazgatóság fokozott eréllyel üldözi a dohánycsempészeket

A debreceni pénzügyigazgatóság az újból fellendült dohánycsempészet ellen a legerélyesebben lép fel. A szegény „szűzdohány”, amely valamikor nagy forgalmat tudott csinálni, de amely az utóbbi időben hitelét vesztette, mert legtöbbször rossz aljdohányt hoztak forgalomba a szűzdohányos asszonyságok (legnagyobb részben asszonyok a csempészek) — kiment a divatból. De annyira nem ment ki, hogy ne lenne szükséges a dohányjövedéknek védekeznie, annál is inkább, mert rossz konjunktura jár a dohányjövedékre. Kevés terméke jó, de akár jó, akár rossz, mind nagyon drága és a mai rossz világban sok ember tért rá arra, hogy a Memphis helyett a Leventét szívja, esetleg a fogát. Ezért hát minden szigorúság ellenére is számolni kell a dohányjövedéknek a konkurrenciával, a dohánycsempészettel, amely néha mégis csak tud olcsóbb dohányt szolgáltatni a dohányszenvedély áldozatainak. Ez tette szükségessé éppen most, a dohányaratás és szüretelés idején, hogy a pénzügyigazgatóság szigorú hangon figyelmeztesse a dohánycsempészeket és szűzdohánykedvelőket, hogy a szűzdohány eladása és megvétele — ha rájönnek — súlyos következményekkel jár. A pénzügyigazgatóság ugyanis most a következő rendeletet, illetve közlést adta ki:

A debreceni m. kir. pénzügyigazgatóság főnökétől.

32/4—1934. főn. szám.

FELHIVÁS

A vezetésem alatt levő m. kir. pénzügyigazgatóság területén nagymérvben elharapódzott dohánycsempészet leküzdése céljából intézkedtem, hogy a csempészet fokozottabb mérvű éberséggel üldöztessék. Hogy az adózó közönséget, illetve a lakosságot a dohányjövedéki kihágások súlyos és kellemetlen következményeitől megóvjam, ezúton is felhívom mindenki figyelmét arra, hogy a belföldön termelt leveles és vágott dohány forgalomba hozatalától, vásárlásától és tiltott birtoklásától tartózkodjék, mert akiket dohányjövedéki kihágáson tettenérnek, azok ellen — tekintet nélkül vagyoni vagy családi körülményeikre — a törvény teljes szigorával fogok eljárni.

Külön is felhívom a dohánytermelők és dohánykertészek figyelmét arra, hogy az olyan termelők és dohánykertészek ellen, akik dohányjövedéki kihágást követnek el, velük szemben a jövedéki büntetőeljárás lefolytatásán kívül a termeléstől való kizárást is minden esetben és kivétel nélkül alkalmaztatni fogom.

Debrecen, 1934. évi október hó 12-én.

Horváth
miniszteri tanácsos,
m. kir. pénzügyigazgató.

Persze akármilyen szigorú a rendelet, azért bűnözők akadnak. Az egyik oldalon abból az okból, mert nagy a szegénység és még bűnös úton is igyekszik a szegény ember egy kis pénzhez jutni, a másik oldalon pedig — sokszor érthetetlenül — az a felfogás, hogy a finánc nem látta szűzdohány mégis csak jobb, mint a trafik s olcsóbb is. Hogy olcsóbb, az lehet, de legtöbbször úgy van a dolog, hogy bizony nem jobb. Mert bizony csak rendesebb dohány a trafikdohány. Csak olcsóbb lenne!

Vásárlásainál hivatkozzon lapunkra.

Nyilt levél

báró Vay László főispán úrhoz

A Nemzeti Egység pártja debreceni évnyitó társasvacsoráján felszólalásában főispán a következő kijelentést tette:

1. „A közéleti szellem irányát mindenkor az szabja meg, hogy akik az irányításra hivatva vannak, kifogástalanul teljesítik-e hivatásukat, vagy pedig visszavonulva a közéleti tevékenységtől, olyanok kezébe adják az irányítást, akiknek mentalitása, felfogása, se az erkölcsi alap szilárdsága tekintetében, sem pedig etikai tekintetben nem ütik meg a kellő mértéket.”

2. „A társadalom színe-javának a visszavonulása azt eredményezi, hogy kellő erkölcsi és etikai érzékkel nem bíró elemek nyernek teret a közéletben, olyan tevékenységet fejtenek ki, amely a nemzeti alapon álló népnek, nemzetnek rákfenéjévé válhatik, sőt a nemzet létalapjait is megrendítheti.”

3. „Debrecen városa az utóbbi hónapok során közéleti harcok színtere volt, olyan harcoknak, amelyekben egyik oldalon a közéleti tisztaságért összefogó és bátran, vállvetve együttdolgozó óriási többsége állott a polgárságnak, míg ezzel szemben a másik oldalon egyéni önös érdekeket, politikai aspirációkat tűztek ki maguk elé.

A lakosság szükségesnek látta, hogy végetvessen egy olyan rendszernek, amely a szabadság és erkölcsiség hangoztatása mellett a

Dr. Ludány László nyug. főtörzsorvos családját súlyos csapás érte. Feleségének édesanyja:

ÖZV. JÁSZÁROKSZÁLLÁSI
Móczár Béláné

90 éves korában rövid szenvedés és a halotti szentség felvétele után október 13-án nemes lelkét visszaadta Teremtőjének.

Temetése október 15-én délután 3 órakor a Szent Anna temető kápolnájából lesz. Engesztelő szentmise áldozat október 16-án reggel 9 órakor fog az Egek Urának bemutattatni.

Temetését Gebauer-cég rendezi.

A női szépséghez a Magda kozmetikán keresztül vezet az út!

Speciális estélyi kikészítések, modern arcápolás, különböző iszappakolások, különleges külföldi arczománcok, szemöldökszedés

rendkivül olcsó áron!

Ingyen tanácsadás! Tanítványok kiképzése!
KÉZ-KOZMETIKA, MANIKÜR 40 fillér, bérletre 30 fillér.
Borravaló nincs! Borravaló nincs!
Magda kozmetika, PIAC UCCA 44. (Bejárat a kapu alatt)

Haladjon a korral
és süssön
„ULTRA" sütőporral
Melyet ha egyszer használt, mindig ehez fog ragaszkodni.
Minden fűszerüzletben már kapható.

köz rovására előnyöket, kedvezéseket juttatott egyeseknek, csoportoknak és a köznek érdekében tett ez az intézkedés olyan ellenállást, olyan támadást váltott ki egyesek részéről, még pedig azok részéről, akiknek egyéni érdekei fűződtek ehez a rendszerhez."

4. „Debrecen város közönsége megbotránkozással fordul el azoktól, akik önös érdekért képesek mindenen keresztülgázolni — a mai revíziós gondolat megbecsülése iránt olyan kevés megértést tanusítottak."

A Városi Szövetség, amelyben a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek tekintélyes, országos vonatkozásban is igen jelentős poziciót betöltő tagjai foglalnak helyet, elnöki tanácsában tárgyalván a fenti kijelentéseket, megállapítja, hogy ezek a kijelentések a törvényhatósági bizottsági elnöki tisztét viselő egyén részéről a törvényhatósági bizottsági közgyülési tagságot viselő városi szövetségi tagokkal szemben egyéni tisztességüket, erkölcsi értéküket és becsületüket mélyen sértő kijelentések. Mindezt mint felelős állást betöltő helyi kormányexponens mondotta el akkor, amikor a város lakossága az elvek harca jegyében, de az egyéni tisztességnek még a politikai küzdelmek során is kötelező megbecsülése mellett volna hivatott képviseletét újjáalakítani.

A Városi Szövetség vezetősége és tagjai egyéni tisztességükben és becsületükben mélyen érintve, felszólítják a főispánt, hogy vádjait szintén a nyilvánosság előtt felelős állásával járó kötelezettségének megfelelőleg úgy a személyek kétségtelen megjelölésével, mint a megállapításai alapját képező tények pontos felsorolásával 48 órán belül hozza nyilvánosságra, amint ez különben mindenkinek, aki mást becsületében érint, becsületbeli kötelessége is.

A Városi Szövetség elnöki tanácsa.

FILLÉRESGYORS
Egerbe
október 21-én.
Jegy ára P 2·90 Manetjegyiroda

— **Új rendelet a vagyonátruházási illetékekről.** Budapestről jelentik: A Budapesti Közlöny mai száma közli a kormány rendeletét, amely a vagyonátruházási illetékekről szóló törvény egyes rendelkezéseit módosítja. E rendelet szerint az ingatlant terhelő illetéknek a magánjogi követelésekkel szembeni elsősége két évig telekkönyvi biztosítás nélkül is fennáll, ha pedig az illetékeket két éven belül telekkönyvi bejegyzéssel biztosítják, az elsőség korlátlan ideig fenmarad. A rendelet értelmében ez az elsőség csak magára az illeték terhére s kamatára vonatkozik.

ELŐKELŐ PENSYLVÁNIAI OLAJTÁRSASÁG keres márkás autó, traktor és gőzhenger olajának bevezetésére **megfelelő tőkével rendelkező**
VIDÉKI KÖRZETIKÉPVISELŐT
Ajánlkozás „Pensylvánia" jeligére Hirdetőbe, Budapest Andrássy út 54.

hirek

A Debreceni Független Ujság páratoktól független politikai napilap
Szerkesztősége és kiadóhivatala: **Ferenc József út 49. Telefon: 32-12.**
Felelős szerkesztő: **Farkas Lajos.**
Előfizetési ár: egész évre **26.—**, **félévre 14.—**, negyedévre **7.—**, egy hóra **2.40** pengő. Külföldre ennek a kétszerese. Egyes szám **ára** hétköznap **10** fillér, vasárnap **20 fillér.**

Mindentudó

Mentők, tüzoltók, telefon: 04.
A rendőrség telefonszáma: 20-45.

IDŐJÓSLÁS:

Erős nyugati, északnyugati szél, változékony idő, több helyen időnként záporesőkkel. A hőmérséklet nem változik. Éjjeli fagyra egyelőre nincs kilátás.

A BUDAPESTI RÁDIÓ MÜSORA

VASÁRNAP, október 14.

9.15: Hírek. 10.00: Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. Szentbeszédet mond dr. Tóth Tihamér. A szentbeszéd után mise van. 11.15: Evangélikus istentisztelet a Deák téri templomból. Prédikál: Magóes Károly kerületi központi lelkész. 12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 12.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel: Rajter Lajos. 2.00: Hanglemezek. 3.00: Szüret utáni szőlőmunkák. Marton Dénes m. kir. szőlészeti és borászati főfelügyelő előadása. 3.50: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel: Figedy-Fichtner Sándor. 4.30: Budapest és környékének őskori lakossága. Dr. Tompa Ferenc egyetemi tanár előadása. 5.00: A poznani Haslo lengyel vasútas énekkar hangversenye. Vezényel dr. Latoszewsky Zsigmond, a poznani állami Operaház igazgatója. 5.40: A walesi herceg, Rácz D. Károly londoni levele. Felolvassa: Rosner Kálmán. 6.10: Bura Sándor és cigányzenekara. 7.15: Kedves költőm. Kosztolányi Dezső beszél Balassa Bálintról. 7.50: Sport- és lóversenyeredmények. 8.10: Közvetítés a Kamaraszínházból. AZ ABBÉ. Színmű 3 felvonásban, 5 képben. Irta P. Anthelme. Magyarra átdolgozgozta Orbók Attila. Az I. felvonás után körülbelül 9.00: Hírek, sporteredmények. Utána körülbelül 10.30: Közvetítés a Royal-szálló étteréből. Az Erőss—Takács jazzenekar műsora. 11.10: Közvetítés a Zöldfa-étteremből. Lakatos Gyula és Lakatos Vince cigányzenekara muzsikál.

HÉTFŐ, október 15.

6.45: Torna. Utána: Hanglemezek. — 10.00: A finn-ugor barátság. (Felolvasás.) 10.40: Részletek a Kaleválából. (Fellolvasás.) 12.05: Dr. Laubalné Christián Lili énekel, Sonkoly Irén hegedül zongorakisérettel. 1.30: Budapesti Koncert Szalonzenekar. 3.00: A rádió diákfélórája: Columbus. 5.00: A m. kir. államrendőrség fúvószenekara. Vezényel: Szőllössy Ferenc. 6.00: Német nyelvoktatás. (Dr. Szentgyörgyi Ede.) 6.30: Hanglemezek. 7.10: Előadás a viccről. Nagy Endre humoreszkje. 7.30: A Filharmóniai Társaság hangversenyének ismertetése. 7.40: A Filharmóniai Társaság hangversenyének közvetítése a m. kir. Operaházból. Vezényel A Zemlinsky. Közreműködik Hoffmann József (zongora). Utána körülbelül 9.50: Hírek, időjárásjelentés. 10.10: Közvetítés a Hungária-szálló étterméből. Magyari Imre és cigányzenekara muzsikál. 11.15: Közvetítés a Baross-kávéházból. Ilniczky László jazz-zenekarának műsora Szántó Gyula énekszámaival.

❖

— **Rózsahegyi Kálmán méltóságos úr.** Budapestről jelentik: A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére, Rózsahegyi Kálmánnak, a Nemzeti színház örökös tagjának, a magyar szinművészet fej lesztésével szerzett érdemei elismeréseül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— **Modern estélyi frizurák,** tartós hullám árammal, áram nélkül, minden kellemetlen érzés kizárva, **Polgár higénikus fodrászatában, Svetitsualota.** Tessék egy próbát csinálni.

— **Az 1929. évi fagykárkölcsön törlesztése tárgyában.** Az 1929. évi fagykár alkalmával a város útján kedvezményes vetőmagkölcsönben részesült gazdálkodók figyelmét felhívom, hogy hátralékos tartozásaikat október hó 15-ig a város házipénztárába feltétlenül fizessék be, mert aki tartozását a fenti határidőig ilyen módon ki nem egyenlíti, az a jövőben semmiféle további kedvezményre számot nem tarthat és ellene a m. kir. földmívelésügyi miniszter úr a kincstári jogügyi igazgatóság útján a tartozások eredeti összegének a behajtását fogja elrendelni. H. polgármester.

— **Kerékpár, rádió, villamos cikkek, csillárok** olcsó beszerzési forrása Horváth Ferenc műszaki üzletében, Degenfeld-tér 2. sz. Tel.: 16-51.

Most
szövet, bársony, flanell
maradékokat
bámulatos olcsón árusitunk.
Csillag Testvérek Piac- és Simonffy ucca sarok.

— **Eltörött** dísztárgyak, nippek, vázák javítása szakszerűen, olcsón Bárány Rádióházban, Szent Anna u. 1. Kiégett villanyégőket vásárlásnál beszámítok 24—30 fillérbe. Rádiók, villanycikkek, csillárok bámulatos olcsón.

— **Kormánytanácsos lett egy hajduszoboszlói terménykereskedő.** Budapestről jelentik: A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Stahler Dániel hajduszoboszlói termény- és gyapjukereskedőnek közhasznu tevékenységének elismeréséül a m. kir. kormánytőtanácsosi címet adományozta.

PÉNZ = ÉRTÉK
ÉRTÉK = BÚTOR
BÚTOR = MÜASZTALOSOK
KIRÁLY U. 4.

— **Vasárnapról Debrecenből Egerbe, Budapestről Debrecenbe jön filléres gyors.** A MÁV igazgatósága közli, hogy Budapestről Debrecenbe indul október 21-én filléres gyors, amely 10.23 órakor érkezik Debrecenbe és 18.42 órakor indul vissza. Ugyanakkor Debrecenből Egerbe megy filléres vonat.

— **Tűzifát,** száraz cser-, tölgy-, varga-, gyertyán hasából aprítva **téli tüzelésre** 100 kg.-ot 3.60-ért, vegyes **nyári tűzifát** 100 kg.ot már hazaszállítva 3.20-ért szállít Halász Bertalan tűzifa- és szénkereskedése, a Margit-fürdő mellett. Tel.: 10-24.

Költöztetéseket
és mindennemü szállításokat legolcsóbban eszközöl
EGYESÜLT SZÁLLITÁSI VÁLLALAT
Hunyadi u. 2. Telefon 32-21.

— **A Konfirmáltak Egyesülete az ispotályi egyházrészben** minden vasárnap délután 3 órakor tartja Ispotály-telep 12. szám alatt, összejöveteleit. A leányok a „Bethlen Kata" leánycserkészcsapat otthonában, a fiúk pedig a gyülekezeti otthonban gyülnek össze.

— **Kata varrodában** kabát, kosztüm, szövetruhák legolcsóbban készülnek. Varga ucca 24.

— **Felhivás.** Debrecen sz. kir. város adóhivatala felhívja a földbirtokrendezés során földhözjuttatottakat, hogy részükre juttatott föld után esedékes tartozásukat folyó hó 15-ével bezárólag annál is inkább rendezzék, mert ellenkező esetben a m. kir. minisztérium 3200/1932. M. E. sz. rendelet 9. §-a rendelkezésének értelmében hátralékosok ellen a kimozdítási eljárás folyamatba fog tétetni.

Őszi
DIVATKEZTYÜK
minden szinben és minőségben
Schön Sándornál Piac ucca 14. sz. Csapó u. sarok.

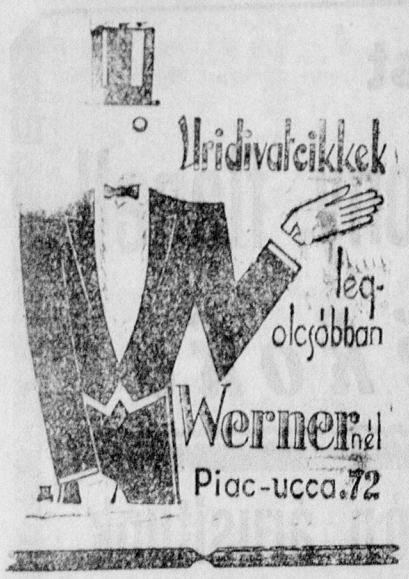

A kormányzó köszönete. A kabinetiroda most válaszol azokra az üdvözlő feliratokra és táviratokra, amelyeket a kormányzóhoz küldtek abból az alkalomból, hogy az ország most ünnepelte Budapestre bevonulásának tizenötödik évfordulóját. Tegnap az alispán részére, mint aki Hajdú vármegye közönsége részéről küldött üdvözletet, és Hajdúszoboszló vitézi értekezlete nevében Kiss István részére küldött a kabinetiroda a kormányzó nevében köszönő leiratot.

— **Ékszereit,** arany, ezüst tárgyait készíttesse, javíttassa, vásárolja Moskovitsnál, Piac u. 41.

— **Titkos polgármesteri értekezlet.** Szombaton a rendesen tartani szokott polgármesteri értekezletet nem a rendes helyen a tanácsteremben, hanem a polgármester hivatalában tartották meg, ahol az előadók zárt ajtók mellett referáltak a h. polgármesternek.

— **Cserépkályhák** állandóan nagy választékban. Átrakások Hardtmuth-rendszerre, tisztítást, javítást olcsón vállal Gönczy kályhásmester, Csapó ucca 19. Telefon: 25-68.

LUSZTIG ASZTALOSMESTER
munkái elsőrendüek és olcsók.
EÖTVÖS UCCA 87. SZ.
Telefon 17 97.

— **A Csokonai Kör az álmosdi csata emlékének, Debreczeni Ferenc síremlékének felavatásán és a Bocskay-ezred hajdúnapján.** Ma, vasárnap van az álmosdi csata emlékének leleplezése Álmosdon. Ugyancsak a mai napon avatják fel a debreceni Köztemetőben Debreczeni Ferenc volt cserkészparancsnok és Csokonai Kör titkára síremlékét. Ezeken az ünnepélyeken a Csokonai Kör képviselteti magát. Álmosdra dr. Pap Károly elnök és dr. Sz. Kun Béla alelnök fognak kiutazni, a Debreczeni Ferenc síremlékének felavatásán pedig Csobán Endre főtitkár és Kornyi Sándor pénztáros képviselik a Csokonai Kört. El fogja küldeni a Csokonai Kör a maga képviselőit a Bocskay-ezred hazafias ünnepélyére is, amely hétfőn lesz és amelyen dr. Pap Károly elnök és Csobán Endre főtitkár fognak megjelenni. A Csokonai Kör tagjait is kéri a Kör, hogy a debreceni ünnepélyeken szíveskedjenek megjelenni. A Debreczeni Ferenc síremlékének leleplezése vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Köztemetőben.

— **Filléres gyors Egerbe október 21-én.** A menettérti jegy ára P 2.90. A menetrend a következő: Debrecenből indul 5.42-kor, Egerbe érkezik 10.21-kor. Egerből indul 20.16-kor, Debrecene érkezik 0.50-kor. Jegyek kaphatók a Máv. Menetjegyirodában.

— **Benzin, motalkó, olaj, petroleum, kocsikenőcs,** mindenféle autó-, motorkerékpár felszerelési cikkek szaküzlete: Emerich László, Halköz 3. Telefon: 16-09.

— **A gazdasági bizottság ülése.** Debrecen sz. kir. város gazdasági bizottsága 1934. évi október hó 15-én délután 4 órakor a városháza kistanácstermében tartja a kis- és közgyülések előtt szokásos ülését.

— **Tante Hanna** újra megnyitja **német játszó iskoláját** 3—5 éves gyermekek számára, Simonffy u. 32. szám alatt. Beírás minden délelőtt 9—12-ig. Nagyon mérsékelt díjak.

— **Hölgyeim!** Figyeljék „Kata" fűzőszalon árait. Melltartók már 50 fillértől készülnek. József kir. herceg u. 3.

— **Hirdetmény.** Debrecen sz. kir. város tulajdonát képező 1 darab hároméves javított tarka bika f. évi október hó 15-én, hétfőn délelőtt 9 órakor a Baromvásártéren tartandó nyilvános árverésen eladásra kerül.

— **Üzletemet** az uccára átszervezve **újólag megnyitottam.** Ifj. Blattner Gyula üveges-, képkeretezőmester, Piac ucca 89.

— **Weiszberger Ibolya** női divatszalonjában dolgoztasson, ha jól, izlésesen akar öltözködni. Iparkamara földszint.

— **Szeretetvendégség a Nyulason.** A péterfiai egyházrész nyulasi körzete vasárnap délután 6 órai kezdettel műsoros szeretetvendégséget rendez a szegény gyermekek karácsonyi felruházására. Személy tea-jegy 30 fillér, családi jegy négy személyre 1 pengő. Imádkozik dr. Farkas Pál, szaval Oroszlán Sándor th., énekel Orosz Árpád th., beszédet mond Farkas Pál, harmóniumon játszik Munkácsy György. Imádkozik Tamás Ferenc szenior.

— **Aranynál szép modell kalapok** megérkeztek, **2.50től.** Alakítás modell után **1 pengő.** Sas ucca 4. szám.

— **Már kapható a Standard — Meteor** luxus kivitelű, nagy teljesítményű 2+1 csöves hullámszürős 200—2000 hullámhossz körzetben vevő készülék. Részletre is. Piac u. 9. Bika épület.

— **Laner Irén** női kalapszalonja Piac ucca 19. Modellek nagy választékban. Átalakítások eredeti modellek után.

Debrecen 25, 20 és 10 évvel ezelőtt

1909 OKTÓBER 14. CSÜTÖRTÖK. Az Uranus megnyitotta Sas uccai téli helyiségét 11 pontos műsorral. Az előadásokon Magyari Imre és fia, valamint Berki Lajos zenekarai játszottak.

A Függetlenségi és 48-as párt nagy lelkesedéssel dolgozik hivatalos jelöltje, dr. Tüdős János megválasztása érdekében. Egy levélíró bejelenti a szerkesztőségnek, hogy az ellenpárt tehetetlen dühében letépdesi a Tüdős-zászlókat.

1909 OKTÓBER 15. PÉNTEK. Bodnár Géza lelkes vezércikket ír Tüdős János mellett.

Az elnökség sorában dr. Juhász Nagy Sándor aláírásával megjelenik a felhívás a tervezett nagy önálló bank megalakítására.

A debreceni gyorsvonat Vecsés állomás előtt összeütközött egy tolató szerelvénnyel. A két mozdony kisiklott, sok kocsi összetört. A katasztrófának négy halálos sebesültje volt.

A táblai elnök dr. Tóth Aurél törvényszéki bírót az esküdtbíróság helyettes elnökévé jelölte ki.

1914 OKTÓBER 14. SZERDA. Körösmezőt csapataink visszafoglalták, Toronyánál folyik az ütközet. Galiciában előnyomulóban vagyunk, — Przmysl felszabadítása folyamatban van. A németek Rheimst bombázzák. Német csapatok Ostende előtt állanak. A szerbek Visegrádnál vereséget szenvedtek, menekülő csapataik a bolgár határon gyülekeznek.

Benkő János százados javasolja, hogy Debrecen egyik uccáját Vilmos császárról nevezzék el.

1914 OKTÓBER 15. CSÜTÖRTÖK. A Majdánkánál megvert oroszok Wyskowba menekültek. A németek elérték Varsót s útjukban több harcban 11.000 foglyot ejtettek és 54 ágyút zsákmányoltak. A németek bevették Lillet s tovább bombázzák Reimst, ostromolják Belfortot, megszállták Brügget, elérték Ostendet. A belga kormány Havreba utazott.

1924 OKTÓBER 14. KEDD. Dr. Baltazár Dezső püspök amerikai útja előtt a Független Ujság hasábjain üzenetet küld Debrecen népének. Ebben ezeket mondja: „A magyar közönségnek azt a végrendeletszerű tanácsot hagyom, hogy lássa be már elvégre mindenki, hogy a haragvó gyűlölködéssel és erőszakoskodással az országot csak tönkre lehet tenni, de építeni semmiesetre sem." Egy másik helyen: „Politikai nyelven azt az irányzatot, aminek az érvényesítésével az ország boldogulhat, liberálizmusnak és demokráciának nevezik."

A református társadalom és intézmények nagy ünnepélyességgel búcsúztak dr. Baltazár Dezső püspöktől.

1924 OKTÓBER 15. SZERDA. Dr. Baltazár Dezső püspök, fia Baltazár László és Baja Mihály kíséretében elutazott Amerikába.

Lovag Kerpely Kálmán útján egy angol tőkecsoport egymillió font kölcsönt ajánlott Debrecennek. Ary Lajos főszámvevő a tehermentességet bizonyító kimutatással vasárnap utazik Bécsbe.

MA, VASÁRNAP 3 előadás a CSOKONAI SZINHÁZBAN!
3 órakor olcsó helyárakkal:
VADVIRÁG (operett)
6 órakor olcsó helyárakkal:
KAMÉLIÁS HÖLGY
(színmű) Ciműszereplő: Halasay Mariska.
9 órakor kacagó est:
TISZTELT HÁZ
(operettujdonság)
MINDEN ESTE: TISZTELT HÁZ
KEDDEN: ERDÉLYI RÓZSI bemutatkozása!
MARICA GRÓFNŐ

METEOR
MOZGÓSZINHÁZ
Vasárnap:
„MARICA GRÓFNŐ", Kálmán Imre világhírű operettje hangosfilmen Dorothea Wieck, Verebes, Szőke Szakáll főszereplésével. Megelőzi: PEER GINT HAZÁJA". — Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor.

Wünscher Frigyes dr. lett a Hangya vezérigazgatója

Budapest, október 13. A Hangya Szövetkezeti Központ legutóbbi igazgatósági ülésén gróf Zichy Aladár elnök bejelentette, hogy 70. életévének betöltésére való tekintettel, közéleti működését korlátozni kívánja s ezért igazgatósági tagságának fentartása mellett, elnöki tisztségéről lemond. Zichy Aladár grófot az igazgatóság a Hangya Szövetkezet díszelnökévé választotta. Ezután Balogh Elemér sokévi szolgálati idejére hivatkozva, nyugdíjazását kérte. Balogh Elemér utódjául az igazgatóság Wünscher Frigyes dr.-t, az MTI ügyv. igazgatóját nevezte ki. — Miután Wünscher Frigyes dr.-nak a Hangya vezérigazgatói állásába való meghívásával a Hangya felügyeleti hatósága is egyetértett, Wünscher Frigyes dr. új állását ez év november 1-én elfoglalja.

— **Egészséges lesz a lába,** ha cipőjét Takácsnál készíttetti. Orthopäd specialista. Batthyány ucca 4.

— **Álnéven lőtte agyon magát egy tisztviselő.** Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a Vörösmarty uccában levő Király-szállóban lakást bérelt egy férfi, aki Kovács Antalnak jelentette be magát. Szombaton reggel revolverrel mellbelőtte magát és a golyó azonnal végzett vele. Búcsúlevelében közölte, hogy valódi neve Korányi Antal, hatvan éves, nyugalmazott tisztviselő. Azért jelentette be magát álnéven, hogy eltünése után hozzátartozói ne tudjanak rákakadni.

— **Ha Budapestre utazol, Parkszállóba szállj,** mert téged ott fillérekért cigányzenés kávéház, jó konyha és úri otthon vár.

— **Kérelem!** A m. kir. osztálysorsjáték főárusitói kérik, hogy akik a postán küldött sorsjegyek árát még nem egyenlítették ki, szíveskedjenek a megfelelő összeget kifizetni, mert a nyereményigény és minden más jog csak úgy biztosítható, ha a sorsjegyek ára a hivatalosan megállapított költségátalánnyal együtt a húzás előtt kiegyenlíttetett. Ha azonban bármely oknál fogva a sorsjegyeket nem akarják megtartani, szíveskedjenek azonnal visszaküldeni az illetékes helyre, mert nagy kár és veszteség éri a főárusítókat, ha azokat postafordultával nem kapják vissza.

— **Mintha Pesten lenne,** éppenúgy hallgathat színműelőadást, muzsikát, ha jó rádiója van. Különösen most ajánlatos rádiót beszerezni, amikor beköszönt a zord időjárás. — Szórakozást nyujt és azonfelül hírt ad a világeseményeiről, közli a terményárakat ,egyszóval igen hasznos és nélkülözhetetlen mindenütt. Akinek még nincs rádiója vagy a régi helyett jobbat akar, forduljon bizalommal a legközelebbi Orion rádió kereskedőhöz, ahol készséggel bemutatják az Orion rádiók nagy választékát, melyből mindenki találhat igényeinek megfelelőt.

A FAJELMÉLET MAGYARORSZÁGON

Irta: Dr. JUHÁSZ NAGY SÁNDOR

Rosenberg Alfréd úr, aki nem sajtkereskedő Budapesten a Dob uccában, hanem Hitler egyik legfőbb bizalmasa és alvezére Berlinben, — kidolgozta az antiszemitizmuson felépült német fajelméletet és azt tudományos színben játszó munkákban publikálta.

A Rosenberg úr fajelmélete szerint minden népek közt első a német, amely mint felsőbbrendű faj emelkedik a többiek fölé. Ezen a földön minden értéknek egyedüli forrása Németország. Minden konstruktív erőkifejtés a történelem kezdetétől napjainkig a germán fajtól származik. Az új vallás — szerinte — a vérnek a vallása, mely a kiontott német vérből táplálkozik.

Valamikor a világháború előtt, mint egy német Burschenschaft tagja, én is részt vettem sok olyan diákösszejövetelen, ahol a német ifjúság ezrei előtt egyetemi professzorok hirdették a német nemzet kizárólagos, patentírozott vezéri hivatását. Így nőtt fel a háború előtti német intelligencia és ezzel az elbizakodott világszemlélettel rohant bele a világháború katasztrófájába. Bátran el lehet mondani, hogy ellentétben azzal a híres mondással, mely szerint az 1870-iki német-francia háborút a német néptanítók nyerték meg, — most a világháborút a német egyetemi tanárok veszítették el, mert ők lovalták bele nemzetüket abba az őrületbe, hogy az egész világ közvéleményét és fegyveres gyülöletét provokálja maga ellen.

Rosenberg úr és társai nem okultak a veszedelmen és most még túlzottabb, még kirívóbb és kihívóbb formában hirdetik a német faj felsőbbrendüségét, a többi nemzetek gunyja, szánalma és bosszankodása közepette. Mert megkótyagosodott nácik elhihetik Rosenberg úr meséit, de mit szóljon azokhoz egy angol, egy francia, egy amerikai, vagy egy japán, vagy akár egy magyar ember?

Bármennyire súrolja is az őrület határait Rosenberg úrék elmélete, de legalább van mögötte valami realitás: a 70 milliónyi német nép kompakt tömege. A magyar fajvédő elmélet már sokkal soványabb keretek és sokkal kisebb realitás mellett kísérletezhet.

A fajelmélet Magyarországon kétféle árnyalatot mutat, ami már maga elég legyöngítésére. Az egyik árnyalat az árja fajelméletnek halvány árnyékvetítődése, a másik árnyalat a turánizmus.

Ez a szó, hogy „árja", ebben a vonatkozásban indogermánt jelent. Az indogermán nyelvcsaládhoz tartozik Európa lakosainak túlnyomó nagy többsége, így a németek, franciák, angolok, az ú. n. latin népek, az összes szlávok stb., míg Ázsiában ugyanehhez a családhoz tartoznak a hinduk, persák stb. Rengeteg nép, óriási embertömeg az árja népcsalád és éppen ezért az árja fajelmélet is rendkívül laza és szétfolyó. A német például miért lelkesedjék a persákkal való rokonságért, mikor még a franciákkal való vérközösségre sem büszke? Ezért dobják el most már Rosenberg úrék az árja fajelméletet, helyére állítván a német, germán, vagy teuton fajelméletet.

Az elavult és elmállott árja fajelmélet azonban beszivárgott Magyarországra is, ahol ezzel tulajdonképpen az antiszemitizmust akarják körülírni. A zsidógyülölet negatívumát az árja fajelmélet pozitívumával akarják erősíteni.

De az ám a baj, hogy a magyar nép nem tartozik az árja népek közé. A magyar nép nem árja, hanem turáni és pedig mindenképpen turáni, akármelyik származási teóriát fogadjuk is el. Turáni akkor is, ha finn-ugor eredetű, turáni akkor is, ha török eredetű. Mi köze hát a magyar embernek az árjákhoz és az árja fajelmélethez?

Vagyunk még sokan magyarok, akik elmondhatjuk magunkról, hogy az összes fi- és leányágakon, ameddig felvinni tudjuk, mindenféle fajtánk református magyar volt és hogy antropologiai megjelenésünk minden családfánál biztosabban igazolja a turáni származást. Azonban az is tény, hogy a magyarok jelentékeny része nemet, vagy szláv eredetű, sőt sok élcelődésnek volt tárgya az, hogy a magyar fajvédő vezérek rendszerint idegen eredetűek, sőt még ma is idegen nevűek. Ezek az új magyarok hozták be hozzánk az árja fajelméletet, mint tudatalatti reminiscenciát.

Mi azonban, igazi és ősi magyarok, keményen és elszántan tiltakozunk mindenféle árja vonatkozás ellen. Ennek a tiltakozásnak fellengős és poétikus túltengése azután a turáni fajelmélet, amelynek kétségtelenül egyedüli lehet Magyarországon létjogosultsága, ha egyáltalán a modern korszak a fajelméleteket még megtürheti.

A turánizmus azonban éppen úgy beleütközik az árja származású újmagyarok nagy tömegébe, mint ahogyan az árja fajelmélet beleütközött a turáni magyarokba. Magyarország ezeréves fennállásának emlékünnepén gróf Degenfeld József, Debrecen hírneves főispánja azt mondotta, hogy alig találhatók már fel Árpád népének utódai. Erre egy dühös turáni fajmagyar vezércikkben rontott neki, melyben hevesen támadta a magyarság jogait eltagadó lézengő rittereket.

Nehéz nagyon a turánizmust kifejleszteni a magyar glóbuszon, akkor, mikor a turáni mozgalom vezére maga is tót nevű és származású. De nehéz a turánizmust kiterjeszteni külföldi testvérnépekre is, akkor, amikor testvérnépek gyanánt a derék finn-ugorokon kívül olyan népek jöhetnek számításba, mint a bászkirok, krimi tatárok, mongolok és mint legszélső szárny a japánok. A Hadúrnak fehér fiakkeres lovat áldozott turáni ifjúság egyszer japán herceget követelt az üres magyar trónra.

Magyarországon tehát holtpontra juttatja egymást az árja fajelmélet és a turáni fajelmélet.

Ezek helyett bibliás őseink példája nyomán térjünk csak vissza az embertestvériség nagy gondolatához, melyet a Megváltó minden népek és nemzetségek számára örök érvénnyel hirdetett.

Szépen és jól öltözködni társadalmi siker, sőt sokszor a karrier maga

Irta: Békés István,
a Békés Lajos-cég tulajdonosa

A mai világban, mikor minden kiadott fillért meg kell nézni, az öltözködés problémái sokkal komolyabbak, mint bármikor voltak. Hiszen öltözködni és jól öltözködni nőnek, férfinek nemcsak a kultura nélkülözhetetlen szépségeihez és örömeihez tartozik, hanem a jó öltözködés, a jó megjelenés bizony társadalmi és szociális siker is, sőt sokszor a karrier magva.

Ezekkel a meggondolásokkal állítottam össze üzletem raktárát a most következő őszi-téli szezonra.

A pompás külföldi luxusáruk mellé, amelyeket hölgyek és urak számára ismét pompás választékban hoztam, a megbízható és izléses belföldi portékák hatalmas tömegét szerezetem be.

Ugy belföldön, mint külföldön ugyszólván minden vásárlást személyesen eszközöltem, hogy ezáltal a lehető legolcsóbb árakat érjem el és tényleg meglepő, amit ezzel a, fáradságos, de eredményes metódussal az árcsökkentés terén produkálnom lehet.

Különleges öröm számomra, hogy legtöbb, valóban remek árut a gyárosaimmal való személyes tárgyalások eredményeképpen milyen alacsony, mindenki számára elérhető, népszerü árban tudok piacra hozni.

Uriszabóságom, amely szerénytelenség nélkül is nyugateurópai szinvonalu, ebben a szezonban olyan széles árkülönbözetet ölel fel, mint még soha eddig. Szövetraktáram, bélésáru anyagaim és munkatechnikám olyan, hogy

mig egyrészt az egyszerübb igényeknek is megfelelő, olcsóbb öltönyöket is készíteni tudom, addig másrészt a legfinomabb angol szövetekből, a legluxuriőzebb kiállitásban is előállitok férfiruhákat,

amelyeknél szebbet vagy jobbat ma az egész kulturvilágon nem lehet készíteni. Azonban minden műhelyemben készülő darabot tökéletes szabás, izlés és alaposság jellemez és itt nincs különbség a diákember számára készülő szerényebb öltöny vagy kabát és a selyemre dolgozott luxusfrakk között. Szolidvonalu, komoly ruhadarabot vagy hangsulyozottan divatos szabásu öltönyöket egyforma precizitással készitek el és

mindig vigyázok arra, hogy kinek mi illik, mert ez a szabómesterség lényeges finomságai közé tartozik.

Büszkén mutatom be kirakataimban hétről-hétre azokat az ujdonságokat, amelyeket férfi- és női divatárukban összeválogattam. Készfehérneműim urak részére éppen olyan kellemes szabásuak, mint amilyeneket évtizedes műhelyem mértékre készit. — Nyakkendőim mindegyike egy-egy szincsoda. Harisnya, keztyü, kötöttáru, kalap, zsebkendő és ezerféle apróság sokszor még sokkal olcsóbban kapható nálam, mint azt a gazdasági válság indokolttá tenné.

Hölgyek számára pedig — és ezt előbb kellett volna emlitenem — azokat a bájos és praktikus holmikat prezentálom, amelyeknek egy ilyen nagy városból, mint Debrecen, nem szabad hiányozni.

Az én kötöttbluz modelljeimet a legelőkelőbb világvárosi szaküzletek hozzák, kötöttruháim ma már elismerten a legpraktikusabb viseletnek számitanak, apró zsebkendőim, ragyogó szépségü sáljaim pár jait csak Bécs, Páris és Róma belvárosaiban lehet találni.

A női sál, amely most selyemben és gyapjuban a legnagyobb divat, nappali, délutáni és estélyi ruhákhoz rengeteg változatban nélkülözhetetlen hatásu diszités. Kis surrah selyem kendőcske a pullover nyakán épp olyan fontos, mint kabát vagy bunda nyilásából kikacérkodó szines chachenez és délután vagy este a felhő-könnyedségü mousseline-sál.

Hogy szép és jó harisnyákat, divatos keztyüket árulok, azt tudják kedves hölgyvevőim.

De azt is tudják, akik próbálták, hogy mindezeket, a női öltözködés diszét képező apróságokat és ezenfelül válogatottan izléses és tartós női fehérnemüimet — a kitünő habselymet és a modern „Intermatt"-ot olcsón, tényleg olcsón hozom forgalomba.

Különösen áll ez a luxuskülönlegességekre, amelyek Pesten és Bécsben, ahol kaphatók, legalább másfélszer annyiba kerülnek.

Ha őszi-téli szezonom nyitásáról beszámolok, el nem mulaszthatom megemliteni, hogy külön társascégben

hölgyek számára a legujabb fazónok szerint hallatlan friss vonalu és tökéletes kidolgozásu angol kosztümöket és kabátokat is készitek immár második szezonban.

Akik ilyet kaptak tőlem, azoknak nemcsak saját megelégedésük, hanem a modelljeimben elért sikerük is bizonyitották, hogy ebben a nemben is munkám külön klasszist jelent.

A pénztárcák és igények egybevetésével, de a minőségnek és izlésnek tett engedmények nélkül soroztam egybe őszretélre raktáramat.

Hiszem, hogy ez a sok gondossággal összeválogatott raktár sok uj elégedett vásárlót fog szerezni üzletemnek és sok szép portékám hozzá fog járulni ahhoz, hogy vevőimnek a mai szürke életet szinesebbé, örömesebbé és kedvesebbé tegye.

A fa

A föld alól feljött a fa,
mert ott örök az éjszaka.
Az éjszakából felrohant
és most virágzik boldogan.
Zöld karját a szélnek kitárja
s táncol nyugtalan futamára.
Magával hozta a vizet,
magával hozta a tüzet.
Alatta a föld még homályos,
még visszahuzza öt magához
de lombja lenge szelleme
zizegve szárnyal felfele.

GULYAS PAL.

Hivatást tölt be Debrecen életében a Városi Takarék és Hitelintézet

Debrecen gazdasági életében valóságos hivatást tölt be a Városi Takarék és Hitelintézet. A Városi Takarék a legnehezebb időkben mutatta meg, hogy miként kell a halódó gazdasági életet istápolni, a megrendült exisztenciákat megmenteni anélkül, hogy a kitünő üzletvezetés útjáról letérne a pénzintézet. És bizonyos, hogy egyszer, a jobb viszonyok eljötte idején ki fog derülni még, hogy a legjobb üzlet ez, a közönség érdekében való üzletvezetés. Már ma is mindenki vallja, — még azok is, akik egykor ellene voltak a városi pénzintézet alapításának, — hogy valóságos áldás volt ez a gondolat s Debrecen városnak nemcsak valóságos kincse ez az erős, szilárd pénzintézet, hanem egyuttal jóltevője a város közönségének is.

A mai Városi Takarék és Hitelintézet Rt. őse, az Iparegyesület Takarék- és Hitelintézet megalakításának gondolata azon bizalmas értekezletből indult ki, melyet Szabó Bálint, Debrecen sz. kir. városának néhai főbírája hívott egybe 1872 szeptember 15-én. Itt vetették el azt a kis magvacskát, melyből a mai, fontos gazdasági poziciót elfoglaló Városi Takarék és Hitelintézet Rt. felsarjadzott.

1872 szeptember 29-én a városháza nagy tanácstermében mintegy 200 érdeklődő elhatározta „Debreceni Iparegyesületi Takarék- és Hitelintézet Rt." cég alatt egy új pénzintézet létesítését, kiküldve egy ideiglenes választmányt a szükséges munkálatok keresztülvitelére.

Az ideiglenes választmány. 1872 szeptember hó 30-án ki is bocsátotta a részvényaláírási felhívásokat és az 1873. év február 13-án összehívott alakuló közgyűlés az intézet alaptőkéjét 6000 darab 25 forintos részvényre szóló 125.000 forintban határozta meg.

Az alakulás, dacára a kedvezőtlen kilátásoknak, megtörtént. Tényleges működését az intézet csak 1874. január 3-án kezdte meg. A közgyűlési évi jelentések, valamint az igazgatósági ülések jegyzőkönyvei hű képét mutatják azon idők szomorú gazdasági viszonyainak. Az idők jele volt az a fúziós kísérlet is, mely az Alföldi Takarékpénztár, az Iparegyesületi Takarék- és Hitelintézet és a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Bank egybeolvasztását célozta volna s a legutóbb megnevezett intézettől eredt ki, azonban a felhivott intézeteknél visszhangra nem talált.

Mintegy hét évig tartott az 1873. évi bécsi krachot követő, gazdasági szempontból meddő korszak.

Az 1880-ik évben bekövetkezett gazdasági fellendülés s az ennek nyomán jelentkezett pénzbőség új életre ébresztette az üzleti világot. Az intézet kezdett erősödni, ízmosodni, úgy, hogy az 1881-ik évben kibocsátásra került aranyban fizetendő járadékkölcsönből már 60.000 forint — hatalmas összeg az akkori viszonyokhoz — jegyzésével bízta meg a vezérigazgatót az igazgatóság.

1889. év június 20-án mondotta ki az e célból összehívott rendkívüli közgyűlés egy „a város méltóságának, a közszükségletnek megfelelő megbízható zálogház" felállítását, mely intézmény működését 1899 november 1-én meg is kezdte.

Maga az intézet ezelatt csendes léptekkel haladt a lassú fejlődés útján s az 1890-ik évben megvásárolta az eddig csak bérelt Kápolnássy-féle házat 18.000, a szomszédos Fekete-féle házat pedig 16.000 forintért, Gerster és Rössler építészekkel felépíttette az intézet mai székházát.

Az intézet alapszabályai 1894. évben teljesen átdolgoztattak. Ekkor változott át az intézet cége is az „Iparegyesületi" szó elhagyásával „Takarék és Hitelintézet Részvénytársaság"-gá. Az előrehaladott életkora miatt az 1906-ik évben nyugalomba vonult Nagy Ferenc vezérigazgató örökébe Koncz Lajos vezérigazgató lépett ,aki legsürgősebb teendőjének az intézet tőkeereje növelését tartván, már működése első évében 200.000 koronáról 400.000 koronára, majd a következő évben 500.000 koronára emelte fel a részvénytőkét. 1909 november 21-én a közgyűlés megszavazott egy újabb tőkeemelést s kimondotta, hogy az ujonnan kibocsátandó 1000 darab részvény teljes egészében az affiliáló Magyar Országos Központi Takarékpénztárnak engedtetik át. 1912. évben ez az affiliált viszony megszünik és a Moktár helyébe az Angol-Osztrák Bank lép.

Megindult a munka. Gyors egymásutánban jöttek a tőkeemelések, úgy ahogy azt a korona értékének fokozatos leromlása követelte.

1922-ik évben 2,100.000, majd 4,200.000.— koronára, 1923-ban 12,600.000.— 1924-ben 37,800.000 koronára emelkedett az intézet részvénytőkéje, míg tartalékai és nyugdíjalapja e kibocsátások folytán 110.000.000 K-ra szaporodtak.

Már-már biztosan lehetett remélni, hogy elérkezett az eredményes munka korszaka, midőn kitünt, hogy a hatalmas Angol-Osztrák Bank sem került ki sebzetlenül abból a rettenetes gazdasági felfordulásból, mely Ausztriában a monarchia feldarabolása után úrrá lett, ami azt eredményezte, hogy részvényérdekeltségeit úgy kereskedelmi, mint ipari téren fel kellett adnia. Az Anglo-Ausztrián Bank delegáltjai kiváltak az igazgatóságból s helyükbe egy új igazgatóság lépett, amelynek sikerült 1925 januárjában az Angol-Osztrák Bank birtokában levő részvénytöbbséget megvásárolni. A részvénybirtokos igazgatóság még ugyanebben az évben dr. Magoss György polgármester felhívására megtette részvényeladási ajánlatát, mely előbb a városi tanács, majd a jog- és pénzügyi bizottság s végül 1925 december 19-én Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlésén egyhangúlag, ellenvetés nélkül elfogadtatott. Ezen időpont óta az intézet részvényeinek majdnem teljes 100%-a Debrecen sz. kir. város tulajdonát képezi.

A részvényeknek Debrecen kir. városa által történt megvásárlásával az intézet vezetése is új igazgatóság kezébe került, mely Debrecen sz. kir. város polgármesterének elnöklete mellett a város legfőbb tisztviselőiből és a törvényhatósági bizottság által kijelölt tagokból alakíttatott. Ezen új igazgatóság az intézet tőkeerejének növelése céljából sorozatos tőkeemeléseket hajtott végre. A részvénytőke 1927-ben 661.500 P-re, az 1928. évben 1.058,400 P-re, az 1930. évben pedig 2,380.000 P-re emeltetett s a tartalékkal együtt az intézet saját tőkéje ma már közel 3,000.000 pengőt tesz ki.

Az intézet igazgatósága jelenleg a következő:

Igazgató: dr. Vásáry István, Debrecen sz. kir. város polgármestere, elnök. Dr. Vargha Elemér m. kir. kormányfőtanácsos, Debrecen sz. kir. város helyettespolgármestere, elnökhelyettes, Ary Lajos, Debrecen sz. kir. város főszámvevője. Debreczeni Jenő világítási vállalati ny. igazgató, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja. Dr. Hegymegi Kiss Pál országgyűlési képviselő, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja. Dr. Miszti Károly, Debrecen sz. kir. város főügyésze. Dr. Magoss György felsőházi tag, Debrecen sz. kir. város nyug. polgármestere, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. örökös tagja. Dr. Ruffy-Vargha Kálmán felsőházi tag, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. örökös tagja. Ifj. Schwartz Vilmos, Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja, Unghváry József, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja, földbirtokos. Tóth Lajos építész, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja. Zöld József tb. helyettes-polgármester, Debrecen sz. kir. város főjegyzője.

Felügyelő-bizottság: Dr. Vass Károly tb. főjegyző, Debrecen sz. kir. város tanácsnoka. Dr. Nagy István ügyvéd, Debrecen sz. kir. város tvh. tagja. Vitéz Somogyi Rezső, Debrecen sz. kir. város főszámvevőhelyettese.

Az intézet ügyeinek vezetését ifj. dr. Magoss György vezérigazgató és munkatársai, Harsányi Pál és Vásáry László igazgatók végzik.

Márkás neve van már az országban a Paneth-gyár csemegeáruinak

Országszerte imeri a közönség Paneth Lajos orth. kóser szalámigyárának finomabbnál-finomabb csemegeáruit, amelyeket Debrecenben a Piac u. 9. sz. alatti főüzlet árusit nagyban és kicsinyben. A gyár alapitója Paneth Lajos hentesmester 1904-ben nyitotta meg üzemét, amely azóta egyre fejlődik, gyarapodik s ma már nemcsak az ország minden részéből, hanem külföldről is jelentkeznek a megrendelők. A Paneth-gyár jelszava ez: „mindig friss árut és mindig a legkitünőbbet". Különleges libakolbászai, szalámi készítményei, változatos és ízletes húscsemegekülönlegességei delikát falatok s méltán népszerüek a pompás virslikészítményei is. Paneth Lajos sikeres üzletpolitikájának egyik legfontosabb tényezője az, hogy a legremekebb áruit is a lehető legolcsóbban árusítja. Telefonrendelésre (31—22. szám) házhoz szállít.

A legjobb árút a legolcsóbban árusít a Kupfer Jenő posztó- és bélésárú üzlete

Kupfer Jenő posztó és bélésárú üzlete a Révész-közben, a Kistemplom mellett, Debrecen egyik legforgalmasabb és legvirágzóbb cége. Érthető is ez hiszen a vásárlóközönség nagyon jól tudja, hogy ennek az üzletnek szinte páratlan hatalmas árukészlete és raktára van, amelyben csak a legkitünőbb és legtartósabb posztó és bélésárukat lehet kapni. Már 1876 óta fennáll ez a cég, amelynek azóta egyre növekvő vevőköre van nemcsak Debrecenből, hanem vidékről is. — Mindenütt ismerik Kupfer Jenő üzletét, amelyben azonkivül, hogy kiváló árukat lehet vásárolni, mindenhez rendkívül olcsón hozzá is lehet jutni. Kupfer Jenő tökéletesen tisztában van a mai vásárlóközönség anyagi helyzetével, tudja azt, hogy minden fillérre szükség van s éppen azért úgy alakította árait, hogy a legkiválóbb portékákhoz bárki hozzájuthasson szinte hihetetlen olcsó áron. Különleges szöveteket a legelegánsabb és legizlésesebb kivitelben árusit üzletében, de valósággal elkápráztató az az óriási áruraktár, amelyben felhalmozta a legremekebb minőségü portékákat.

És a közönség is nagyon jól tudja, hogy ebben az ötvennyolc esztendő óta fennálló üzletben mindennel meg lehet elégedve: az áruval, a kiszolgálással és ami a legfontosabb: az árral. Magasfizetésü tisztviselőktől és igazgatóktól kezdve egészen a legszegényebb néposztályig mindenki a legnagyobb megelégedéssel vásárol, vásárolhat és vásárol is Kupfer Jenő üzletében ,ahol a legteljesebb belátással szabták meg a mai viszonyokhoz mérten az árakat.

Nem kell külföldre küldeni Debrecenből csiszolásra a drágakövet,

Pauló István kiváló hírű vésnöki üzeme ezt az iparművészeti szakot is bevezette Debrecenben

A vésnöki és bélyegzőkészítői szakmában a Tiszántúlon 1911 óta egyedüli ez a cég, amelynek munkái azonban olyan magas szinvonaluak, mintha a verseny éppenúgy egyre magasabb teljesítményre szorítaná, mint a fővárosi cégeket. Két esztendeje Pauló István vésnök új iparművészi ággal bővítette ki a cég tevékenységét: bevezette ugyanis a drágakövésést és csiszolást. Ezzel a debreceni iparművészet igen jelentős és értékes ágazattal gyarapodott. Eddig ugyan is annak, aki drágakövet akart vésetni és csiszoltatni, külföldre kellett küldeni a drágakövet és külföldön készíttetni e a vésést és csiszolást. Most ezt a két iparművészeti munkát is azzal a páratlan izléssel és finomsággal készíti el Pauló István vésnöki műhelye, amelyről ez a kiváló üzem már ismert s amely mindenképpen megállja a helyét a külföldi, évszázados tradiciókkal rendelkező vésnöki és drágakőcsiszolói műhelyek készítményeivel szemben is.

Pauló István, aki így az egész debreceni iparművészetnek igen fontos tényezője lett, elsőrangú mestere a vésnöki művészetnek .A szakmát Németország, Svájc és Ausztria legelső mestereinél gyakorolta és elsajátította ennek a művészetnek nemcsak minden csinját-binját, hanem azt a finom izlést is, amely nélkül a vésnök művészit produkálni nem is tud. Üzemében készít mindenféle vésnöki munkát, a már említett drágakő vésés és csiszolás mellett dombornyomást, készít bélyegzőket, amelyek minősége a legelső fővárosi készítményekkel nyugodtan felveszi a versenyt, de készít zománc és öntött cimtáblákat is. Batthyány ucca 2 . szám alatti üzletében olyan munka folyik, amely becsületére válik a tiszántuli iparnak.

FELTALALTA MAGÁT

Az asszony éjfél után pityókosan hazatérő férjéhez:

— Jenő, Jenő, hiszen már elütötte az egyet!

— No látod galambom, hiszen kevesebbet már nem is üthetne.

Az elszakitott területekről Debrecenbe sodródott magyar diákok sorsa

Mintegy félezer debreceni közép- és főiskolás diák szülei sinylődnek kisebbségi „kenyéren“ — Akiket csak góbé furfangjuk védett meg eddig is ... — Kétszeres száműzöttek között

Otthont a hazátlan magyar diákoknak!

Nyirő József egyik remek, balladaszerü novellája: a *„Sebő László hazabeszél”* megrenditően mutatja be a csonkaországba menekült, hazátlan székely diák tragédiáját. A hazátlan Sebő László fővárosi nyomortanyáján birkózik a gyilkos lázzal. A hazátlanságban keménnyé kérgesült góbétársak már csak utolsó vagyonukkal: szeretetükkel próbálják életrederiteni halódó sorstestvérüket, akinek édesanyjára: a magános, szegény székely parasztasszonyra talán már szintén a kopjafás székely temető vár azalatt. És a haldokló székely fiut néhány hazátlan társának szeretetén kivül csakis a saját makacs jó hite segíti a szelidebb halálba.

Nyirő novellája az egyetlen és szinvonalas ilyen tárgyu irodalmi mü. És ezt az egyetlent is egy fiatal — és csonkahazai „nacionalista” köreinkben nyilván „destruktiv”-nek véleményezett — erélyi írónak kellett megirni. Ami azt bizonyitja, hogy az elszakitott területekről idesodródott diákokkal igazán keveset törődik a magyar közvélemény. Az elszakitott területekre emlékeztető egyesületek zöme (talán mert itt meglehetős szilárd állásba kényelmesedett tagjait fölületes szó, a beszélgetés szükségén kivül már alig köti több szál az elszakitot területek magyarságához) nem igen végez többet hivataloskodó „reprezentativ” házigyüléseinek, vagy asztaltársaságainak néhanapján való összehivásánál. Néhány felvidéki és erdélyi egyesület „aktiv munkája” pedig egyáltalában nem terjed ki tovább az egyesület évi báljának megrendezésénél.

Hazátlan diákok Debrecenben

Pedig ez a közömbösség nem indokolt, hiszen csak magában Debrecenben csaknem 500 olyan középiskolás vagy egyetemista diák és diáklány él, akiknek szülei is kisebbségi sorsban, kisebbségi „kenyéren” kinlódnak, kiszolgáltatva az oláh, cseh és — kisebbrészben — szerb hatóságok „nemzeti” szeszélyeinek, kegyetlenségének. Nemcsak a Gyula-deákos harsogásu nacionalizmusnál frázistalanabb és igazibb nacionalizmus, hanem egy helyesen fölfogott nemzetköziség is azt követelné, hogy anyagilag is, erkölcsileg is tegyük könnyebbé azoknak a diákoknak a helyzetét, akiket az elszakitott területek kisebbségfaló, brutális sovinizmusa elüzött otthonukból. Ezzel szemben nincs egy egyesületünk, amely otthont vagy ösztöndijat adna az elszakitott területről idekényszerült magyar középiskolás diákoknak. A főiskolás erdélyi fiuk számára a „Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete” (Szefhe) lenne hivatva ilyen szerepre, azonban az egyesület nem választja külön a csak erdélyi származásu vagy a jelenleg is erdélyi diákokat. Sőt tagsági dij (!) jövedéke szempontjából még olyat is fölvesz tagjai közé, akinek csak egyetlen rokona van Erdélyben. Az egyesület amellett szegény. Nagyon csekély államsegélyt élvez ahhoz, hogy komoly szociális munkát végezzen. — Debrecenben nagy nehézségekkel tart fönn egy „otthont” hat (!) ággyal, ellátásadás nélkül. Az „otthon boldog lakói”-nak azonban még igy is öt pengőt kell fizetni havonta — ágyanként. A SZEFHÉ-nek tehát nagyon kevés tehetősége van. A parádés összejövetelek hangossága pedig semmiképen sem tudja pótolni a komoly szociális tevékenységnek majdnem teljes hiányát.

Igy az elszakitott területekről idesodródott diákok a saját furfangjukból élnek. Ha ugyan nem lakik ideát egy jobbmódu és jobbszivü rokonuk, vagy ha az odaát élő szülők jobb módja nem teszi számukra kényelmesebbé a csonkaországi egyedülvalóságot.

Debrecenben minden általam elképzelt fajtájával találkoztam ezeknek a kétszeres „otthontalanoknak”. Itt csak néhány jellemző példát mutatok be a sok látott és hallott közül.

Aki nem is volt vadmagyar

Székács Sámuel másodéves teológus juniusban vált magyar állampolgárrá. Amikor még hetedikes gimnazista korában nem engedték, hogy átjöjjön ide — tanulni: átszökött a határon. Itt azóta a saját leleményességéből él, mert szülei igen nehéz körülmények között élnek. (A pénzküldés a fönnálló devizaszabályok miatt még jobb esetben is igen körülményes). Édesapját (aki Nagylakon ácsmester) állandóan molesztálják. Amikor pedig, mint már magyar állampolgár hazament Nagylakra: az oláh csendőrök — minden indok nélkül — fél napig tartották vasraverten.

— Ellensége vagyok a sovinizmusnak — mondja Székács, — de az ellen a magyarfaló terror ellen, amelyet a román hivataloskodás szüleimmel és velem müvelt, nem is egy ellen-nacionalizmusnak, hanem egy egészségesebb nemzetköziségnek kell jobban tiltakoznia.

A pángermánizmus összetart az oláh sovinizmus kegyetlenkedéseivel — a magyarság ellen

— Környékünkön több német település van — mondja Székács — és ezek a német települések teljesen bevették már a nagynémet birodalmi gondolatot. Az oláhok ellen nem izgathatnak, mert lefülelnék a vezetőket. Igy kiadósabb propaganda a magyarság ellen lázitani, amit a román hatóságok ellen lázitani ,amit a mán hatóságok jóindulatulag el is néznek, sőt támogatnak. A pángermán ügynökök tehát kezet fognak a soviniszta oláh bürokráciával — magyarellenesség tekintetében.

A ZSIDÓSÁG AZ ELSZAKITOTT OLÁH TERÜLETEKEN CSODÁLATOSAN KITART A MAGYAR PÁRT MELLETT!

— Evangélikus és magyar fajta létemre — mondja Székács — tótnak könyveltek el és nem engedtek református magyar felekezeti iskolába járni. Ugyanigy a görög katholikus magyarok: „oláhok”, a római katoholikus magyarok pedig: „németek”. A magyar zsidókat pedig egyáltalában nem hajlandók magyar nemzetiségüeknek tekinteni. Nem ide tartozik ugyan, de elmondom. Ezelőtt 3 évvel bejártam Erdélyt és azt tapasztaltam, hogy a magyar középosztálybeliek közül sokkal több az oláh renegát, mint az erdélyi magyar zsidóság közül. Az oláhol által elszakított területeken a zsidóság — tapasztalatom szerint — csodálatos állhatatossággal kitart a Magyar Párt mellett.

AKI MAGA KÉSZITI EBÉDJÉT

Egy nyelvszakos tanárjelölthöz kopogtatok be. „Filléres tanitványai” révén kuporgatja össze hónapos-szobája béret, tandíját és összes lehető költségeit. Az édesapja nyugalmazott jegyző (egy háromszéki községben laknak), de már öt hónapja nem folyósitják az 1400 leies nyomornyugdíját. A barátunk száraz koszton él, de minden harmadik nap főz magának spirituszfőzőjén valami meleg ételt. Ez alkalommal éppen paprikáskrumplival foglalatoskodik. — Mindig jeles tanuló voltam — adja elő — és a román nyelvet is jól birom. A szatmári református felekezeti gimnázium tizedelő kisérettségijét is kibirtam, ahol 35 ember közül csak nyolcunkat engedtek ötödik gimnáziumba. De azt már igazán nem birtam ki, hogy kitünő osztályzatom ellenére — csak magyar voltom miatt — egész tandíjat fizessek. Hatodik gimnáziumra átjöttem. Csak olyan címen adta ki a román igazgató a kisérettségi bizonyitványomat, hogy „iparos-pályára megyek”. Azóta sem voltam otthon. Utiköltségre nincs pénzem. Az édesapámtól pedig még egyéb költségre sincs szivem pénzt kérni.

— Mit csinálnak azok a magyar középosztálybeli fiuk, akiknek — akaratuk és tehetségük ellenére — megakadt az iskolázásuk? — kérdem.

— Kellő lelkiegyensúly nélkül bizony középosztálybeli proletárok lesznek. Nem találják helyüket és elzüllenek. Vagy mennek ipari pályára. Unokabátyám például, aki Kolozsváron „babérkoszorus vizsgán” megbukott (az illetékes vizsgán 62 magyar fiú közül 13 tudott csak mesés szerencsével átvergődni) minden előitélettel leszámolva elment hentesinasnak. (Az édesapja nyugalmazott bíró.)

NEM AZ OLÁH NYELVVEL VAN BAJ

— Szivesen megtanultam oláhul és a magyar fiuk mind szivesen tanulnak oláhul, akik belátják, hogy a kétnyelvüség tulajdonképpen magasabb nemzeti látókört biztosit — vallja egy orvostanhallgató, aki két évvel ezelőtt szökött át a határon (Mivel a román hatóságok nem voltak hajlandók útlevelet adni számára.) Egyet azonban nem voltam hajlandó eltürni. Azt tudniillik, hogy a vizsgákon sohasem magát a tárgyi tudást mérlegelték, hanem a magyar fiukat falták.

Ugyanezt vallotta az a másodéves theológus, aki Felső-Máramarosból elszakitott cseh területről sodródott Debrecenbe.

AKI ÁTÉLTE AZ OLÁH KATONASÁG „GYÖNGYÉLETÉT”

Az egyik negyedéves joghallgatónak az oláh katonaélet borzalmaiva igen közeli ügye volt. Regátba vittek, Romániába, mint egyszerü közlegényt, mert a magyar érettségi és egyetemet nem respektálják. Mint magyar fiut a legalacsonyabbrangu és nyomdafestéket nem tűrő munkára fogták be. Olyan munkára, amit falun csak bizonyos fajta cigányok szoktak végezni. A kisebbségi katonasors borzalmait azért vállalta, hogy megszabaditsa ősz édesapját az oláh hatósági közegek állandó zaklatásától. Különben jó muzsikus. — Tagja egy tánciskolai jazz-zenekarnak és éjszakai muzsikálásból él. Leszolgálta katonaéveit és átjött Debrecenbe, hogy tovább tanuljon.

AKIK KÖZÜL KETTŐ MINDIG „PIHEN”

Az egyik debreceni tanitóképzős édesapjától (szilágysági református pap) azért vonták el az oláh állam segélyt, mert minden gyermekét Magyarországon taníttatja. Öten vannak testvérek. A legnagyobbik leány az elhalt édesanya után a háztartást vezeti. A másik négyből a tiszteletes úr csak kettőt tud úgy, ahogy taníttatni egyszerre. Egyik évben az első két fiú „pihen” otthon, másik évben a másik kettő. Most éppen a tanitóképzős barátunk szabadult fel pihenéséből hetedik gimnázista öccsével egyetemben.

OTTHONT A HAZÁTLAN MAGYAR DIÁKOKNAK!

A német hivatalos körök éppenúgy, mint egyes németbirodalmi magánakciók milliókat költenek kisebbségi német diákok taníttatására. — Ösztöndíjakat osztanak ki magyarországi német kisebbségü diákok között. Ingyenes otthonokat állitanak föl, csakhogy lehetővé tegyék kisebbségi német diákok számára a Németországban való tanulást. Ezeket az intézeteket már a „válságos” Weimári Birodalom kiépittette nagyobb részben.

Nem vak nacionalizmus, hanem egy higgadtabb nemzetek fölötti humanizmus vezet, amikor azt mondom: nem szabad szétzülleszteni az elszakitott területekről ide kénysze-

Hivatást tölt be Debrecen életében a Városi Takarék és Hitelintézet

Debrecen gazdasági életében valóságos hivatást tölt be a Városi Takarék és Hitelintézet. A Városi Takarék a legnehezebb időkben mutatta meg, hogy miként kell a halódó gazdasági életet istápolni, a megrendült exisztenciákat megmenteni anélkül, hogy a kitünő üzletvezetés útjáról letérne a pénzintézet. És bizonyos, hogy egyszer, a jobb viszonyok eljötte idején ki fog derülni még, hogy a legjobb üzlet ez, a közönség érdekében való üzletvezetés. Már ma is mindenki vallja, — még azok is, akik egykor ellene voltak a városi pénzintézet alapításának, — hogy valóságos áldás volt ez a gondolat s Debrecen városnak nemcsak valóságos kincse ez az erős, szilárd pénzintézet, hanem egyuttal jóltevője a város közönségének is.

A mai Városi Takarék és Hitelintézet Rt. őse, az Iparegyesület Takarék- és Hitelintézet megalakításának gondolata azon bizalmas értekezletből indult ki, melyet Szabó Bálint, Debrecen sz. kir. városának néhai főbírája hívott egybe 1872 szeptember 15-én. Itt vetették el azt a kis magvacskát, melyből a mai, fontos gazdasági poziciót elfoglaló Városi Takarék és Hitelintézet Rt. felsarjadzott.

1872 szeptember 29-én a városháza nagy tanácstermében mintegy 200 érdeklődő elhatározta „Debreceni Iparegyesületi Takarék- és Hitelintézet Rt." cég alatt egy új pénzintézet létesítését, kiküldve egy ideiglenes választmányt a szükséges munkálatok keresztülvitelére.

Az ideiglenes választmány. 1872 szeptember hó 30-án ki is bocsátotta a részvényaláírási felhívásokat és az 1873. év február 13-án összehívott alakuló közgyülés az intézet alaptőkéjét 6000 darab 25 forintos részvényre szóló 125.000 forintban határozta meg.

Az alakulás, dacára a kedvezőtlen kilátásoknak, megtörtént. Tényleges működését az intézet csak 1874. január 3-án kezdte meg. A közgyülési évi jelentések, valamint az igazgatósági ülések jegyzőkönyvei hű képét mutatják azon idők szomorú gazdasági viszonyainak. Az idők jele volt az a fúziós kísérlet is, mely az Alföldi Takarékpénztár, az Iparegyesületi Takarék- és Hitelintézet és a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Bank egybeolvasztását célozta volna s a legutóbb megnevezett intézettől eredt ki, azonban a felhivott intézeteknél visszhangra nem talált.

Mintegy hét évig tartott az 1873. évi bécsi krachot követő, gazdasági szempontból meddő korszak.

Az 1880-ik évben bekövetkezett gazdasági fellendülés s az ennek nyomán jelentkezett pénzbőség új életre ébresztette az üzleti világot. Az intézet kezdett erősödni, ízmosodni, úgy, hogy az 1881-ik évben kibocsátásra került aranyban fizetendő járadékkölcsönből már 60.000 forint — hatalmas összeg az akkori viszonyokhoz — jegyzésével bízta meg a vezérigazgatót az igazgatóság.

1889. év június 20-án mondotta ki az e célból összehívott rendkívüli közgyülés egy „a város méltóságának, a közszükségletnek megfelelő megbízható zálogház" felállítását, mely intézmény működését 1899 november 1-én meg is kezdte.

Maga az intézet ezelatt csendes léptekkel haladt a lassú fejlődés útján s az 1890-ik évben megvásárolta az eddig csak bérelt Kápolnássy-féle házat 18.000, a szomszédos Fekete-féle házat pedig 16.000 forintért, Gerster és Rössler építészekkel felépíttette az intézet mai székházát.

Az intézet alapszabályai 1894. évben teljesen átdolgoztattak. Ekkor változott át az intézet cége is az „Iparegyesületi" szó elhagyásával „Takarék és Hitelintézet Részvénytársaság"-gá. Az előrehaladott életkora miatt az 1906-ik évben nyugalomba vonult Nagy Ferenc vezérigazgató örökébe Koncz Lajos vezérigazgató lépett ,aki legsürgősebb teendőjének az intézet tőkeereje növelését tartván, már működése első évében 200.000 koronáról 400.000 koronára, majd a következő évben 500.000 koronára emelte fel a részvénytőkét. 1909 november 21-én a közgyülés megszavazott egy újabb tőkeemelést s kimondotta, hogy az ujonnan kibocsátandó 1000 darab részvény teljes egészében az affiliáló Magyar Országos Központi Takarékpénztárnak engedtetik át. 1912. évben ez az affiliált viszony megszünik és a Moktár helyébe az Angol-Osztrák Bank lép.

Megindult a munka. Gyors egymásutánban jöttek a tőkeemelések, úgy ahogy azt a korona értékének fokozatos leromlása követelte.

1922-ik évben 2,100.000, majd 4,200.000.— koronára, 1923-ban 12,600.000.— 1924-ben 37,800.000 koronára emelkedett az intézet részvénytőkéje, míg tartalékai és nyugdíjalapja e kibocsátások folytán 110.000.000 K-ra szaporodtak.

Már-már biztosan lehetett remélni, hogy elérkezett az eredményes munka korszaka, midőn kitünt, hogy a hatalmas Angol-Osztrák Bank sem került ki sebzetlenül abból a rettenetes gazdasági felfordulásból, mely Ausztriában a monarchia feldarabolása után úrrá lett, ami azt eredményezte, hogy részvényérdekeltségeit úgy kereskedelmi, mint ipari téren fel kellett adnia. Az Anglo-Ausztrián Bank delegáltjai kiváltak az igazgatóságból s helyükbe egy új igazgatóság lépett, amelynek sikerült 1925 januárjában az Angol-Osztrák Bank birtokában levő részvénytöbbséget megvásárolni. A részvénybirtokos igazgatóság még ugyanebben az évben dr. Magoss György polgármester felhívására megtette részvényeladási ajánlatát, mely előbb a városi tanács, majd a jog- és pénzügyi bizottság s végül 1925 december 19-én Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyülésén egyhangúlag, ellenvetés nélkül elfogadtatott. Ezen időpont óta az intézet részvényeinek majdnem teljes 100%-a Debrecen sz. kir. város tulajdonát képezi.

A részvényeknek Debrecen kir. városa által történt megvásárlásával az intézet vezetése is új igazgatóság kezébe került, mely Debrecen sz. kir. város polgármesterének elnöklete mellett a város legfőbb tisztviselőiből és a törvényhatósági bizottság által kijelölt tagokból alakíttatott. Ezen új igazgatóság az intézet tőkeerejének növelése céljából sorozatos tőkeemeléseket hajtott végre. A részvénytőke 1927-ben 661.500 P-re, az 1928. évben 1.058,400 P-re, az 1930. évben pedig 2,380.000 P-re emeltetett s a tartalékkal együtt az intézet saját tőkéje ma már közel 3,000.000 pengőt tesz ki.

Az intézet igazgatósága jelenleg a következő:

Igazgató: dr. Vásáry István, Debrecen sz. kir. város polgármestere, elnök. Dr. Vargha Elemér m. kir. kormányfőtanácsos, Debrecen sz. kir. város helyettespolgármestere, elnökhelyettes, Ary Lajos, Debrecen sz. kir. város főszámvevője. Debreczeni Jenő világítási vállalat ny. igazgató, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja. Dr. Hegymegi Kiss Pál országgyülési képviselő, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja. Dr. Miszti Károly, Debrecen sz. kir. város főügyésze. Dr. Magoss György felsőházi tag, Debrecen sz. kir. város nyug. polgármestere, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. örökös tagja. Dr. Ruffy-Vargha Kálmán felsőházi tag, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. örökös tagja. Ifj. Schwartz Vilmos, Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja, Unghváry József, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja, földbirtokos. Tóth Lajos építész, Debrecen sz. kir. város tvh. biz. tagja. Zöld József tb. helyettespolgármester, Debrecen sz. kir. város főjegyzője.

Felügyelő-bizottság: Dr. Vass Károly tb. főjegyző, Debrecen sz. kir. város tanácsnoka. Dr. Nagy István ügyvéd, Debrecen sz. kir. város tvh. tagja. Vitéz Somogyi Rezső, Debrecen sz. kir. város főszámvevőhelyettese.

Az intézet ügyeinek vezetését ifj. dr. Magoss György vezérigazgató és munkatársai, Harsányi Pál és Vásáry László igazgatók végzik.

Márkás neve van már az országban a Paneth-gyár csemegeáruinak

Országszerte imeri a közönség Paneth Lajos orth. kóser szalámigyárának finomabbnál-finomabb csemegeáruit, amelyeket Debrecenben a Piac u. 9. sz. alatti főüzlet árusit nagyban és kicsinyben. A gyár alapitója Paneth Lajos hentesmester 1904-ben nyitotta meg üzemét, amely azóta egyre fejlődik, gyarapodik s ma már nemcsak az ország minden részéből, hanem külföldről is jelentkeznek a megrendelők. A Paneth-gyár jelszava ez: „mindig friss árut és mindig a legkitünőbbet". Különleges libakolbászai, szalámi készítményei, változatos és ízletes húscsemegekülönlegességei delikát falatok s méltán népszerüek a pompás virslikészítményei is. Paneth Lajos sikeres üzletpolitikájának egyik legfontosabb tényezője az, hogy a legremekebb áruit is a lehető legolcsóbban árusítja. Telefonrendelésre (31—22. szám) házhoz szállít.

A legjobb árút a legolcsóbban árusít a Kupfer Jenő posztó- és bélésárú üzlete

Kupfer Jenő posztó és bélésárú üzlete a Révész-közben, a Kistemplom mellett, Debrecen egyik legforgalmasabb és legvirágzóbb cége. Érthető is ez hiszen a vásárlóközönség nagyon jól tudja, hogy ennek az üzletnek szinte páratlan hatalmas árukészlete és raktára van, amelyben csak a legkitünőbb és legtartósabb posztó és bélésárukat lehet kapni. Már 1876 óta fennáll ez a cég, amelynek azóta egyre növekvő vevőköre van nemcsak Debrecenből, hanem vidékről is. — Mindenütt ismerik Kupfer Jenő üzletét, amelyben azonkivül, hogy kiváló árukat lehet vásárolni, mindenhez rendkívül olcsón hozzá is lehet jutni. Kupfer Jenő tökéletesen tisztában van a mai vásárlóközönség anyagi helyzetével, tudja azt, hogy minden fillérre szükség van s éppen azért úgy alakította árait, hogy a legkiválóbb portékákhoz bárki hozzájuthasson szinte hihetetlen olcsó áron. Különleges szöveteket a legelegánsabb és legizlésesebb kivitelben árusít üzletében, de valósággal elkápráztató az az óriási áruraktár, amelyben felhalmozta a legremekebb minőségü portékákat.

És a közönség is nagyon jól tudja, hogy ebben az ötvennyolc esztendő óta fennálló üzletben mindennel meg lehet elégedve: az áruval, a kiszolgálással és ami a legfontosabb: az árral. Magasfizetésü tisztviselőktől és igazgatóktól kezdve egészen a legszegényebb néposztályig mindenki a legnagyobb megelégedéssel vásárol, vásárolhat és vásárol is Kupfer Jenő üzletében ,ahol a legteljesebb belátással szabták meg a mai viszonyokhoz mérten az árakat.

Nem kell külföldre küldeni Debrecenből csiszolásra a drágakövet,

Pauló István kiváló hírü vésnöki üzeme ezt az iparművészeti szakot is bevezette Debrecenben

A vésnöki és bélyegzőkészitői szakmában a Tiszántúlon 1911 óta egyedüli ez a cég, amelynek munkái azonban olyan magas szinvonaluak, mintha a verseny éppenúgy egyre magasabb teljesítményre szorítaná, mint a fővárosi cégeket. Két esztendeje Pauló István vésnök új iparművészi ággal bővítette ki a cég tevékenységét: bevezette ugyanis a drágakövésést és csiszolást. Ezzel a debreceni iparművészet igen jelentős és értékes ágazattal gyarapodott. Eddig ugyan is annak, aki drágakövet akart vésetni és csiszoltatni, külföldre kellett küldeni a drágakövet és külföldön készíttetni e a vésést és csiszolást. Most ezt a két iparművészeti munkát is azzal a páratlan izléssel és finomsággal készíti el Pauló István vésnöki műhelye, amelyről ez a kiváló üzem már ismert s amely mindenképpen megállja a helyét a külföldi, évszázados tradiciókkal rendelkező vésnöki és drágakőcsiszolói műhelyek készítményeivel szemben is.

Pauló István, aki így az egész debreceni iparművészetnek igen fontos tényezője lett, elsőrangú mestere a vésnöki művészetnek .A szakmát Németország, Svájc és Ausztria legelső mestereinél gyakorolta és elsajátította ennek a művészetnek nemcsak minden csinját-binját, hanem azt a finom izlést is, amely nélkül a vésnök művészit produkálni nem is tud. Üzemében készit mindenféle vésnöki munkát, a már említett drágakő vésés és csiszolás mellett dombornyomást, készit bélyegzőket, amelyek minősége a legelső fővárosi készítményekkel nyugodtan felveszi a versenyt, de készit zománc és öntött cimtáblákat is. Batthyány ucca 2 . szám alatti üzletében olyan munka folyik, amely becsületére válik a tiszántuli iparnak.

FELTALALTA MAGÁT

Az asszony éjfél után pityókosan hazatérő férjéhez:

— Jenő, Jenő, hiszen már elütötte az egyet!

— No látod galambom, hiszen kevesebbet már nem is üthetne.

Az elszakitott területekről Debrecenbe sodródott magyar diákok sorsa

Mintegy félezer debreceni közép- és főiskolás diák szülei sinylődnek kisebbségi „kenyéren" — Akiket csak góbé furfangjuk védett meg eddig is ... — Kétszeres száműzöttek között

Otthont a hazátlan magyar diákoknak!

Nyirő József egyik remek, balladaszerü novellája: a *„Sebő László hazabeszél"* megrenditően mutatja be a csonkaországba menekült, hazátlan székely diák tragédiáját. A hazátlan Sebő László fővárosi nyomortanyáján birkózik a gyilkos lázzal. A hazátlanságban keménnyé kérgesült góbétársak már csak utolsó vagyonukkal: szeretetükkel próbálják életrederiteni halódó sorstestvérüket, akinek édesanyjára: a magános, szegény székely parasztasszonyra talán már szintén a kopjafás székely temető vár azalatt. És a haldokló székely fiut néhány hazátlan társának szeretetén kivül csakis a saját makacs jó hite segíti a szelidebb halálba.

Nyirő novellája az egyetlen és szinvonalas ilyen tárgyu irodalmi mü. És ezt az egyetlent is egy fiatal — és csonkahazai „nacionalista" köreinkben nyilván „destruktiv"-nek véleményezett — erélyi írónak kellett megirni. Ami azt bizonyitja, hogy az elszakitott területekről idesodródott diákokkal igazán keveset törődik a magyar közvélemény. Az elszakitott területekre emlékeztető egyesületek zöme (talán mert itt meglehetős szilárd állásba kényelmesedett tagjait fölületes szó, a beszélgetés szükségén kivül már alig köti több szál az elszakitot területek magyarságához) nem igen végez többet hivataloskodó „reprezentativ" házigyülöseinek, vagy asztaltársaságainak néhanapján való összehivásánál. Néhány felvidéki és erdélyi egyesület „aktiv munkája" pedig egyáltalában nem terjed ki tovább az egyesület évi báljának megrendezésénél.

Hazátlan diákok Debrecenben

Pedig ez a közömbösség nem indokolt, hiszen csak magában Debrecenben csaknem 500 olyan középiskolás vagy egyetemista diák és diáklány él, akiknek szülei is kisebbségi sorsban, kisebbségi „kenyéren" kinlódnak, kiszolgáltatva az oláh, cseh és — kisebbrészben — szerb hatóságok „nemzeti" szeszélyeinek, kegyetlenségének. Nemcsak a Gyula-deákos harsogásu nacionalizmusnál frázistalanabb és igazibb nacionalizmus, hanem egy helyesen fölfogott nemzetköziség is azt követelné, hogy anyagilag is, erkölcsileg is tegyük könnyebbé azoknak a diákoknak a helyzetét, akiket az elszakitott területek kisebbségfaló, brutális sovinizmusa elüzött otthonukból. Ezzel szemben nincs egy egyesületünk, amely otthont vagy ösztöndijat adna az elszakitott területről idekényszerült magyar középiskolás diákoknak. A főiskolás erdélyi fiuk számára a „Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete" (Szefhe) lenne hivatva ilyen szerepre, azonban az egyesület nem választja külön a csak erdélyi származásu vagy a jelenleg is erdélyi diákokat. Sőt tagsági dij (!) jövedéke szempontjából még olyat is fölvesz tagjai közé, akinek csak egyetlen rokona van Erdélyben. Az egyesület amellett szegény. Nagyon csekély államsegélyt élvez ahhoz, hogy komoly szociális munkát végezzen. — Debrecenben nagy nehézségekkel tart fönn egy „otthont" hat (!) ággyal, ellátásadás nélkül. Az „otthon boldog lakói"-nak azonban még igy is öt pengőt kell fizetni havonta — ágyanként. A SZEFHÉ-nek tehát nagyon kevés tehetősége van. A parádés összejövetelek hangossága pedig semmiképen sem tudja pótolni a komoly szociális tevékenységnek majdnem teljes hiányát.

Igy az elszakitott területekről idesodródott diákok a saját furfangjukból élnek. Ha ugyan nem lakik ideát egy jobbmódu és jobbszivü rokonuk, vagy ha az odaát élő szülők jobb módja nem teszi számukra kényelmesebbé a csonkaországi egyedülvalóságot.

Debrecenben minden általam elképzelt fajtájával találkoztam ezeknek a kétszeres „otthontalanoknak". Itt csak néhány jellemző példát mutatok be a sok látott és hallott közül.

Aki nem is volt vadmagyar

Székács Sámuel másodéves teológus juniusban vált magyar állampolgárrá. Amikor még hetedikes gimnazista korában nem engedték, hogy átjöjjön ide — tanulni: átszökött a határon. Itt azóta a saját leleményességéből él, mert szülei igen nehéz körülmények között élnek. (A pénzküldés a fönnálló devizaszabályok miatt még jobb esetben is igen körülményes). Édesapját (aki Nagylakon ácsmester) állandóan molesztálják. Amikor pedig, mint már magyar állampolgár hazament Nagylakra: az oláh csendőrök — minden indok nélkül — fél napig tartották vasraverten.

— Ellensége vagyok a sovinizmusnak — mondja Székács, — de az ellen a magyarfaló terror ellen, amelyet a román hivataloskodás szüleimmel és velem müvelt, nem is egy ellen-nacionalizmusnak, hanem egy egészségesebb nemzetköziségnek kell jobban tiltakoznia.

A pángermánizmus összetart az oláh sovinizmus kegyetlenkedéseivel — a magyarság ellen

— Környékünkön több német település van — mondja Székács — és ezek a német települések teljesen bevették már a nagynémet birodalmi gondolatot. Az oláhok ellen nem izgathatnak, mert lefülelnék a vezetőket. Igy kiadósabb propaganda a magyarság ellen lázitani, amit a román hatóságok ellen lázitani ,amit a mán hatóságok jóindulatulag el is néznek, sőt támogatnak. A pángermán ügynökök tehát kezet fognak a soviniszta oláh bürokráciával — magyarellenesség tekintetében.

A ZSIDÓSÁG AZ ELSZAKITOTT OLÁH TERÜLETEKEN CSODÁLATOSAN KITART A MAGYAR PÁRT MELLETT!

— Evangélikus és magyar fajta létemre — mondja Székács — tótnak könyveltek el és nem engedtek református magyar felekezeti iskolába járni. Ugyanigy a görög katholikus magyarok: „oláhok", a római katoholikus magyarok pedig: „németek". A magyar zsidókat pedig egyáltalában nem hajlandók magyar nemzetiségüeknek tekinteni. Nem ide tartozik ugyan, de elmondom. Ezelőtt 3 évvel bejártam Erdélyt és azt tapasztaltam, hogy a magyar középosztálybeliek közül sokkal több az oláh renegát, mint az erdélyi magyar zsidóság közül. Az oláhol által elszakitott területeken a zsidóság — tapasztalatom szerint — csodálatos állhatatossággal kitart a Magyar Párt mellett.

AKI MAGA KÉSZITI EBÉDJÉT

Egy nyelvszakos tanárjelölthöz kopogtatok be. „Filléres tanitványai" révén kuporgatja össze hónapos-szobája bérét, tandíját és összes lehető költségeit. Az édesapja nyugalmazott jegyző (egy háromszéki községben laknak), de már öt hónapja nem folyósitják az 1400 leies nyomornyugdíját. A barátunk száraz koszton él, de minden harmadik nap főz magának spirituszfőzőjén valami meleg ételt. Ez alkalommal éppen paprikáskrumplival foglalatoskodik. — Mindig jeles tanuló voltam — adja elő — és a román nyelvet is jól birom. A szatmári református felekezeti gimnázium tizedelő kisérettségijét is kibirtam, ahol 35 ember közül csak nyolcunkat engedtek ötödik gimnáziumba. De azt már igazán nem birtam ki, hogy kitünő osztályzatom ellenére — csak magyar voltom miatt — egész tandíjat fizessek. Hatodik gimnáziumra átjöttem. Csak olyan címen adta ki a román igazgató a kisérettségi bizonyítványomat, hogy „iparos-pályára megyek". Azóta sem voltam otthon. Utiköltségre nincs pénzem. Az édesapámtól pedig még egyéb költségre sincs szivem pénzt kérni.

— Mit csinálnak azok a magyar középosztálybeli fiuk, akiknek — akaratuk és tehetségük ellenére — megakadt az iskolázásuk? — kérdem.

— Kellő lelkiegyensúly nélkül bizony középosztálybeli proletárok lesznek. Nem találják helyüket és elzüllenek. Vagy mennek ipari pályára. Unokabátyám például, aki Kolozsváron „babérkoszorus vizsgán" megbukott (az illetékes vizsgán 62 magyar fiú közül 13 tudott csak mesés szerencsével átvergődni) minden előitélettel leszámolva elment hentesinasnak. (Az édesapja nyugalmazott bíró.)

NEM AZ OLÁH NYELVVEL VAN BAJ

— Szivesen megtanultam oláhul és a magyar fiuk mind szivesen tanulnak oláhul, akik belátják, hogy a kétnyelvüség tulajdonképpen magasabb nemzeti látókört biztosit — vallja egy orvostanhallgató, aki két évvel ezelőtt szökött át a határon (Mivel a román hatóságok nem voltak hajlandók útlevelet adni számára.) Egyet azonban nem voltam hajlandó eltürni. Azt tudniillik, hogy a vizsgákon sohasem magát a tárgyi tudást mérlegelték, hanem a magyar fiukat falták.

Ugyanezt vallotta az a másodéves theológus, aki Felső-Máramarosból elszakitott cseh területről sodródott Debrecenbe.

AKI ÁTÉLTE AZ OLÁH KATONASÁG „GYÖNGYÉLETÉT"

Az egyik negyedéves joghallgatónak az oláh katonaélet borzalmaiva igen közeli ügye volt. Regátba vittek, Romániába, mint egyszerü közlegényt, mert a magyar érettségi és egyetemet nem respektálják. Mint magyar fiut a legalacsonyabbrangu és nyomdafestéket nem türő munkára fogták be. Olyan munkára, amit falun csak bizonyos fajta cigányok szoktak végezni. A kisebbségi katonasors borzalmait azért vállalta hogy megszabadítsa ősz édesapját a oláh hatósági közegek állandó zaklatásától. Különben jó muzsikus. — Tagja egy tánciskolai jazz-zenekarnak és éjszakai muzsikálásból él Leszolgálta katonaéveit és átjött Debrecenbe, hogy tovább tanuljon.

AKIK KÖZÜL KETTŐ MINDIG „PIHEN"

Az egyik debreceni tanitóképzői édesapjától (szilágysági református pap) azért vonták el az oláh állam segélyt, mert minden gyermekét Magyarországon taníttatja. Öten vannak testvérek. A legnagyobbik leány az elhalt édesanya után a háztartást vezeti. A másik négyből a tiszteletes úr csak kettőt tud úgy, ahogy taníttatni egyszerre. Egyik évben az első két fiú „pihen" otthon, másik évben a másik kettő. Most éppen a tanitóképzős barátunk szabadult fel pihenéséből hetedik gimnázista öccsével egyetemben.

OTTHONT A HAZÁTLAN MAGYAR DIÁKOKNAK!

A német hivatalos körök éppenúgy, mint egyes németbirodalmi magánakciók milliókat költenek kisebbségi német diákok taníttatására. — Ösztöndíjakat osztanak ki magyarországi német kisebbségü diákok között. Ingyenes otthonokat állitanak föl, csakhogy lehetővé tegyék kisebbségi német diákok számára a Németországban való tanulást. Ezeket az intézeteket már a „válságos" Weimári Birodalom kiépittette nagyobb részben.

Nem vak nacionalizmus, hanem egy higgadtabb nemzetek fölötti humanizmus vezet, amikor azt mondom: nem szabad szétzülleszteni az elszakitott területekről ide kénysze-

rült magyar tanuló ifjakat. Otthont, ösztöndíjakat kell biztosítani számukra. Meg kell menteni őket a magyar kultúrmentalitásnak. Viszont amit többé-kevésbé megtanultak: az utódállamok (cseh ,tót, oláh, szerb) nyelvét igenis tartsák meg a magyar mellett a magyarság javára, a maguk boldogulásáért. Otthont a hazátlan, kisebbségi, magyar diákoknak. Ez az otthon fölérne 2000 országzászlóval és 2000 „tiltakozó" gyüléssel.

NAGY TIBOR.

Sándor Ármin
órás és ékszerész
Piac ucca 28. szám

A Piac uccai városi bérpalotában van a ma már 25 éve fennálló órás- és ékszerészüzlet. Itt bolt volt már huszonöt évvel is, mert alakulása óta ebben az üzletben van. A cég főnöke Sándor Ármin, Debrecen egyik legrégibb ékszerkereskedője és a legismertebb ékszerészek egyike, aki nemcsak ékszert ad el, hanem azokat saját üzemében készíti is. Mikor üzletében felkerestük, bemutatta az ötvös és ékszerész szakma alkotásainak legszebb darabjait, majd mikor a kirakatban látott ékszerek olcsó árai felől érdeklődtünk, elmondta, hogy az ékszerészek ujabban miért foglalkoznak régi ékszerek eladásával. Az oka ennek az, hogy a bankok ma már ékszerekre kölcsönt nem folyósítanak, így az ékszertulajdonosok kénytelenek megválni féltve őrzött értékeiktől. Ezek a gyönyörű ötvösművészeti remekek így nagyon olcsón, sokszor értékük feléért cserélnek gazdát. Sándor Ármin különben — mint mondta — továbbra is az eddigi szolid alapokon fogja tovább vezetni üzletét és reméli, hogy így sikerülni fog egy újabb jubileumot megérni.

Vásároljon hirdetőinknél.

Legmegbizhatóbb szőrmék és bundák Katz szőrmeházban

Abban a nagy versenyben, amelyet Budapest kereskedelme a vidéki vevőkör megszerzéséért folytat a nagy vidéki városok iparával és kereskedelmével, a debreceni szücsipar igazi támasza annak a mozgalomnak, amely a debreceni közönséget Debrecen iparosai és kereskedői számára akarja megtartani. A debreceni szücsipar izlésének és finomságának, árui megbizhatóságának igazi példája a Katz Szőrmeház Piac ucca 79. szám alatti üzlete és műhelye.

A debreceni közönség páratlanul dús raktárt talál a Katz szőrmeházban, a szőrmeipar valóságos kincseit s meglepő, hogy olcsó áraikkal mennyire hozzáférhetők ezek a hölgyek számára. Bundák, rókák a legnagyobb választékban kaphatók s ha ehez még hozzátesszük azt is, hogy Katz-szőrmeház hires a megbizhatóságáról, eléggé érthetővé tettük azt, hogy a debreceni közönség mért keresi fel olyan előszeretettel s olyan bizalommal ezt az üzletet.

De nemcsak az általános tapasztalat bizonyítja a Katz-szőrmeháznak ezt a megbizhatóságát. Sok érdekes elismerő levele van a cégnek a legelőkelőbb vevőktől, akik a bunda, vagy a prém árán kivül szivesen adóztak a kitünő üzemnek azzal is, ami az iparos és kereskedő számára a pénzzel egyenlő érték: a hálával és a bizalommal.

HÁZAT KERESNEK MEGVÉTELRE tőkeerős egyének, akik pénzüket befektetni kivánják. El akarja adni házát? **Hirdessen lapunkban,** biztos vevőre talál. **40 fillérért 2 napilapban jelenik meg hirdetése,** ha nálunk adja fel.

A 115 éves Sesztina Lajos vasnagykereskedés a Tiszántúl legnagyobb cége a vas-szakmában

Sesztina János, az országos hírű, nagy vasárus bolt megalapítója 1819-ben nyitott üzletet Debrecenben. A Piac uccán nyílt meg az akkori viszonyokhoz mérten már eleve igen jelentékeny üzlet s cimerét a „Vasemberhez" név díszítette. 1839-ben Sesztina János elhunyt s az üzlet vezetését felesége, Budénsz Anna vette át, majd édesanyjától Sesztina Lajos, aki 1850-től a régi névtől eltérve a maga nevén vezette tovább. Ettől kezdve még erősebb tempóban növekedett forgalomban és jelentőségben az üzlet, míg a Tiszántúl legnagyobb vaskereskedése lett, Sesztina és munkatársa, a kiváló Weszter István 53 évig tartó együttes munkájának eredménye gyanánt. Most Sesztina Jenő, a debreceni kereskedelmi és iparkamara nagytekintélyű enlöke, felsőházi tag, továbbá a debreceni gazdasági életben szintén elökelő szerepet vivő Rickl Antal és Weszter Béla, számos vállalat és gazdasági érdekeltség tagjai vezetik az üzletet. A cég személyzetének létszáma ma 31, ami azt jelenti, hogy családtagokkal együtt 71 léleknek ad kenyeret az a hatalmas vállalkozás, amely azelőtt 115 évvel a „Vasemberhez" címezett vasasbolt szerény keretei közül indult hódító útjára.

A Sesztina Lajos cég főleg van, fém és acéláruk, félgyártmányok és készáruk nagybani és kisebbeni eladásával foglalkozik, azonban üzletköre felöleli a mezőgazdaság, ipar és háztartás körébe tartozó mindennemű szükségleti cikkeket. A cég raktáraiban állandóan nagy készlet van ezen árukból, továbbá építkezési vasanyagokból s egészségügyi cikekkből, mivel a környékbeli kereskedők, iparosok és építtetők innét szerzik be szükségleteiket. Ezért van nagy közgazdasági jelentősége a Sesztina cégnek, mert fővárosi méretű raktárai s modern üzleti rendszere mellett azonnal képes kielégíteni minden szükségletet s nem kell a vevőnek hetekig várni az anyagra. Az elmult években a Déri-muzeum, Központi Egyetem, Dóczy intézet, Csendőr-laktanya, Postapalota, Svetits-bérház, Városi strandfürdő, Krematórium és több más magánépítkezés vasanyagát a Sesztina Lajos-cég szállította.

Mint a Rimamurány Salgótarjáni Vasművek és számos más vasipari vállalat itteni képviselője s egyedárusítója gyári eladási árakat tud nyujtani a cég vevőkörének s ezért szinte átment a köztudatba, hogy Sesztina cég mindig az olcsóságra törekedett, amit azonban nem a minőség rovására igyekezett elérni, mert ebben nem enged a cég régi elveiből: kizárólag elsőrendű minőségű árut tart mindig raktárán.

Az elmult 10 év közgazdasági változásai természetesen rányomták bélyegét a cég életére is s a konjunkturák alatt egészen 1928-ig nagy fellendülés mutatkozott a cég forgalmában, 1929 óta azonban állandóan csökkenést mutat ez a forgalom, ami főleg a gazdák vásárlóképességének hanyatlásával magyarázható, azzal áll összefüggésben.

A cég azonban azzal a szivóssággal, amely nagy üzleti tradiciók eredménye s azzal a találékonysággal, amelyet a modern hozzáértés és képzettség ad, védekezik a dekonjunktura ellen s olcsó áraival valósággal segítségére van a tiszántúli gazdatársadalomnak a termelés folytonosságának biztosításában. Az ilyen hatalmas üzem a mezőgazdasággal szoros kapcsolatban állva, ily alkalmazkodó vezetés mellett a mezőgazdasági javulás első fuvallatára rendkivüli eredményeket érhet el. Az alatt a 115 év alatt, amely elsuhant a régi cég feje fölött nem egy súlyos, közgazdasági vihar alatt ez az óvatos, konzervativ, tradiciózus kereskedelmi kultúra adta biztonság tartotta szilárdan a céget s lendítette magasba a krizis elmultával .A puritán szellemben vezetett Sesztina-cégnek így a gazdasági fellendülés évtizedei a növekvés időszaka voltak, ellenben nem esett vissza a cég dekonjunkturák idején, mert az elért eredmények megtartására mindig erős maradt.

És ez nemcsak a cég tulajdonosainak egyéni haszna, hanem nagy nyeresége a köznek is. Mert a Sesztina-cég a magyar vasiparnak az 1867-iki kiegyezést követő időkben történt hatalmas fellendülésében szellemi irányitással és gyakran nagy anyagi áldozatok hozatalával is kivette a maga részét, a helybeli kisvasiparosság életrekelésének pedig törhetetlen hitü munkása volt és így a magyar kisiparnak pedig mint fogyasztó, a külföldi gyártmányokkal szemben leglelkesebb barátja, propagálója volt és marad. S az a cég, amely egy országrész életében ilyen szerepet tölt be, nemcsak ötnegyed évszázadra talál hivatást a maga számára. S a hivatás érzete már új sikerek biztosítását jelenti.

Olcsó ár, jó minőség a Werner úridivatüzlet alapszabálya

Csaknem huszonöt esztendeje, hogy a Debreceni Független Ujság hasábjain a következő hirdetés jelent meg:

„Megnyilt Werner Sándor kalap- és uridivat üzlete. Finom férfi fehérnemüek mérték után való készitése. Megbizható, jó áruk, olcsó, szolid, szabott árak."

A hirdetésben kihangsulyozott szolid, szabott ár, megbizható, jó minőségek árusitása a cégnek nemcsak alapszabályszerü törvénye lett. Már a cégalapitás idejét követő néhány esztendő után sulyos viharok, háborus bizonytalanságok, világháboru és forradalom támadta meg a még az idők viharával dacoló közkedvelt Werner céget. Önként fölvetődik a kérdés, hogyan történhetett ez? Az üzleti tisztesség, a szolid szabott árak, a megbizható jó minőségek nyujtása minden tekintetben a legszilárdabb alapépitmény, melyre épiteni lehet.

Nagy forgalom, kicsi haszon, minden idők megujuló szabálya a szolid kereskedőnek. Az elmult 25 esztendő alatt a Werner cég üzleti elveihez hü maradt, csak külsőségekben lett nagyobb és diszesebb köntösbe öltözött. A cég kalapraktára országos viszonylatban is jelentékenyen nagy. Minden elképzelhető forma, szin és nagyság rendkivül olcsón rendelkezésre áll. Pichler, Lóden, Styer és más vadászkalap különlegességei osztatlan elismerést szereztek a cégnek a vadász- és gazdakörökben. A fehérnemü árusitás teljesen uj, modern alapokra van fektetve. Az egységárban való árusitás folytán minden vásárló a legnagyobb bizalmat élvezi, minthogy minőség és ár tekintetében a tévedés teljesen kizárt dolog. Éppen a tisztes mult folytán évtizedek alatt a finom férfinemü szabóság olyan tökéletes lett, hogy ma már rosszul szabott ing, vagy más finom fehérnemü teljesen kizárt dolog. A finom fehérnemü szabóság 5 pengőtől kezdve minden igényt kielégitő tökéletes szabásu inget gyárt. Legnagyobb örömmel kell regisztrálnunk, hogy az áldatlan gazdasági viszonyok dacára is virágzó, jóforgalmu üzletet látunk, ahol a férfidivat szakma minden ágazata pazar választékkal, izléses árukkal, olcsó, szolid, szabott árakkal kitünően van képviselve.

Most, midőn a Debreceni Független Ujság fennállásának 30 esztendős jubileumát ünnepeljük, őszinte tiszteletünket nyilvánitjuk a Werner cégnek, amely csaknem kisérő társunkká szegődött és támogatott bennünket eddig, hogy jubileumi ünnepünkön további jókivánatainkat tolmácsolhassuk.

Kovács Lajos, Miklós ucca 9. a villamos készülékek legolcsóbb beszerzési és javítási helye

Debrecen egyik legismertebb elektrotechnikai és mechanikai műhelye a Kovács Lajosé, a Miklós ucca 9. szám alatti házban. Azok, akik elektrotechnikai dolgokkal foglalkoznak, jól tudják ,hogy Kovács Lajos igazi mestere az elektrotechnikának, szaktudása kifogástalan és a mechanikai problémák tökéletes ismerője. Természetes tehát, hogy üzeméből csak a legkiválóbb technikai felszerelések kerülnek ki s éppen ezért érthető az is, hogy a Miklós ucca 9. alatti üzemnek egyre nagyobb a közönsége.

Kovács Lajos azonban tudja azt is, hogy manapság nem elég az, ha jót ad a publikumnak, tisztában van azzal is, hogy az árakat is a viszonyokhoz képest le kellett szállítani. A legtökéletesebb gyártmányú mechanikai készületeket lehet megkapni Kovács Lajosnál a legolcsóbban, de ugyanolyan alacsony áron vállal bármilyen elektrotechnikai javítást is. Üzemében készülnek a szinte elnyühetetlen elektro-motorok, dinamógépek, villamos készülékek, transzformátorok bármilyen célra. Azonkívül készit és javit orvosi, gyógyászati villamos berendezési tárgyakat, röntgenkészüléket, kvarclámpát, diatermiás kezeléshez szükséges gépeket. De ezenkivül iskolai és fizikai gépeket, tűz- és betörésjelzőket, kozmetikai, hölgyfodrászati, fogorvosi és fogtechnikai gépeket. Elsőrangú szakavatottsággal készíti és javítja a különféle háztartási villamoskészülékeekt, amelyek ma már szinte nélkülözhetetlen kellékei a modern és olcsó háztartásnak.

Kovács Lajos kitünően felszerelt üzemében mindent a legkönnyebben, leghamarabb és legolcsóbban beszerezhet a közönség. Az 1921. óta fennálló üzemet nemcsak a debreceniek látogatják, hanem a vidékről idejövő közönség is állandóan növekvő számmal keresi fel, ami érthető is, hiszen a Kovács Lajos-féle elektrotechnikai és mechanikai üzem köztudomás szerint is olcsón és kiválóan dolgozik.

Telefonszámunk:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
32—12.

Miss Morgan kutyája

A legújabb divat: arany haj, ezüst tincsekkel — Minden toiletthez más színű köröm

Marienbad, 1934 október elején.

A szezon már vége felé jár, egyre hüvösebbek lesznek az esték és — most már praktikus cél ja van azoknak a bundáknak, amelyekben a legfelsőbb kétezer hölgyei jelennek meg nemcsak az esti korzón, hanem a délelőtti tánchelyeken is. Mert Marienbadban már a kora reggeli órákban megkezdődik a tánc a Rübezahl, Bellevuc, Panoráma, Miramonte kertjeinek közepére telt és betonból öntött „parkettjein." A délelőtti tánc ugylátszik hozzátartozik a kurához.

Sehol a világon nem táncolnak annyit és annyian a kora reggeli órákban, mint ezeken a fürdőhelyeken. És sehol a világon nem él annyi ember a táncból, mint itt. A táncosok: fiatalok, a táncosnők rendszerint jóval tul vannak már azon a koron, amelyet Balzaccal szoktak általában összefüggésbe hozni.

Öregek, de elegánsak...

Nagy metropolisok valamennyi szőrmeüzletében együttvéve nincsen annyi csincsilla kabát és nyest-kepp, amennyi itt egyetlen helyen felvonul. A divat, amely Párisban nem forrott még ki, itt már arrival...

* * *

Karlsbadban, a Pupp körén épült ragyogó üzletek egyikének kirakatában pár nap előtt jelent meg a bronz színű frizura, valódi ezüst loknikkal...

Párisi viaszbaba fejére applikálták, az ezüst tincs szakasztott úgy csapzódott a viasz bab homlokára, mint Napóleon tincse régi metszetek üvegtáblája alatt.

Délután aztán viszontláttam ezt a frizurát — élő kiadásban.

A Kleopátra frizura, amely missis fejét diszítette, percekkel előbb került csak ki a műteremből. Aranybahajló bronzvörös volt, kicsit tompa csillogású, a hajtincsek vége merészen szaladt át az ezüstbe, a frizurán csillogott, tobzódott a finom ezüstpor. Akárcsak egykor a karácsonyfa ágainak hegy és tülevelén.

Felesleges még csak említenem is, hogy a hölgy körmei is aranybahajló bronzra voltak lakkozva.

Egyébként is erősen divat az, hogy a hölgyek mindenkor toalettjüknek színéhez alkalmazkodó körömmel járnak.

Nemzetközi fürdőhelyeken általában szokás, hogy jubilálják azokat a vendégeket, akik huszonöt, harminc, negyven, vagy ötven év óta szerepelnek a kurlistán. Az ilyeneket zsakettban várja a polgármester az állomáson és nagy bukétával búcsúztatják, amikor útra kelnek. Marienbad egyik jubiláns vendége az idén Madame Lévy, Párisból. Ötven esztendő óta hűséges vendége a fürdőhelynek. Az idén külön koncertet rendeztek a tiszteletére és a helyi ujság egész oldalas cikket írt a hölgyről, akiről azt mesélik, hogy két napig sem tudná megszámolni a vagyonát, még akkor sem, ha csupa ezer frankosokat olvasna.

Madame Lévy állandóan konfliison jár — itt még tiszták és gusztusosak a számnélküli egyfogatú bérkocsik — és arról nevezetes, hogy valóban minden toalettjéhez hozzáigazittatja a körmeit. Minthogy pedig az ötven év óta Marianbadhoz hű párisi hölgynek rengeteg a toilettje, külön manikür kisasszony gondoskodik róla, hogy a köröm napjában annyiszor változzék, ahányszor Madame átöltözik. Reggel a szürke sport ruhához szürke köröm járja, délben a köröm is, a toilett is barnára változnak, aztán megint új szint kapnak az ötórai teánál, este a vacsora idején és a késői táncnál, amikor a már kissé összeszáradt és reszkető kézen arannyal átszőtt lilás csillogással vibrálnak Madame Lévy ujjai...

* * *

Nem vagyok irigy ember, de gyakran arra gondolok: de jó lenne egyszer cserélni azzal a fehérszőrű jószággal, „akit" Sam-nak hívnak és gyikbőrből font pórázon vezetve unott pofával itt szalad el előttem, a Göthe-Platzon át a kolonad felé.

Livrés inas, selyemharisnyával térdnadrágja alatt, fehér keztyüben fogja a gyikbőrből font szijjat, aminek a végéhez aranykapocs kapcsolja hozzá Sam-ot, Sam foglalkozására nézve foxterrier, illetőségi helye Newyork, külön kabinban tette meg az utat az Ujvilágból a vén Európáig, bérelt szakasza volt az express hálókocsijában is és Marienbad egyik állatorvosának naponként háromszor kell levizitelni nála. Külön kofferben hozták a „garderobját" és gummiból készült játékok hevernek "appertementjében", amelyhez természetesen fürdőszoba is csatlakozik.

Szegény Sam!

Svájcból repülőgépen hoznak a számára kutyacvibakot, a hires marienbadi kétszersült nem elég jó neki...

Pedig ő biztosan csontot szeretne rágni... Jó, puha, izletes csirkecombot, amiről a hust lerágták már a gazdája gyerekei és odahajitottak neki a sarokba.

Ezt is kap. Csakhogy gummiból... Mert gummi-játékszerek, amelyek ott hevernek a „szalonjában" az illuziót és az álmokat jelentik a számára. Az egyik olyan, mint egy csirkecomb, a másik sonkacsülköt ábrázol, a harmadik kis cicát... Mindezeket igazi kiadásban sohasem látja szegény Sam, a fehér keztyüs lakáj idegesen rántja őt magához a colonádon, ha Sam véletlenül polgári származású kutyahölgy iránt talál tulságos mértékben érdeklődni...

Odaát Amerikában százezrek sztrájkolnak, SanFranciscoban és Cikagóban homokzsákok mögül géppfegyverekkel lőnek a sztrájkolókra, a Morganok és Wanderbiltek gyárainak táján, de Missis Anni Wanderbilt és Missis Anne Morgan ragyogó toalettjükben a Kerutzbrenn tájékán nem vesznek tudomást arról, ami — odaát van...

Itt csönd van, rend és nyugalom, pedig a KOG elegáns autoearjain húsz perc alatt elérjük a német határt.

Rengeteg kiránduló megy Németországba. Drágább, Münchenbe, sőt még Berlinbe is. Azelőtt Nürnbergbe is rendeztek kirándulásokat, de most, hogy Nürnbergben tartják a náci ünnepét, az idegenforgalom valahogyan egyoldalú lett. Marienbad három nap óta tele van nürnbergiekkel. Több százan — tekintettel a zsidó uj esztendőre — idejöttek át ünnepelni. Kávéházak, cukrászdák, estilokálok teli vannak velük.

... Hitler országában szigoruan tilos a ruzs, arcfesték, körömlakk, feltünő ékszer, a nürnbergi vikendezők itt aztán alaposan kiélik és kiélvezik magukat. A kozmetika-szalonok konjunkturája velük megérkezett.

Paál Jób.

A város és a Helyi Vasut békésen intézik el a felmerült vitás kérdéseket

A legutóbbi törvényhatósági közgyüléseken a viták egyik gyuanyaga volt a Debreceni Helyi Vasútnak néhány menetdíjjal és új vonalak beállításával kapcsolatos ügye. A viták hol elmérgesedve, hol tárgyilagos hangulatban tárgyalták a Helyi Vasúttal összefüggő kérdéseket s köztudomású, hogy a város foglalkozik is mindazon kérdésekkel, amelyek a város és a Helyi Vasút között fennálló viszony szempontjából vita tárgyát képezhetik.

A városi közgyűlés óta ezeknek a tárgyalásoknak a folyamán a Helyi Vasút felajánlotta készségét arra, hogy üljön össze egy értekezlet, amely valamennyi vitás pontot tárgyalás alá venne. Kifejezte készségét a Helyi Vasút arra is, hogy ezek a vitás kérdések a város vezetőségével folytatandó értekezleten az ellentétes álláspontok közelebbhozásával a város közönségének a megnyugvására is békés úton oldassanak meg.

A különböző szempontok harcias hangoztatásával szemben az a meggyőződésünk, hogy a békés kiegyenlítődés igenis elérhető. A Debreceni Helyi Vasút úgy a közlekedés, mint a tarifák tekintetében a legtöbbször konciliánsan kielégítette a város közönségének az igényeit s így nincs ok rá kétségbevonni, hogy ez az előzékenység éppen most fog hiányozni. Már pedig ha a Helyi Vasút részéről feltételezzük a méltányosságot, aminthogy fel is kell tételeznünk az eddigi tapasztalatok alapján, bizonyosra vehető, hogy a szóbanlevő függőkérdéseket valóban közmegnyugvásra lehet megoldani.

Mi azt hisszük, hogy a város és a Helyi Vasút között fennálló és évtizedekre kötött szerződésen alapuló viszony a zsörtölődő házastársak viszonyához hasonlítható, akik között gyakran előfordulhatnak nézeteltérések, de amikor lehiggadás után meggondolják a dolgot, még mindig kiderül, hogy mégis csak legjobb a békés együttélés, mert mégis csak kétségtelen, hogy a város a most említett szerződésben értékes jogokhoz juttatta a társaságot és kétségtelen az is, hogy a Helyi Vasút valóban olyan közlekedést tart fenn a városban és annyira igyekszik a közönséget kielégíteni, ami az ország vidéki városaihoz képest mindenesetre feltétlenül első helyen áll.

A berlini Viktória Általános Biztosító egy világcég előnyeit kinálja feleinek

Eletbiztosítás orvosi vizsgálat nélkül — perselyezéssel

A Berlini Viktória Általános Biztosító R. T. 1853-ban alapult és központi igazgatósága Berlinben székelt, míg a magyarországi rész székhelye Budapest. Nagyszerű és szakavatott vezetése, a felekkel szemben tanusított előzékenysége folytán az intézet egyre terjeszkedik s ma már az ország minden nagyobb városában vannak vezérügynökségei. Foglalkozik a biztosítás minden ágával, de a főüzletága mégis az életbiztosítás, a lakberendezések biztositása tüz és betöréses lopás ellen, továbbá épületek biztosítása. Ujabban bevezette az intézet a közlekedési szerencsétlenség elleni biztosítást, amely üzletágat azért tartjuk szükségesnek kiemelni, mert a díjat csak egy éven keresztül kell fizetni s a biztosítás mégis élethossziglan tart, — kiterjesztve vasuti, gőzhajó, gépkocsi és személyfelvonókra is. Az intézet életbiztosítási állománya a másfél milliárd aranymárkát jóval meghaladja.

A Viktóriának telepei vannak a következő országokban: Ausztria, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyiptom, Franciaország, Hollandia, Norvégia, Palesztina, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Törökország, Finnország. Az igazgatóság székhelyén mintegy 3000 tisztviselőt foglalkoztat csak irodában és több, mint 700 üzletszerzőt külszolgálatban.

Az intézet vagyona több, mint félmilliárd aranymárka, melynek legnagyobb része ingatlanokban fekszik. A biztosításra minden előrelátó, gondos embernek szüksége van, mert egyrészt önmagáról gondoskodik általa, másrészt legközelebbi hozzátartozóit helyezi biztonságba. Hogy a Viktória biztosító az életbiztosítást a társadalom minden rétege részére hozzáférhetővé tegye és amellett takarékosságra neveljen az ugynevezett perselyes biztosítást vezette be. E biztosítást orvosi vizsgálat nélkül lehet megkötni s a biztosítás azonnal érvénybe lép, az alatt azt értjük, hogy az első havi díj lefizetése utáni bekövetkezhető elhalálozás esetében a teljes biztosítási összeget fizetjük ki a kötvényben megjelölt kedvezményezettnek. Ilyen biztosítást még a legszerényebb körülmények között élő személyek is köthetnek, mivel egy 1000 pengős biztosításért 20 év tartamra kb. napi 20 fillért kell fizetni, illetőleg az ezen célra általunk rendelkezésre bocsátott gyüjtőperselybe bedobni s így minden végén rendelkezésre áll a havi díjakat kitevő összeg. — Ezen biztosításnál megélés esetén a fél nem 1000 pengőt kap, hanem jóval többet, mert a negyedik biztosítási évtől kezdődőleg az intézet a feleket nyereségrészesedésben részesíti. Pl. Egy 1000 P-es biztosításnál egy 40 éves fél elérés esetén a 20 éves biztosítási tartam lejártakor az 1000 pengő biztosítási tőke helyett 1445.— pengőt kap kézhez. — Ezen biztosítás igen népszerüvé vált. Egy másik népszerüvé vált biztosításra hivjuk még fel a közönség figyelmét: egyszeri csekély díj ellenében egész életre tartamára biztosítjuk, mint utast, közlekedési szerencsétlenségek anyagi következményei ellen. Ha például csak egy éven keresztül havi 2 pengő díjat fizet, élethossziglan P 5000.— erejéig van biztosítva halál esetére, állandó rokkantság esetében pedig 2000 pengő tőkének megfelelő évjáradékot fizetünk.

Végül lakberendezését is biztosítjuk, mely kizárólag nálunk 10.000 pengő értéktől után tűz, betörés és vízvezetéki károk ellen évi 15.— pengőbe kerül.

Egy debreceni patricius kereskedő-cég krónikája

A Kontsek Géza cég életének másfél évszázada

Nemcsak régi családok rendelkeznek házi-krónika felett, hanem sok kereskedőház is, amelyek történelme épp oly becses a kegyeletes utódok előtt, mint az ősi familiák avult pergamenjei és kopott kutyabőrei.

A kereskedőházaknak is megvan a maga családfája, amely az eredethez, a kicsinyke maghoz vezet vissza, megmutatva azt az évtizedeken, sőt évszázadokon át tartó fejlődést, amely a jelenben élő és müködő cégben folytatódik.

Magunk előtt látjuk a mai modern céget, korszerü berendezésével, gépi felszerelésével és talán nem is gondolunk arra, hogy az a cég nem ma alakult, hanem hosszu fejlődési folyamaton ment keresztül, szinte együtt az utcával, amelyben sok-sok évvel azelőtt megalapitották, együtt nőtt a várossal, amelynek igényeit kielégiti.

Az Ur 1783. esztendejében a mai Kossuth utcát még Cegléd utcának hivták, mikor annak egyik házacskájában Schmidt Péter és Rickl József Zelmos közös haszonra üzletet nyitottak. Kilenc évig tartott a társas viszony, amelynek elteltével Rickl József Zelmos megnyitotta a „Török császárhoz" cimzett füszerüzletét, amely egész 1913-ig állott fenn s igy városunkban még igen sokan emlékeznek erre az országos hirü cégre.

Schmidt Péter pedig 1792-től maga vezette üzletét 1815-ben bekövetkezett haláláig, amikor is a vezetést az özvegy vette át, aki azonban nem sokkal ezután férjhez ment Agricola Pál ulánusezredbeli auditorhoz s az üzletet egy győri származásu fiatal kereskedőre, Gaszner Pálra bizta. Mikor a fiatal házasok később Bécsbe költöztek, az üzletet Gaszner becsületére bizták, aki a minden második évben Bécsből, az akkor egyetlen forgalmi eszközön — kocsin — Debrecenbe érkező Agricolánénak az üzletről számadást adott. Az üzleti hasznot ezen látogatások alkalmával elszámolták és egymás között megosztották.

Gaszner Pál az üzletet az özvegytől 1834-ben átvette és saját cége alatt tovább folytatta. A vállalat tulajdonképeni hatalmas lendülete ezen időponttal indult meg. Az akkoriban országszerte hires debreceni vásárokat főleg Magyarország északi és keleti részében lakó kalmárok látogatták, akik az előnyösen megismert Gaszner Pál cég hirét szerte vitték az országban. A vállalat rövidesen az ország határain tul is becsültté és hiressé vált. Ez időben vezette be ugyanis a cég a bizományi és fuvarozási üzletet: a cég fuvarosai hozták el az árut a cseh és morva piacokról Debrecenbe, amelyek az itteni országos vásárokon biztos elhelyezésre találtak. A cég furmányosai a távoli Erdély piacait is felkeresték, ahonnan az erdélyi specialitásokat szállitották Debrecenbe, amelyeket részint belföldön az itteni vásárokon, részint külföldön, nemzetközi hálózata utján értékesitett.

Gaszner Pál 1849-ben Budapesten a járványként fellépett kolera áldozatául esett, amely után fia, Károly vette át az üzletet, ki azt saját cége alatt, de három testvérével közös haszonra folytatta tovább. A cég a gyarmatáru, bizományi és fuvarozási üzletét egy, akkor még Magyarországon nem ismert üzletággal, a magkereskedéssel egészitette ki. Németországból tengelyen hozatta le a nürnbergi és erfurti magvakat és ezáltal megteremtője lett a debrecen-környéki zöldségtenyésztésnek.

Az üzletet 1882. év május hó 1-én Gaszner Károlytól a szintén régi, nemes kereskedőfamiliából származott 27 éves Kontsek Géza vette át. Atyja mindhárom fiát kereskedőnek nevelte, miután elvégeztette velük a lévai „kis gimnáziumot" amely annakidején négy osztályból állott. 1878-ban, hogy a német nyelvet elsajátitsa, Trauer Gyula füszer-, irószer- és papirkereskedésébe megy Selmecbányára. Ez a főnöke szabaditotta fel 1882-ben. — Trauernél marad még négy évig mint segéd, majd Nyitrára kerül Vutzay Péterhez, ahol 1883. szeptemberéig szolgál. Ekkor vonul be a katonasághoz három évre, amely idejét Esztergomban szolgálja le. Mikor innen szabadul és megkapja „obsit"-levelét, hazamegy Lévára és nagybátyjának, Czirok Jánosnak üzletében áll be. 1888. augusztusában Debrecenbe jön és Huszár Károly cégnél kap alkalmazást. — Itt vezetői állást nyer. Négy évet tölt el itt. A Huszár cég megszüntével mint üzletvezető a jóhirü Csanak József céghez megy, ahol egy évet tölt el. 1892-ben ugyanis eladóvá vált az egész országban ismert és 1783-ban alapitott üzlet, Kossuth-ucca 2153. szám alatt, amelyet 1892. május 1-én volt tulajdonosától megvesz.

A fiatal főnök alapos szellemi felkészültséggel, fáradhatatlan szorgalommal, páratlan energiával csakhamar meghóditotta a debrecenieket és oly vevőkört teremt hamarosan kicsiny üzletének, hogy az nemsokára kibővitésre szorul. Költözködni kénytelen nagyobb helyiségbe, Kossuth utca 11. szám alatti Zádor-házba, majd Kardos László Kossuth utca 7. szám alatti üzlethelyiségeit foglalja el. Már Gaszner Károly idejében foglalkozott a cég magkereskedéssel, amelyet az agilis utód a jelentéktelen kezdetből hatalmas, nagyarányu üzletté fejleszt. Fölkutatja a legelső erfurti, quedlinburgi, délolaszországi, hollandi és francia magtermelőket és helyes érzékkel, megfelelő szaktudással az itteni éghajlat és talajviszonyoknak megfelelő magfajtákat honositja meg; nemsokára már egy hat holdas magkisérleti telep áll rendelkezésére, amelyen a meghonosodásra alkalmas magfélékkel experimentál. Az e téren elért eredményeit számtalan kertészeti kiállitáson szerzett arany- és ezüstérmei dokumentálják a legszebben. — Közben 1913-ban Kossuth utca 15. sz alatti saját házába költözködik, ahol mintaszerü füszerüzletet rendez be. Bekerül a város törvényhatósági bizottságába, a Kereskedelmi és Iparkamara beltagjává és tanácsosává választja. Az „Oceán" Konzervgyár Részvénytársaság alapitásában tevékeny szerepet nyer. Mint alapitógazgató vesz részt az Általános Forgalmi Bank Rt. megalakulásánál. 1924. év őszén cégét részvénytársasággá alakitja át, amely formai változás dacára az üzlet továbbra is az ő személyes irányitása és felügyelete alatt marad. Az átalakitással kapcsolatban a Fő utcán levő virágüzletét szintén csemegeüzletnek rendezik be, mint amely a cég jellegének legjobban megfelel.

Kontsek Géza 50 évet töltött el hangyaszorgalmu munkában s jelenleg 40 embernek ad megélhetést.

A cég jelenleg is egyike nemcsak Debrecen, hanem az egész ország hasonló zsánerü legnagyobb üzleteinek és úgy a város, mint Debrecen vidéke óriási vevőközönségének elégiti ki szükségletét. A cég felöleli a füszer- és gyarmatáru kereskedelem minden ágát. Külön kávé- és teaosztálya a hamburgi és trieszti kikötőkből közvetlen import utján fedezi szükségletét.

Magosztálya az évtizedek óta hires Kontsek-féle magvakat hozza forgalomba, amelyek ugy külföldön, mint belföldi termeltetések utján kerülnek a cég óriási méretü raktáraiba.

Kerek másfél évszázaddal a háta mögött Debrecennek ez a legrégibb és igazán dicső multu cége biztos alapokon s a közönség hüséges ragaszkodásában folytonosan megujhodva, fiatalon és frissen tekint az ujabb századok elé.

Debrecen
sz. kir. város
tégla- és cseréppgyára
ajánlja:
Homlokzatképzésre, falburkolásra szolgáló selymesfényü szines
kongó (klinker) tégláit,
ut- és járdaburkoló keramit köveit és lapjait, kézi és gépi falitégla és hódfarku cserepét, tüzálló chamotte tégláját és chamotte-lisztjét.

Feldheim Imre Posztóház Svetits-palota

Céltudatos, okos üzleti politikával, amely minden debreceni üzletember előtt példa lehet, jelentős szerpet vívott ki magának Debrecen üzleti életében a Posztóház tulajdonosa, Feldheim Imre. Üzletét a Király uccán alapitotta 1919-ben, majd a Piac ucca 73. szám alá helyezte át, aztán a Kossuth uccára költözött, mig 1930-ban az akkor felépült Svetits palotában nyitott ragyogóan szép üzlethelyiséget. Mint okos és óvatos üzletember, a fejlesztést nem a vevők halászása céljából végezte Feldheim Imre, hanem mindig a vevőkör megnagyobbodása tette szükségessé az üzletfejlesztést. A vevőkör egyre nőtt s Feldheim Imrének már a mult évben szüknek bizonyult a Svetits-palotában birt üzlet, azt ismét bővíteni volt kénytelen új helyiségekkel.

El kell ismerni azt, hogy a vevőkörnek ez a növekedése indokolt. Feldheim Imre üzlete fővárosi színvonalú, bő választékban tárja közönsége elé a legfinomabb minőségü ruhaanyagokat is. Az egyedüli cég Debrecenben, amely raktáron álló árukból mintakártyákat ad ki. Megbizható és olcsó áruival egyik tényezője Debrecen eleganciájának s finom minőségével mindenütt becsületet szerez viselőjének a Feldheim ruha.

Az üzleti életben szerzett népszerűség a társadalmi életre is kisugárzik. Feldheim Imre választmányi tagja a Kereskedelmi Csarnoknak, a Kereskedő Társulatnak, mint a háborút végigküzdött katona, tagja a Frontharcosok Egyesületének. Résztvesz Debrecen sprotéletében is, mint a Bocskay F. C. igen aktiv választmányi tagja, szóval vállalja azt a szerepet, amelyet jó kereskedőnek a társadalmi munka terén is vállalni kell.

MEGJAVULT

Biró: Maga ezekilenszázhuszonhatban hat havi fogházbüntetést kapott, mert ellopott a gőzfürdőben négy kabátot. S azóta?

Pinkus: Azóta nem voltam fürdőben.

Magyar cigányzenekarok jöttek divatba Amerikában, — de nincs elég cigány

Ál-cigányzenekarok kapnak kitünő szerződéseket, mert a szesztilalom felfüggesztése után megnyilt lokálok hiába keresnek cigányzenekarokat — Amerikai szerződést kellene keresni a nyomorgó magyar cigányzenekaroknak

Uniontown, Pennsylvania, Fehér Hattyú szálló, október elején.

Az Amerikai Egyesült Államokban nem a véletlen müve, hogyha egy vidéken szép házak, parkok szegélyezik az országútat. Bizonyosan szép a vidék, jó a levegő, nyaralásra nagyon kellemes ez a hely. Tévedés ki van zárva, mert ha valami hiba van a település körül, Amerikában egy-kettőre visszamegy minden üzlet, lakatlanul maradnak a házak s a következő esztendőben már senki sem beszél a téves, elhibázott települési kísérletről.

Annak a városnak, ahol ezeket a ra, hogy a vidéke szép villákkal tarsorokat írom, kétszeres oka van arkitott, parkokkal díszes, gazdag emberek lakhelye legyen. Az egyik az, hogy a vidék valóban gyönyörü. A város pompás erdőkkel fedett hegyek völgyében fekszik. A romantikus erdők benyulnak szinte a város szívébe s a szántóföldeknek alig hagynak helyet azok a hatalmas parkok, amelyek néhol 20—30 holdnyi terjedelemben az előkelő urak palotaszerü villáit veszik körül. De van még egy másik oka is annak, hogy a környéken ilyen remek villák épülnek, ilyen hatalmas parkok hasadnak ki a százados erdőből. Uniontown a legjobb minőségü puhaszénvidék központjában fekszik s a város körül nyiltak meg s épültek fel a világ egyik leghatalmasabb vállalatának, a Steel Corporation-nak, a világhirü acéltrösztnek hatalmas bányái, kokszégetői és gyárai. Azok a villák, erdőségszerü parkoktól körülvéve az acéltröszt szénbirodalma vezetőinek, magasrangú, kitünően fizetett tisztviselőinek lakásául szolgálnak. Uniontown vidéke tele van ezeknek a tisztviselő- és mérnökarisztokratáknak kastélyaival s az ő társasági életük teszi színessé Uniontown életét is.

Tegnap este a kezembe vettem ennek a szénipari városnak egyik estilapját. Európai szemnek furcsa, hogy tele van az első oldala hirdetésekkel. A hirdetésekből mindig valami következtetést lehet levonni a város életére, az ott lakók egyéniségére. Uniontown estilapjának első oldala szórakozóhelyek hirdetéseivel van tele. Esti mulatságra csábítják a közönséget az ügyesen szövegezett, gusztust keltő hirdetések. Amint végigfut rajtuk a szemem, egyszerre megfog a Hungarian szó. Mi az? — Magyar zenekart hirdet az egyik lokál, magyar cigányzenét! A hirdetés néhány szürke szava úgy megfog itt, a messzi idegenben, hogy azonnal elhatározom: ezt a cigánymuzsikát meghallgatom.

A lokál nagyon fényüző berendezésü, előkelő hely. A neve: Silverslippers, ami magyarul annyit jelent: Ezüst papucs. A pálmákkal körülvett zenekari emelvényen néhány szmokingos amerikai fiú ül: ez lenne vajjon a hirdetett Rázsi Jancsi cigányzenekara? A közelükbe telepszem s úgy nézem a képüket, amely bizony nem nagyon az az ismerős fekete, amiről otthon ismerik a cigányt. Nem is győzöm kivárni, amíg ráhúzzák a nótát, odalépek eléjük s megkérdem:

— Maguk magyar cigányok?

— Legalább is magyarok vagyunk — mondja a primás —, a cigánysággal már inkább van egy kis baj.

Nem is lepődik meg nagyon, hogy magyarul szólították meg, ezen a bányavidéken elég sok a magyar. Mind magyar bányászok fiai ezek a gyerekek és ha nem is látták soha Magyarországot, ha mind Amerikában születtek is, azért szívvel, lélekkel húzzák a magyar nótákat. Búsakat és frisseket vegyesen! És amerikai zenével is szolgálnak, mert hát az előkelő közönség nem igen ropja a csárdást. A magyar muzsikájuk persze sok kívánnivalót hagy hátra. Debrecenben a Kis Kopasz zenekara jobban játszik, de a közönség nem tudja, hogy hiba van a taktusokban. Nekik így is tetszik Rázsi Jancsi zenekarának magyar muzsikája.

Mióta a szesztilalmat itt eltörölték és gombamódra szaporodtak el a sörkertek, tavernák, kabarék, igen nagy keletje van újra a muzsikának. Amikor a beszélő filmeket bevezették, rengeteg zenész kenyér nélkül maradt. A mozikban nem kellettek többé a zenekarok. Most a szesztilalom eltörlése, a lokálok, sörkertek feltámadása a zenészek tízezreit juttatta kenyérhez.

És persze a szórakozóhelyek versenyeznek: ki tud jobbat, különlegesebbet adni közönségének. Az uniontowni Silverslippers tulajdonosa a — neki — exotikus magyar zenét adja.

A magyar zenének most itt nagy keletje van. Az igazi, sőt az álcigányzenekarok mind el vannak helyezkedve. Sőt igazi, jó cigányzenekarokban nagy hiány van. Detroit város szívében most nyilik meg egy előkelő étterem. A tulajdonosa: egykor színész volt Budapesten, a Belvárosi Színház tagja. Magyar ruhába bujtatja a kiszolgáló személyzetet — és jó cigányzenekart akart szerződtetni. Newyorkba utazott, azt remélve, hogy ott talál facér cigányokat. Csalódott. Minden cigányzenekar nagyszerő szerződésben van.

Nem szomorú? Otthon — fájdalom — semmi becse sincs már a cigányzenének, szegény cigányaink nyomorognak. A dzsesz-bendek kiszorítják őket, — otthon az az exotikum, az a kedves. Itt: kapva-kannak rajtuk, de nem lehet eleget találni belőlük.

A magyar cigányzenészek egyesületének kellene érintkezésbe lépni amerikai — felelősségteljes és tőkeerős — zenészügynökségekkel, akik szerződést keresnének cigányzenekaroknak.

Ne tessenek félreérteni: nem arról lenne szó, hogy kijönnének ide amerikai magyaroknak muzsikálni — mint annak idején Berkes Béla, 36-ik Rácz Laci —, hanem arról, hogy keressenek szerződést amerikai éttermekben, sörkertekben, lokálokban.

Sok-sok magyar cigányzenész jutna ilyen akcióval jó keresethez! Otthon olyan szomorú sorsuk van, hogy talán érdemes lenne foglalkozni ezzel a gondolattal.

Fáy Fisher Andor.

Kitünő tűzifa, olcsó és jó minőségű szén a Gabányi Sándor utóda Láng Miklós cégnél

A jövő évben tölti be fennállásának 70-ik életévét a Gabányi Sándor utóda, Láng Miklós és szénszállító cég, a debreceni cégek egyik patinár disze. A ritka jubileum, amellyel a szakma egyetlen cége sem dicsekedhetik, nemcsak becsületes konzervatizmust, hanem élettel teljes, friss modernséget is talál a cégben, amely példát mutat kereskedőinknek abban a teiknttetben, hogy miként kell megőrizni a félszázados kereskedői hagyományokat anélkül, hogy a korhoz, a kor kívánalmaihoz való alkalmazkodásban lemaradnának.

A debreceni tüzelőszerkereskedelem e legrégibb cége 1865-ben alakult Gabányi Sándor vezetésével. A jelenlegi cégfőnök, Láng Miklós 1911-ben lépett be társként az üzletbe s egy év mulva át is vette az egész céget. Mint egyedüli tulajdonos sikeresen dolgozott Láng Miklós azon, hogy szélesebb alapokra fektette a már akkor is kitünő összeköttetésekkel biró céget s megnövelje a lebonyolított üzletek arányait. A legfőbb üzleti elv az ő vezetése alatt hangsúlyozottan a szolidság ,a megbízhatóság volt s nem voltak a debreceni tüzelőszer kereskedelemnek olyan súlyos válságai, amelyek során ne ez az elv diadalmaskodott volna. Debrecen és vidéke kiskereskedelmének megbizható és olcsó beszerzési forrása lett a cég s detail üzlete a magánfogyasztás jelentékeny részét bonyolítja le, ellátva kitünő tüzelőszerekkel elsősorban a tisztviselőosztályt.

De amint az árú megbizhatósága és az olcsó árak a magánfogyasztás és a kiskereskedelem körében rendkivüli vonzóerővel birnak, az üzleti elveknek ez a szolidsága versenyképessé tette a céget a közszállítások terén is. A cég forgalmának rendkivüli és állandó emelkedését hozta magával, hogy 1920. óta, amikor a vidéki rendőrséget államosították, szállítója lett a debreceni kerületi főkapitányság alá rendelt hatóságoknak. 1932. óta a versenytárgyalások ismétlődő eredményeként az egész ország vidéki rendőrségeit látja el a cég tüzelőszerrel. Más állami és egyéb közhivatalok, különböző közüzemek, testületek és egyházak szintén a Láng Miklós cégnél szerzik be szükségleteiket.

A cég most a Mánik Sándor és Társa szénbánya képviselője, ennek bányáiból szállítja a berentai szenet [illegible] Debrecenbe, Nyiregyházára és Nyirbátorba.

Mint jelentékeny üzem, nagy forgalma után természetesen igen jelentős közterheket visel a cég, ám ezek mellett is, a súlyos gazdasági viszonyok terhével vállain szilárdan áll a cég, mint élő bizonyíték amellett az üzletpolitika mellett, mely a minimálisan kalkulált haszon és a jó árú kiszolgálásának elével egy-egy patricius kereskedőházat mintegy megörökit a gazdasági életben. Érdekes kifejezője a cég szociális érzékének, hogy gőz, vagy villanyfavágót nem tart üzemben s ezzel sok-sok favágó és munkás között osztja szét a munkaalkalmakat.

Divatos árut méltányos áron ad a Frank Imre úridivatüzlet

A férfidivat sohasem annyira változatos, mint a női, ennek ellenére minden szezonban tapasztalható bizonyos eltérés az elmúlt évadtól. Ezek a divatváltozások a férfiaknál azonban inkább csupán a ruhák színében nyilvánulnak meg, hiszen a szabás nagyjából ugyanaz.

A legújabb férfidivattal kapcsolatban kérdést intéztünk az Arany Bika palotában levő Frank Imre úridivatcég juniorfőnökéhez, Frank Pálhoz, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— Most kimondottan a szinekben nyilvánul meg a divat változatossága. Határozottan a szürke, illetve a sötétszürke színek domináltak, ami úgy elegáncia, mint izlés szempontjából is rendkívül hatásos. Divatbajöttek erősen a szines ingek is, de ismét nagy lesz a kereslet a pullóverekben, valamint a Borsalino-kalapokban. Kimondottan szép és elegáns nyakkendők között van most óriási választék, úgyhogy a férfi öltözködés aránylag olyan nehézségekbe sem ütközik, mint eddig. Cégünkben raktáron tartjuk a legszebb férfidivatcikkeket, a legfinomabb minőségben. Ennek ellenére azonban nekünk alkalmazkodni kell a jelelegi gazdasági viszonyokhoz és úgy kellett meghatározni árainkat, hogy bárkinek az igényét kielégitsük. Igyekeztünk is ezt a feladatunkat teljesíteni, mert nemcsak kiváló árút adunk, hanem valóban méltányos árakat is állapítottunk meg.

A fiatal cégfőnök szavait igazolják azok az árak, amelyek az Arany Bika épületében levő üzlet gyönyörüen dekorált kirakataiban is el vannak helyezve.

Az igazi pincekincsek:
nemes, jó borok között egy új debreceni bornagykereskedésben

A nyomorúság gyávaságával magam is pesszimisták világába sodródtam s a panaszkodókkal sírtam, hogy már sohasem lesz jobban, hogy sohasem fordul jobbra ez a világ, mindig borus lesz az ég, sohasem derül ki. Szinte mellbelök, mindig a sztereotip kérdés:

— Hogy vagy?

Amire persze mi más válasz jöhetett:

— Rosszul barátom, nagyon rosszul.

Erre a folytatás:

— Hát még én, barátom!

És folyt a panasz, a sírás, talán egyszerüen csak dicsőségvágyásból, hogy ha másban nem a szegénységben, a panaszkodásban felülmúlhasson. Ezért már arra szoktattam magam, hogy a „hogy vagy kérdésre" azt válaszoljam, hogy „köszönöm, én már nem is vagyok" és hogy térbeli megjelenésem csak barátom érzékszerveiben beállott változás következtében történő képzelődés, de érzékszervei útján szerzett tapasztalatai a dolog lényegének megismerésében biztos alapot nem nyujtanak. Hosszú fejtegetéssel igyekeztem barátomat meggyőzni, hogy Ding an Sich-em és jelenségem azonosítása csak az intellektuális szemlélet szélhámossága, de ahoz nem volt szívem, hogy a könnyebben szabadulás céljából azt mondjam: „Köszönöm jól!" Egy mindent igazoló mentségem van, hogy ha én kérdeztem volna, hogy van, barátom sem mondta volna egy világért sem, hogy köszönöm, jól van.

Mindezeket szükségem volt elmondani, hogy érthetővé tegyem megdöbbenésemet, amikor a Kistemplom sarkán egy nagyszerű formájú asszony után néztem (mert nézni csak szabad, ördög vigye ilyenkor a filozófiát)és közben a gyönyörű jelenség és szemeim közti térben megjelenik két másik jelenség, két ismerős. Mosolyos, piros arcok, derüs tekintetű szemek, ismerős hangok.

— Szervusz öregem.

— Szervusztok — feleltem és ijedtemben, mintha valamin rajtacsiptek volna engem az öreg fiut, kiszaladt a számon:

— Hogy vagytok?

Majd hanyatt vágódtam a felelettől:

— Köszönjük, megvagyunk. Elég jól.

Nini. Ezek nem panaszkodnak. Mi lelte ezeket? Végignéztem őket. Valóban nem panaszra való formában voltak. Elegáns ruha, nem „leszállított ár"-on vett cipők, 8 pengős nyakkendő, legalább is 18 pengős kalapok. Végre is megszólalok, hadd beszélgessünk, én ráérek, idömilliomos vagyok, bizonyosan ők is.

— Hát mit csináltok?

— Dolgozunk — mondja Ottó barátom mosolygó szemekkel, de mégis komolyan.

— Hol?

— Magunknak. Összeálltunk Sumival és dolgozunk.

— Igen — mondom kissé gyanakodva, hogy valami kávéházi vicc fog kisülni. Most például, honnan jöttök?

— Most a villamosról szálltunk le s megyünk haza, mert nem igen lehetünk távol az üzlettől.

— Aztán milyen üzletetek van?

— Öregem, szavamra mondom, üzletünk van. Tudod mit, nem kell messzire menni. Ugyis régen nem találkoztunk, gyere velünk, mutatunk valamit és kaphatsz egy pár pohár olyan bort, amilyent régen nem ittál.

Mi történhetik, gondoltam. Ismétlem időmilliomos vagyok. Menjünk. Elindulunk lefelé a Széchenyi uccán öreg szakállas és tejszagú csecsemő viccek kiséretében. Az ucca közepe felé járunk, nézem a házszámokat: 25, 27, 29, 31. A fiuk megállnak, a kapunál, udvariasan félreállanak:

— Tessék öregem.

Belépés előtt fölnézek a kapura. Kiugró pléhtábla, rajta: Borkereskedelmi K. F. T. Ahá ezek itt állásban vannak. Igaz. Igaz. Most jut eszembe, hiszen mind a két fiú borbransban dolgozott, mind a kettő szeszes, boros volt. De hát, hogy mernek ezek ide bevinni, mit szól a gazda.

— Csak gyere be, majd én vezetlek — mondja Sumi.

A hatalmas udvaron, kezelés alatt álló hordók közt csetlünk-botlunk egy helyiség felé, amelyen megint ott a tábla: Borkereskedelmi... A helyiség egy előszoba, egy nagy iroda. Az előszobában egy sereg demizson, 1 pincemunkás, öt ember, láthatóan ügyfelek. Az iroda üres, illetve nehány szék, két iróasztal, kisebb asztalok és pénzszekrény. A kisebb asztalokon megkezdett borosüvegek, apró poharak tálcákon. Sumi leültett s üveget, poharat vesz elő, Ottó barátom leül az egyik asztalhoz s egymásután intézi el a feleket. Rendelés, vétel, fizetés. Megy, mint a karikacsapás. Pénzbeszedők, fuvarosok számolnak el, az ezüst csörögve, a papir zizegve hull az asztalra és seprődik bele a fiókba. Még nem mertem szólni, még nem mertem a pohárhoz nyulni.

— Kóstold meg hát — sürget Sumi.

— Ja igen. Köszönöm. A kispohárban ragyogva csillog a sárga ital. Szörnyen kivánatos. Felhajtom. — Pompás volt. Ize, zamatja, ereje van. Meg is kérdem:

— Mi volt ez?

— 1932-es csemege. Öregem, ilyet nem sokat ihattál az utóbbi időben. De várj csak. Itt úgy sem beszélhetünk. Gyere velem.

Otthagyjuk Ottót a felekkel és Sumi levezet a borok otthonába: a pincébe. Hopp! Ez le akar itatni — gondolom. Ismerem a pincei borozgatások természetrajzát. Oda lenn a pincében még csak jól megy, nagyszerüen ízlik, hanem idefenn, ha fel ér az ember, a levegőn egy pillanat alatt kész. Vigyázzunk! Hanem odalenn csak el-el feledkezik a vigyázatról. A pincemester és legényei már tudják, mit jelent, ha vendég jön a pincébe. Mossák a poharakat. Apró poharak, kóstolásra fujta valamelyik tüdővészes tót.

— A Kecskemét vidékiből — szól oda Sumi és már gyöngyözik a kispohárba a szivócsövön a gyönyörű színű ital. Küszom. Már nem olyan nehéz ital, mint a fenti 32-es, de pompás. Igazi „inni" való bor. Mielőtt tovább mennénk, széttekintek. Kisebb, közepes és hatalmas hordók hasa tekintélyesedik hosszú két sorban, amelyek vége elvész a biztató félhomályban valahol messze. Jön egy pohár rubinragyogású soltvadkerti, pityizálni való kitünő ital. — Nagy hordókban áll, látszik, hogy sok kell belőle. No nekem elég. És egymásután vonul föl az apró poharakban a többi hordó tartalma és Sumi minden pohárnál megmondja: Ez finom rizling, ez kadarka, ez ezerjó, ez gyöngyösvdéki, ez furmint, ez mérgespusztai, ez megint csemege, kadar, ezerjó, de más évjáratú. A látottak, a tapasztaltak és ezek a nagyszerű borok kezdenek meghatni. Leülve két felfordított kis hordóra s végre is megkérdem:

— Hát mondd meg végre, mi ez?

— Ez öregem, a mienk. Enyém, meg Ottóé. Egy darabig sétáltunk. Ő is, én is. Azután egyszer találkoztunk és kisütöttük, hogy csinálni kellene valamit. Mit csinálhat két fiatalember, aki kezdettől fogva a borbransban dolgozott? Összeállottunk s elkezdtünk borban dolgozni. És hidd el nem volt olyan könnyű, mint irodában dolgozni. Nem volt senkink, aki segített volna. Betyárul nehéz volt. De jártunk, keltünk, dolgoztunk annyit, mint két igás ló. De öregem, ezzel szemben, ez, amit itt látsz, az mind a mienk, kettőnké, az Ottó és az enyém. Te tudod, hogy értünk hozzá, utána is néztünk és olyan anyagot hordtunk össze, amilyet keveset találsz borospincében.

Bámulva néztem mégegyszer körül s kezemben pohárral lassan végig sétáltunk a két sor hordó között s a két pinceszárnyban is, ahol a drágább kincsek rejteke van. És amíg odafenn Ottó barátom kötötte az üzleteket, eladott s pénzt vett be, hogy rá sem ért lejönni s mi idelenn hallgatagan ballagunk a hordóóriások és hordókispolgárok sorfala közt hallgatva a csendes vetélkedést, amint egyik szelleme átszólt büszke lenézéssel a másikhoz: „Csend, te kölyök, én már erős bor voltam, amikor még te bogyó voltál!" — elgondolkoztam a dolgon. Ugy látszik, mégis van, lesz valami javulás. Ime két fiatalember, magára hagyatva, egyedül tudására, akaraterejére utalva és támaszkodva ilyen exisztenciát tudott magának teremteni. Van lehetőség tehát, csak ember legyen, aki megfogja. Ők megfogták. Nem ültek iróasztalhoz, nem mentek gépésznek, bankárnak, sem textilesnek, sem kereskedelmi közvetitőnek, hanem kiverekedték maguknak a maguk területén a létet. Az elgondolkodásban megzavarta a Sumi hangja:

— Kóstold meg ezt is.

Ujfajtát akart adni.

— Nem, adj csak még egy pohárral ebből a rubintosból. Adott. A telepoharat feléje emeltem:

— Isten segitsen benneteket. — Egészségtekre Krollnig Ottó és Schwartz Sándor barátaim.

Az érzés, a jó érzés, a kincset teremtő fiatal erők érvényesülése okozta jó érzés jobban melegített, mint a kecskemét- és gyöngyösvidéki, mint a soltvadkerti, az ezerjó, rizling és a többi nagyszerű büszkesége a magyar bortermelésnek és e két fiatalember pincéjének. Feljöttünk ismét a föld felszinére. Az irodában Ottót még mindig körülállották a rendelők, az udvaron a megrakott kocsik emberei várták a szállítóleveleket. Nem zavartam tovább őket. Megköszöntem a vendéglátást, kezet fogtunk s kijöttem a sötétedő uccára. Visszatekintettem a cégtáblára, amelyről a lámpafényben valami derüs ragyogással mosolygott volna szemembe a cégfelírás: Lesz jövő.

— hő —

Az Angol-Magyar Bank hivatása Debrecenben

Ez a hatalmas, negyven millió saját tőkével rendelkező pénzintézet több, mint tizennégy évvel ezelőtt alapította meg debreceni fiókját s már kezdettőlfogva jelentős pozíciót foglalt el a helyi piacon. Ennek egészen egyszerű magyarázata az, hogy Fleissig Sándor, a tőzsde elnöke és Kálmán Henrik vezetése alatt működő bank átültette Debrecenbe az Angol-Magyar Bank szellemét és igyekezett segíteni és támogatni a közgazdaság minden ágazatát, pártfogolta az ipart és a kereskedelmet. Amikor a konjunkturális idők elmultak és bekövetkeztek a nehezebb idők, akkor érezte meg Debrecen az Angol-Magyar Bank fiókjának megértő jóindulatát, hiszen ez az intézet a kölcsönöket sohasem mondotta fel, nem szorította meg üzletfeleit, hanem éppen ellenkezőleg: jelentékeny hitelek folyósításával igyekezett friss vérkeringést önteni a tengődő gazdasági életbe.

A néhány esztendővel ezelőtti bankzárlat sem okozott semmi változást az Angol-Magyar Bank üzletpolitikájában. Maradt a felekkel szemben eddigi udvarias, szolgálatkész és mindig megértő eljárás, de ez módjában is állott a banknak, hiszen angol főrészvényesei, akik egyszersmind a bank hitelezői is, mindenkor a legnagyobb készséggel állottak rendelkezésre. A bankzárlatot követő időkben is ezért tehette meg a bank, hogy soha sem kötött ki felmondást és mindig felmondás nélkül fizeti a betéteket. Csak az ilyen üzletpolitikának lehetett következménye az, hogy az intézet betétállománya az elmult esztendőben is négy millió pengővel emelkedett. Ez viszont kétségtelen bizonyítékát adja a közönség rendületlen, egyre növekvő bizalmának. A debreceni fiók, amely mindenkor a központ nagyszerű szellemében működik, hat év óta Vásárhelyi Ármin igazgatónak, az ismert, komoly szaktudású bankfiunak vezetése alatt áll. Debrecenen kívül a környező vármegyékre is kiterjed az intézet működési köre és élénk összeköttetést tart fenn a vármegyékben működő pénzintézetekkel. Ezeknek az intézeteknek hitelkereteit a legnehezebb viszonyok között is fenntartotta. Az Angol-Magyar Bank rendkívül méltányos üzleti elveik kapcsán úgy kihelyezéseit, mint betétállományát véve figyelembe ,a budapesti bankfiókok sorában vezető helyen áll.

MAGÁTÓL HALT MEG

Sírt a kisleány az uccán.

— Miért sírsz kis leányom? — kérdi részvéttel egy arramenő.

— Meghalt szegény apám.

— Nos, hát mi baja volt?

— Nem tudom.

— Hát nem hivtatok neki doktort?

— Nem. Apám magától halt meg.

Laji gyerek mint káposztacsősz és János bácsi mint nyulvadász

János bácsinak, aki kedves ismerősöm és ennek a történetnek hőse, a foglalkozása már régen homályba merült. Ennek oka főleg abban a körülményben keresendő, hogy maga az öreg, ha ebben az ügyben kérdést intéznek hozzá, készségesen válaszol. — Azonban még soha sem fordult elő hogy kétszer egyforma választ adott volna. Ezelőtt harmadévvel azt vallotta be a választási ivben, hogy magánzó. Tavaly — emlékszem — ebben a rovatban mint nyugalmazott állomásfőnök szerepelt. Ugyanakkor egy lakásbejelentőlapot ugy töltött ki, mint hadirokkant. Egyszóval polgári állása és foglalkozása igy a kivizsgálás szempontjából nem olyan könnyü dolog. Elég az hozzá, hogy János bácsi sohasem azzal foglalkozik, amit bevall és sohasem azt vallja be, amivel foglalkozik. Ez valószinüleg különös passziója az öregnek és szerény véleményem szerint az exlibriszgyüjtés, valamint a sporttekéző naggyülés óta bátran fel is vehető az egyéni kedvtelések rovatába. Abban az időben, mikor ez a történet történetté vált, az öreg káposztanagytermeléssel foglalkozott és az adóbevallási ivben ugyanakkor nyugállományu finánczemlésznek irta be magát.

Kint lakott a tanyáján, ez is volt az öregnek a sok hamis bevallott és be nem vallott foglalkozásán kivül. Nappal aludt, este pedig éjfélig locsolta a szebb káposztafejeket. Egyiket-másikat, a legkiválóbb példányokat névről ismerte. A káposztafejeket kedves ismerőseiről nevezte el. Egyizben kijelentette, hogy politikai álláspontjából kifolyólag a következő évben sütő- és másfajta tököket fog termelni és azokat is aktuálisan fogja elnevezni. Egyelőre azonban nagyobb gondjai voltak, mint a töktermelés terveit előirányozni. Az történt ugyanis, hogy a nyulak, amelyek tudvalevőleg szeretik a káposztát, mindig megették a legszebb fejeket. Az öreg tajtékzott, mikor egy-egy hatalmas példány dicstelen elpusztulásáról értesült. Azonkivül nem is egészen értette a dolgot. Este tiztől locsol, éjjel egy hatalmas puskával örködik, nappal pedig alszik. Mikor az istennyilában eszik meg ezek az átkozott tapsifülesek a káposztát? Mert akkora hallatlan merészséget, hogy nappal a tanya közelében elterülő káposztaligetbe merészkedjenek, az öreg nem tételezett fel a tapsifülesekről. Hosszan elgondolkozott, aztán végül mégis be kellett látnia, hogy csak ez az egyetlen eset lehetséges. A nyulak nappal eszik a káposztát, mialatt ő alszik. — Hosszas töprengés után magához rendelte a házvezetőnőjének nála vakációzó kis gimnázista fiát és kioktatta a következőkre:

— Laji, — igy hivták a kis vereshaju szüleszomoritót — ezután, mig az öreg az éji csőszködés és locsolás fáradalmait piheni ki, előlép káposztalopászati felügyelővé és reggel hattól délig, valamint déltől este hatig szorgosan figyeli, hogy hol és mikor merik a nyulak betenni a mancsaikat a káposztásba. Mikor pedig eme betörést észlelte, lóhalálába és megpofozás terhe alatt baktat be a tanyába és értesiti erről János bátyámat. A többi aztán — mondta az öreg a magyarázat befejezésekor — az én dolgom és vésztjóslóan döngette meg a kétméteres flinta rozes agyával a földet. A legfontosabb azonban Laji számára az volt a dologban, hogy János bácsi egy egész pengőt igért neki minden nyulért, ami az uj felügyelő buzgalma folytán a flinta lőtávolába kerül és elpusztittatik. Arról nem szólt az öreg, hogy akkor mit kap Laji, ha a csőszködés ellenére ujabb káposztazabálás történnék a tapsifülesek részéről. Pedig ez az előbbi, de kellőleg meg nem beszélt lehetőség vált lehetővé legelőször. Az uj felügyelő első szolgálati napja letelvén, János bácsi feltápászkodott a méhesben bundával kellő komótossá alakitott hárságyról és inspekciós körutra indult. A második járóban felorditva mutatott egy hatalmas, remekbevágott káposztagyökérre:

— Mi ez, te pokolravaló, mi? — és olyan veres lett az ábrázata, mint azok a marharépák, amelyeket ezelőtt két esztendővel termesztett.

Laji váltig vette elő minden ékesszólását, hogy bebeszélje az öregnek, hogy az a kirágott káposzta még hivatalbalépése előtt esett áldozatul a nyulaknak. Az öreg rámennydörgött, hogy fogja be a száját és miután még egyebeket is mondott, bővitett, sőt körmondatokat, melyekben az istenes állitmány mellett Laji és fel-, valamint lemenő ági rokonsága játszották az alany szerepét, sőt helyenként tárgyasitva is lettek. Ezzel egyidejüleg az öreg egy hatalmas pofont is lekent a veres Lajinak, aki a lendülettől egyenesen a káposztaföld tulsó szélébe gurult. Azzal az öreg beöcögött.

No, — gondoltam — a Laji esztendeje is kitelt. Egész biztosra vettem, hogy ezek után felmondás nélkül és hallgatólagosan leköszön a szörnyü felelősséggel járó hivatalról. Azonban másnap majdnem kiesett a szemem, ugy néztem, milyen buzgón leselkedik a vereshaju kölök a káposztaföld szélén már hajnali hat órakor. Nem értettem a dolgot. Még János bácsi is meghatottan nézte e kölköt lefekvéshez készülőben:

— No, — hümmögött — ennyi becsületet nem néztem ki ebből a rókapofáju kölyökből. Azzal lefeküdt. — Fektében azonban még néhány utasitást adott a házvezetőnőnek a most kelő és már kikelt csibék neveltetését illetőleg. Mert János bácsiról azt elfelejtettem megmondani, hogy az időszaki káposztatermelés mellett állandó szenvedéllyel felruházott baromfitenyésztési szakembert is tisztelhettünk személyében. — Aztán elszunnyadt az öreg.

Tizenegy óra felé jön Laji lélekszakadva be a méhesbe:

— Bácsi kérem, tessék felkelni, megtölteni a puskát, itt a nyul.

János bácsi akkorát orditott örömében, hogy a besenyők csatakiáltása elhaló sóhaj lehetett hozzáképest. Felragadta a puskát, megvizsgálta, hogy rendben van benne a patron, felhuzta a kakasát és csak azután kezdett érthető hangokat kiadni magából:

— Hun a nyul te, a káposztába?

— Még nincs benne, kezit csókolom, de oda igyekszik. Ott ül a gazban a vasut mellett az egyik telegráfpózna tövén, a két nagy tarka füle látszik csak.

— Távcsű, ideadni! — orditott János bácsi a rémült gazdasszonyra, aki a csatakiáltásra reszketve jött elő a konyhából.

— Nem kell a távcsü! — visitott Laji — akkorára elmegy, megteccik látni, láccik az tisztán.

Hát rohantak távcső nélkül, nehogy meggondolja magát az a nyul. — Elöl Laji, hátul az öreg, ugy mentek, mintha tojáson lépkedtek volna.

— Teccik látni? — kérdi a kölyök, mikor már közel jártak a távirópóznához — ott billeg a füle.

— Hogyne látnám, te tökfilkó! — nyögött az öreg és térdrebocsátkozva vállához emelte a flintát.

A gazban, a távirópózna alatt, tényleg két hosszu nyulfül billegett csufondárosan.

— No, te sem zabálsz többet a káposztából — lihegett az öreg és elrántotta a jó öreg negyvennyolcas gyilkolószerszám ravaszát.

A flinta akkorát szólt, hogy az ágyu ehhez mérten csak kócpuska. A füst egyelőre elboritotta a terepet és János bácsi félig megvakulva, valamint dobhártyájában is erősen megpróbáltatva tántorogva indult a pózna felé, ahonnan valami lármaféle és vergődés hallatszott. Bizonyára a póruljárt káposztatolvaj fetreng haláltusájában — gondolta az öreg diadalmasan. — Odaért végre és lehajolt.

A következő pillanatban azonban két-szerakkorát bődült, mint az előbb, mikor Laji értésitette. Előtte a gazban ronggyálőve ott feküdt legkedvesebb orpington kotlója és kilenc holt csibe a sulyos sebesülteket nem is lehetett volna hamarosan megolvasni. János bácsit ugy kellett dragacson beszállitani a tanyába. Valami kóbor guta simitotta meg az oldalát a méregtől. Hat napig feküdt, mig végre ugy ahogy talpraállt. Hogy a vereshaju Laji kölyök akkorra nem volt a birtokon, azt egészen biztosra lehet venni. — Azóta a nagyanyjánál nyaral Sápszentrókusfalván. Az öreg azt mondta, hogy nyulpaprikást főz belőle, ha mégegyszer a portájára beteszi a lábát.

Sz. M. J.

Olcsóság, kitűnő áru és bőséges raktár fogadja a vevőt a Lipcsei Szőrmeházban

A Piac ucca 59. szám alatt levő Lipcsei Szőrmeáruház Debrecen legelőkelőbb és legismertebb üzletei közé tartozik. Tulajdonosa fővárosi nivón rendezte be az üzletet, amelyben hatalmas választékban kaphatók a legértékesebbtől a legolcsóbb szőrmeáruk. A Lipcsei Szőrmeáruházban meg lehet vásárolni mindent az északi állatfajták szőrméitől egészen a trópikus égöv alatt élő állatok bundájáig. De nemcsak szép, elegáns és ízléses árukat tart az áruház, hanem gondoskodik arról is, hogy bárki hozzájuthasson a szőrmékhez, amik — különösen télen — nélkülözhetetlen kellékei az öltözéknek. A Lipcsei Szőrmeáruház tulajdonosa éppen ezért a lehető legalacsonyabb árakat állapította meg, márcsak azért is, hogy mindenki számára rendelkezésre álljon hatalmas raktára. A cégnek óriási árukészlete van, nincs olyan szőrme, amelyet ne lehetne ott bevásárolni.

Az olcsóság, — ami a kitünő minőségü árukon kivül — a főérdeme ennek a cégnek, arra vezetett, hogy a közönség minden rétegéből vásároljanak a Lipcsei Szőrmeházban. Éppen ezért a legelőkelőbb osztályoktól kezdve egészen a legalacsonyabb keresetü kispolgárokig mindenki megfordul ebben a szőrmeszalonban, ahol azonkivül, hogy nagyszerü megbizható árut kap, igazán olcsó áron, a lehető legelőzékenyebb és legudvariasabb kiszolgálásban részesül.

Debrecen kivül messze vidékekről is elhalmozzák a megrendelések egész özönével a Lipcsei Szőrmeházat, azonkivül, hogy a fővárosból is kap megrendeléseket. A debreceni szücsipar fejlettségének is bizonyítéka az, amit ez az áruház produkál. Az áruház tulajdonosa — komoly szakavatottságával — ügyel arra, hogy üzletéből kikerülő szőrméi, bundái a legujabb divat szerint, de mindenkor a legnemesebb elegánciával és izlésességgel készüljenek.

Gyártmányai 40 százalékát exportálja és 300 munkásnak ad kenyeret az Egyesült Kefegyárak

Az Egyesült Kefegyárak Részvénytársaság a Tiszántúl legjelentékenyebb ipartelepeinek egyike s nemcsak gyártmányai, hanem berendezése tekintetében is európai szinvonalon áll. A cég alapitása a mult század hatvanas évelben történt. Ekkor Falk Ármin és Társa cég alatt kezdte meg működését a gyár s egyre tartó, állandó fejlődés folyamán lett egyike az ország legmodernebb, legjobban berendezett kefegyárainak. Gyártmányai csakhamar nagy hírnévre tettek szert, még a mult század folyamán elterjedtek az egész Magyarországon. A gyártmányok kiváló minősége azonban átvitte a cég hirét a határokon túlra is és tekintélyes vevőkört biztositott a cég kefei számára. Az áruk kiváló minősége és a szakavatott vezetés tették lehetővé, hogy 1923-ban egy másik, nagyszabásu gyárat is magába olvasztott a vállalat s ekkor vette fel az Egyesült Kefegyárak R. T. nevét.

Az egyesülés óta Weisz Dávid igazgató és Falk László ügyvezető-igazgató szakavatott vezetése mellett a vállalat sikerrel küzdötte le a világválság nehézségeit, sőt igen jelentékeny exportra tett szert. Az Egyesült Kefegyárak R. T. egyike azon kevés magyar vállalatoknak, amelyek munkásságuk jelentékeny részét exportálják. A vállalat a vámsorompók, az ipari és gazdasági elzárkózás ellenére is készitményeinek 40 százalékát el tudja helyezni a külföldön. Külön expoziturát tart például Párisban, de ezenkivül Németországban és Angliában is jelentékeny piacot talált.

Az utóbbi években hozta forgalomba a cég minőségre és anyagra is kiváló celluloid fogkeféit, amelyek — ezt joggal el lehet mondani — a nemzetközi piacon a legkedveltebb cikké váltak. A Tip-Top gyártmány minőség és olcsóság tekintetében páratlan s fogalommá vált már Európaszerte a közönség körében.

De nemcsak exportjával válik javára az országnak a cég, javitva a külkereskedelmi mérleget, Debrecen számára rendkivül megbecsülendő az is, hogy háromszáz debreceni munkásnak nyujt állandó kenyeret, biztos exisetenciát. Hogy ez az exisztencia mennyire szilárd, arra legjobban jellemző az is, hogy negyedszázad óta tartozik a Magyar Általános Hitelbank érdekkörébe, ami megbizhatóságát, szilárdságát és szolid üzletvezetését mindennél jobban garantálja.

BAJOS DOLOG

Urnő: Miért nem jött, mikor csengettem?

Komorna: Nem hallottam a csengetyüt szólani.

Urnő: Máskor, ha nem hallja, hogy a csengetyü szól, hát azonnal jöjjön be és mondja meg!

Segitség!

Üzentünk
minden éjjel
a csillagokkal
a madárral
rohanó vonat kerekével
Legkedvesebb édes kománkkal:
a halállal!

És vártunk
reggel:
és vártuk este.
Vártuk a választ
félve, lesve
s ha megcsillant valami fegyver
— Istenem! —
sereggel!

Tizenöt évig semmi...
Semmi!
Tengernyi könnyre sebre jajra
halálhörgésre,
sikoltásra:
Gazdátlan ebek ugatása!

Segitség!

Most már nincs tovább.
Ez az utolsó üzenet.
Megirjuk vérrel,
hisz annyi folyik szerte
széjjel!

Ez az utolsó üzenet.
S ha ezt a véres levelet
nem olvassátok szivszakadva
és nem jön válasz virradatra
s hiába minden szenvedésünk,
pokoltüzben hiába éltünk
s a holtak is hiába holtak...

Legyetek százszor átkozottak!

1934

körtvélyesi BENKE TIBOR.

A háromnegyed évszázados Tóth Gyula-cég üzletvezetése modern

A debreceni piac egyik legszolídabb, legkiválóbb cége a Tóth Gyula vaskereskedés, amely a régi patricius cégek megbízhatóságával szolgálja ki már több, mint háromnegyed századéve Debrecen és vidékének vásárlóközönségét. A céget 1858-ban alapította Tóth Lajos „Tóth Lajos és Társa" név alatt. 1874-ben, Tóth Lajos halála után testvére, Tóth Gyula a saját neve alatt folytatta 1888-ig az üzletet, amikor is a patinás, régi cég vezetését veje, Györffy Aladár vette át és folytatta 1914-ig. Ekkor, közvetlenül a világhábrú előtt vette át Schlachta János az üzletet, 1928 óta pedig Schlachta Sándor kormányozza ezt a nagy céget, amely jelentős tényezője Debrecen közgazdasági életének.

A cég háztartási cikkeket, zománcozott edényeket, kályhákat árusít, lőfegyvereket, lőporárúkat, Csepel varrógépeket, kerékpárokat s általában szolíd, megbízható árakon a vas szakma többi árúit. Patinás neve, régi tradicióí ellenére friss üzleti gondolkozás, modern üzletvitel, irányítja a nagy céget, amely olcsó árakon ad jó árút Debrecen és vidéke közönségének. Mint újdonságok bevezetője a cég az elsők sorában tartja magát s modernségét mindig érdekes, szép kirakatai bizonyítják.

DEBRECENI EMBER DEBRECENBEN VÁSÁROLJON

Az amerikai valutapolitika újabb irányai

Irta: Dr. Makai Ernő, a Belvárosi Takarékpénztár r. t. vezérigazgatója

A hivatalos amerikai felfogás szerint a valuta csupán egyik eszköze a gazdasági életnek és semmiesetre sem oly fontos eszköze, hogy annak — amint ez Európában szokás — az egész gazdasági életet alá kellene rendelni. Ebből a felfogásból következik az, hogy ha a valutáris szervezetnek alapja a fix értékű arany, úgy ez hátrányos a gazdasági politika függetlensége szempontjából, mert a valutapolitika terén az egyik ország kénytelen a másikra tekintettel lenni.

Ennek a nézetnek jellemző kifejezést adott néhány héttel azelőtt az amerikai szenátus egyik vezető tagja: Elmer T h o m a s szenátor abból az alkalomból, hogy George L. Harrison a newyorki Federal Reserve Bank kormányzója Baselban megbeszéléseket folytatott a dollárnak és a fontnak azonos elv alapján leendő stabilizációjáról. A newyorki jegybank kormányzójához intézett nyílt tiltakozásában Thomas szenátor a saját maga és párthivei nevében még annak a gondolata ellen is tiltakozott, hogy a dollár és a font között akár aranyalapon, akár más bázison bármely kapcsolatot létesítsenek. Szerinte Anglia érdekei nem azonosak az Egyesült Államok érdekeivel. Az Egyesült Államok maga rendelkezzék pénze felett. Anglia a Britt Birodalom hitelezője, éppen úgy, mint a Wall-Street az Egyesült Államok hitelezője; de Anglia bölcsebb volt, mint a Wall-Street, mert kellő időben megdöntötte a fix súlyu arany bálványszerű imádatát és mintegy három év óta az arany árát jóformán naponta változtatja, hogy jobban alkalmazkodjék a változó helyzethez.

Érveiből azt a következtetést vonja le Thomas szenátor, — aki a szenátusban az inflációs tábort reprezentálja — hogy a dollárt addig egyáltalán nem lehet stabilizálni, amíg az árak el nem érik az 1926. évi színvonalat, ami azonban egyelőre még nagyon távoli remény.

Egy másik beszédében, amelyet rövid idővel ezelőtt a csikágói mezőgazdasági kongresszuson tartott, továbbment Thomas szenátor fejtegetéseiben és a dollár leértékelésének folytatását sürgette. Ugyanakkor az ezüstkérdés sikeres megoldását jelölte meg az időszerű valutaprobléma tengelyéül.

Mindaddig, amíg az arany árának emelkedése folyamatban volt — mondta beszédében — a nyersanyagok ára lépésről-lépésre követte ezt az emelkedést. Az üzleti tevékenység ismét jövedelmezőbb lett és a munkanélküliség csökkent. Habár a defláció további pénzügyi akció nélkül nem volt elháritható, ezt a folyamatot február havában megállapítottuk és dollárunkat újból egy bizonyos mennyiségű aranyhoz kötöttük, amely mennyiség azonban túl nagy volt arra, hogy a dollárt egy észszerű értékszínvonalra vezessük vissza. — Nem tarthatjuk fenn a jelenlegi deflációs dollárunkat anélkül, hogy ezzel társadalmi felfordulást fel ne idézzünk, vagy pedig teljes visszautasításban ne részesüljünk az egész nép részéről. Manapság minden népnek magának kell megoldania egy halaszthatatlan problémát: kiegyenlíteni az arany fokozott vásárlóerejének kihatásait. Elérhetjük ezt az arany árának emelése által. Emelhetjük az arany árát és véleményem szerint tanácsos is volna emelni. — Gazdaszövetkezeteink vezetői arra kérték az elnököt, hogy ezt azonnal valósítsa meg és érje el a legmagasabb árat, amelyet a kongresszus engedélyezett, vagyis unciánként 41.34 dollárt. Egy másik lehetőség arra, hogy az arany tulmagas értékét csökkentsük, az ezüstnek nagyobb mértékben való felhasználása a bankjegyforgalom részbeni fedezeteként.

Ugy látszik Thomas szenátor erélyes tiltakozásának volt az a következménye, hogy elejtették a dollár stabilizációjának gondolatát és győzött az ezüstpárt, ami által az ezüstkérdés Amerikában új fázisba jutott.

Mint tudjuk, Amerika új útakon keresi a kibontakozást mai válságos helyzetéből, abból indulva ki, hogy a pénz szaporítása áremelkedést idéz elő, ami elengedehetetlen feltétele a gazdasági élet javulásának. A dollárdevalváció is azért történt, hogy ugyanazon aranykészlet alapján az eddiginél több dollár bankjegyet lehessen kibocsátani és ezzel az áremelkedést megkönnyíteni.

Ezt a kivánt célt azonban még nem lehetett a maga teljességében elérni. A 48%-os devalvációval szemben az árszínvonal csak 20%-ot emelkedett. Az amerikaiak tehát most úgy gondolkodnak, hogy ha a már meglevő aranykészlet alapján nincs meg a lehetősége a bankjegyforgalom további szaporításának, úgy a bankjegyszaporítás történjék más alapon, még pedig aranyfedezet helyett ezüstfedezet mellett. Ezzel az amerikaiak teljesen szakítanak az európai országok által követett rendszerrel, új utakon járnak, nyitva hagyva azonban a lehetőséget arra, hogy azok az államok, amelyek az ezüstkérdésben érdekelve vannak, csatlakozhassanak az amerikai rendszerhez. Ugylátszik az amerikaiak ugyanolyan valutáris érdekcsoport megteremtésére törekszenek, mint amilyent Anglia létesített a font-sterlingre és Franciaország az aranyra támaszkodó államokkal.

Az ezüstkérdésben tudvalevőleg leginkább Mexikó, a délamerikai országok és Kína van érdekelve és miután az Egyesült Államok az előbb említett országokkal igen élénk gazdasági kapcsolatot tartanak fenn, azt remélik, hogy az ezüstkérdésben követett egységes politika meg fogja könnyíteni gazdasági kapcsolataikat az ezüstkérdésben érdekelt államokkal. Nem lehet tagadni, hogy ennek a rendszernek — ha egyelőre bizonytalanná is teszi a valutáris helyzetet — vannak bizonyos előnyei is, amelyek a következők:

Ha az Egyesült Államok kormánya a pénzszaporítást ezüstalapra fekteti, úgy ezzel nem hódol a durva inflációnak, mert a pénzszaporításnak mégis határt szab az alapul szolgáló ezüst mennyisége. Ezzel elejét veszi annak, hogy a bankjegymennyiség szaporítása önkényesen történhessék az állam pénzszükséglete szerint. Roosevelt már a washingtoni kongresszushoz intézett ez évi januári nevezetes valutapolitikai üzenetében elég pontosan kifejtette a fémfedezet szükségességét, amidön a következőket mondotta: „Az aranyra és ezüstre, mint fedezetre, azért van szükség a pénzrendszerben, mert ez nyujt garanciát arra nézve, hogy a kibocsátott papirpénz nem haladja meg a forgalom által támasztott szükségletet."

Az ezüstrendszer hivei még azzal is érvelnek, hogy miután az ezüst a réznek és egyéb fémeknek a melléktermeke, automatikusan áll elő az a helyzet, hogy a gazdasági élet fellendülésével arányban szaporodik a bankjegyforgalom fedezetéül szolgáló ezüstkészlet.

Nincs kizárva az sem, hogy ha az új ezüstpolitika Amerikában nem vezet kellő eredményre, azaz ha nem következik be a várt további áremelkedés, úgy Roosevelt élni fog a kongresszustól nyert felhatalmazásával és a dollárt aranyalapon további 10%-kal fogja devalválni. Ennek a lehetősége, amint tudjuk, máris meggyengítete a dollár nemzetközi pozicióját, amennyiben a newyorki kifizetés árfolyama Zürichben kb. két hónap alatt 306.— svájci frankról 303.62 svájci frankra esett. Ez természetesen az angol fontra sem maradt hatás nélkül, mert hiszen az angolok a nemzetközi valutáris versenyben nem akarnak elmaradni az amerikaiak mögött, aminek eredményeképen az angol font árfolyama Zürichben ugyanezen idő alatt 15.46 svájci frankról 15.06 svájci frankra csökkent.

Ha már most következtetéseket akarnánk levonni az eddig elmondottakból, úgy mindenek előtt meg kell állapítanunk, hogy az államok egész sora a valutapolitikának legkülönbözőbb utjait követi, még pedig egymástól teljesen különböző elvi alapokon. — Ez azonban természetes és pedig azért, mert aranyvaluta vagy infláció az egyes kormányok szempontjából ma már nem dogmatikus, hanem gyakorlati kérdés. Minden állam és minden államcsoport más és más gyakorlati meggondolásnak adott helyt, amikor az aranyvalutáról letért vagy amikor az aranyvalutához ragaszkodik.

Anglia letérését az aranyvalutáról az az igyekezete tette indokolttá, hogy a külföldi behozatal ellen védekezzék.

Az Egyesült Államok azért adták fel az aranystandardot és azért tértek át az ezüstön alapuló inflációra, mert a belföldi adósságok nehéz terheit nem bírták tovább.

Ezzel szemben Franciaországban

a helyzet a pénzügyminiszter legutóbbi kijelentés szerint egészen más. Az Egyesült Államokban ugyanis az adósoknak egy nagy tömege áll szemben a hitelezőknek aránylag csekélyebb számával, míg Franciaországban az állam a főadós és ezzel szemben áll a kishitelezőknek, a kistőkéseknek igen jelentős tábora.

A Német Birodalomban dr. Schacht, a Birodalmi Bank elnöke legutóbb kijelentette, hogy német szempontból a devalváció vagy infláció azért nem kívánatos, mert egy ilyen intézkedés a külföldi adósságok terhét csak növelné. Ehhez a nyilatkozathoz hozzátehetjük, hogy ez Magyarországra és a többi eladósodott dunai államra is vonatkoztatható.

Nagyon nehéz ezeket a különböző érdekeket közös nevezőre hozni és akár arany, akár más alapon valamilyen egységet nemzetközi pénzrendszert proponálni. Könnyen érthető tehát Thomas szenátor mozgalma, amely arra irányul, hogy az Egyesült Államok az európai valutákkal való kapcsolatok létesítését teljesen elkerüljék.

Mindebből az következik, hogy az egyes országokban mindenekelőtt gazdasági téren kell rendet teremteni. A gazdasági válság következményeit előbb az egész vonalon meg kell szüntetni, azután helyre kell állítani a nemzetközi piacokat, rendezni kell a külföldi adósságok kérdését és a jövőre nézve ezeknek az adósságoknak kamatszolgálatát valamilyen észszerű alapon kell biztosítani.

Csak ha mindezt már elértük, — gondolhatunk arra, hogy a valutákat a háború előtt már jól bevált egészséges elvek szerint ujra rendezzük. Mindaddig azonban, amíg ezek az előfeltételek nincsenek meg, el kell készülnünk arra, hogy mindig lesznek olyan ujabb mozzanatok, mint például most az Egyesült Államok ezüstpolitikája, — amelyek a valuták nemzetközi helyzetében a legnagyobb zavarokat idézik elő.

Goldstein Karolin
a csinosság doktora

Az egészség doktora meggyógyítja a beteg testet, Goldstein Karolin a csinosság doktora, mert ő csinossá, széppé varázsolja azt az alakot is, amellyel a legsoványabban bánt a Mindenható. Bámulatosak azok az eredmények, amelyeket elért már s Debrecen házassági statisztikájában komoly tényező Goldstein Karolin füző és melltartó készítő üzeme, amelynek van még egy csomó ágazata haskötők és sérvkötők s más effélék készítésére, amelyekben bárkivel felveszi a versenyt. A főspeciálitása azonban mégis csak az, hogy jó formát, csinos alakot adjon azoknak a hölgyeknek, amelyektől vagy megtagadott valamit az ég, vagy túlsokat adott belőle. Mind a két irányban varázsos eredmény annak Goldstein Karolin, mert nemcsak a szakképzettség van a kisujjában, hanem finom ízlése is van, a kor gusztusához alkalmazkodni tudása .Ezért a legjobban bevezetett és ajánlott az ő Miklós ucca 5. szám alatti szalonja füző, melltartó s egyéb olyan ügyekben, amelyekkel a hölgyek fokozni óhajtják általunk amugy is csodált csinosságukat.

A LEGJOBB HIRDETÉSI ORGANUM A DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG.

A függetlenségi eszme a magyar jövendő alapja

Irta: THURY LEVENTE

A Debrecenben nemrég lejátszódott küzdelemben, mellyel iparkodtunk megvédeni a függetlenségi eszme hitelét és becsületét a független kisgazdapárti árulás után, győzött a polgárság ragaszkodása Kossuth hagyományaihoz. Győzött az a tiszta érzés, amely azt parancsolja a debrecenieknek, hogy megrontatlanul őrizzék meg a függetlenségi eszme demokráciát, egyenlőséget parancsoló, nemes hagyományait. És ha időlegesen nincs is ilyen képviselője a szabadság büszke őrvárosának — amint Kossuth Debrecent nevezte — bizonyosak vagyunk abban, hogy az elkövetkező választáson már ismét követet küld a parlamentbe Debrecen függetlenségi polgársága, aki ezeket az eszméket vallja és politikájában is alkalmazza. Debrecen érzi a turini nagy remete parancsának egész magasztosságát, hogy Kossuth követét küldje a magyar képviselőházba s hogy a kossuthi demokrácia tanainak tiszta megőrzése az ő vállaira hárul. Mert nem az az elsőrendű kötelessége Debrecennek, hogy a magyar politikát ma egyszerre Kossuth-képére alakítsa át. Erre egy város nem is lenne képes. Ellenben kötelessége, hogy tisztán, árulás nélkül hangoztassa a turini bölcs tanítását s ezáltal a magyar politikai élet sója legyen. Ez Debrecen kötelessége. És ha más városok, vagy más kerületek követei erről a tiszta elvi alapról paktumokkal, csürhető és csavarható megegyezésekkel le is térnek, Debrecen, a magyar politika élet „só"-ja nem térhet le, nem alkudhat, mert ez az árulás az eszme halálát jelenthetné: ha a só megizetlenül, mivel sózatik meg?

Ez a gondolat, amelyet Kossuth Debrecennek hagyományozott, protestáns gondolkozás eredménye. Azé a gondolkozásé, amely nem a hivek mennyiségére, hanem milyenségére helyezi a fősúlyt. Bármi történik is, kell egy embernek, egy választókerületnek lennie az országban, aki elmondja a turini bölcs igazságait a törpévé kicsinyült nemzedéknek — ez Debrecen nehéz, talán hálátlan, de mindenesetre magasztos feladata. Hogy Debrecen polgársága átérzi ezt a feladatot s a független kisgazdapárti árulás után a bánat és a felháborodás könnyekig fokozódott keserüségével tiltakozott: ez ebben a szomorú világban egy jobb jövő igérete.

Hogy mennyire szükséges Debrecen hűsége, az egy ember kitartása és Kossuth tanainak megrontatlan hirdetése, azt bizonyítja, hogy a független kisgazdapárti árulás máris alkalmat szolgáltatott a demokrácia ellenségeinek arra, hogy a 48-as hagyományok ellen ujabb rohamot intézzenek. Ha valaki azt mondja, hogy a demokráciának, a jogegyenlőség eszméjének használt ez az árulás, akkor csak rá kell mutatni előtte arra az örömre, amely a kisgazdapárti árulást fogadta a reakció táborában s amely a reakció különféle pártjait hívta ki a nemtelen versenyre: még népellenesebb, még reakciósabb, még jogfosztóbb, a népet még jobban elnémító választójogi tervezetet találni ki a független kisgazdapárténál. És rá kell mutatni arra, hogy szóban és irásban kiváltott a kossuthi eszmék, a függetlenségi gondolat ellen támadásokat nemcsak a demokrácia, hanem a nemzeti önállóság vonalán is. Természetszerű térfoglalása volt ez a reakciónak és a habsburgi gondolatnak. Mert természetes az, hogy a reakció politikusai éppenúgy, mint a legitimizmus hivei, meglátták azt a rést, amelyet a nép és a nemzeti függetlenség védelmén ez az árulás ütött. Azonnal előrenyomultak tehát és igyekeztek közelférkőzni azokhoz a tömegekhez, amelyeket az árulás láttán a kiábrándultság elfogott, mert igen jól tudták, hogy a kiábrándultság, a bizalmában megcsalatkozott tömeg szerezhető meg a legkönnyebben az ellentábor számára.

Az egyik ilyen résbontó ágyú volt az az ismét felbukkant okoskodás, hogy a függetlenségi gondolat csődbe került, hogy arra többé nincsen is szükség, mert a függetlenséget elértük s a 48-as eszmekör, Kossuth tanítása nem szolgál más tanáccsal a magyar nemzet számára, csupán azzal, hogy igyekezzék a Habsburgoktól visszaszerezni függetlenségét. Azt mondták, hogy 48-nak eeznkivül nincsen már mondanivalója számunkra, s mert elértük, amit ebben tanácsolt, a legjobb szegreakasztani a Kossuth imádatot ,a függetlenségi eszméket s beleolvadni egyrészt az egység imádatot, a függetlenségi eszméket abba, hogy — azonnal veszítsük is el a függetlenségünket.

Debrecen népe józanabb, semhogy elvakítaná ez az okoskodás, ragaszkodóbb, semhogy hütlenné váljon, mert hütlen lett egy ember, vagy egy párt. Errefelé minálunk jól tudják azok, akikre Kossuth tanainak tisztán megőrzését bizta, hogy a függetlenséget mi még nem értük el s már egyedül ezért sem válhatott elavulttá, lomtárba valóvá a függetlenségi eszme. A mi függetlenségünk csak árnyék addig, amíg nincsenek meg régi határaink, amíg cseh, román és szerb nyomja el testvéreinket, de árnyék már azért is, mert nem független népek pénzügyminisztereit citálják félévenkint Genfbe a Népszövetség elé és szidják meg, vagy veregetik meg a vállát aszerint, hogy miként szolgálta ki azokat, akiknek anyagi gondnokságára a nekünk adott méregdrága kölcsönökért a Népszövetség vállalkozott. De azonkívül is a látható és láthatatlan szálak egész sora kötöz bennünket külföldi érdekek szolgálatába s mindegyik szál leköti egyikmásik izmunkat, amivel a függetlenségünkért emelhetnénk a karunk.

Ez a mi függetlenségünk, amit elértünk s ha valaki azt felelné, hogy mégis szegre kell akasztani a függetlenségi elveket, mert a mai állapotnál többet nem érhetünk el, annak legyen szabad figyelmébe ajánlanom azt a sok veszedelmet, amely ezt a függetlenséget fenyegeti.

Mint a legközelebbi fenyegetők itt vannak a legitimisták saját magunk között. Akik azt hirdetik, hogy az a király, akit ők visszahoznak csak a miénk lesz, miközben együtt paktálnak, szerelmeteskednek az osztrák legitimistákkal, akiknek viszont minden második szavuk az, hogy az a császár, akit ők visszahoznak, csak az ő császáruk lesz s az ő függetlenségüket biztosítja. Az az érdekes, hogy az a magyar király, aki a magyar függetlenséget s az az osztrák császár, aki az osztrák függetlenséget erősítené meg, egy személy. Ha egyszer megkapnánk, ő foldozna bennünket együvé, minthogy abba igazán nem mehetne bele, hogy salamoni igazságot téve vágjuk ketté s egyik felét hozzuk el Budára magyar királynak, a másik felét hagyjuk meg osztrák császárnak Bécs számára.

De túl a legitimizmuson, amely végeredményképpen nem elsőrendű veszedelem, miután sem elég súlyos, sem elég nagy, sem elég egyetértő pártot nem mondhat magáénak, ott fenyeget bennünket, nemzeti függetlenségünket Nyugatról az a viharfelleg, amelyet magyarfaló imperializmusával, legnagyobb ellenségeink dédelgetésével a hitleri Németország jelent. Azok, akik kigunyolják a mi ragaszkodásunkat önállóságunkhoz, készakarva felejtik el, hogy a „hű német szövetséges", a „sorstárs", a „tengely" s jóistentudja minek becézett Németország megtür, ápol és még benn, nálunk is segít egy olyan propagandát, amely egyrészt idegenné, hütlenné, hazaárulóvá iparkodik tenni bírói ítéletek hiteles szava szerint a magyarországi németeket, a megszállott területen mindenütt a rabló népek szolgálatába állott az eltiport magyar kisebbség ellen, de amely mindenekfölött rettentő ránk, mert nem kevesebbet akar, mint a románokkal való megegyezés után legázolni Magyarországot s a hajdani szövetséges, az önfeláldozó, német célokért vérét hullatott magyar nemzet legázolt testén át megteremteni a keleti német birodalmat. Mindenki tudja azt, hogy új honfoglalás készül nálunk. Bírói ítélet is kihirdette a szennyes, német aknamunkát ellenünk s most ki akarnák ölni, meg akarnák gyengíteni bennünk azt a vágyat, amely függetlenségünket mindennél drágábbá teszi s az erőt, hogy érte küzdjünk?

Dehogy nincs szükség a függetlenségi eszmére, ami a külső politikát illet s dehogy nincs szükség arra a demokráciára, amely a függetlenségi eszmekörhöz füződik! Dehogy nincs szükség rá a szociálpolitikában, amikor 1848 óta még senkitől semmit sem kapott a magyar paraszt! Dehogy nincs szükség rá, amikor most is távoli vágyunk Táncsics földreformtervezetének végrehajtása!

Dehogy nincs szükség rá! Egyéb sem kell nekünk, mint az egyén joga, a vallás, a belpolitika, a szociálpolitika terén azok a keretek, amelyeket 48 állított fel s a világon semmi sincs könnyebb, mint ezt a keretet kitölteni a ma szükségleteivel, hogy örökéletű, de aktuális nemzeti program lehessen a magyar számára.

Igenis szükség van 48 hagyományaira s áldott lesz Debrecen polgársága, a késő utód szemében, ha megmarad amellett, hogy só legyen, amely nem izetlenül meg, hogy hirdesse a függetlenség igéretét, eszmekörét mindaddig, amíg elérkezik az idő, melyben ezzel a sóval a magyar jövendő megalapozására izesül meg az egész magyar közélet A függetlenségi eszmekör, amelyet hátat fordítva az árulóknak, őriz Debrecen polgársága, nemcsak hogy nem eldobandó, hanem az egész jelenben a legszentebb érték, amit utódainknak hagyhatunk.

Egy ötvösművész, mint órás és ékszerész

Debrecen kényes ízlésű, műértő közönségéből rekrutálódik Frisch József Szent Anna ucca 5. szám alatti ékszerüzletének vásárlóserege. Frisch József a szakmájának egyik legképzettebb tagja, hiszen kétszer találták méltónak az iparkamara ösztöndíjára amelynek segítségével éveket töltött Bécsben és Párisban tanulmányúton s e világvárosokban a legkiválóbb műötvösök tanítványa volt. Ezenfelül tökéletes mestere lett az órásiparnak is és üzletében dús választék várja a vevőket különböző gyártmányú fali és zsebórákból, a legcsodásabb ékszerekből és ötvösremekekből. Természetesen elromlott órák javítását is vállalja, még pedig a legszolidabb áron. A fenti adatok alapján érthetővé válik, hogy Frisch József alig két éve megnyitott órás- és ékszerüzlete hogyan vált ilyen rövid idő alatt egyik legnagyobb forgalmú üzletévé a szakmának.

Egy fővárosi nivójú antikvárium Debrecenben

Debrecen kereskedelmi életében már hosszú-hosszú évtizedek óta jelentős szerepet tölt be a Harmathy-féle könyvkereskedés. Tradicionális alapon vezeti a család ezt a gyönyörű főuccai üzletet, de nagyon sok esetben tradicionális alapon vásárolnak is náluk. Hiszen megtörtént az, hogy ott vásárolt kisdiák korában a nagyapa is, az apa is, most pedig már a kis unoka szerzi be Harmathynál az iskolai felszereléseket. Még sokan emlékeznek Harmathy bácsira, erre az igazi debreceni, megbízható, becsületes kereskedőre. Csaknem másfél évtizededel ezelőtt vette meg üzletét Harmathy Ferenc, (akkor még Böhm Ferenc) a legfiatalabb Harmathy-leány férje, azután megvette a Piac uccai Thaisz-féle üzletet és végül a Füvészkert uccai boltot beolvasztotta az új üzletbe. Fővárosi nivójú üzletet csinált és már ez is nagy oka annak, hogy nemcsak hatalmas régi vevőgárdája, hanem az ujabb vásárló tömegei is egyre sűrűbben látogatják a Harmathy-céget.

ÉVEK

— Ön tehát nős, a nagyságos aszszony idősebb mint ön, vagy fiatalabb?

— Ugyanazon évben születtünk, tehát sokkal fiatalabb.

Ruzicska fotoszalon

színházi és filmhírességek és gyermekek fotografusa

Már három évtizede is elmult annak, hogy megnyílt Debrecen legelegánsabb, legelőkelőbb és legismertebb fotószalonja, a Ruzicska fényképészeti műterem. Ezalatt a több, mint három évtized alatt a Ruzicska fotoszalon nemcsak Debrecenben és nemcsak a környéken, hanem az ország határain túl is nevet szerzett magának. A Ruzicska-képeket ismerik Párisban éppenúgy, mint Szófiában, vagy pedig Berlinben és Londonban. A legelőkelőbb külföldi látogatók fordultak már meg ebben a nagyhirű fotószalonban, amely hatalmas technikai felkészültségével minden alkalmat megragadott arra, hogy kihasználja azokat az óriási lehetőségeket ,amelyeket a fotolencse rejt magában. Mert a Ruzsika műteremben készült fotografiák nem csupán egyszerű fényképek, nem csupán egyszerű, szintelen és sablonos fotografiák, hanem a Ruzicska-képekben valósággal él az ember, valósággal szive van. Plasztika és művészet van képeikben.

De nemcsak a felnőttekről készült fotografiák, hanem gyermekképeivel aratott nagy sikereket a Ruzicska fotoszalon. Gyermekképeket a művészet legmagasabb tökélyére emelték. Egy gyermekkép, ami Ruzicskánál készült: élmény. Nem csoda hát, ha előkelő országos nevű családok is Debrecenbe hozzák megörökítés végett gyermekeiket, amikor pedig a fővárosban is jónevű fotografusok állanának rendelkezésükre. Ám a Ruzicska szalon emlékalbumában ott áll Liane Haid, a világhirű német filmsztár, Rubinstein Erna ,a csodálatos tehetségű magyar hegedűművésznő és még sok más világhirességek köszönő levele, amely a Ruzicska-képek hódításairól ad számot.

Azt lehet tehát mondani, hogy a művészi eszközökkel dolgozó Ruzicska fotoszalon, amely Kis Rózsi tulajdonát képezi, óriási jelentőségű a debreceni fotóéletben. Híre a Piac ucca 32. számú házból eljutott messze külföldre is, büszkén hírdetve dicsőségét a debreceni fényképészetnek.

Egy debreceni szűcsüzlet, amely a legkényesebb izlést is legolcsóbban tudja kielégiteni

A debreceni vásárló publikum már régóta ismeri Adler Jenő szücsmester nevét. Adler Jenő Piac ucca 63. szám alatt levő üzletéből kerülnek ki már több, mint másfél évtizede a legelegánsabb debreceni szőrmeáruk. Az 1918-ban alapított üzletet egyre nagyobb számban keresi fel a közönség, ami érthető is, hiszen a tulajdonos mindent elkövet, hogy a legteljesebb mértékben a vásárlók rendelkezésére álljon. A legfinomabb árukat tartja, amellett azonban vigyáz arra, hogy árai mindenkor a legszolidabbak legyenek. És a közönség tudja ezt s ez az egyik legfőbb oka annak, hogy szinte példátlan mértékben emelkedik vevőinek száma.

Adler Jenő üzletében nemcsak finom minőségű és olcsó árut kap a publikum, hanem izléseset is. Hatalmas választéka van mindenfajta áruból és a legkényesebb izlésüeket is ki tudja elégíteni. Éppen olyan hatalmas készlettel rendelkezik a trópusi szőrmékből, mint a sarkvidékek állatfajtáinak szőrméiből. Jóformán nincsen olyan prém, amivel ne rendelkezne ez a szücsüzlet és ez az óriási választék is arra szolgál, hogy a vásárló-közönségnek alkalma legyen kedve szerint bevásárolni.

Adler Jenő szücsszalonját a debreceni elit publikum látogatja, de az alacsony árak lehetővé teszik azt, hogy nemcsak a magasabb társadalmi osztályokból, hanem a szegényebb rétegekből is kerüljenek vevői. És akadnak is, mert Debrecenben ma már nagyon sokan tudják, hogy Adler Jenőnél mindenből csak a legjobbat, legfinomabbat, legszebbet, legdivatosabbat és mindamellett — a legolcsóbbat lehet vásárolni. Aki egyszer megfordult a Piac ucca 63. szám alatt levő szücsüzletben, az már meggyőződött erről és ha mégegyszer szüksége van szücsárura ,akkor másodjára is Adler Jenőt fogja felkeresni.

Egy előkelő debreceni úridivat-üzlet, amely gróf Tisza István vásárlóhelye volt

Nemcsak a Független Ujság jubilál most, hanem negyedszázados jubileumát ünnepli Debrecen egyik legelőkelőbb és legkeresettebb cége, Frank Ede kalap és úridivat üzlete. Ezen a közös jubileumon meg kell emlékeznünk erről a cégről, amelynek a legelőkelőbb magyar mágnások, élükön gróf Tisza István miniszterelnökkel, voltak a vásárlói. Gróf Tisza Istvánnal egyébként melegebb személyi ismeretség is fűzte egybe az üzlet tulajdonosát, Frank Edét, hiszen Tisza Kálmánnal egy községben született és ismerte az egész Tisza-családot.

Pontosan huszonöt évvel ezelőtt, 1909-ben nyitotta meg jelenlegi helyén, a vármegyeháza mellett levő üzletét Frank Ede. Kevéssel ezután belátogatott hozzá a falubeli ismeretség alapján az akkor éppen Debrecenben tartózkodó Tisza István gróf. A nagy magyar államférfinak tetszett az üzlet, sőt nemcsak az üzlet, hanem az árukészlet is, mert mindjárt becsomagoltatott magának néhány árucikket. A csomagokat aztán a hóna alá kapta, barátságosan elbúcsúzott és a vele volt főispán kiséretében eltávozott. Haláláig többször vásárolt a debreceni Frank Ede-cégtől, ha Debrecenben járt, mindig meglátogatta az üzletet és ha szüksége volt valamire, maga után vitette az árut. A Frank Ede-cég a Tisza István gróffal való ismeretség révén magas és előkelő vevőkörhöz jutott nemcsak Debrecenből, hanem messze vidékről is.

De tulajdonképpen Frank Ede üzlete sohasem szorult arra, hogy régi ismeretség alapján pártfogolják tulajdonosát. Hiszen amit adott, az mindig a legkiválóbb volt, áruja valósággal magáért beszélt. Vevőkörének szinte példátlan rétegződése pedig azt bizonyítja, hogy árait mindig a legmáltányosabban állapította meg, nála a mágnás éppen olyan — mondhatni egészen alacsony áron — vásárolhatott, mint a kisfizetésű tisztviselő, vagy szerény jövedelmű iparos. Ezt tökéletesen megértette és megérti a közönség is, mert a vásárló publikum a multban is éppen úgy, mint most, hatalmas lelkesedéssel pártfogolta ezt a nagymultú és nagynevű céget.

Munkatársunk beszélgetést folytatott Frank Edével, aki egyébként a debreceni kereskedelmi életben is jelentős szerepet visz. Frank Ede egészen röviden ennyit mondott üzletének negyedszázados fennállásáról:

— Mindig az átértékelésnek voltam és vagyok a híve, az árért annak megfelelő árut adni. És mindig egy cél lebegett előttem: jó árut adni olyan árért, amilyent a gazdasági viszonyok megköveteltek. Most is ezt az elvet vallom s ennek köszönhetem, hogy közönségem épp pen úgy, mint a multban, a jelenben is mellettem áll.

Nem is lehet ezen csodálkozni, mert amit Frank Ede mond, az úgy is van Az elegáns, modern üzletben óriási választékban vannak felhalmozva a legelegánsabb férfidivatáru cikkek, selyemingek, nyakkendők, kalapok és mindez elképzelhető olyan cikk, amely hozzátartozik egy férfi öltözékéhez. És mindez elegáns, ízléses, kifogástalan, éppen olyan, mint a legelőkelőbb fővárosi üzletekben. S az árak alacsonyak, szinte hihetetlenül mérsékeltek s ez a legnagyobb dícsérete és a mai gazdasági helyzetben nagyszerű teljesítménye Frank Ede-cégnek.

GYENES

Lépten-nyomon találkozom hosszú évek óta hol a hirdetésével, hol a munkájával, úgy Debrecenben, mint az egész megyében, sőt Tiszántúlon. Legutóbb is a Sportrepülőtér sajtóbemutatóján találkoztam munkájával, mikor is elhatároztam, hogy az első szabad félórámban felkeresem ezt az igazán jó hírnévnek örvendő tősgyökeres debreceni iparost — Szent Anna ucca 8., nem sok időbe telik, míg megtaláltam, de annál több időt töltöttem el irodájában, mintaraktárában. Igazán kellemes meglepetésben volt részem és büszke vagyok rá, hogy a magyar kisiparosnál még ezt lehet találni. Feltűnően szépen berendezett és tagadhatatlan hozzáértéssel megrendezett mintaraktárában a legmodernebb gáztűzhelyeket, gáz- és fatüzelésű egészen új típusú fürdőkályhákat, autogeizereket, hófehér zománcozású fürdőkádakat, mosdókat és az egészségügyi és fürdőberendezési cikkek egész sorát látom szemeim előtt. A rendkívül lekötelező, jó modorú fiatal tisztviselő, kiről a bemutatkozás után kitűnik, hogy az öreg Gyenes középső fia, aki kereskedelmi érettségije mellett képzett szerelősegéd, külön felhívja figyelmemet a fűtőtechnika jelenlegi csodájára, a magyar barnaszén eltüzelésére legalkalmasabb és leggazdaságosabb „Marabu Cottage" szobakazánjára, mely akár előszobában, akár konyhában, vagy fürdőszobában felállítva, néhány radiátor fűtőtest segítségével fűt be egész lakásokat, üzleteket, irodákat. Néhány eredeti fényképről megszemlélem a cégnek megrendelt és a Stadion öltözők központi fűtő- és melegvízszolgáltatásra egybeépített kovácsoltvas, ugyancsak barnaszéntüzelésű kazántípust. S ebből a tájékoztató fényképalbumból a cég által végzett köz- és magánmunkák egész sora tűnik szemem elé. Gyári képviselete van a cégnek az összes legújabb típusú kézi- és motorikus erőre működő szivattyús kútakból és ezeket is versenyképes áron szállítja és szereli úgy helyben, mint vidéken. Ez az idestova 3 évtizedes tapasztalattal bíró s megérdemelten jó hírnévnek örvendő kisiparos 3 szakképzett fiával (akik közül egyik jelenleg is külföldön egy nagy szerelő vállalatnál praktizál) vezeti üzemét és nagy optimizmussal várja a trianoni határ megsemmisítését.

LAPUNKAT PÁRTOLJA, HA A „FÜGGETLEN UJSÁG"-BAN HIRDETŐ CÉGEKNÉL SZERZI BE SZÜKSÉGLETEIT.

Egy modern szamaritánus keservei,

avagy hasznos példázat arról, hogy nem jó a részeg ember hazavezetésére vállalkozni

A járdán feküdt a Vörösmarty uccában. Keresztben. Majdnem megbotlottam benne. Ugy nézett ki, mint egy nagyobbfajta gondolatjel. A sapkája távolabb hevert és ő, a sapka tulajdonosa, úgy horkolt, hogy azonnal észrevettem, miszerint azon automobil, mely elől már két uccával arrébb ki akartam térni soha sem lenne képes ekkora hangtani teljesítményre. Hideg szeptember vége volt és noha én nem igen vagyok fázós, most hirtelen mégis megborzongatott a hideg. Fáztam a járdán zsoltárillusztrációként heverő derék férfiú helyett is. Szent Isten gondoltam, ez itt akkora tüdőgyulladást kap, hogy mire a klinika belgyógyászatától a kórbonctanig terjedo utat megteszi, bekerül akkorára az összes belgyógyászati tankönyvekbe. Gyorsan cselekednem kellett. Gyengéden oldalba illettem tehát a szendergőt cipőm orrával. Azonban a beavatkozásnak semmi eredménye nem lett. A malomzugáshoz hasonlatos horkolás tovább reszkettette a Vörösmarty ucca falait. Végre körülbelül a tizedik, de enyhének már egyáltalán nem mondható rugás után, felebarátom megmozdult és így szólt:

— No!

— Keljen fel, — mondtam, — meghül itt és nyavalyássá lesz!

Felelet helyett a másik oldalára fordult. Mielőtt azonban folytathatta volna a horkoló szimfóniát, ujabb rugást helyeztem el bordái között, egyben megragadtam a gallérját is és talpraállitottam. Egy buzászsák egészen öntevékeny és virgoncló lény volt ehez az emberhez képest. Ahogy eleresztettem a gallérját, ujra visszazökkent az előbbi kényelmesebb helyzetbe és megtette az elökészületeket az ujabb elalváshoz. Lelki szemeim előtt belgyógyászati tankönyvek és orvosi szaklapok jelentek meg, amelyeknek hasábjain felebarátom, mint páratlanul szép és egyedülálló tüdőgyulladásos, izzadmányos, agyonpleurapunktált és megnadályozott eset volt látható. Éreztem, hogy ha ez megtörténik, az én lelkemen fog száradni. Ujra talpraállítottam és kétszer gyengéden hátbavágtam. A gyengéd hátbavágásokat azonban azonnal meg kellett ismételnem. — Ezuttal azonban a gyógytevékenységi ütlegek között határozottan akadt egynéhány nagyobb is. Felebarátom ekkor valóban állva maradt. Hirtelen átölelte a nyakamat és forró csókot lehelt a bal fülkagylómra. Ebben a pillanatban csaknem megbántam, hogy talpraállítottam. Most már olyan kitartással ragaszkodott hozzám, mint az előbb a járdához.

— Hol lakik? — kérdezem tőle.

Felsóhajtott:

— Tudja a Jóisten. A hangját számtalan és komisz literek méla borize festette alá árnyalatilag. Sipítós is volt, meg rekedt is egyszerre, mintha fejszével skálázna valaki zongorán.

— Hol lakik? — ordítottam a kérdést szörös füleibe.

— Nem baj, — borult zokogva a vállamra — bizonyisten nem baj.

Aztán egyszerre hirtelen felegyenesedett és kutatva nézett rám:

— Hova megyünk?

Azt én is szerettem volna tudni.

— Hazamegyünk — mondtam, már kissé türelmetlenül, hogy samaritánusságom ilyen hosszúra nyulik, tudniillik azt elfelejtettem megmondani, hogy eme dicső cselekmény történtekor éjfél már régen elmulott.

Hát megindultunk, egész rendezen. Én fogtam az ő gallérját, ő fogta az én nyakamat és mentünk. Utközben eszembejutott valami kedélyes hősköltemény, amelyben a hölgy iszalagként fonódik a lovagra. Nesze neked iszalag, irgalmas szamaritánus. Törkölyillatú iszalagom ezalatt a jobbfülem veszélyes közelében harsány hangon rágyujtott egy nótára, hogy aszongya:

„Maga már régen el lesz temetve
Csak általam lesz szeretve."

Arról, hogy velem mi lesz, szeretve leszek-e, nem volt szó a fülembe lehelt ,törvénytelen népdalban. Ellenben én azonnal tájékoztattam felebarátomat, hogy biztosra veheti, miszerint rögtön eltemethetővé változtatom, ha dobhártyám elleni bűncselekményét azonnal be nem szünteti. Erre megsértődött:

— Micsoda, — aszongya, — hogy te így berugsz, én cipeljelek haza, osztán még pofázol, ereggy dolgodra, én meg megyek haza!

Elfutott a méreg, ekkora pofátlanság hallatára. Eleresztettem: No eredj csak lelkem, mondom neki, hadd lássam, mennyire jutsz. Neki is indult hatalmas lendülettel, puffant akkorát a gyalogjáró szélén, hogy a sapkája a tulsó kerületbe esett. Avval, ahogy így szépen vizszintesbe jutott, felnéz rám, aztán azt mondja:

— No komám, keljünk fel!

Felkeltünk. Feltettem a sapkáját. Közben egy jólöltözött úr ballagott el mellettünk. Jól megnézett mind a kettőnket. Nevetett. Bevallom egy pillanatig azon gondolkoztam, hogy ne változtassam-é meg a kedélyhangulatát, némi gyakorlati beavatkozás után, amit a BTK. úgy nevez, hogy súlyos testisértés. De felebaráti iszalagom ekkorára már ujra a nyakamon lógott.

A nevető uriember meg bement egy nagy ház kapuján és becsapta maga után a kaput. Nem zárta be. Ekkor én hirtelen átváltoztam az irgalmas szamaritánusból alattomos társadalmi alannyá. Megállj csak, adok én neked az én kegyes támogatásomon röhögni.

— A sportba megyünk jó? — mormolta a felebarát a fülembe.

Na várjatok csak mind a ketten. Te részeg disznó, még a Sportba, most, éjfél után két órakor!!!

Egyenesre rántottam .A gyomrába beleböktem. Megráztam, hogy a sapkája veszedelmesen megingott a fején. Aztán, hogy emiatt se panaszkodjék, lerántottam úgy a füléig, hogy csak az orra maradt ki belőle, de az sem egészen.

— Most aztán ugass te részeg állat, hogy hol van neked hazafelé, mert hozzáragasztalak a kerítéshez, hogy azt hiszik reggel, úi plakátot ragasztott ki a „Flóra" terpentinszappan!

— Micsoda, — horkant fel alkoholista felebarátom, — még bántani akarsz? Hun a bicskám, úgy kibontalak, mint egy ártányt!

Avval elkezdett nagy szorgalmatossággal a lajbizsebbe kotorászni. A bicska azonban nem volt meg. Erre leköpött. Elhatároztam, hogy megpróbálom milyen is az az ugynevezett angyali türelem és ha nekem félórán belül nem kezd a szárnyam kifelé nöni, akkor elmegyek a Bánkra éjjeli örnek.

— No gyere, — mondom, — menjünk szépen haza. Mit szól otthon a teleséged, ha így meglát?

A kedves no emlegetése hatott. Neki így, a távolból is nagyobb volt a tekintélye, mint nekem. Békésen összekapaszkodtunk és mentünk, egyelőre azonban azt, hogy hova megyünk, nem tudtuk. Majd utközben, gondoltam, hiszen részeg szegény, részeg embert pedig nem szeret az ember bántani. Még a sapkáját is feljebb húztam, úgyhogy most már az orra egészen a szabad ég alá került és mentünk. A Késes ucca sarkán egyszerre úgy vágott gyomorszájon, hogy majdnem lefeküdtem én is a járdára. Azt hittem, megborítottak a „Rákóczi"-haranggal, olyan jól esett ez a kis bizalom. Hamarosan képen is türültem, de alaposan. A sapka most már úgy elrepült, hogy jobbnak láttam lemondani a megkereséséről. Sírvafakad erre az én kedves utitársam:

— Goromba egy ember vagy te, — aszongya, — mivel érdemeltem ezt tüled? Megyek is én haza!

Avval elereszt és egyenesen belefekszik egy kinyitott kanálisba. Ha el nem kapom, fejjel esik bele a marha. Mikor felállítom végre fogcsikorgatva, akkor meg ujra nekem jön és boxállásba helyezkedik, azt mondja, most tanit meg.

Beláttam, hogy az a bizonyos angyalszárny már nem fogja türelmes vállaimat ékesíteni. De még egy utolsó próbát tettem:

— Mondd már öregem, hol laksz? Mondd az Isten áldjon meg, csak az uccát mondd meg!

— Kuss! — ordította tömören.

Erre aztán végérvényesen lemondtam az angyali méltóságról. Megráztam úgyhogy zörgött minden csontja szinte kotyogtak benne a megivott literek. (Ennek is írhatna Puskin sírverset.) Aztán letettem. Menetirányba a járdára:

— Te, mondtam, — ha most rögtön be nem fogod a pofád és nem jössz velem, akkor agyonverlek, a beledet taposom ki, azután szitává lőlek, de pofa be és jössz velem, irány visszafelé, aztán mars.

Vittem. Meg sem mert mukkanni.

Egyenesen ahoz a szép nagy házhoz, ahol a kedélyes uriember bement, aztán nem zárta be a kaput. Odavittem. A kapunál letámasztottam: figyelmébe ajánlottam, hogy meg ne merjen moccanni, mert elviszem a „Kisfaludy Társaság" legközelebbi felolvasó ülésére. Ettől rettenetesen megijedt. Állt, mint a köszent. Óvatosan kinyitottam a kaput. Az udvaron senki. Szép, fehérre lakkozott ajtó a kapu alatt, remekül surolt lépcső, rézgombos karfa.

Aztán galléron ragadtam az atyafit és bevittem, leültettem a lépcsőre:

— No most aztán ordíts, ahogy a torkodon kifér, meg zörgess, nehogy itt fagyjál meg!

Ötven fillért tettem a zsebébe a sapka váltságdíja fejében, amit én pofoztam le a fejéről. Azt hiszem testvérek között is fizetett volna ennyit bárki, hogy megszabaduljon a derék fejfedőtől. És eltávoztam.

Becsül-tére váljon a barátomnak, szótfogadott. Alig húsz lépésre voltam a házhoz, mikor már úgy ordított, hogy a sakálok egyesülete kiközösítette volna érte a Góbi-sivatagból. Hogy mit szóltak ott, mikor kijöttek, — mert azt hiszem a süketnémák is kijöttek volna egy szálig, ha ez a pokoli üvöltés a süketnéma intézet mellett történik, — szóval, hogy milyen véleménnyel volt a derüs uriember rólam, az már nem érdekelt. De a részegek sem érdekelnek, az egészen bizonyos és másnak sem ajánlom, hogy szamaritanuskodjék. Aki ellenben nem hiszi, ám próbálja meg. Részemről sok szerencsét kivánok hozzá.

(Sz—s.)

Negyedszázados a Fodor Testvérek villanyerőre berendezett himzés és szemfedő-gyára

A Szent Anna ucca 2. számú házban van a Fodor Testvérek villanyerőre berendezett himzés, menyasszonyi fátyol- és szemfedőgyára. A cégtulajdonos Fodor Lipót, szakmájának egyik legkiválóbb képviselője, aki már harmincnyolc esztendeje dolgozik ebben a munkakörben. A Fodor Testvérek-féle cég 1935-ben, tehát a következő esztendőben jubilálja huszonöt esztendős fennállását s ez is bizonyítja azt, hogy ez a nagyban eladó hatalmas üzem milyen jelentőségteljes szerepet visz nemcsak Debrecennek, hanem az egész országnak úgy az ipari, mint a kereskedelmi életében.

A Fodor Testvéreknél óriási választékban lehet hozzájutni a legkülönlegesebb mirtuszárukhoz is, menyasszonyi mirtuszkoszorúkhoz, de rendkívül nagy raktárral rendelkeznek menyasszonyi fátyolokkal, csokrokkal, valamint különféle szemfedőkkel. Ezeket saját gyártelepén készíti el a cég: a gyönyörű kiállítású selyemszemfedőket, vászont, pamut- és papírszemfedőket. Az üzem a lehető legmodernebb gépekkel van felszerelve, a gyár állandóan dolgozik, tekintettel arra, hogy a piacon a Fodor Testvérek gyártmányai dominálnak. És éppen azért, mert a saját gyártelepén készül, a cég minden árut a közvetítő kiskereskedők útján a lehető legalacsonyabb áron képes a közönség rendelkezésére bocsátani. Ezzel magyarázható az is, hogy a publikum pártfogolja ezt a nemsokára negyedszázados fennállását jubiláló hatalmas vidéki üzemet.

A LEGJOBB HIRDETÉSI ORGANUM A DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG.

Darvas Lili — Molnár Ferencről

Meghitt beszélgetés a művésznővel az új Molnár-darabról, amelynek címszerepében tér vissza kilenc évi távollét után Darvas Lili a magyar színpadra — Az új Molnár-darab: egy falusi lány regénye — Molnár Ferenc, a férj és az ember — Darvas Lili és Molnár Ferenc írás nélküli szerződése...

Irta: **Paál Jób**

Baden bei Wien, 1934 október elején. Odakint hangosan koppanva hullanak a kert asztalainak bádog lapjára a vadgesztenyefa érett gyümölcsei, rőtszínű levelekkel fujja be a szél az erdők keskeny ösvényét, fönt a hegyek között hangos bőgéssel hivja szerelmi találkozóra párját a szarvasbika. Dalolva mennek a szüreti mulatságra a legények, meg a lányok, elvirágzott már a rét meg az erdő és hivatalosan is itt van az ősz.

Az elmulás pompájának tarka romantikájával együtt megérkezett hozzánk.

... Tobzódó szines virágokkal selyem ruháján itt ül, velem szemben *Darvas* Lili, reszket a cigaretta finom kezének keskeny ujjai között és — *Molnár Ferencről beszélgetünk.* Kérdéseket intézek hozzá és akár akarom, akár nem, észre kell vennem, hogy a művésznő nagyszerű rutinnal ki akar térni a válaszadás elől...

*

Külföldet járó magyarok gyakran találkoznak ezzel az érdekes emberpárral.

De együtt nem látják őket sem.

Vagy csak néha. Egészen ritkán.

A kiváncsi világ számára eltérnek az utjaik.

Amikor *az író* elegáns ruhájában bal szemén az elmaradhatatlan csillogó monoklival, ragyagó fehérre őszült hajával ott ül a nizzai americain-bar pultja mellett a srófra járó kerek szék tetején gyöngyöző italokkal telt kristálypoharak mellett, akkor *a művésznő* Slazburgban, vagy ugyancsak magyar *Reinhardt* egy másik szinházában aratja sikereit. És amikor Darvas Lili valahol Itáliában kergeti a forró olasz nap perzselő sugarait, a férje: Molnár Ferenc Karlsbadban ül a Pupp appertementjében és aranyhegyű töltőtollával irja tele legújabb darabjának fehér íveit.

Művészi produkcióikról oldalakat irnak az ujságok, a magánéletük: titok a nyilvánosság számára.

Keveset beszélnek.

Három évvel ezelőtt találkoztam Molnár Ferenccel.

Egymás mellett volt a szobánk a Hotel de l'Europában.

Interviut kértem tőle.

És Molnár Ferenc ezt mondta nekem: „Nem adok interviut. Különösen pedig magyar ujságírónak."

Nyomban meg is magyarázta, hogy miért.

— A magyar ujságíró a legjobb ujságíró a világon. Amit ír, az mindig érdekes. Én nem tudok érdekeset mondani, a magyar ujságíró azonban érdekesen akarja megírni az interviut. Tehát olyant is megír, amit én nem mondottam. Ez viszont nekem kellemetlen lehet. ezért tehát nem mondok semmit...

.. És megmaradt az elhatározásánál.

Két nap alatt egy csomó interviut csináltam valóban világhíres emberekkel: beszéltem *a holland királynővel, Maria José olasz trónörökösnővel, Vigó dán hercegnővel, a kapurthalai maharadzsával, Reinhardttal, a meklenburgi nagyhercegnővel* és férjével. Európa apósának, a montenegróiak egykori királyának legidősebb fiával, *Lehár Ferenccel és Kálmán Imrével*, ellenben Molnár Ferenccel nem tudtam interviut csinálni. Minden délben találkoztunk, az író csak délfelé kelt fel —, egymás mellett volt az asztalunk az előkelő luxus-szálló restaurantjában, a hallban ugyanabból az ezüstkannából öntötte be a pincér az ő feketéjét, mint az enyémet együtt voltunk a csodálatos leopoldskroni kastélyban is, de — Molnár Ferenc se nekem, se másnak nem adott nyilatkozatot.

*

A nagyközönségnek általában semmi köze sincs az emberek magánéletéhez. Minden ember úgy él, ahogyan azt a legjobbnak tartja és senki sem szereti, ha a maga életének meghitt szobák csöndes falai között elsuhanó bizalmas perceit kiteregetik a piacon.

A nyilvánosság előtt szereplők élete azonban más.

Erre kivácsiak az emberek.

És az embereknek még a morál, meg a jóizlés nevében sem lehet megtiltani, hogy kiváncsiak legyenek. A kiváncsiság az egyik alaptermészetünk. Ha egy sikerrel forró premieren vörösre tapsoljuk tenyerünket, akkor kiváncsiak vagyunk arra is, hogy mit eszik reggelire a szerző, hol töltí el az estét és mi a neve fokszijának.

Ilyenkor aztán a riporter is indiszkrét...

Meg lehet tehát bocsájtani nekem is, hogy a badeni szanatóriumban igy szóltam Darvas Lilihez:

„Szeretném nagyon, ha a művésznő beszélne nekem Molnár Ferencről. Nem az íróról, mert az irót ismeri már a világ. Molnárt, az irót nem kell bemutatni és Molnár Ferencről, az íróról nem lehet interviut csinálni. Én Darvas Lilivel, *a feleségével* szeretnék elbeszélgetni Molnár Ferenéről, a *férjről* és az *emberről*..."

*

Alig észrevehetően megremegett erre a kérdésre a művésznő ajka.

Kellemetlen, kínos, mi több: *kímélletlen* volt a számára ez a kérdés.

Amíg beszélgetésünk során el nem érkeztem ehhez a témához — most bevallom, évek óta készültem a kérdésre — a diskurzusunk olyan volt, mint általában szokott lenni, ha ujságíró nyilatkozatot kér egy híres színésznőtől.

Egy aránylag enyhe operáció után jött ki Bécsből Badenbe, a *Lakatos doktor szanatóriumába* Darvas Lili. Nagyszerűen összeszedte magát. Ugy ült velem szemben a szanatórium halljának bordó fotöljében, mint egy svájci leánynevelő intézet előkelő házból való növendéke. Akit nem érdekel más, csak a tennisz, a golf, meg a tánc. Gesztenyehaja nyakára omlott, a szemöldöke nem volt ízléstelenül vékonyra beretválva, se ruzs, se festék nem éktelenítette el az arcát, amelyet barnára égetett le még a nyáron *Forte dei Marmiban* a nap és ha vékeny ujjainak hosszúkás körmein nem csillogott volna enyhe kárminban a lakk, szinte észre se vettem volna, hogy egy híres színésznővel interviut.

Amikor az ártatlan, udvarias és sablónos kérdések után ezeket a kiméletlen szavakat intéztem hozzá, Darvas Lili szeretett volna felugrani.

És a legszivesebben ott hagyott volna a faképnél.

De aztán meggondolta magát.

És beszélni kezdett...

*

Amíg más téma forgott a szőnyegen, kedves volt, mosolygott, keskeny ajkainak széles nyilása mögül kivillogott a fehér fogsora.

Szemeiben és nyilt homlokán tobzódott a fiatalság.

Most szomorú volt és komoly.

Mint megrázó drámák ugynevezett „nagy jelenetei" előtt a szinpadon.

Egy alig észrevehető fájdalmas ránc suhant át az arcán.

Csak egy pillanatig tartó... De épen elég hozzá, hogy észrevegyük...

Csöndesen mondta:

— Tudtam, hogy Ön is előhozakodik majd ezzel a kérdéssel. Ezért nem szeretek én interviut adni. Nem szívesen fogadok ujságírót, mert mindenki ilyesfélét kérdez tőlem. Vannak színészek, akik szeretnek a maguk dolgáról elbeszélgetni és nem haragszanak meg érte, ha hasonló kérdéseket intéznek hozzájuk. Én nem tartozom az ő sorukba. Én úgy tartom, hogy a közönséget nem érdekelheti az emberek magánélete. Senki sem lehet kiváncsi arra, hogy Molnár Ferenc mit ebédel s milyen ágyban alszik. És aztán az embereknek csak ahhoz van közük: milyen író az a Molnár Ferenc és milyenek a könyvei, meg a darabjai. Ami ezen felül van, az a mienk, nem a szinpadra, az élet szinpadára való...

Hirtelen valami az eszébe jutott és mosolyogva folytatta:

— Tudja: közöttünk van egy megállapodás, Nem közjegyző előtt jött létre, nincs irásba foglalva, de mind a ketten betartjuk. Ez úgy szól, hogy: én se beszélek az uramról, ő sem beszél rólam. Mind a ketten csak a magunk dolgairól beszélünk. Aminthogy nem is törődünk egymás dolgaival. Én annál kevésbé nyilatkozhatom az ő dolgairól, mert hiszen *nem is ismerem azokat*, ő meg azért sem beszél az én dolgaimról, mert *nem ismeri őket.*

— Nézze, csak egy példát említek.

— Október tizedike körül megkezdődnek a férjem új darabjának, *Az ismeretlen leány*-nak a próbái a Vígszinházban, Pesten. Én játszom benne a főszerepet. *Kilenc év óta nem játszottam Pesten magyar szinpadon.* A férjem nyáron dolgozott a darabján, Karlsbadban irta meg. Én nem akartam zavarni őt. Olaszországban töltöttem el a nyarat. Augusztus elején találkoztunk Bécsben és *a férjem akkor olvasta fel nekem a darabot.* De addig nem tudtam róla semmit. Csak amit az ujságok irtak. Én nem érdeklődtem, ő nem irt róla. Mi nem érdeklődünk egymás dolgai iránt... De nem is beszélünk róluk. Hallatlanul ízléstelennek tartom, ha egy nő, vagy férfi a világnak odakürtöli: milyen boldog vagyok, milyen ragyogó az életem. Senkinek nincsen ehhez semmi köze. *Engem ne ismerjen a közönség másutt, csak a szinpadon és a férjemet csupán a munkáiból...*

*

Elmondja aztán, hogy az *Ismeretlen lány*, Molnár Ferenc új darabja Ausztriában játszik. Egy lány életéről szól. A lányt — ezt a szerepet ő alakítja a szinpadon — Annie-nak hivják. Egyszerű sorban élő szülőktől származik, boldog és megelégedett, amíg odahaza él, zöld tiroli kalapban járó szakállas emberek között a hóval födött hegyek oldalán. De aztán kikerül az Alpesek világából, valahogyan eljut egy osztrák szanatóriumba, ott szerelmes lesz, meghasonlik önmagával és a világgal és meghal: maga veszi el az életét...

— Örülök nagyon — folytatja Darvas Lili —, hogy a férjem új darabjában *megyek haza* Pestre. A darab? Nekem nagyon tetszik, el vagyok ragadtatva tőle...

— Több semmi?

— Nagyszerű munka, remekmű. De megértheti, hogy többet nem mondhatok, hiszen azzal talán megbántanám azokat a szerzőket, akiknek a darabjaiban olyan nagy sikereim voltak.

— És nem gondol arra, hogy visszatérjen a magyar szinpadra?

Elgondolkodik és aztán mondja:

— A pesti szereplésem egyelőre nem más, mint egy vendégszereplés. Kirándulás. Utána Bécsbe kell jönnöm, mert szerződésem ide köt. Alkalmasint a Jozefstädter Teaterben mutatják be a drabot. Itt is én játszom a címszerepet. Hogy Magyarországon maradjak? Erről csak a pesti premier után lehetne beszélni... Meg kell várni az eredményt...

*

... Odakint fütyül az őszi szél, elsárgult falevelek uszkálnak a tisztavizű patak fodros vizében, Darvas Lili szobája virágokkal van tele. Reggeltől-estig egymásnak adják át a látogatók a szobája kilincsét.

Irók és művészek, világhírű nevek viselői jönnek ki a badeni szanatóriumba, hogy meglátogassák a művésznőt és érdeklődjenek hogyléte iránt... Előkelő autóik ott állanak a strandfürdő mellett. Selyempapirosba csomagolva hozzák magukkal a virágcsokrokat...

Molnár Ferencnek bizonyára nagyon sok a dolga...

Különben bizonyára ő is eljött volna beteglátogatóba a badeni szanatóriumba Darvas Lilihez...

Görbe tükör

PAPIRKERESKEDÉSBEN

— Bocsánat, a kirakatban egy Rubens-képet látok és az van ráírva, hogy az ára 1.80. Eredeti az, vagy másolat?

A HÖS

A.: Tehát az éjjel mindenét elvitték önnek a szobájából! De hiszen ön mindig töltött revolvert tart a párnája alatt.

B.: Szerencsémre azt legalább nem találták meg a gazemberek.

A BARÁTSÁG BIZONYITÉKA

— Látja, tanár úr, én sem fogadom el, hogy a kutya az embernek barátja volna.

— Aztán miért?

— Mert a kutya nem kér az embertől kölcsön.

MÉLTATLAN BÁNÁSMÓD

Jani: Brühühühü, Brühühühü..

Bácsi: Mi baj?

Jani: Cenci néni úgy bánt velem, mint kutyával.

Bácsi: Mit csinált veled?

Jani: Brühühühü, megmozsdatott megfésült és megcókolt!

A közönség felfokozott forgalommal ünnepli meg a Kontsek Kornél-cég negyvenéves jubileumát

Egy női divatárus cég, amely magas színvonalával, finom ízlésével nemcsak kiszolgálta a közönséget, hanem itt marasztva a forgalmat, negyven éven át erősítette Debrecen város gazdasági életét

Nem kis dolog egy negyvenéves jubileum, hatalmas része Debrecen gazdasági életének az, amit a Kontsek Kornél cég életének negyven éve reprezentál. Aligha van túlzás abban, hogyha megállapítom: a Kontsek Kornél cég úttörő és útmutató szerepet vállalt abban a küzdelemben, amit a vidéki kereskedőnek folytatnia kell. Ez a küzdelem nemcsak egy fronton folyik. A vidéki, a debreceni kereskedő nemcsak a mindennapi kenyérért, a cége felvirágoztatásáért, nemcsak a maga jövőjéért folytat állandó harcot, hanem egyúttal életének célja is az kell hogy legyen: védje meg idegen, nálunk speciálisan fővárosi behatások ellen azt a területet, amelyen neki és a következő kereskedőnemzedékeknek élnie kell. Mindkét fronton ugyanazokkal az eszközökkel vette fel a küzdelmet a Kontsek Kornél cég negyven esztendeje: becsületes szolidsággal, nagy szakismerettel és azzal az eltökélt készséggel, hogy minden fővárosi kereskedővel szemben tartani fogja a színvonal versenyét. A kettős küzdelem eredménye az, hogy a cég neve fogalom lett a vidéken, hogy minden újdonságot szinte egyidőben tud kihozni a budapesti nagy divatáruházakkal, tehát lehetővé tudja tenni a debreceni közönségnek, hogy állandóan tartsa magát a divathoz, anélkül, hogy Debrecenen kívül vásárolna.

A Debreceni Független Ujság harminc esztendejéből másfél évtizedet én is ennek a lapnak a munkatársaként dolgoztam át s kezdettől fogva az én beosztásomhoz tartozott az, amiért negyven éve harcot folytat Kontsek Kornél: megtartani a debreceni kereskedő és iparos számára a debreceni közönséget. Másfél évtizeden át láttam a debreceni piacon vasszorgalmú és modern kereskedők küzdelmét s nem egyszer volt szerencsém együtt dolgozni a debreceni kereskedelem és ipar megvédésében Kontsek Kornél úrral. És így jogosult vagyok rámutatni arra is, hogy az ő munkásságában van még egy nagy érték, amely már egyéniségének folyománya: a lelkes készség, amellyel a budapesti kereskedelem túlkapásai ellen mindig kész volt összefogni nemcsak a társadalom különböző rétegeivel, hanem a maga hasonló pályán, ugyanazon szakmában dolgozó kereskedőtársaival is. Ez a kollektív érzék teszi különösen értékessé Kontsek Kornél működését, ez a minden emberi gyöngeségtől és önzéstől mentes hajlandóság, hogy a debreceni kereskedelem sorsdöntően fontos kérdéseiben kartársaival együtt dolgozzék.

Ebben a tekintetben úttörő a Kontsek Kornél működése, de útmutató abban az oldalában is a kérlésnek, amely a színvonal gondos megtartását, sőt fejlesztését jelenti. Kontsek Kornél féltékenyen vigyáz arra, hogy üzlete ugyanazzal a legjobb és legszebb, legdivatosabb áruval legyen tele, amely megvan a budapesti kereskedők és áruházak polcain. A régi, érdemes, patricius kereskedőfamilia gondossága, hogy árui megbízható, kitűnő minőségűek legyenek, egészen természetes ennél a cégnél. Az csak az alap, amelyen megindul: áruinak divatossága, első kézből való volta az állandó cél számára, hogy ízléses, divatos választékával megtartsa Debrecenben, a debreceni közgazdasági élet vérkeringésében azt a pénzt, amelyet egy mohó, az ország egyetemes gazdasági érdekeivel nem törődő propaganda Budapestre akar vinni. Sokszor résztvettem Kontsek Kornél oldalán ebben a küzdelemben s a magam szemével láttam nem egy debreceni üzlet között az ő üzletében is, hogy a debreceni kereskedő fel van vértezve ma már a budapesti verseny ellen, hogy éppen olyan divatos, finom ízlés összeválogatta holmit ad, mint budapesti kollégája, azzal a különbséggel, hogy sokkal megbízhatóbb, hiszen mindennapi vevője az, akit kiszolgál, nem futóvendég, akit csak egy idegenforgalmi propaganda csábított be üzletébe. És hogy ma Debrecen kereskedői ennyire nagy teljesítőképességgel birnak ebben a tekintetben, nem kevéssé köszönhető Kontsek Kornélnak, aki mindig kész volt a példaadásra.

Érthető, hogy az ilyen elvek szerint vezetett üzlet sok állandó vevőt szerez. A negyven évvel ezelőtt megnyilt, szerény üzlet egyre bővülő vevőkörrel nagyobbodott, nőtt a mai pompás, hatalmas áruházzá s fejlődött, bővült még a legnehezebb időkben is. A negyven éven át háborún, forradalmakon, kommunizmuson, infláción és defláción vezetett a cég útja s minden válság után íme itt van a negyvenedik év, amelyet oly csöndesen, a munkába visszavonulva akar tölteni a Kontsek-cég, amily eredményes volt az elmult harminckilenc év — úgy gondolván —, hogy az elért eredmények minden ünneplésnél többet mondanak a cég dícséretére. Az üzlet egyik főnöke, dr. Kontsek Miklós, az alapító cégtulajdonos fia kijelentette előttem:

— Nem jubilálunk, nem rendezünk ünnepélyt, mert a mi jubileumi ünnepünk maga a munka, mint ahogy az volt negyven év alatt. Egyetlen jelszavunk: dolgozni.

Munka, az van a Kontsek Kornél cégnél. A pompás, finom áruval tele polcok alatt, a pultok mellett reggeltől estig szinte sorban áll a debreceni és vidéki közönség. Selymek, zefirek, vásznak, kötött- és szövöttáruk között válogat száz kéz egyszerre. Ezeknek a vásárlóknak gondoskodik a cég egyre új és friss áruról.

Megkérdem, hogy nem készítettek-e statisztikát a vevők gyarapodásáról. — Sajnos — felel a cég fiatal főnöke —, a cég fennállása óta statisztika nem áll rendelkezésre. Igy pusztán egy adatot mondhatok el. 1932-ben 204,027 fizetési blokkot állítottak ki az üzletben. 1933-ban már 237,225 blokkot adtunk ki, míg ebben az évben már eddig 42,000 bolokkal többet, mint az előző esztendőkben. A nehéz viszonyok ellenére is emelkedő tendenciát mutat nálunk a készpénzvásárlás, mert a blokkok száma azt jelenti, hogy ugyanannyi készpénzzel fizető vevő fordult meg üzletünkben. A jövő tehát biztató jelekkel indul.

A negyvenedik év után bizony jólesik ennyi fiatalságot, ennyi feltörekvő erőt, kereskedelmi élelmességet és patricius tartózkodást látni egy üzletben, amely annyi tanujelét adta már, hogy a maga érdekének megőrzése mellett a debreceni közérdek ápolása is elsőrendű feladata.

A cég páratlan mozgékonyságát, a nagyszámú vevőkör kiszolgálását lehetővé teszi az, hogy a Kontsek Kornél cég állandó alkalmazottainak száma 39 s ezek egyrésze már évtizedek óta áll a cég szolgálatában. Az alkalmazottak munkáját megkönnyíti az, hogy Debrecenben a Kontsek Kornél cég vezette be először a szabott áron való árusítást, amivel a vevőkör és a cég között egy föltétlen bizalmon alapuló viszony fejlődött ki. A vevőkör igen jól tudja, hogy pénzéért jó árut kap s tudja azt is, hogy ez az áru már azért is olcsóbb, mert az alkalmazottak pénzt érő munkaidejét nem pocsékolja el az alkuvás.

A hatalmas boltban tolonganak a vevők, folyik a munka, amely ünnep a Kontsek-cég számára. De az a sok vevő, a vásárlók egyre szaporodó serege mégis megünnepli ezt a negyvenéves jubileumot. Ünnepel a forgalom növelésével, a Kontsek Kornél cég iránt való szeretet és bizalom kifejezésével s ennél értékesebb, szebb jövőt igérő ünneplés nem is lehet egy keresk edő cég számára.

(T. L.)

A nemes üvegnemű legolcsóbb beszerzési forrása, a Debreceni Üvegkereskedelmi Rt. díjtalan tanfolyamokon terjeszti a terítés és szervirozás művészetét

Debrecen egyik legelegánsabb és legnagystilübb áruháza a Rózsa uccán van, a Debreceni Üvegkereskedelmi r. t. üzlete. A hatalmas vállalat, — amelynek debreceni főüzletéből előkelő fővárosi vendéglők és szállodák is vásárolnak — az ország sok nagyvárosában állított fel fiók-üzleteket. Ezek a fiókok éppen úgy, mint a debreceni főüzlet, remekül prosperálnak, ami annak tulajdonítható, hogy az Üvegkereskedelmi r. t. üzleteiben nemcsak elsőrangú minőségű árut lehet kapni, hanem mindenhez a lehető legalacsonyabb áron lehet hozzájutni.

Az Üvegkereskedelmi r. t. hatalmas áruraktáraiban olyan óriási készlet van felhalmozva, hogy a közönség legaprólékosabb igényeit is a legkönnyebben kitudják elégíteni. Porcellán és üvegáruk, zománcedények, kerámiai cikkek, ablaküvegezés, gyönyörű modern képkeretek, villanyfelszerelési kellékek, csillárok a legdúsabb választékban kaphatók az áruházban, ahol október 15-étől kezdve már a rádióeladást is bevezetik. A cég takarékossági könyvecskére is ad el árut, de akik így vásánolnak, azok is éppen olyan fizetési kedvezményekben részesülnek, mint a készpénzzel fizetők.

Különlegessége ennek a hatalmas üzletnek az egységárral való árusítás is. Amerikai mintára külön asztalokon 25—50—70 filléres és egy pengős árúk vannak felhalmozva. Természetesen különféle árúk, amelyek azonban mind a jelzett egységáron kaphatók. Néhány éve vezette be ezt a rendszert az Üvegkereskedelmi r. t. a közönség nagy megelégedésére.

Az Üvgkereskedelmi r. t. egyébként novemberben, decemberben és januárban díjtalan terítési és szervirozási kurzust rendez a háziasszonyok részére. Itt fogják bemutatni, miként lehet lehetőleg olcsón és mégis nemes elegánciával és ízléssel megrendezni akármilyen családi összejövetelt, uzsonát, vagy büffet felállítani.

Ugyancsak bevezette az Üvegkereskedlmi r. t. azt a rendszert is, hogy bárkinek, aki költözködni akar, szivesen és díjtanul ad tanácsokat a berendezés összeállításához.

A vásárlópublikum méltányolni tudja az Üvegkereskedelmi r. t. vezetőségének kitünő üzletpolitikáját, — amely elsősorban azon az elven alapszik, hogy jó árút olcsón adni — és egyre nagyobb seregben keresi fel a Rózsa uccai áruházat.

A kitünő üzletpolitika, amelyet az Üvegkereskedelmi r. t. folytat nemcsak a részvénytársaságnak hozza meg a megérdemelt üzleti eredményt, hanem az évek multával egyre több háztartást tesz szinessé, praktikussá egyre több otthonnak adja meg remek márkás porcellánáruival az eleganciá finomságát. Nem egyszerű üzlet ez, ahol árút vásárol az ember, hanem az ízlésnek, az eleganciának valóságos terjesztő intézménye, mely finomságra tanít s művészi és modern elegancia fényét az egyes otthonokba sugározza ki. Természetes, hogy a közönség méltányolja az Üvegkereskedelmi r. t. nagyszerű munkáját s ha a maga számára, vagy ismerőseinek vásárol, a legteljesebb bizalommal fordul nemcsak áruért, hanem jótanácsért is e kitünő Rt.-hez.

VENNI AKAR VALAMIT?

A Független Ujság hirdetése biztosan hozzájuttatja a kivánt tárgyhoz.

A cháosz gyermekei

Akikről Dante tercinát
az égő poklon csinált:
léptetek robban és dörög,
olyanok vagytok, mint az ördögök!
Előttetek nincs akadály,
odatapadtok, mint a nadály,
a falhoz, ajtóhoz, korláthoz:
titeket senkisem korlátoz!
Nektek minden tilos szabad:
kibontjátok a házfalat
és, mint a liszt a kő körül,
forogtok a rendőr körül!
Tűz és acél a szemetek,
hiszen minden a tietek!
Tiétek a zár és lakat
és tiétek a kirakat!
Tiétek a morajló ucca:
úgy jártok benne tántorogva,
cipőtökből kilóg a madzag
s a népek szerteszét szaladnak!

*

Nézd, ott vágtat sebesen
egy talicska üresen!
Hátul a saroglya alja
téglaportól rozsdabarna.
Most üres s visszatele
vidáman fut a gebe:
vézna teste úgy csikordúl,
hogy a könnyem is kicsordul!
Hadd fusson a paripa,
nincs abban nagy hiba,
hiszen úgyis eleget
vonszolt téglát, cserepet!
De hiába szálldos a
zörgő csontok táltosa,
egyszerre csak négy-öt-hat
vad suhanc utánacsap!
Arok partján ott hevertek,
gomboztak, kártyát kevertek,
nincsen anyjuk, nincsen apjuk,
csak a fűszál teng alattuk!
Futnak! — „Istenit!" — Remek!
A saroglyán csüngenek!
Felkacagnak! — „Svung!"— Hanyatt
a deszkára omlanak!
S mint a földre puffanó zsák,
döngetik a vén saroglyát!

*

Ugy elnézlek titeket,
inasok, vig gyerekek!
Véletek az éj határos,
bennetek lakik a Chaosz!
Ti vagytok a megölőim,
jobban, mint a csengető rim!
Csontom is már úgy zörög
köztetek, vig ördögök!
Durvák vagytok, mint a pokróc,
és ruhátok csupa kosz, kóc!
Lelkem értetek irigy:
bárcsak élnék én is így!
Mért gyötör a szép s igaz?
Mért nem vagyok én inas?
Ugy elnézlek titeket,
inasok, vig gyerekek!
Ti vagytok a megölőim,
jobban, mint a csengető rim!

GULYAS PAL.

HIRDETMÉNY

Felhívja a városi adóhivatal a város lakosságát, hogy a város határában termett, vagy vidékről a város területére akár vonaton, akár tengelyen vagy postán behozott fogyasztási adóköteles cikkeit — bor, sör, hús és szeszes italokat — a behozataltól számított 24 óra alatt a városi adóhivatalnál a hivatalos órák alatt bejelenteni el ne mulassza. Közli a városi adóhivatal a város összes lakosságával azt, hogy az összes behozatali utakat fokozott és szigorú ellenőrzés alatt tartja és a bejelentés elmulasztása jövedéki kihágást képez, minek során a mulasztó a be nem jelentett fogyasztási adóköteles cikk után járó fogyasztási adónak nyolcszoros összegéig terjedő birsággal elmarasztaltatik.

Városi adóhivatal.

Vásárlásainál hivatkozzon lapunkra!

Hazai és külföldi előkelőségek is vásárolnak Nagy József patinás nevű szűcsüzletében

Debrecen iparostársadalmának egyik legbecsültebb, legtiszteltebb vezéralakja Nagy József ezüstkoszorús szűcsmester, akinek neve nem csupán a szakmájában aranycsengésű, hanem a közönség körében is. Ma már Nagy József üzleti jóhíre, hozzáértése és megbízhatósága megdönthetetlen a piacon, hiszen mindenki tudja róla, hogy az a gyönyörű karrier, amelyet befutott, fáradhatatlan szorgalmának, tehetségének és becsületességének a szimbóluma.

Harminchét esztendővel ezelőtt önállósította magát Nagy József, aki a szülői házban, apja műhelyében tanulta ki a nehéz szűcsszakmát. Rövidesen híre terjedt annak, hogy a fiatal szűcsmester milyen elsőrangú szakértője az iparának és valósággal elhalmozták megrendelésekkel. 1919-ben a Szent Anna ucca 3. szám alatti saját házába helyezte át üzletét, műhelyét kibővítette és olyan munkákat produkált, hogy nemcsak a debreceni polgári úriközönség színe-javát szerezte meg üzletének, hanem a magyar és külföldi arisztokrácia számos ismert tagja is rendszeresen nála szerzi be szörmeszükségletét. A magyar főnemesi családok közül többek között Gizella főhercegnő, a herceg Odeschalchi és a herceg Hohenlohe családok, gróf Károlyi Gyula és báró Horváth Gyula familiája, de ezenkívül még számtalan bécsi, berlini arisztokrata hölgy is Nagy József bundáiban jár, mert tudják, hogy csak a legnemesebb prémeket tartja s a bundák szabása is világvárosi ízlésre vall. Hivatalos körök is elismerték kiválóságait, mert 1932-ben a budapesti mesterversenyen gyönyörű munkáival ezüst koszorút nyert, már pedig ilyen kitüntetés rajta kívül csak két szűcsmesternek van az egész országban.

Nagy Józsefnek a remek forgalmú üzlet és műhely vezetésében odaadó segítőtársa lett a két fia, ifjú Nagy József és Nagy Márton, akik maguk is a legkiválóbb szakemberek sorába tartoznak. Ifjú Nagy József évekig volt világhírű prágai szőrmeházak első szabásza s mindazt a sok szépet és jót, amit ott tanult, most atyjának üzletében kamatoztatja.

UJ BORONA

A világ legsikertelenebb próbálkozása

Az Északamerikai Egyesült Államok Ohio államának egyik városában bizonyos Champell nevű sofőr tette a napokban hangossá és közismertté a nevét. Champell mester ugyanis öt nap óta ágyban fekvő beteg (ami önmagában még nem jelent szenzációt a trükkök hazájában), azonban betegsége egy különös tünettel párosult. Champell úr ugyanis öt nap óta állandóan beszél. Amikor az ágya körül ülő és álló embertestvéreit nagyon megkínozza politikai, vallási, filozofiai nézeteinek, továbbá technikai és sportbeli szakvéleményének hangoztatásával: kacagtató ötleteket és vicceket tálal föl kényszeredett hallgatóságának szórakoztatására. Az ezer szenzációkat átizgult amerikai trükkhajhászók most különös figyelemmel érdeklődnek az ismeretlen sofőr betegágya irányába, ha vajjon bírja-e még Champell úr az öt nappal ezelőtt elkezdett „beszédrekordot". A hozzátartozók pedig nem annyira izgulnak, mint inkább aggódnak Champell úr miatt, mert — az orvosok egyöntetű véleménye szerint — Champell úr nem fogja sokáig szusszal bírni a beszédet. Félni lehet attól, hogy a beteg sofőr, miután beszédrekordjával fölcsigázta az amerikai idegeket: örökre elhallgat, vagyis Champell mester igen csak „holtra fogja beszélni magát".

Félős, hogy Champell mester „holtrabeszéli magát" és abban a téves véleményben fog megnéhaiasodni, hogy „megnyerte a beszéd időbeli rekordját", amiért tehát még örökre elhallgatni is „érdemes" volt. Mert a derék amerikaiak gondoskodni fognak arról, hogy Champell sofőr-„szelleme" is bekerüljön az U. S. A. Pantheonjába, ahol ugyan nincs helye a szabadversköltő Withmannak (sem néhai Pol Edgarnak), de helye és megdicsőülése vagyon a sokkal nevezetesebb névrokon középsúlyú boxoló Withmannak és minden trükkhajhászásnak, szenzációkeltőnek. Az utóbbiaknak tudniillik nyilván több becsületük van az amerikai közvélemény előtt, mint megannyi költőnek, művésznek, vagy hasonló „széltolóknak".

Pedig ezalkalommal csúfosan csődöt kell mondania az északamerikai rekordszellemnek. Ha ki akarja kerülni a csődöt: meg kell állítania a jámbor Champell mestert. Meg kell szakítani a szegény sofőrt ötnapos beszéde után, amely öt nap csak amerikai fogalmak szerint beszédidőrekord. Nem érdemes szegényt potyára holtra beszéltetni. Föl kell világosítani Champell urat (amíg nem késő), hogy valahol a vén Európában van egy kis ország, amelynek ígérgető és alkuvó politikusaival versenyt beszélni képtelenség. Hogy van itt egy kis ország, amelynek hivatalos közéletében nem aszkétikus sport, hanem előkelő divat némely embereknek: nem napokon, hanem éveken át beszélni, beszélni és beszélni. Akik ezekkel az emberekkel versenyt próbálnak beszélni, azok „hagyjanak föl minden reménnyel".

Illőbb dolog lenne ugyan, ha ezt az üzenetet Champell úrnak és az amerikai idegeknek nem én küldeném (akinek — mellesleg — még egy kábel-távirathoz sincs elég anyagi ereje). Illőbb dolog lenne, ha helyettem maguk a hazai társadalmi egyesületek, politikai pártok, frakciók, a különböző ifjúsági és nemifjúsági bajtársi szövetségek, szavaló egyletek és akciók világosítanának föl egy beszédes táviratban Champell urat rekordpróbálkozásának előrelátható sikertelenségéről. Csakhogy ezek a kiválóan beszédes magyar alakulatok jelenleg éppen annyira benne élnek a beszédek mélyében, hogy nekem, a fölszines szűkszavúnak illik mégis udvariasan figyelmeztetni Champell urat, hogy ne beszélje magát holtra. Ha ugyan nem késő! Igen tisztelt Champell úr! Gyógyuljon meg. Legyen egészen józan amerikai polgárember. Vezesse tovább az autóját az amerikai élet mindennapi útjain.

Vagy ha el óhajt pártolni a kormánykerekétől, a volánjától: mindenre másra gondolhat, a szenzációkeltésnek minden útján sikerrel indulhat, csak beszédidőrekordot ne kívánjon fölállítani. Mennyire nevetségesen eltörpül Ön 5 napos állandó beszédével azok mellett a magyar politikusok mellett, akik éveken vagy évtizedeken keresztül állandóan csak beszélnek. Ezeknek az uraknak az az előnyük is megvan ám Önnel szemben, kedves Champell úr, hogy sohasem tudják holtra beszélni magukat, mint Ön. De nem is fél ám itt senki attól, hogy ezek az emberek egyszer holtra beszélik magukat. Ellenkezőleg: nálunk azokat a hallgatókat fenyegeti halálos veszedelem, akiket a mi rekordbeszélőink mindenekfölötti hanghatalma hallgatásra kényszerít. — Vagy akiknek teremtő cselekvőerejük túl merészeli hágni a beszéd és a szavak korlátjait.

Kedves Champell úr! Ha úgy tetszik, tanítsa meg táncolni az autóját, vagy ugrasson át vele egy ezer méteres mélységű hasadékot. Ha mindezeket nem tartja eléggé izgató és amerikánus szenzációknak: csináljon szárnyakat az autójának (hogyan? — az Ön dolga: én laikus vagyok az effélékben), röpüljön „fel" a holdba, vagy a Venusba vagy a Marsba. Hozza „le" Ohio állama a Saturnus gyűrűjét. Csak beszédidőrekordot ne akarjon fölállítani! Mert csúfosan el fog bukni velünk szemben. Ezt már mindenki tudja itt nálunk, kivéve talán azokat az itteni „csodavárókat", akik a főfő-beszélők pontjaiból (amely pontok nagyon híven követik a mértani törvényszerűséget: vagyis nincsen kiterjedésük) egy egyenes, igazi és megszakításnélküli „vonalvezetést" várnak.

Egy beszódunó magyar

Feuermann böröndös csoda-olcsó árakkal jubilál

Debrecen jól ismert, népszerű szaküzlete: a Feuermann böröndös boltja most lépett fennállásának tizenötödik évfordulójába. Köztudomású az, hogy magánál a készítőnél lehet mindent a legjobban és legolcsóbban beszerezni. És ezt az igazságot Feuermann böröndös a legfényesebben eddig is bebizonyította.

Most azonban e jubiláris alkalommal olyan csoda-olcsó árakkal rendezi meg jubileumi vásárát, amilyenre még nem volt példa Debrecenben, hogy meghálálja vevőkörének azt a ragaszkodást és bizalmat, amellyel tizenöt éven át kitüntette.

Utiböröndök, utitáskák, aktatáskák, retikülök és más bőrdíszműáruk a legnagyobb választékban kerülnek eladásra olyan olcsó árakon, amilyen még nem volt.

Nézze meg tehát mindenki Feuermann böröndös jubileumi vásárját — Piac ucca, Passage — jobban és olcsóbban sohasem vásárolhat, mint most.

A debreceni közönség régóta tudja már, hogy milyen elsőrendű minden, amely ennek a sok, nagyszerű sikert elért debreceni cégnek a boltjából kikerül. Több kiállításon nyert kitüntetés bizonyítja, hogy az áru tartóssága és olcsósága, de mindenekfölött az elegancia, a finom ízlés tekintetében a Feuermann-cég a fővárosi cégeknél is magasabb színvonalon áll. Ezért a szenzáció erejével hatnak a Feuermann-cég jubileumi árai, amelyek elsőrendű retikül, bőrönd és minden más bőr- és díszműárú vásárlására adnak alkalmat mindenkinek. Izlés, elegáncia, tartósság, megbizhatóság — ezek a Feuermann áruk erényei. Ha most még ehez a szokottnál is olcsóbb árakat hozzávesszük, előre láthatjuk, hogy a Feuermann-cég 15 éves jubileumának teljes erkölcsi és anyagi sikere lesz.

Állami beavatkozás vagy szabadság?

Irta: Dr. NAGY VINCE

Ennek a két elvnek, ennek a kétféle, egymással ellentétes berendezkedési módnak küzdelme folyik a jelenben az egyes államéleteken belül. Nemcsak szemünk előtt folyik e harc, hanem többé-kevésbé bőrünkre, egész egzisztenciánkra is megy.

Vannak államok, amelyek egész berendezkedésüket, úgy a gazdasági, mint politikai életüket az állami omnipotencia, állami mindenhatóság elvei szerint rendezték be az egyéni kezdeményezés, a szabadságjogok teljes kizárása mellett. Igy élnek és kormányoznak csekély eltéréssel Oroszországban, Németországban és Olaszországban.

A megegyezés e három ország kormányrendszerében az, hogy az állampolgárok ellenőrzési joga az államélet intézésével szemben, mely a sajtószabadság, egyesülési és gyülekezési jog, titkos és szabad választáson nyugvó parlamentárizmus eszközeiben szokott érvényesülni, itt a nullára redukálódott.

A különbség viszont belső berendezkedésünkben az, hogy míg Oroszországban a magántulajdon megszüntetésével inkább a szociális egyenlőségen, a gazdasági életnívó lehető egyformaságán van a hangsúly, minden nacionalista, fajelméleti jelszavakkal szemben, addig Német- és Olaszországban a kapitalista termelés alapjainak fentartásával egy teljesen etatista, állami irányított gazdálkodás folyik a túlzó nacionalista szempontoknak nemcsak demagóg hangoztatásával, hanem például Németországban ezeknek könyörtelen és brutális keresztülvitelével is.

Vagyis ebben a három országban valóban a gazdasági életben ép úgy, mint a politikai berendezkedésben az állami, központi mindenhatóság fojtja el az egyén, az állampolgár minden jogát. Ezek tehát gazdasági, és politikai diktaturák.

Vannak azonban országok, ahol csak a politikai jogokat kobozta el a központi hatalom az állampolgároktól. Igy Jugoszlávia és Törökország. Ezekben az országokban nincs politikai bírálat, nincs demokrácia, nincs parlamentárizmus. Tehát politikai diktatura van. De emellett a gazdasági élet, a termelés relative szabad, élvezi a kapitalista országoknak ebben a mai autarchiás, megkötött, engedélyes világban még fennálló szabadságait.

És végül van egy ország, az Északamerikai Egyesült Államok, ahol megfordítva, *gazdasági diktatura* van a *politikai szabadság teljességének fentartása mellett*. Itt a parlament átruházta a maga törvényalkotási jogát, de csak a gazdasági természetű ügyek intézése tekintetében, Roosevelt elnökre. Az elnök diktátori hatalommal bocsát ki gazdasági jellegű rendeleteket. Vagyonok születnek, de inkább vagyonok omlanak össze intézkedései következtében, amelyekkel a gazdasági válságot s főként az óriási munkanélküliséget megszüntetni igyekszik. Közben a sajtószabadság, szólás- és gyülekezési szabadság a legteljesebb módon érvényesül. Ujságokban és gyüléseken a legélesebb bírálatok hangzanak el az elnök intézkedéseiről. És se egy lapot be nem tiltanak, se egyetlen szónokot be nem csuknak, ha az elnök egyik-másik rendeletét oktalanságnak, vagy akár ostobaságnak meri is mondani.

Merészelné csak Hitler, Stalin vagy Mussolini országában az ilyen kritikát bárki is, huszonnégy óra alatt már alulról szagolná az ibolyát.

Ezek mellett az újabb állami berendezkedési módok mellett az országok legtöbbjében s így elsősorban Angliában és Franciaországban fennáll a háború előtti fejlődési eredmény: kapitalista berendezkedés, a szabadság, a liberalizmus teljes érvényesülésével úgy a gazdasági, mint a politikai élet területein, És pedig ennek a liberalizmusnak minden előnyeivel és hátrányaival. Előnyeivel a szellemi, a politikai területeken, hátrányaival a gazdasági életben, ahol a tömegek kiszolgáltatottsága a szervezett nagy kapitalizmus mohóságával és hatalmi erejével szemben kétségtelen.

Melyik rendszer tehát a helyes, a kívánatos, melyik volna a nálunk is megvalósítandó?

Ennek eldöntése előtt megállapítandó volna, hogy ma ezek közül melyik van nálunk, Magyarországon uralmon?

Az eddigi tiszta, egymástól élesen elváló rendszerek mellett, amelyeket az azokat megvalósító kormányok őszintén és öntudatosan magukénak is vallanak, igazán nehéz a mi állami berendezkedésünket pontosan meghatározni s főként nehéz egy egységesen átgondolt koncepció logikus képletébe beleilleszteni.

Mert itt egy öszvérpolitika folyik: gazdasági liberalizmus a nagy kapitalizmus karteleinek és bankszervezeteinek nemcsak szabad garázdálkodásával, hanem állami dédelgetésével, ugyanakkor a liberalizmus és demokrácia elemi tényezőitől is meg van fosztva a politikai jogok területén az államtagok tömege. Nincs teljes sajtószabadság, lásd: új lapot csak kormányengedéllyel lehet indítani, lapokat bírói ítélet nélkül közigazgatásilag be lehet tiltani. Nincs gyülekezési jog: belügyminiszteri rendeletek ötletszerűen kezelik ezt a kérdést, például most csak a képviselőházban képviselt pártoknak van gyűléstartási joga. Nincs egyesülési jog: lásd az OTBA-ügyet, az alapszabályszerűen működő Orvosegyletből a kormány és a főváros kiparancsolja az orvosok százait, mert az Orvosegylet nem hajt térdet-fejet a kormánynak. Nincs egyenlő, titkos választói jog, nincs meg az ország ügyeinek intézésében való közvetett részvétel legfőbb polgári közjoga.

De mindez, a gazdasági liberalizmus kartell-védelemmel, valamint a politikai diktatura, nem tisztán, nem őszintén, nem bevallottan éli nálunk a maga világát. Valami középkori hipokrita álszentes-kedéssel szégyelik bevallani egyiket ép úgy, mint a másikat. A gazdasági kapitalista szabad garázdálkodást s a kartellek érdekében hozott árdrágító intézkedéseket a tömegek érdekeit szolgáló modern, irányított, kötött gazdálkodásnak híresztelik. Viszont amit itt letagadnak, a liberalizmust, azt minden tárgyi alap nélkül ráfogják a politikai berendezkedésre s a szabadságjogok hijján fuldokló, nyilvános szavazás és erkölcstelen ajánlási rendszer alapján összehozott pártparlamentet demokráciának és politikai liberalizmusnak hazudják — jobb tudomásuk ellenére.

Hogy a nálunk uralkodó rendszer nem felel meg sem a tömegek gazdasági érdekeinek, mert nyomorog mellette, sem politikai ambicióinak, mert a jogokból kitagadottnak érzi magát, azt feleslegesnek tartom bizonygatni.

Csak azzal kell foglalkoznunk, hogy a mi mostani gazdasági és politikai berendezkedésünk helyett az előbb ismertetett külföldi rendszerek közül melyik volna nálunk is megvalósítandó.

Úgy a bolsevista, valamint a Hitler- és a Mussolini-féle fassizmust a leghatározottabban el kell utasítani magunktól.

Ellene szól ezeknek a százpercentes diktaturás rendszernek elsősorban a magyar nemzet politikai multja, hagyományai, alkotmányos fejlődésének irányvonala, amely még a régi rendi alkotmányban is a nemzet arra jogosított rétegeinek a törvényhozásban való alkotmányos részvételét biztosította, a rendiség ledöntése óta pedig a modern alkotmányos demokrácia és parlamentárizmus mind teljesebb kiépítése felé haladt előre, csak éppen megállott a félúton.

De ellene mond nemcsak a politikai diktaturának, hanem a bolsevista és fassiszta diktaturák gazdasági centralista omnipotenciájának is, a teljesen kötött, irányított gazdálkodásnak is a magyar természet, a magyar lélek. A háború alatt hadi érdekből megvalósított megkötöttségek, korlátozások, központosítások, engedélyhez kötöttségek is fejlődést bénító nyügei, béklyói voltak a termelés, az ipar és a kereskedelem szabadságának. Ezeket is nehezen birta el gazdasági életünk. És a háború után minden erőből igyekezett a maga szabad medrébe visszavezetni életét.

De ha az első betűtől az utolsóig el is vetjük a fassiszta és bolsevista diktaturák gazdasági és politikai berendezkedését, erősen gondolkodóba kell esnünk: vajjon visszaszabad-e térnünk a háború előtti teljes gazdasági liberalizmusra?

Egyik oldalon a nagykapitalizmus gazdasági ereje és mindenhová elnyuló tényleges hatalma, kíméletlen kapzsisága és haszonhajhászása, másik oldalon a dolgozó polgárság, parasztság és munkásság fogyasztó tömegeinek teljes kiszolgáltatottsága ezzel a nagyhatalommal szemben, arra a lelkiismereti döntésre kötelezik még a politikai liberalizmus és demokrácia meggyőződéses híveit is, hogy a gazdasági berendezkedés tekintetében valóban revízió alá kell venni eddigi felfogásunkat.

Amíg egy olyan agrárországban, mint Magyarország, a bank- és gyár-kapitalizmus csak gyermekcipőkben járt — ez 1867-től a háború kitöréséig volt —, addig helyénvaló lehetett a gazdasági életben érvényesülő legteljesebb liberalizmus. Mert hiszen különösen a velünk közös vámterületben élt Ausztria fejlett iparával szemben csak a minden megkötöttségtől mentes, sőt hellyel-közel államilag támogatott gyáripar lehetett képes a lassú megerősödésre.

Gyáriparunk azonban már a világháború kitöréséig is igen szép fejlődési fokot mutatott. A háborús szükségletek még jobban próbára tették és kifejlesztették teljesítő képességét. A háború befejezése óta pedig az ország függetlenné válásával, az önálló vámhatárok felállításával és az Európa-szerte berendezkedő önellátó, autarchia-rendszer egyenesen felduzzasztotta, hatalmassá, erőssé és gazdaggá tette.

Ugyanígy erősödött és hatalmasodott a nemzet millióinak roskadó vállai fölé a gyáriparral szoros testvéri viszonyt tartó bankokrácia is.

Amíg a világháború előtt a gazdasági liberalizmus egy gyönge gyáripart, egy támogatásra szoruló, fejlődőben levő, tőkeképző bank-kapitalizmust istápolt, addig ma már igazságtalanságnak és groteszk túlzásnak hat, hogy a gazdasági liberalizmus merev fentartásával, sőt annak vámokkal való védelmével, a bankokra nézve pedig az ő érdekeiket védelmező pénzügyi rendelkezések, korlátozások és

Osztálysorsjegyét

vegye a

Mandel Ernő Banküzlet

Részvénytársaságnál

Debrecen, Ferenc József ut 70.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. — Vesz és elad kényszer- és hadikölcsönkötvényeket, valamint aranydollárra és fontra szóló mindennemű

záloglevelet.

privilégiumok nyujtásával az állam és a kormány immár nem a gyöngébbet, hanem a néha nála is erősebbet, gazdaságilag hatalmasabbat védi és dédelgeti a terheik alatt majdnem összeroskadó fogyasztók nagy tömegeivel szemben.

A jelszavak és elméletek csak addig hangoztathatók és csak addig tarthatók fenn, amíg azoknak erkölcsi és nemzetgazdasági egyetemes érdekű jogosultsága fenn áll.

A bank és gyári nagykapitalizmus fejlődése és fennmaradása céljából fentartott gazdasági liberalizmus a mai adott viszonyok között többé a maga érintetlenségében a nemzet nagy többsége érdekében fenn nem tartható.

A mezőgazdasági és kisipari termelés életképessége s az állampolgárok nagy többségének mint fogyasztóknak életérdekei követelik, hogy a bank- és gyárkapitalizmus korlátlan nyereséghajhászata akár a liberálizmus rovására menő korlátozásokkal is mederbe szoruljon.

A nagykapitalizmus harmadik formája, az ingatlan tőke, a nagybirtok ép így nem térhet ki a már évtizedek óta dörömbölő korkövetelmény elől, a földnélküli parasztságot életképes kis magángazdaságokhoz juttató radikális földreform elől. Ez az elkövetkezendő törvényhozási intézkedés azonban, noha első pillanatra mélyen a magántulajdonba nyuló korlátozó intézkedésnek látszik is, végeredményben a prosperáló szabadgazdaságok ezreinek életrekeltésével egyetemes nemzetgazdaságunk érdekét és a szabad mezőgazdasági termelést fogja előmozdítani egy középkori korlátozó, elavult és nem életképes berendezkedéssel szemben.

Elmefuttatásom végső konkluziója Roosewelt elnök felé nyujtja a pálmát.

Nem a máig vagy holnapig elért részeredményeit, vagy eredménytelenségeit szeretném a mi országunkban és egész Európában lemásoltatni, hanem a Roosewelt-féle kísérletek befejezése után az Egyesült Államokban kialakuló gazdasági és politikai berendezkedést már eleve is bizvást elfogadhatjuk követendő mintának a magunk részére.

Kétségtelen, hogy az amerikai elnök még a kapitalista felhalmozott tőke-értékek részbeni feláldozásával és a bank- és gyártőke eddigi nagy hasznainak a jövőben való erős lemérséklésével is azon fáradozik, hogy az agrártermelést rentábilissá, tehát a mezőgazdasági produktumok árát a mainál magasabbakká tegye s ezenkívül az óriási munkanélküliséget megszüntesse, vagy a minimumra csökkentse. Ezt az ideális célt a gazdasági életbe mélyen benyuló korlátozó rendszabályokkal teszi. De ugyanakkor a politikai demokrácia és liberálizmus a maga teljes kivirágzását éli.

Erre kell nekünk is törekednünk. Ám jöjjenek a gazdasági életbe s főként a nagykapitalizmus túlkapásainak megrendszabályozására s a tömegek jobb megélhetése érdekében állami beavatkozást jelentő intézkedések. De ugyanakkor ezek az állami és kormányhatósági intézkedések álljanak a nemzet nyilvános kontrollja, demokratikus ellenőrzése alatt. Ha megvan, ha meglesz a sajtószabadság, a szólásszabadság, a gyülekezési, az egyesülési jog, a szabad, tiszta és titkos választójogon nyugvó parlamentáris kormányzat: akkor nem kell félnünk a gazdasági életbe esetleg itt-ott, természetesen mindig csak a nemzetgazdaság követelő szükséglete mértékéig belenyuló államhatalmi intézkedésektől. Mert a szabad szó és sajtó éles kritikájával s a nép alkotmányos választói jogának gyakorlásával mindenkor ott áll a lehetőség, alkotmányosan félretolni azt a kormányt, amely nem jól, nem helyesen, nem a köz érdekében irányította a gazdasági életet.

Politikai szabadság, politikai liberalizmus és demokrácia nélkül gyilkos kés lehet a gazdasági életbe beavatkozó államhatalmi intézkedés, amely ellentmondást nem türve és nem ismerve s a maga elmozdíthatatlanságában bízva, könynyen a nemzet gazdasági életgyökereit sértheti meg, metszheti el azzal a késsel. Alkotmány, demokrácia és politikai liberalizmus létében azonban az államhatalom gazdasági operáló kése sohasem fog merni a fattyúhajtások letisztogatásán túlmenve, a nemzet gazdasági organizmusának eleven testébe vágni. Mert ha ez megtörténnék, a nemzet alkotmányos megmozdulással rögtön kiütné a kést a meggondolatlan kárt tevő kezéből.

Aki a finom falatokat és italokat szereti,

herceg Esterházy Pál rábaközi húsárúgyárának debreceni lerakatában vásárol

A Piac ucca korzófelőli oldalán, a 30. számú házban, egy gyönyörű és Debrecenben szinte szokatlanul elegáns kirakat állitja meg a járókelőt. Herceg Esterházy Pál rábaközi húsárúgyárának lerakatát nyitotta meg itt Monoky Nándor nehány évvel ezelőtt s azóta ez az üzlet valósággal gócpontjává vált az ilyen zsánerü debreceni kereskedelemnek. Előkelő családok kedvenc bevásárlási forrása ez az üzlet, ahol a legfinomabb delikáteszektől kezdve egészen a legegyszerübb élelmiszercikkekig mindent meg lehet vásárolni s nem olyan magas áron, ahogyan azt az üzlet nivója és az áruk nagyszerű minősége megengedné, hanem a lehető legmérsékeltebb árakon.

Talán éppen ez az, ami annyira odavonzza a közönséget a Hefrceg Esterházy-féle Piac ucca 30. szám alatt lévő lerakathoz, ahol a csodálatos izű és rendkívül egészséges hatású Esterházy-gyógysonkához és a többi húsárukülönlegességhez lehet hozzájutni példátlanul olcsón. Külön említést érdemelnek a pompás tea és kávékülönlegességek. Ugyancsak ebben a helyiségben kapahtók az Esterházy-féle badacsonyi borok, amelyek a magyar bortermelés legfőbb reprezentánsai közé tartoznak. De az elegánsan és izlésesen berendezett üzletben hatalmas választék áll a vásárlóközönség rendelkezésére a többi húsárukban és a többi italfélékben is. Bőséges variáció a felvágottaknak, amelyek az országban éppenúgy, mint a külföldön is, nagyszerű nevet és elismerést szereznek a magyar hentesiparnak. A különféle borok és likőrök szintén mind a legfinomabb készítmények. Hogy az üzlet specialitása tökéletes legyen, a kényes izlésű közönség részére a lerakat megszerezte a Fiumei Kávébehozatali Társaság remek kávé- és tea különlegességeinek egyedárusítási jogát.

Tökéletes szinpompát árasztanak ebben az üzletben a gyönyörű és finom gyümölcsök, a magyar föld legremekebb termései. Aztán ott vannak köröskörül a fal mellett elhelyezve a leghiresebb csokoládé és csemegegyárak készítményei, bonbonok, cukorkák, csokoládétáblák, deszszertek és minden elképzelhető édesség.

Hogy lett 1863 óta Debrecen város legjövedelmezőbb, legjobb üzeme a Világítási Vállalat

A fából gyártott szénggáz világítástól a nagykalóriáju földgáz-keverékig

Debrecen város világítási vállalata 1863 március 9-én alakult, amikor az augsburgi Riedinger-céggel a város megkötötte a szerződést. A gyár fából termelte a gázt s arányai kicsinyek voltak: 1864-ben például csak 180.000 köbméter volt az egész termelés. Egyébként sem volt előnyös a városra ez a szerződés, amely 1900-ban szünt meg, amikor a város 125.000 forintért a gázgyárat megváltotta s bejegyeztette, mint vállalatot „Debrecen sz. kir. város Világítási Vállalatát". Ekkor már 844.835 köbméter volt a gáztermelés és a város 500 pillangó-égőt használt a közvilágításra. 33 év alatt, a múlt évig meredek fejlődést mutat a gáztermelés, amely 1933-ban 1,909.000 köbméter volt.

Villanytermeléssel 1908-ban bővült ki a Világítási Vállalat. 1908 október 2-án indult meg a villanytermelés két, egyenkint 6000 lóerős géppel, 600.000 kilovattóra termeléssel. 1933-ban a vállalat 11,073.000 kilovattóra villanyt állított elő. Ez a fejlődés tette lehetővé a lóvasut és gőzüzemü kisvasut elektrifikálását 1911-ben s 1913-tól kezdve a városi vízmütelep, majd a közvágóhíd és a jéggyár, majd a különféle gyárak bekapcsolását.

Páratlan teljesítőképességgel dicsekedett a háború alatt a vállalat, amikor tüneményes gyorsasággal szerelt fel villannyal, gázzal kórházakat. A forradalmak és a román megszállás próbára tevő ideje alatt is megállotta helyét a vállalat, majd a konszolidáció utjára lépett annak ellenére, hogy az egész országban az áramot és a gázt a legolcsóbban adta. Igy is mindig a legjobban jövedelmező üzeme volt a városnak.

1933-ban a vállalat kezelésébe került az 1913-ban megindult vizmű is. Ezt za üzemet is a Világítási vállalat hozta rendbe. Rekonstruálta a berendezést, kibővítette azt 10 új kuttal, vizgyüjtő medencével, vas és mangántalanitó berendezést készíttetett, úgy, hogy most már ott tarunk, miszerint éjjel-nappal mindig van elegendő mennyiségü s teljesen kifogástalan minőségü vizünk.

Villamostelepünk közben, 1926-ban megépítette a kertségek hálózatát Balmazujvárosig, más oldalon pedig Derecskéig 15.000 voltos távvezetéket létesített s a két községet 1927 január hótól kezdve szintén a vállalat látja el villamos árammal. Majd folytatta e tevékenységét s a többi szomszédos községek villamosítását s ma már a két említett községen kívül vállalatunk látja el villamosárammal Nagyléta, Vértes, Hosszúpályi, Monostorpályi, Berettyóujfalu és Hajdúbagos községeket is.

A községi hálózatok kiépítésével nemcsak ezen községek világítási igényeit akarjuk kielégiteni, nemcsak kulturális fejlődésének akarunk ezáltal segítségére lenni, ianem a villamos áramnak a mezőgazdaság terén való fejlődését is előmozdítani akarjuk. Egyik legfőbb törekvésünk az lesz, hogy a világítási szükségleteken kívül a villanymotor alkalmazása révén a kisiparnak is hathatós támogatására legyünk, hogy a gyári iparral szemben a versenyben el ne maradjanak.

A villamostelepet kibővítették még egy 300 lóerős gőzturbinával, építettek egy új kazánt, modern villamoskapcsolóhálózatot s szénszállítóberendezést, folyamatban van a vízmű új főcsöveinek kiépítése, gázgyárunk átépítése s egyik nagyjelentőségű esemény gázgyárunkban a földgáz bevezetése és a kőszéngázzal való keverése, amellyel a szolgáltatandó gázt igyekszünk jobbá és olcsóbbá tenni. Ezzel kapcsolatban szükségessé válik a gázgyár átépítése is s hogy hol lesz megállás, azt nem tudjuk. A vállalat vezetősége azon van, hogy a kultura s a közönség igényeit minél teljesebb mértékben s minél olcsóbban kielégítse.

A vállalat pénzügyi részéről is szólunk néhány szót és megemlítjük, hogy mindenkor saját maga teljesítette kölcsönei kamatainak fizetését és amortizációját, sőt a városi házi hénztárt is évről-évre hathatósabban támogatjuk.

Debreceni gőzfűrész és faárúgyár rt.

NAGYVÁRAD UCCA 31.

Telefon 12—75 Telefon 12—75

VENDÉGLŐDEN

— Pincér, hozzon először levest, de ne legyen nagyon forró, aztán két tojást, de legyen nagyon kemény, aztán egy szelet hust, de ne legyen nagyon kisütve, végül feketekávét, de ne legyen nagyon erős.

— És hozzá ugyebár vizet, de ne legyen nagyon nedves.

Beszélgetés az őstitánnal, SZABÓ DEZSŐVEL

Fejedelem, aki kenyéren és szalonnán él — Szabó Dezső a halálról, a férfikorról és az öregségről — Aktuális magyar kérdésekről — Lehet-é „egységes" magyar fiatalság, vagy nemzeti „egység"? — Tervek, előadások — Üzenet Debrecenbe

Debrecenben tart előadást Szabó Dezső november első felében!

Buda, október hava.

Sötétség és csend vár bennünket, amikor leszállunk a villamoskocsiról a farkasréti temetői végállomáson. Nekivágok az ismeretlen útnak: fölkeresni Szabó Dezsőt oroszlánbarlangjában. A szabadon kószáló farkasréti kutyák csak egy-egy morgással vagy ugatással érdeklődnek irántunk.

Végre véletlenül bebotlunk a Törcsvár uccába. Itt azután már igen könnyű megtalálnunk a 24-es számmal jelzett titánbarlangot. Ne tessenek megijedni: nem egy mesebeli barlangról van szó ezúttal — csak egy kedves kis farkasréti villáról. Ennek a félemeletén lakik Szabó Dezső. Az igaz emberek rokonszenvén kívül ennek a félemeletnek két szobája és erkélyszerű hallja ad — amennyiben ad — otthont és békességet az utolsó 15 év legproblematikusabb élő magyarjának. Ha ugyan az ő otthona és békessége megfér valahol az évezredes embernek az igazságért folytatott harcán és nyugtalanságán kívül. A lámpafény megnyugtat: Szabó Dezső „otthon" van. Kopogtatunk. (Mert Szabó Dezső nem szereti se a telefont, se a csengőt.) Miután bekiáltottuk nevünket és azt, hogy nincs rossz szándékunk: megnyílt az ajtó és egy hatalmas, de szelid tenyér kínált helyet számunkra a hegy lába: a kivilágított nagyváros millió szembe kell találkozni a halállal.

A halálról és egyebekről

Haja már jócskán ősz, de még mindig a régi „bikanyakon" göndörödő oroszlánsörényt látom benne. Csak megragadó beszéde szavainak néha „szöszi-kiejtése" árulja el, hogy az 55 éves atléta egy-két fogát már elhullatta valahol. Különben a régi, erős, atléta termet, akitől a halál még igen messze látszik.

— Tőlem pedig a halál sohasem volt messze. Mert az élő életnek mindig kell találkoznia a halállal. Üres és alaktalan frázis, hogy az életet élette a halálfélelem kikerülése teszi. Az félhet a haláltól, aki nem akar találkozni a halál cenzurájával: a korlátolt, vagy az emberiség millióinak rovására élő panamista, vagy más nevű stréber. Az élet legjóttevőbb cenzora: a halál. Akik ki akarják játszani ezt a cenzort, azoknak nincs is életük, mert azok az életüket eljátsszák, de nem élik az életet. Kicsoda élőbb ma nálam, akit élő és haló évszázadok jegyeztek élővé és akinek lelkiismerete még sem meri kikerülni a halált, hanem lépten-nyomon találkozom vele. Az élő életnek legalább 48 percentben szembe kell mernie nézni a halállal.

„A NEMZEDÉKEZÉS: PRIMITIV SZEMFÉNYVESZTÉS"

Föltettem a kérdést: meg lehetne-é teremteni az „egységes" magyar fiatalságot, vagy mi hiányzik ahhoz, hogy a mai magyar fiatalság egységesen újat, nemzedékszerűt hozzon és teremtsen?

— Ez abszurdum. A nemzedékezés primitiv szemfényvesztés. Homérosznak, Shakespeare-nek nem volt nemzedéke. Adynak sincs „nemzedéke". Juhász Gyulát, Oláh Gábort, vagy Tóth Árpádot nem mint Ady-nemzedékbeli írókat értékelem, hanem az időtelen magyar léleknek éppen annyira élő és modern művészi hajtásaiként, mint Balassa Bálintot, vagy Csokonait. Juhász, Oláh és Tóth csak kortársai Adynak, de nem az Ady „nemzedékének" írói. A zseninek csak epigonjai lehetnek, vagy kortársai, de zseninemzedék nincs.

— Az ifjúság különben sem hozhat újat. Az ifjúság csak gyüjtő korszak lehet a 28 vagy 30-as évig. Ekkor azonban a fiatalság lezárul. A fiatalság tisztán kor. Naivság tehát a „fiatallelkű öregség" jogán fiatalság-frazeológiát üzni fiatal korukat átlépő embereknek. A fiatalember teremthet 28, 30 éves kora előtt, de előítéletek nélkül. Az pedig, aki 30 éves korában föl tudja fedezni önmagát — ha újszerű is ez a felfedezés —: nem a fiatalember többé, hanem a megérkezett férfi. 30 éven aluli fiatalember még elígérkezni sem nagyon tudhat, mert nem tudja, hogy miből ígérkezzen el. De mert nagyon kevés férfinek van 30 éves korában is önmagában föl-fedezni valója, egy fiatalember — ha egészséges és aberrációk nélküli — aligha tehet egyebet 30 éven alul, mint összehordja, mint fölszívja és összeeszi az önfelfedezése föltételeit. A fiatalságnak ez a munkája pedig kinek-kinek egyéni ügye. Ezért nem lehet „egységes" magyar fiatalság, mert mindenkit a saját egyéni küzdelme avathat férfivá.

Sem fasizmus, sem hitlerizmus, sem más nemzeti egység

— Nevetséges és silány dolog, hogy a magyar fiatalság nemzedékes alapon egységbe kínozza magát. Még együgyűbb eset, ha ez az ifjúsági „egység" felsőbb diktálással, korlátolt érdekek szolgálatára szövődik össze. Egy magasabbrangú magyar életközösségnek csak egy kötelessége lehet az ifjúság felé: intézményesen biztosítani, hogy minden magyar ifjú érték a maga tehetségének irányában szabadon érvényesüljön. Hogy a megadott lehetőségek szabadságában milyen irányban gyümölcsöződik az a fiatal érték: ez az egyéniség dolga. Az ifjúságnak nem korlátolt alapokon szervezett „egység" kell, hanem intézményesen biztosított szabadság. A dolgozó milliók érdekein intézményesülő magyar demokráciának kötelessége lesz megadni azt a szabadságot, hogy minden fiatal érték kifejlődése és gyümölcsözése szabadon biztosíttassék. De ezt a biztosítékot kijátszani és elsikkasztani azzal, hogy egységes tehetségvédelem és szabad önkifejtés helyett egységes jármot adnak a fiatalság nyakába: esztelenség. Amit a fasizmus és a hitlerizmus az ifjúságra akar egységesíteni, az a jelenlegi kényszerű formájában korlátolt csudabogárság.

AMI MÉG FÁJNI FOG A MAGYAR FIATALSÁG BAJTÁRSI EGYESÜLETEKBE TÖMÖRÜLT RÉSZÉNEK

— Egyben azonban egységesített szervezetek nélkül is egységesnek kellene lenni a magyar fiatalságnak. És éppen ezt az „egységet" nem nagyon látom. Egységesen kellene ideológiai állást foglalnia az elnyomottak, a dolgozó magyar parasztság, munkásság és középosztály érdekeiért a kizsákmányolás minden lupanárja ellen...

— A Szabó Dezső-füzetek következő számában a magyar fiatalság sajátos arcával fogok foglalkozni. A kép és a hang talán fájni fog a középosztálybeli magyar fiatalság nagyobb részének. Talán legjobban a bajtársi fiatalságnak. De éppen ezt akarom: hadd fájjon. A lelkiismeretesebb fiatalok úgyis igazat fognak nekem adni...

Az őstehetségekről

Németh Lászlónak az őstehetségeket fölvető cikkével kapcsolatban Szabó Dezsőt is megkérdezem: mi a véleménye a magyar őstehetségkérdésben.

— Senki nem harcolt jobban azért, hogy a magyar paraszt és a magyar munkás fiai között elígérkező értékek számára minden útat meg kell nyitni, minden lehetőséget föl kell vetődnek. Az új belső megmozdulások legnagyobb része jóindulatú és rokonszenves, „csak ne lenne bennük annyi neokatholikus epigonizmus".

— Baltazár Dezsőt becsülöm a legtöbbre az egész mai kálvinista egyházi életben. Ő még legalább ma a magyar kálvinista hagyományok legőszintébb megnyilvánulása.

Az új magyar irodalomból még egy néhány név szőnyegre kerül kevésbé hizelgő kommentár kíséretében. Mikor látja, hogy ezeket a neveket és kommentárokat is jegyzeti, kitérően szól:

— Kérem ezekről a nevekről azért

Baltazár Dezső — a magyar kálvinista hagyományok legőszintébb megnyilvánulása

Az újabb irodalmi és irodalomkritikai élet élet is szóba kerül legnemesebb csengésű neveivel. Nagyon melegen beszél a „legvalamirevalóbb" élő magyar esztétikusról, a Párisban élő Ajtay Miklósról, a szintén Párisban élő Varga-testvérekről (a lirikus Zsigáról és a festőművész Albertról, aki a mult év tavaszán Debrecenben is megfordult). Féja Géza, nemkülönben mások: Tamási, Nyirő, Illyés Gyula, Németh László és a debreceni Juhász Géza és Gulyás Pál nevei hozódnak föl többek között. Hihetetlenül sokat tud mondani felőlük.

A magyar kálvinizmus kérdései is

Törhetetlen

bizakodással nézünk a jövő elébe. Jóleső érzés, ha mindennapi gondjaink mellett a jövő reményeinek is szentelhetünk egy csekély összeget. Az osztálysorsjáték mindenkinek módot nyujt — vagyoni viszonyaihoz mérten — helyzetének javítására. Ha az osztálysorsjáték egyebet sem szolgáltatna, mint egy kis izgalmas játékot, mely kizökkent bennünket egyhangú életünkből, mely szuggesztív erejével kellemesebb hitbe ringat bennünket, növeli önbizalmunkat és **reménységet nyujt, hogy a jövőt szebbnek és jobbnak is láthassuk**, már üdvös dolgot végzett.

Hát még az a kitartó **remény**, hogy szerencsével még a szenzációs **100.000** pengőt, **200.000** pengőt, sőt **300.000** pengőt is nyerheti bárki, gyönyörű perspektívát nyit meg a gazdagságért, boldogságért vágyódók számára. EZÉRT fokozódik évről-évre a m. kir. osztálysorsjáték hiveinek hatalmas tábora.

Az új sorsjáték október 20-án kezdődik.

biztosítani kell, mint én. De csak a tudománynak kell, ha kell zárt intézet, a művészetnek a milliárd ütemü és hangú élet kell és a művészi szabadság előföltételeinek intézményes biztosítása. Az őstehetségnek pedig sokkal inkább csak tehetségnek kell lenni, mint üzletileg szabadalmazott „ős"-nek. Éppen a komoly és józan értékvédelem szempontjából nincs értelme annak, hogy közepes tehetségek részére csináljanak „ős"-kultuszt. Bármennyire is „kiadós" dolog lenne az utóbbi.

KÜLÖNBEN: A TEHETSÉG NEM LESZ, HANEM SZÜLETIK.

Persze a hivatalos (és nem-hivatalos) politikai élet is szóba kerül. Gömbös, Eckhardt, Milotay és a magyar politikai élet több más álló ikercsillagai nevének hallatára kedélyesen kijelenti, hogy a napnak magasztos véleménye aligha lehet a — kanócos lámpákról.

— Soha nem tartoztam és nem kívánok rögződni egyetlen párthoz sem. A mai magyar politikai élet nagyon mai kis ganajtúró-bogárkák dolga. A kormánypárt és az ellenzék nagyobb része egyaránt meg tud egyezni abban, hogy „védekezni" kell — a magyar demokrácia ellen. Egy igazi magyar demokráciát képviselő parlament a mai kormánynak és az ellenzék legnagyobb részének halálos, exisztenciális veszedelmet jelentene. Hogy a mai magya politikusokról véleményt mondjak: arra illetékteleneknek tartom őket.

mégse írjon. Hagyjuk szegényeket élni.

NOVEMBER ELSŐ FELÉBEN: DEBRECENBEN

— Egy nagyszabású vidéki előadó-útra készülök — mondta később. — Nem titkolom: Debrecent terveztem első előadóállomásul. Három délután szeretnék Debrecen elé lépni, délutánonként 3—3 órás előadással. Tervezett előadásaim tárgyai: 1. Ady Endre; 2. A magyar kálvinizmus, mint egyetemes magyar probléma; 3. Szabó Dezső önmagáról.

— November első felében Debrecenben kívánok beszélni.

FEJEDELEM, AKI KENYÉREN ÉS SZALONNÁN ÉL — OTTHON

Szabó Dezsőnek arra a kérdésére, hogy lehet-e bizalma Debrecen tömegei felé: megnyugtattam, nem kell félni, hogy a három Szabó Dezső-előadáson nem lenne telt ház.

— Mert, úgyebár — mondja —, én itthon élélek kenyéren és szalonnán, de ha kilépek innen: a fejedelem lép ki.

Arra gondoltam hirtelen, hogy milyen komikusan is hatott volna ugyanez a kijelentés Herczeg Ferenc vagy Pekár Gyula szájából, ami Szabó Dezső szájából természetes öntudatossággal és nem „cezaromaniásan" hatott reánk.

Mielőtt elköszöntünk volna, megakad a szemem rongyos házikabátján is.

— Na nem vagyok azért mindenütt rongyos, csak itthon — mentegetőzik jóízűen.

VISZONTLÁTÁSRA DEBRECENBEN

— Azután adják át Ady Lajosnak, a Gábornak (természetesen Oláh Gábornak) és Dávid Lajosnak az üdvözletemet — kiáltja utánunk búcsúzás közben. És a közeli viszontlátásra Debrecenben!

A titán sokáig áll még az erkélyen. Hatalmas alakja elvonuló lépéseinket kíséri, mígnem becsapódik az ajtó és már csak a vastag ablaküveg világában látszik Szabó Dezső sziluettje.

NAGY TIBOR.

A Phönix életbiztosító üzletállománya 2 és fél milliárd pengő

Ezzel szemben a Magyarországon működő összes bel- és külföldi biztosítók életbiztositási üzletállománya együtt alig félmilliárd

Amíg közgazdasági körökben mindenfelé a gazdasági világválság okait kutatják, a Phönix Életbiztosító Társaság gyakorlati téren a világpiacok meghódítását tűzi ki célul. Az 1932. évben működési körlete „csak" 15 európai és 5 más világrészbeli államra terjed ki, de 1933-ban már 16 európai és 7 más világrészbeli államban működnek fiókjai. Tehát a gazdasági válság mélypontján egyetlen esztendőben egy európai és 2 idegen világrészbeli államot hódított meg. S közben munkájának intenzivitása tovább nő. A világválság közepette jelenti a társaság, hogy produkciója tullépte a 3 milliárd schilling biztosított tőkét. A világválság elmélyüléseinek éveiben a polgári évek zárlatakor üzletállománya a következő képet mutatta:

1930. dec. 31-én	2,558.537.000	schilling
1931. „ „	2,715.843.000	„
1932. „ „	2,655.748.000	„
1933. „ „	3,060.117.000	„

Csupán egy évben torpant meg, amikor az 1932. év folyamán állománya 60 millió schillinggel, alig 2½%-kal, visszaesett, de már a következő 1933. évben 380 millió schilling új produkcióval, 15%-kal növeli állományát a legmagasabb színvonalra, amelyen a 3 milliárdos produkciót tullépi.

És érdekes megfigyelni, hogy az állomány miképpen oszlott meg az egyes országok között a világválság elmélyülésének kezdetén, az 1930. év végén s hogyan oszlik meg 1933. december 31-én:

Ország:	1930. évben	1933. évben
Ausztria	31.8%	33.3%
Csehszlovákia	21.3%	22.6%
Magyarorsz. Lengyelorsz. Jugoszlávia és Románia	22.5%	14.5%
a többi országokban	10.3%	12.8%

Amíg valamennyi országban az üzleti fejlődés kontinuitása csorbítatlan maradt, a déleurópai államokban 33%-os visszaesés mutatkozik.

Véletlen ez? Hiszen Ausztria, Csehszlovákia és Németország gazdasági viszonyai semmivel sem jobbak, mint a mieink. S valljuk meg, hogy a déleurópai államokban az életüzlet visszaesése nem rosszabb arányú a Phönixnél, mint az egyes országok más biztosító vállalatainál. S ha ez így van, akkor a többi országokban az életüzlet fejlődése nem stagnál, hiszen a Phönix az elmult évben üzletállományát 380 millió schillinggel több, mint 3 milliárdra, vagyis 2.5 milliárd pengőre emelte.

S ugyanekkor a magyarországi összes bel- és külföldi biztosító társaságok életüzletállománya együtt sem éri el a 0.5 milliárd pengőt...

*

Sok szó esik mostanában az életbiztosítási díjtartalék kihelyezéséről is. A kamatviszonyok s a befektetések jövedelmezősége kedvezőtlenek. Ebben természetesen a Phönix sem kivétel. A kihelyezett díjtartalék az 1931. évben még 7.12%-ot hozott, 1932. évben már csak 6.68%-ot, az 1933. évben pedig a hozadék 6%-ra szállott alá. De 6%-ot még mindig hozott. Pedig a díjtartaléknak több, mint egyhatod része ingatlanból áll, amelynek bérhozadéka az 1931. évi 5.34%-ról az 1932. évben 4.78%-ra, az 1933. évben pedig 4.55%-ra esett vissza.

És mindezek dacára a Phönix a díjtartalék kihelyezésénél még mindig az ingatlanszerzésre törekszik. Az 1933. évben 82.72 millió schillingről 104.11 millió schillingre növelte ingatlanszámláját. A társaság az utolsó évben, Wienben 4, Grázban 2, Klangenfurtban 1, Budapesten 3, Berlinben 19, Frankfurtban 2, Lipcsében 2, Drezdában 2 hatalmas ingatlant szerzett. Egyetlen évben 35 új bérpalota...

*

Ha visszatérek cikkem elejére: egy biztosító intézet individuális karakterét meghatározó tényezők között a megindítandó vállalat alaptőkéjét nem találom. A Phönix 700 millió schillinget forgalmazó mérlegében az alaptőke 4 millió schilling. Magában jelentős, nagy összeg; de ha arra gondolok, hogy a vállalat 3 világrész 23 államában fiókjainak, főügynökségeinek, képviseleteinek ezreit rendezte be és szerelte fel s az összes ingók leltári értéke a mérleg vagyontételei között mindössze 1 schillinggel szerepel, úgy az alaptőke jelentősége teljesen eltörpül...

A budapesti biztositási élet egyik gyupontja a Phönix modernizált palotája

A Phönix biztosító intézet a budapesti Thonet palotát másfélmilliós költséggel modernizálta, nagyszerű, remek berendezésű üzletházat teremtve a régi palota helyén. Lüktető eleven élet folyik ebben a palotában, amely modern, levegős, gyönyörű berendezésű üzletház. A

A „DANKÓ" TEMETKEZÉSI VÁLLALAT
nem kivan hirdetni.

VÍDONI SZALÁMI

A Turul-Magyar biztosító, a Phőnix leánya

A Phönix biztositó debreceni fiókja 25 év előtt a Simonffy ucca 1/a. számú városi bérház első emeletén nyert elhelyezést. Azóta is itt vannak a fiók irodái, amelyekben lelkiismeretesen, nem önző biztosítási üzlet folyik, hanem olyan munka, amely ezt az áldásos intézményt a közönség érdekében gyümölcsözteti. Számtalanszor tanujelét adta a debreceni fiók a legmesszebbmenő önzetlenségnek és a megértésnek az emberi szenvedés, szerencsétlenség iránt. Ennek köszönhető, hogy a közönség a legnagyobb bizalommal keresi fel a Phönix debreceni fiókját, amely az intézet jóhirához méltón minden esetben megértő jósággal áll üzletfelei rendelkezésére.

Az intézet e humánus üzleti politikájának és nagy tőkeerejének tulajdonitható, hogy a debreceni fiók szálai nemcsak magát a várost hálózzék be, hanem kiterjednek az egész Tiszántulra, el a legkisebb falvakig.

Az intézet és a felek közötti kölcsönös bizalom és megértés következménye az, hogy a debreceni fiók üzleteredménye állandóan emelkedő tendenciát mutat. Csaknem minden vállalat megérzi a nehéz közgazdasági időket, küszködik a fojtogató dekonjunkturával és a Phönix biztosító debreceni fiókjának életbiztosítási osztálya a nehéz viszonyok ellenére is ma tőkében is, darabszámban is több biztosítást bonyolit le, mint békében. A debreceni fiók díjbevétele közel egymillió pengő évenként, ami feltétlenül imponáló eredmény.

Az idők szava...

A debreceni fiók kebelében működik a Phönix biztosító intézet leányintézete, a Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet, amely ugyanugy, mint a Phönix, a biztosítási üzlet minden ágazatával foglalkozik és hasonlóan szép eredményeket ért el.

Csak az első pillanatra meglepő az, hogy még megbizható, komoly biztosító intézetek is ilyen szép eredményeket egyáltalán el tudnak érni a súlyos közgazdasági viszonyok között. Jobban fontolóra véve a dolgot, azonban természetes, minthogy a nagy bizonytalanság, amely minden ember exisztenciáját állandóan veszélyezteti, fokozottabb mértékben indít mindenkit a maga és családja jövőjéről való gondoskodásra.

A Phönix biztosító megértette az idők szavát s éppen ezért vezette be Nádor uccából ebbe a modern palotába költözött át a Phönix budapesti főintézete s most a székház a magyar biztosítási élet egyik gyupontja lett.

ujabban az ugynevezett járadéknyugdij biztosítást, amelyet minden korú egyén köthet s amely a biztosítottnak derüs, gondoktól mentes öregséget, családjának biztos jövőt nyujthat.

Ime, ezek a Phönix sikerének titkai: megbizhatóság, tőkeerő, humánus üzletvitel s alkalmazkodás az idők jeleihez. Ha jól meggondoljuk, minden szakmában a siker kulcsai...

Mi nem tartunk ismertető előadásokat olcsó tűzifa és szénakciókról, mi adunk olcsón tűzifát és szenet. Elsőrendű tűzifák hasábban és apritva, jó minőségű szenek minden mennyiségben

PROHASZKA ÉS TÁRSA cégnél
Bethlen u. 44. és Eötvös u. 18. szám.
Telefon 11-61.

Pár hónap alatt páratlan népszerűségre tett szert a Piac u. 7. sz. alatti Geiger Ernő Divatház

Pár hónappal ezelőtt új úri és női divatház nyilt meg Debrecenben a Piac ucca 7. szám alatt. Kirakatai már azonnal a megnyitás után hírül adták az uccai járókelőknek, hogy elsőrendű vállalkozással gazdagodott ez által a divatház által a debreceni gazdasági élet. Finom ízlés, pompás, divatos holmi és olcsó árak jellemezték ezt a kirakatot, amely csak nyereséget jelenthetett így Debrecen hölgy- és úri közönségének.

Geiger Ernő Divatháza a szóbanforgó új debreceni üzlet, amely szolid áruival, szolid áraival és szolid kiszolgálásával máris nagy vevőkört szerzett magának és kitűnő nevet a debreceni piacon. A Geiger Ernő Divatház pompás, finom áruval van tele és korán hozza el Debrecenbe mindazokat az újdonságokat, amelyek a budapesti piac szenzációi. Úgy az úri, mint a női divatcikkeket tekintve, valóságos remekekkel szolgál ez a kitűnő Divatház, amely már fekvése által is valósággal hézagot pótol. A hölgyközönség máris igen jól tudja, hogy igazi kis költemények kaphatók a Divatházban, Piac ucca 7. szám alatt a legújabb divat alkotásaiból, cikkeiből.

A cég valóban diadalmas hadjáratra emlékeztető gyorsasággal hódította meg a debreceni közönséget. Párhónapos működése után máris igen kiterjedt, többezer főnyi vevőköre van s ez a szám egyre gyarapodik, mert a megelégedett közönség dicsérő szava maga is reklámírozza Geiger Ernő Divatházát. Divatos portékát, jó árut és olcsó áron, ez a Geiger Ernő Divatház jelszava s miután ezt a jelszót meg is valósítja, a közönség tömegeihez jut hozzá.

Debreceniek pensiója Budapesten debreceni tulajdonosokkal és debreceni vendégekkel

Budapest központjában a Harmincad ucca 3. szám alatt, az Erzsébet-tér és a Bécsi ucca sarkán, tehát a város igazi szívében mindig barátságos szobákkal és szeretettteljes fogadtatással várja debreceni vendégeit a Györfi-féle Modern Pensio. Annak, hogy legszívesebben a debreceni vendégeket fogadja ez a penzió, nemcsak az a jele, hogy a debreceni vendégek 10 százalék kedvezményt kapnak a számla összegéből, hanem az is, ahogy a tulajdonos fogadja őket. Nevezetesen a tulajdonos, illetve a tulajdonosok is debreceniek, a Györfi testvérek, akik Budapesten alapították meg és vezetik ezt a nagyszerű, igazi modern penziót, a vidéki közönség kedves, otthonos budapesti szállóhelyét.

A Györfi-féle Modern Pensio Budapest szívében fekszik, aminek mindenesetre megvan az az előnye, hogy sokkal csendesebb, mint azok az uccák, amelyeken villamosforgalom is bonyolodik le. A csendhez szokott vidéki boldogan hajtja álomra a fejét a Modern Pensioban s úgy érzi magát, mintha otthon lenne, hiszen olyan szép, kényelmes, otthonos berendezésű szobák, finom, puha ágyak vannak a pensióban, mint a legválogatottabb vidéki úriházakban. És olyan a koszt is, amivel a Pensio traktálja vendégeit. Izletes, finom házikoszt van Györfiéknél, akik mindezeken felül még nagy készséggel állanak debreceni vendégeik segítségére, rendelkezésére. Igazán, mint a házigazdák. A debreceni vendégek úgy érzik magukat a Györfi-pensióban, mint otthon, azzal a különbséggel, hogy amint kiteszik a lábukat az uccára, már Budapest szívében vannak.

És igazán minden debreceni igénybe veheti ezt a pensiót. Árai olyan olcsók, hogy megerőltetés nélkül fizetheti mindenki. Ha Budapestre akar utazni, kérjen ön is prospektust a Györfi Modern Pensiotól, kedves olvasóm. Ha prospektust kér, ott száll majd meg s ha ott száll meg, nem bánja meg.

DEUTSCH LAJOS
füszerkereskedő
Piac ucca 38.

A cég Debrecen egyik legrégebben alapított üzleteinek. Varga Lajos füszerkereskedő alapította 1871-ben, akitől a mostani tulajdonos, Deutsch Lajos 1896-ban vette át és minden igyekezete arra irányult, hogy a legelsők között legyen, mint az utolsó évtized is bizonyítja, sikerült is neki elérni. Minden igényt kielégítő dús választéku füszer és gyarmatárú raktárai mellett a cég speciálitása saját pörkölésű kávékülönlegességei, melyet a vevő előtt frissen pörkölnek meg.

Beszélgetés Debrecen kiváló cipészmesterével

Egészen rövid idővel ezelőtt, alig másfél évvel került Debrecenbe a fővárosból Takács János cipészmester, aki már a fővárosban is sok elismerést szerzett rendkivül elegáns, finom és kifogástalan munkájával. A debreceni közönség is éppen olyan mértékben méltányolta és méltányolja a jelenben is Takács János nagyszerű szaktudását, mert állandóan hatalmas vásárló és megrendelősereg keresi fel a Batthy ány ucca 4. szám alatt levő üzemét. A másfélesztendő alatt Takács János szinte példátlanul nagy népszerűségre tett szert Debrecenben, valósággal meghódította a publikumot, de ez érthető is, amikor tekintetbe kell venni azt, hogy nemcsak elsőrangú a munkája, hanem a mai gazdasági viszonyokhoz mérten a lehető legmérsékeltebb árakon dolgozik. Takács János kitünő üzletember, aki rokonszenves egyéniségével és kiváló szaktudásával üzletét teljesen fővárosi nivóra emelte.

Munkatársunknak Takács János a következőket mondotta:

— Azonkivül, hogy a legelegánsabb divatcipőket készitem és legelegánsabb strapacipőket; azonkivül nagy gondot fordítok az orthopéd lábbelik kidolgozására is. Mindenféle beteg lábakra a legkényelmesebb cipőket készítem.

Takács János elsőrendű működésével tisztában van nemcsak a debreceni, hanem a környékbeli vásárló publikum is, innen van az, hogy nemcsak Debrecenből, hanem az egész Tiszántulról tevődik össze a Batthyány ucca 4. számú üzlet publikuma.

Népszerűek Gönczy Gábor kályhásmester készítményei

A téli fűtési szezon közeledtével különös figyelmet érdemel Gönczy Gábor kályhásmester, aki egyike a legjobb debreceni iparosoknak. Gyönyörű sajátkészítményű kályháival, kandallóival nagy elismerést vívott ki magának a közönség körében. Szakértelme, megbizhatósága, pedáns munkája az első iparosok helyére vezették ezt a kitűnő iparost. Gönczy kályhás műhelye Monti ezredes ucca 3., raktára Csapó ucca 19. szám alatt van. A műhely raktárában a legnagyobb változatosságú készlet áll a közönség rendelkezésére, de természetesen készülnek kályhák eredeti megrendelésre is. Gönczy Gábor kályhásmester munkájának szépsége mellett igen nagy érték a megbizhatóság is. Érthető igy, hogyha gyorsan népszerűségre tettek szert kályhái s ha egyre nő azok száma, akik a tél hidegét egy-egy jól melegítő Gönczy-féle kályha vásárlásával akarják ellensúlyozni.

CSALÓDÁS

— Miért sírsz, fiacskám?

— Anyuka azt mondta, hogy ha rossz leszek, elvisz a mumus. És most nagyon rossz voltam és a mumus mégse vitt el...

DEBRECENI EMBER
DEBRECENBEN VÁSÁROLJON

Hitelbiztonság és állami beavatkozás a hiteléletbe

Határidőhöz kell kötni az adósvédelmet és minél hamarább megszüntetni

Irta: Fischer Jenő kormányfőtanácsos

A hitelélet kifejlődésének feltétele a hitel biztonsága. A hitelező számolva a hiteltörvényekben részére biztosított jogokkal, pénzét annak a biztonságával adhatja kölcsön, hogy az adóstól a vele történt megállapodás alapján, vagy pedig a mindenkire érvényes általános jogszabályok szerint megállapított időben, a kikötött és a törvényes kamatokat meg nem haladó kamatokkal együtt vissza is kapja, ha pedig az adós kötelezettségének eleget nem tesz, úgy jogait követelése behajtására törvényes szabályok védik.

Ipari és mezőgazdasági termelés, továbbá kereskedelem és mai komplikált gazdasági berendezkedésben el sem képzelhető hitel nélkül, viszont hitelélet a hitelezés biztonsága nélkül nem fejlődhet ki. A hitelezés biztonságát igyekeztek tehát mindenütt a világon olyan jogalkotásokkal alátámasztani, amelyekre építve a hitelező nyugodtan bocsátotta tőkéjét a termelés szolgálatába, viszont az adós amellett, hogy nyugodt lehetett afelől, hogy a hitelező szorultságát ki nem használhatja, ismerte azon törvényes következményeket, melyekkel a hitel visszafizetésének megtagadása járt. Nemcsak a hitelező jogait és kötelességeit, hanem az adós jogait, illetve kötelezettségeit is generális jogszabályok állapítják meg, melyeknek keretén belül köttethetik meg a hitelüzlet.

A hitelezés szabadságát tehát a hiteltörvények legfeljebb annyiban korlátozzák, hogy a hitelezés biztonságának alapfeltételét tiszteletben tartva, a hiteligénybevétellel való visszaélés lehetőségét zárják ki.

A hiteléletet szabályozó törvények természetesen nem lehetnek merev, meg nem változtatható szabályok, azokat a gazdasági élet követelményeinek megfelelően szintén fejleszteni kellett. Ez a fejlődés azonban mindenkor a hitelbiztonság fokozására törekvő oly jogalkotásokban nyert kifejezést, melyek hozzá simultak a mindinkább élénkülő gazdasági élet üteméhez.

Éppen a hitelezés biztonsága tette lehetővé, hogy apró, a termelésre értéktelen tőkék a hitelszervezetekbe összegyűjtessenek és ott, ahol arra szükség van, a termelés szolgálatába állíttassanak. Igy vált lehetővé az egyéneknek, vagy az egyének tömörüléséből keletkező vállalatoknak drágább termelési eszközök beszerzése, épületek emelése, vagy oly beruházások eszközlése, melyek a termelést gyorsabbá, olcsóbbá vagy jobbá tették.

A hitelezés biztonságát szolgáló törvényeknek egyforma jogokat kell biztosítani minden egyénnek, vállalatnak, testületnek vagy államnak; egyformán kell hogy vonatkozzanak a termelés bármely ágával foglalkozó társadalmi rétegekre és egyiket a másik kárára előnyben nem részesíthetik, különben a hitelt alapjában támadják meg, ami a hitelélet megbénításával járhat.

Rendkívüli gazdasági viszonyok között elképzelhetők állami beavatkozások a hitelélet természetes rendjében. E beavatkozásnak azonban csak rövid, határozott időre szólónak és mindenkire, aki a rendkívül súlyos gazdasági viszonyok hatása alatt áll egyformán kiterjedőnek kell lennie, ellenkező esetben jogbizonytalanságot teremt, megtámadja a hitelélet biztonságát és lehetetlenné teszi a termelésnek hitellel való alátámasztását. Objektíven kell tehát elbírálni azon jelenségeket, melyek ezt a beavatkozást szükségessé teszik, óvatosan kell élni a hiteléletet korlátozó eszközökkel, különben megtörténhetik az, hogy éppen azoknak a termelő rétegeknek okozzuk a legnagyobb kárt, akiknek érdekében a beavatkozás történik. A rendkívüli intézkedést foganatosító kormányzatnak nem szabad tehát magát befolyásoltatni még rendkívüli viszonyok között sem egyé-

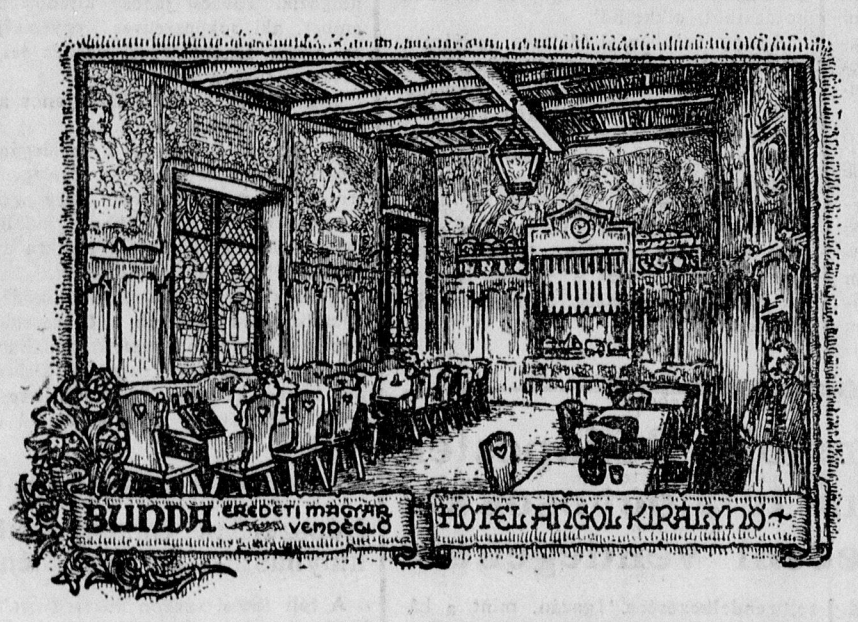

Angol Királynő Szálló éttermei és kávéháza Debrecenben

BUNDA

Idegenforgalmi látványosság

Olcsó étel-italárak — Mindennap zónakülönlegességek — Udvari és Paracelsus sörök naponként sokszor csapolva

Részlet az Angol uj kávéházából

Gobelin képek városunk történetéből

A kávé kitünő, a vendég előtt főzik Expresso gépen

Divatlapok, angol francia, olasz, német képes folyóiratok

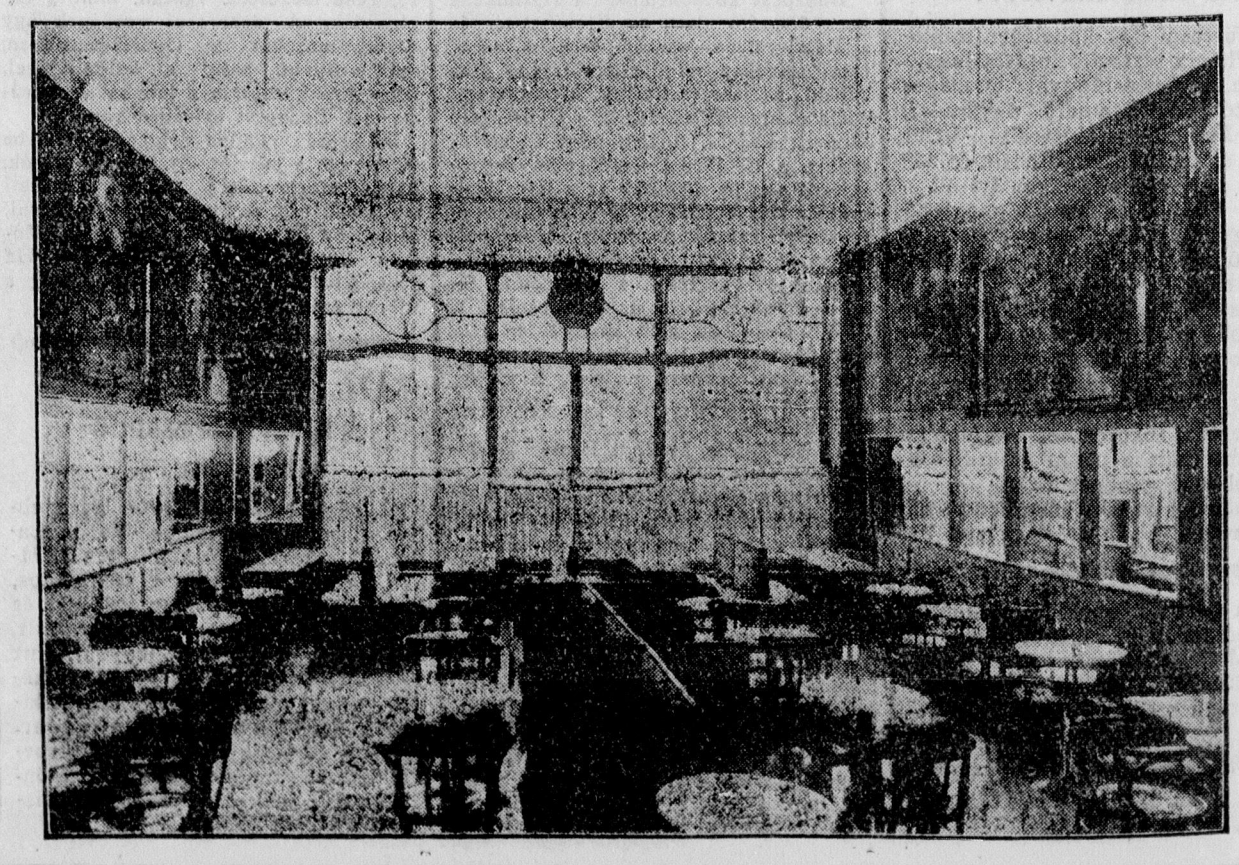

ni vagy politikai érdekektől, amikor szükségszerűen beleavatkozik a hitelélet rendjébe. Intézkedései megtételénél mindenkor szem előtt kell tartania, hogy ezek átmenetileg tarthatók csak fenn és csupán eszközök arra, hogy rendkívüli megrázkódtatásokat akadályozzanak meg.

A hiteléletbe való beavatkozás szükségességének és mértékének elbírálásánál helytelen egy-egy foglalkozási ág érdekeit, különösképpen pedig politikai érdekeket tekintetbe venni, különben nem történik egyéb, minthogy a társadalom egyik rétegét a másik terhére igyekeznek előnyökhöz juttatni anélkül, hogy a gazdasági életet egészségessé tennék.

Egész természetes, hogy olyan súlyos gazdasági viszonyok között, mint a mai ak, amelyek alatt a gazdasági életben résztvevő összes foglalkozási ágak létükért küzdenek, mindegyik igyekszik kötelezettségének egyrészétől szabadulni és ezzel terhein könnyíteni. A nyomorúság azonban nem jó tanácsadó és a tárgyilagosság félreállításával ítéli meg éppen rossz helyzetéből a gazdasági bajok okait. Helytelen következtetések alapján tehát olyan intézkedéseket követel, amelyek talán saját magának sem válnak hasznára.

Miután a dolog természeténél fogva olyan tőkeszegény országban, mint a mienk, a hitelnyujtók érdekeit számszerint kevesebben képviselik, mint az adósok érdekeit, igyekeznek ezen számbeli túlsúlyokat politikai téren kívánságaik elérésére érvényesíteni. Gazdasági és hitelproblémákat azonban többségi elv alapján elintézni nem lehet. Ennek megvannak a maga alaptörvényei, amelyek félreállítása a gazdasági élet megbénítását jelenti.

A kormányzatnak feladata tehát elsősorban őrködni afelett, hogy ne érvényesülhessenek a hiteléletben az állami beavatkozások terén oly magánérdekek, amelyek lehet hogy ideiglenesen a társadalom egyes rétegeinek hasznára vannak, azonban a gazdasági vérkeringést megakasztják.

Magyarországnak, mint mezőgazdasági államnak, legnagyobb problémája a mezőgazdasági termelvények világszerte alacsony áralakulása és azok értékesítése, mégis a mezőgazdasági adósságok kérdését állítjuk a gazdasági problémák homlokterébe, holott tárgyilagosan ítélve nem állíthatják azt, hogy a mezőgazdaság eladósodottsága nagyobb volna, mint a háború előtti boldog időkben. Az, hogy a mai kisebb adósság súlyosabban nehezedik az őstermelő lakosság vállaira, mint a háború előtti, csak következménye a mezőgazdasági termények értékcsökkenésének.

Az 1929. évtől 1933. évig a mezőgazdasági termelvények értékében beállott csökkenés összegéből a mezőgazdák összes adósságainak háromszorosát is ki lehetett volna fizetni, mégis a mezőgazdasági válság okait elsősorban az eladósodottságban keressük. Ezért átmenetinek szánt intézkedéseket úgyszólván állandósítunk. Ez nem segít az eladósodottakon, ellenben a hiteléletet annyira megbénítja, hogy a mezőgazdasági termelés folytonosságának fentartásához okvetlenül szükséges hitelhez az őstermelés nem jut hozzá.

Nem állítom azt, hogy a gazdaadósok kamatterhein nem kellett könnyíteni és nem volt szükséges egyes életképes birtokosoknak halasztások adásával lehetővé tenni, hogy magukat a válságon átmenthessék, azonban még a legjobb gazdasági viszonyok között is a túl eladósodott birtokosoknak meg kellett válni ingatlanuktól, hogy az tőkeerősebb kezekbe jusson és ma sem szabad a védelemmel addig menni, hogy a hiteléletbe való túlságos beavatkozással azt megbénítsák és ezzel elzárják az egészséges gazdaságokat a hitelhez jutás lehetőségétől.

Hat[illegible] kell kötni az adósvédelmet és azt minél előbb végleg megszüntetni. Addig is a védelembe vettek közül azokkal szemben, akik minimális kötelezettségüknek sem tudnak — akár túleladósodottságuk, akár rossz gazdálkodásuk folytán — eleget tenni, éppen a többiek érdekében alkalmazni kell a fennálló rendeletek szankcióit. Ezzel visszaállítanák a tőkegyűjtés becsületét és a hitelezők biztonságát, egyben lehetővé tennék a gazdasági élet új hitelekkel való megtermékenyítését.

Liener Béla fényképészeti műterme 15 év óta készíti Debrecenben a művészi fotografiákat

A fotográfia ma már nem csupán egyszerű megörökítés, hanem művészet. Mégpedig a legnemesebb és legtisztább művészetek egyike. A fényképész előtt két lehetőség van: egyszerüen megörökíteni, lemezrekapni és képremásolni az alakot, vagy pedig plasztikusan kihozni minden nüanszot s ilyenformán vetélkedni magával a festészettel. Liener Béla Csapó ucca 1. szám alatti műtermében a zutóbbi lehetőség következik be, csodálatosan szép fotografiák készülnek, amelyek nemcsak a fényképezőgép lencséjét dicsérik, hanem a fotografus művészi érzékét és tehetségét.

A Liener-féle műterem ma már országoshírű, sőt külföldre is eljutott a neve. Egy-egy Liener-kép ma már büszkesége a tulajdonosának és művészi képei egyenlő értéküek a festményekkel. Mindenféle variációban nagyszerüen dolgozza ki a fotografiákat, egyformán pompás gyermek és felnőttképeket készít, sokféle színváltozattal. Ami a Liener műteremben készül, az a modern fényképtechnikának a bravurja. Egy fényképnek nem lehet nagyobb dicsérete, mintha azt mondják rá: olyan, mint egy festmény! És a Liener-képekre ezt mondják, mert aki látta a Liener-féle fotografiákat, ezt kell, hogy mondja.

Ebben a műteremben azonban nemcsak gyönyörű felvételek készülnek, hanem szinte hihetetlen alacsony árakon elégítik ki a hatalmas megrendelő közönséget. De Liener Béla állandóan azt tartja szem előtt, hogy mindenben közönsége szolgálatára álljon és éppen ezért most, amikor cége tizenöt esztendős fennállását jubilálja, nagyszabású kedvezmény nyujtására határozta el magát. Ez év januárjáig — tekintettel a műterem tizenötéves jubileumára — mindenki példátlanul olcsón juthat fényképhez, mégpedig művészi kivitelű fényképhez a Liener-műteremben. Liener Béla ugyanis január elsejéig bárki számára készít egy pengőért felvételt és ezért az egészen jelentéktelen kis összegért akárki hozzájuthat egy olyan felvételhez, amelyben mindenkor öröme telik.

RUBINSTEIN BÁCSI
meg az általános vagyonjog

A dolog úgy esett, hogy egyszerre otthon, nálunk, Biharországban is kitört a béke, aztán a katonák kezdtek hazajönni. Egy darabig örültek annak, hogy itthon lehetnek, nem is volt addig semmi baj. Az igaz, hogy az uradalom szakállas tiszttartójának a hátához akarta verni valamelyik a vadászpuskáját, meg a magtárt is feltörték, aztán a gabonát elszetyepotyálták belőle, de hát azt mondták, hogy van az uradalomnak úgyis elég, a tiszttartó az meg nimet az istenadta, még a nevét se tuggya kimondani, akkurátoson idevalósi ember, hát annak jobb lesz ha elszelel innen Csaszlauba, vagy hová valósi. Az aztán el is ment, megfogadta a tanácsot. Azóta se jött vissza. Hanem aztán a dolog kezdett komolyra válni, mert a Fazakas gyerek, az a verekedős, egyszer kiírta a katonasipkájára egy veres szalagra, hogy aszongya „Veress Gárda". Igy, a pokolravaló, két essel meg nagy gével. Bod Lajos tanító úr mindjárt mondta, hogy ehun a, még most se tanulta meg a semmiházi a helyesen való írást, pedig a háborút is megjárta. Hanem tudott az a Fazekas gyerek mást még sokat is. De még ekkor se vót olyan nagy a veszedelem, hanem akkor meg az öreg Rubinstein hagyta el a negyedik kerekét az eszéből. Az öreg egyébként a mészkereskedés tisztes iparágát űzte. No hát ezzel azért nem hagyott fel, hanem csak úgy mellesleg csapott fel emellett apostolnak. Valami könyvet olvasott — úgy mondták —, aztán az zavarta meg az eszét, ámbár hát igen erős könyv lehetett — mondta az öreg Stern doktor —, mert hogy nem igen volt ott mit zavarni. Elég az hozzá, hogy az öreg attól kezdve elkezdett szónokolni. Nagy ékesszólással simfelte a társadalmi rendet, kijelentette, hogy ezután proletárdiktatura lesz a faluban. Nehezen tudta kinyögni az öreg, hanem annál vígabban ment aztán a magyarázat, hogy mit jelent ez a kimondhatatlan varázsmondás. Megmagyarázta úgy az öreg, hogy jobban se kellett. Különösen a cigányok értették meg tisztán az általános vagyonjogot. Sose veszett el annyi tyúk a faluban, mint akkor éjszaka. Az öreg Rubinstein aztán lemászott a szónoki katédrául használt asztalról és várta az igehirdetés gyümölcseit. Hát bizony keserű lett ez a „gyümölcs". Mindjárt elsőbbet is a Fazakas fiú járt rosszul, akarom mondani lett mártirja az általános vagyonjognak. Annyira felbuzdult, hogy elkötött Zilah alatt egy féderes kocsit két sárgával. Úgy jött haza nagy diadallal kocsin, még szivarozott is a bakon. Másnap aztán jött nagy sebesen két lovaskatona, két mérges székely, keresték erősen a megvagyonosodott Fazakast, meg is lelték, el is vitték: lovat, kocsi meg Fazakast, azóta se látta senki egyiket se. A tanító úr erősítette, hogy megint az ő szava volt igaz, merhogy mindig mondta, hogy ez a Laji magasan fogja végezni. Az öreg Rubinstein azonban nem csüggedt, hirdette az ígét úton-útfélen, főleg pedig a boltajtóban. Arra megyen egyszer úgy délután az öreg Stern doktor. Haragudott rá Rubinstein valami szörnyen, mert a doktor kijelentette egyszer a postáséknál, hogy a többiek, azok csak egyszerű marhák, hanem — aszongya — ez a vén Rubinstein, ez egyenesen nemzetközi marha. Mióta aztán Rubinstein bácsi ezt a megtisztelést hírül vette, azóta nagyon haragudott. Hát éppen kapóra jött neki az öreg doktor. Most megadja neki a nemzetközi marháért. Ahogy iránta ér a doktor a túlsó oldalon, rászól Rubinstein:

— Szervusz Jakab, hová mész?

A doktor majdnem hanyattesett a meglepetéstől, de azért egész nyugalommal visszaköszönt:

— Szervusz, nem tudom ugyan mikor pertusodtunk meg, de azt tudom, hogy te nemcsak marha vagy, hanem szemtelen is, különben a szőlőmbe megyek, érted? Aztán akárhová megyek is, semmi közöd hozzá!

Igy a doktor.

Az öreg Rubinstein nyelt egy nagyot, aztán elvigyorgott, füléhez ernyőzte a kezét, mintha nem hallaná és úgy károgott vissza:

— Hová mész Jakab?

A szőlőmbe, te síket meszeshordó!

— Á — húzta az öreg meszeshordó füleg a száját —, rosszul beszélsz, te Jakab. Olyan, hogy „szőlőm" nincs, a tulajdonjog, az lopás. Van „szőlőnk", de nincsen „szőlőm", érted Jakab, az a szőlő az enyém is. Mit szólsz hozzá?

— „Eszem" az van, „eszed" az nincs — bömbölte az öreg vissza, aztán elrobogott. Rubinstein meg hahotázva nézett utána.

Az öreg apostol azután még sokáig ténykedett, éppen az uradalmi kastélyt akarta átalakíttatni szabadtéri színpaddá, mikor egy reggelen arra ébredt, hogy a tanácsköztársaság tagjai megléptek és ő egyedül van a falusi szovjet süllyedő hajóján. Nem sokat kesergett az eseten, hanem visszavonult a boltba és kezdte tűzzel árusítani a meszet. Hanem azért mégis baj lett a dologból, mert jöttek az oláhok befelé erősen és keresték, hogy hová bujt a bolseviki. Bizony csak az lett a dolog vége, hogy kiderült miszerint az öregúr is hirdette az általános vagyonjogot. Be is dutyizták nagy gaudiummal. Végre akadt egy eleven bolseviki. Hiába bizonygatta az öreg, hogy ő elméleti bolseviki. A hódító hadsereg viszont erősen gyakorlati érzékű társaság volt. Ezt aztán az öregnek hozták azonnal tudomására, még pedig a puska boldogabb végével. Eme keresztkérdések hatása alatt az öreg mészkereskedő tüstént kivallotta, hogy most már szakított mindennemű izmussal és csak mésszel fog foglalkozni. Nem is gondolta, hogy így kiújul a farzsábája az elméleti bolsevizmus következtében. Szegény öreget hordágyon vitték haza az oláhok keresztkérdései után. Otthon kúrálták. Nagyon oda volt az öreg néptribun. De igazában csak akkor lett aztán rosszul, de nagyon, mikor látja az ablakon keresztül, hogy jön az öreg Stern doktor. Oda egyenest. Bejön a doktor, aztán megáll. Nem szól egy

Elektromotorok
Dynamok
Feszmérők
Villamos fűtőtestek
javitását, ujratekercselését szakszerüen végzi
FÖLDVÁRI,
Széchenyi u. 55. • Tel. 21-68.
NIKKELEZ, ezüstöz, vörös- és sárgarézzel

szót se, csak nézi Rubinsteint, ahogy fekszik az ágyban, orráig rántva a tarka dunyhát. Hallgattak. Rubinsteint majd kilelte a hideg, mire megszólalt nagysokára a doktor:

— Hát látod öregem, egy elméleti kérdést akarok most veled tisztázni, nevezetesen azt, hogy most már remélem tisztában vagy az általános vagyonjoggal? Mert ha nem volnál, azért jöttem, hogy felvilágositsalak. Azzal nagy körülményesen odamutat az öreg doktor a beteg derekatájára a meggyfabotjával, aztán azt mondja:

— Látod, amit kaptál, az a tiéd, a szőlő meg az enyém.

Azzal elment. Az öreg Rubinsteintól azóta se ajánlatos megkérdezni, hogy mit gondol, az általános vagyonjog mennyire vonatkozik a szőlőre, mert az öreg azonnal erőszakos gyakorlati magatartást tanusit. A szomszéd csizmadiát is úgy meggórta egy darab mészszel, hogy cipóra nőtt a feje, még törvényt is jártak miatta.

Sz. M. J.

Ahova a hölgyek örömmel járnak

A tizennyolcadik században, amikor a nyugati országokban parókát viselt az is, akinek egyébként dús haja volt, mert ez volt a divat: akkor emelkedett olyan hatalmas fokára a művészetnek a frizurakészités, mint ahol most helyet foglal. Akkoriban természetesen csupán a parókákat dolgozták ki szebbnél-szebb variációkban, most már azonban a modern technika legtökéletesebb segédeszközeivel magát a valódi hajat formálják meg művésziesen. Régen a müvészet a szellemi alkotók privilégiuma volt, némi gyakorlati segédlettel, ma már szerepet játszik a hajsütővas és az ondolálógép is. Mert a fodrászat ma már müvészet; amit a női frizuráknál produkálnak egyes szalonokban, az szinte káprázatos.

Debrecenben az előkelő hölgyek fodrász-szalonja a Svetits-palotában van, amely Polgár Sándor tulajdonát képezi. A Polgár-féle fodrászat már hosszu évek óta áll vezető helyen a debreceni fodrásziparban, ami érthető is, hiszen a tökéletes felszereléssel és a legmodernebb fodrászati gépkellékekket felszerelt szalonban nemcsak higiéniai szempontból lehet megelégedve mindennel a publikum, hanem azzal a valóságos müvészi munkával is, amit ott produkálnak. Ugy formálják a hajat, ahogyan a tulajdonosa óhajtja, készitenek modern estélyi frizurákat árammal és áram nélkül, a lehető legfinomabb és legkönnyedebb eljárással.

A közönség a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesül. Polgár Sándor mindenbenpublikumának rendelkezésére áll s éppen ezért olyan kellékekkel szerelte fel üzletét és olyan elsőrendü munkaerőket állitott be, hogy a legmesszebbmenő igényeket is könnyen kielégitheti. Tekintettel arra, hogy árai is alacsonyak és tekintettel a ragyogó munkára, állandóan hatalmas közönsége van ennek a szalonnak. És aki még nem ismeri, annak csak ajánlani lehet, hogy csináltasson ebben a szalonban egy próba-fizurát s akkor rájön arra, hogy milyen bámulatos eredményeket lehet ma már elérni a fodrászat terén.

VEGYESKERESKEDÉS

— Az ön reklámjában azt olvasom, hogy itt kapható a legjobb sajt és hogy kitünő kalapácsok is kaphatók.

— Ugy van, uram.

— Akkor adjon egy kalapácsot, hogy eltörjem ezt a sajtot, amit itt tegnap vettem.

Hogyan lett az Arany Bikából

Magyarország egyik legelismertebb, legmintaszerübb vendéglői s szállodai üzeme?

Beszélgetés Löbl Ödön vezérigazgatóval, aki üzletpolitikai elvét igy határozza meg: „A közönség megelégedéséért semmi áldozattól sem szabad visszariadni.“

Arany Bika.

Valórággal fogalom ez a név a magyar szállodás és vendéglősiparban.

Arany Bika: ez a két szó ma már szerte az országban nyugateurópai nivót jelent. A vidékiek, pestiek és külföldiek, ha Debrecenbe érkeznek: egyenesen az Arany Bikába tartanak. És az Arany Bika a legkedveltebb szórakozóhelye Debrecen uri társadalmának.

Egy előkelő fővárosi miniszteriális úr, aki hivatalos útjai során gyakran jön Debrecenbe, ezeket mondta e sorok irójának legutóbb:

— Ha én Debrecenbe érkezem, hivatali látogatásaimtól eltekintve ki sem mozdulok a Bikából. Ugy érzem magam ebben a gyönyörü épületkolosszusban, mintha akármilyen világváros legnivósabb hoteljében lennék. A Bikában mindent megtalálok, amire, mint kulturember, számot tarthatok. Csillogó kávéházában remek a kiszolgálás, nagyszerű zenekarok játszanak, gyönyörű éttermeiben a legkifogástalanabb francia és magyar ételeket szervirozzák, nyáron a pálmakertje, télen a Fehér Szalonja olyan, mint egy-egy finommívű kis ékszerdoboz, ahol igazi monden hangulatban lehet szórakozni. A szállodája ragyogóan tiszta, kényelmes, modern. A Bika palotában levő üzletekben tetőtől talpig fel lehet öltözni, de megtalálok ugyancsak ott mindent a fodrászüzlettől kezdve a mozin keresztül a fürdőig. Azok a debreceniek, akik nem ismerik a vidéki magyar városok szerencsétlen kávéházi, éttermi és szállodai viszonyait, nem is tudják, hogy milyen elsőrangú luxushely az Arany Bika. S ha olykor nyáron vezetett az uiam ebbe a városba és a természet lágy ölébe vágytam, akkor sem maradhattam hütlen a Bikához, mert a Nagyerdő látványosságszámba menő Vigadóterrasza, elragadóan szép virágudvara és a strandfürdő kitünő étterme szintén az Arany Bika bérletében vannak. A Bika az én szememben olyan márka, mint az órák birodalmában a schaffhauseni. Ha valaki schaffhauseni órát vesz, nem érheti csalódás; ha valaki a Bika vendége: a legteljesebb megelégedettség fogja el.

Ez a minisztériumi főtisztviselő egy igényes vendég, aki a pénzéért százszázalékos ellenértéket követel. És azt kell hinni, hogy fenti nyilatkozatában nincs semmi túlzás, hiszen az ő véleményét osztja mindenki, aki valaha is megfordult az Arany Bikában. A Bika valóban dísze, büszkesége Debrecennek és akik figyelemmel kisérik annak a bérlő részvénytársaságnak a munkáját, amely alig a harmadik éve jutott a részvénytöbbség birtokába, azok csak a legteljesebb elragadtatás hangján állapithatják meg, hogy míg az előző bérlőcsoport szerencsétlen üzletpolitikája szinte teljesen visszavetette és lejáratta a nagyrafejlesztett intézményt, addig a jelenlegi tulajdonosok továbbfejlesztették s egyre több és szebb eredményeket mutattak fel. Az utolsó két esztendőben az Arany Bika rt. százezres beruházásokat eszközölt. A pincétől a padlásig megujitották, kicsinosították az épületet és nincs olyan hónap, hogy az igazagtóság termékeny fantáziája ne találna ujabb és ujabb feladatokat. Természetesen a ragyogó ötletek önmagukban nem sokat érnének, ha a részvénytársaság igazgatósága nem sietne segítségére a vezérigazgatónak. Az a vendég, aki három év óta ma lép először az Arany Bika épületébe, álmélkodva tapasztalhatja, hogy az új rezsim kormányzása alatt milyen gyökeres átalakulások történtek. Persze mindehhez horribilis áldozatkészségre volt szükség és köztudomású, hogy az új tulajdonosok már eddig is egy nagy vagyont fordítottak beruházásokra.

A Független Ujság munkatársa beszélgetést folytatott az Arany Bika munkaprogramjáról Löbl Ödönnel, a részvénytársaság amerikai munkatempót diktáló vezérigazgatójával, aki az alábbiakban nyilatkozott:

— Szerény véleményem szerint egy üzletembernek tulajdonképpen sohasem volna szabad nyilatkozatot adni, mert amelyik üzletember sokat beszél, az rendszerint keveset dolgozik. Világéletemben az volt a felfogásom, hogy az üzletember a nyilvánosság előtt maradjon láthatatlan, a tettei, a produkciói beszéljenek. A Független Ujság baráti kérdései elől azonban nem zárkózhatom el és éppen ezért nyilatkozatom lényegét ebben foglalhatom össze: a közönség megelégedéséért semmi áldozattól sem szabad visszariadni. Kezdettől fogva ez volt az üzletpolitikám és ettől nem is vagyok hajlandó eltérni. Egyre többet, egyre jobbat kell produkálni és bár még úgy érzem, hogy sok teendőm van hátra, mégis örömmel szegezhetem le, hogy az eddig elért eredmények felülmulták a várakozásaimat. Részvénytársaságunk a nyári szezonban kétszáz alkalmazottnak, télen százötven családnak nyujt megélhetést, de e szociális jelentőségünkön felül presztizskérdésnek tekintjük azt is, hogy az Arany Bika ne csak Debrecen városának, hanem az egész országnak — Budapestet is beleértve — egyik legkiválóbb szállodai és vendéglői üzeme legyen. Elismeréssel kell ez alkalommal megemlékezni hűséges és szakértő munkatársaimról, különösképpen pedig dr. Szilágyi Béla és vitéz Fejér István igazgatókról, akik odaadó buzgalommal dolgoznak velem együtt azon, hogy az Arany Bika fénye, hire, dicsősége egyre messzebbvilágitóan ragyogjon.

HUNGÁRIA
SZIKVIZGYÁR
HOMOK UCCA 140. SZ.
Cégtulajdonos: DANCZINGER DEZSŐ
Házhozszállítás olcsón,
tiszta üvegekben,
egészséges, üditő, friss
Telefonszám: 10—18.
ALAPITTATOTT: 1922.

SZERENCSE A SZERENCSÉTLENSÉGBEN

Az összetört autó roncsai alatt heverő úrvezetőhöz így szól egy arra haladó férfi:

— No, önnek igazán ördöge van, hogy éppen erre járok.

— Ön orvos talán? — nyögi az autós.

— Nem, ócskavaskereskedő vagyok.

Vásároljon hirdetőinknél.

Egy arany és ezüstkitüntetéses debreceni fűzőszalon

Az egyik legjobb debreceni fűzőszalon tulajdonosnője, Fuksz Emma, akinek régi hírneve és megbízhatósága már közmondásos a szakmában, beszélgetett el.velem a napokban. Elmondotta, hogy üzlete a jövő évben, tehát pár hónap mulva üli tízéves jubileumát. Tízéves lesz tehát már jövőre az a híres, kedvelt fűzőszalon, amelyet annyi előszeretettel keresnek fel a debreceni hölgyek. Közismert az az elegáncia, amely jellemzi Fuksz Emma készítményeit. Modern is, elegáns is a Fuksz Emma féle fűző, de ezenfelül van benne az elegánciának egy olyan neme, amelynek megadásához régi, nagy cégeknél szerzett tapasztalat szükséges.

Amint Fuksz Emma elmondotta, Kománominénál, a Kossuth uccán, ebben a híres szalonban dolgozott a saját üzlete megalapítása előtt tíz esztendeig, mint segéd s ott szerezte meg a nemes, régi, tradiciózus és mégis modern szabáshoz a tapasztalatokat. Ez a határozott, nagy szaktudás tette képessé arra, hogy Budapesten, egy országos fűzőkiállításon egy arany és egy ezüst kitüntetést nyerhessen s ez szerezte meg számára a debreceni hölgyközönség hatalmas rétegeit, mint megrendelőket.

Arról nevezetes a Fuksz fűzőszalon, hogy megrendelői hűek maradnak hozzá. Speciál melltartókat készít, amelyeket nem pótol más szalon munkája. Nemrég egy Párisba került debreceni úrileány egész tömeg melltartóra adott fel megrendelést Vidáné Fuksz Emmának Párisból. A megrendelést újabb követi s így történt meg az az érdekesség, hogy Párisba exportál egy debreceni fűzőszalon.

Mindenki ismeri és a közönség mind nagyobb tömegei keresik fel Debrecenből Vidáné Fuksz Emma Péterfia ucca 19. szám alatti fűzőszalonját.

Szántó Zsigmond kárpitosmunkái és bútorai a legkedveltebbek

A régi, hires kárpitos iparnak mindig méltó képviselője volt Debrecenben Szántó Zsigmond kárpitosmester, dekorator és bútorkereskedő. Megbízhatóságot, munkabeli szilárdságot, ami a debreceni iparossság fénykorából való tulajdonság, egyesít ez a kitünő iparosmester magában modern izléssel, divatos finomsággal. Bútorai, kárpitosmunkái mind modernek, de speciálista egyuttal abban is, hogy miként kell mérsékelt izléshez alkalmazni a modern divatosságot.

A Szántó Zsigmond cég nevét megtanulta az elmult évek ipari kiállításainak, vásárainak minden látogatója. Gyönyörű darabokat szokott kiállítani, az ő pavillonja, vagy rekesze mindig egyik legérdekesebb része a kiállításoknak. Remek, kombinált szobái, hálói, ebédlői sok-sok debreceni uriotthonnak díszei. Pompás bútoraival, kifogástalan és finom izlésű kárpitosmunkái a kiállításokon már sok kitüntetést szereztek a cégnek.

A debreceni közönség rendkívüli megbecsülését a Szántó Zsigmond cég iránt semmisem bizonyítja jobban, mint munkáinak ez a nagy elterjedtsége. Amiben viszont ragyszerű munkiának olcsósága van segítségére. A debreceni ipar mai, szomorú helyzetében vigasztaló jelenség ennek a iktünő, pompásan dolgozó cégnek a boldogulása, népszerüsége, erősödése. Szántó Zsigmond Plac ucca 81. szám alatti helyiségeiben pompás, nagy raktárt tart, amelynek már megszemlélése is gyönyörködteti az érdeklődő közönséget.

BORKÖZI ÁLLAPOTBAN

A részeg ember hajnalban hazatérve megpillantja lakásában az aranyhalakat és odaszól nekik:

— Hé, gyertek ki abból a vízből. Nem egészséges folyadék.

Harminc éven át

Szép, sima, fehér papir fekszik előttem s várja, hogy fekete barázdákkal legyen tele. Régen ülök e papirlap előtt és kezemben a toll, hogy megkezdjem a barázdákat, a fekete betük apró sorát vetni a sima papirra, hogy elmondjam, ime harmincadik élévét ünnepli a Debreceni Független Ujság. De csak nézem, nézem a fehér papirost s a tollam nem tud elindulni. Hiszen nini nem is üres ez a papiros. Amint nézem multba merülő tekinettel a fehér lapon, mint a mozi vásznán hol elmosódó, hol éles képek rajzolódnak, jelenetek, arcok emelkednek ki. Sokára eszmélek magamra, hogy már nem is a fehér papirlapot nézem, látom. Szemeim lecsukódtak és kis nedvesség ül sarkaiban... Istenem, hiszen huszonöt év ebből a harmincból az enyém is. És e kis könnycseppen keresztül, — mint esőcseppen keresztül a napsugár, — szivárvánnyá törik a multból kiragyogó sok fénynyaláb s e sok szinben nagyogva egymásután ugranak elő emberek, események, erények, hibák, örömök, bánatok, szeretet és harag, béke és háború, gond és megelégedettség.

Most harmadizben idézem ezt a multat. Mindháromszor engem tisztelte meg szerkesztőségem, hogy a jubiláris ünnep alkalmával kis összefoglalást adjak az elmult 10, majd 25 esztendőről. Az előző jubiláris megemlékezésekben bő részletességgel — amennyire napilap bőségesen adhat visszaemlékezést akkora darab időről, mint egy negyed évszázad — mondtam el a huszonöt eseményelt, szóltam a szereplő személyekről. — Ennek megismétlése most már felesleges lenne. Annál inkább felesleges, mert az akkor élt problémák ma már nem problémák: nagy régen megoldást nyertek, vagy megoldás nélkül akadtak bele a multba s visszatérésükre nem számíthatunk. Uj emberek jöttek új felfogással. És ma sokkal nagyobb mértékben foglalja el mindenki lelkét a jelen gondja és a jövő félelme, hogy sem a visszahozhatatlan mult dolgaira sokat gondolhatna. De talán csak úgy általánosságban odavetett képre futtában is odatekint az Olvasó. Hiszen részletes képet nem is lehetne adni. Mert nem harminc évről kellene megemlékezni, hanem tizezer napról. A napilap nem évkönyv, élete egy nap, ha hatása hosszú időre terjed is ki. A lap mindig új, mindennap frissen, ujonnan kel életre s ami benne örök és egységes, el nem muló és erős, az a szellemi erkölcsi tartalom, az elvek és meggyőződések, az örök jó és szép akarása. És örök a küzdelem, a harc, amely minden nap ujult erővel tör elő a tizezernyi Független Ujság betükatonái soraiból. Harminc év, tizezer nap. Embernek sok. A gyermek, aki egyidőben született a Független Ujsággal, ma férfi és életének legaktivabb korszakához érkezett; aki akkor férfi volt, ma öreg ember s alkonyodó élete nyugalmát keresi. Akkor még friss, új intézmények korhadtak el azóta, ujak születtek, új magyarok tizezrei születtek és temetők teltek meg, magyar földet és magyar testvéreket raboltak el a magyar testből, tengernyi vér folyt és tengernyi könny. És mind e sok forgandósága az időknek, a fájdalomnak, a születéseknek és elmulásoknak nyoma ott van a harminc éves Független Ujság tizezernyi lapjának soraiban, betüiben. — Mert a Független Ujság jóban és rosszban a viharzó idők rettentő óráiban és napjaiban állt mindenkor törhetetlenül csillogó, villogó fényes fegyverzettel, amelyre a tajtékzó hullámok sem tudtak homályt fröcscsenteni. Állt meg nem rettentve sem üldözéstől, sem erőszakos, sem alattomos támadástól hirdetve mindig, hogy az igazság meg nem ölhető, az igazság örök és diadalmas, hirdetve és gyujtogatva a lelkekben a tüzet, hogy remélni kell, mert az igazság reménye ad erőt a további harchoz, az élni akaráshoz. Ez az erős élni akarás tartotta fenn a Független Ujságot, amelynek bizony sok nehéz órát és napot kellett megélnie. Ehez az élniakaráshoz az erőt olvasóinak szeretet adta meg. Lelkünk, amelyet adtunk, lélekre talált olvasóinknál. Nem hagytuk el egymást. Egy emberöltőn át, amelynek képét itt adjuk.

Harminc év előtt két derék nyomdászember Hoffmann Sándor és Kronovitz Ignác minden anyagi erejüket latba vetve és minden igyekezetüket, tehetségüket, munkabirásukat adva, társul összeállottak és megalapitották a Debreceni Független Ujság nyomdáját és a lapot. Az első felelős szerkesztő ifj. Móricz Pál, ez a friss erejű hajdúivadék lett. Megalkuvás nélkül függetlenségi és 48-as irányú volt a lap, mint ahogy akkor Debrecenben nem is lehetett más egy becsületes politikájú ujság. Ez a politika dominál azután az egész lapban. Évekig csupán a közjogi harcok foglalják le minden sorát. Az ex-lex, a kormányválság, a katonai kérdések. Bátor hang és kiméletlen harcmodor jellemezték ezt a küzdelmet, amelyet úgy ma már folytatni egy napig sem lehetne, mert az akkor használt hang és alkalmazott harcmodor rögtön a betiltás veszedelmét idézné föl. A politikai harcok mellett szinte elenyészően kis mértékben, de mégis nagy lelkesedéssel látunk állásfoglalást debreceni, városi kérdések mellett. A Homokkertben új református gyülekezet alakul és nyomban megindul a gyüjtés a homokkerti református templom céljára. Bábaképző intézetet terveznek a Dégenfeld-térre. A Független Ujságban Brassay Károly nánási tanár tollából megjelenik az első vezércikk a debreceni egyetem felállítása érdekében, az egyházkerület megalakítja az egyetemi bizottságot, amelynek elnökei gróf Degenfeld József és Kiss Áron püspök. Cikkezik a Független Ujság a villamosvasut létesitéséért. Ime egész sor olyan nagyfontosságú helyi érdekü ügy. A magot már akkor ültetgették, Ám — ismételjük — a politika a legnagyobb mértékben foglalja le a lap terét és a szerkesztőség energiáját. A nagy obstrukció folyik. Tisza István nem bir az ellenzékkel. Baltazár Dezső is nagy erélyyel követeli vezércikkben az obstrukció folytatását. Gyökössy Endre azt írja egy vezércikkben: „Pusztuljon Ausztria!" Élesen kikel a Független Ujság a városházbővítés terve ellen azt írván, hogy a pótadós világban 129.009 koronát nem szabad városház bővítésére költeni. Notabene a pótadó 32 százalék volt. Követeli a lap az új Arany Bika felépítését. A közgyülés határozatot fogad el: írjon föl a törvényhatóság a képviselőházhoz, hogy semmisitse meg azt a kormányelnöki és házelnöki intézkedést, hogy délután is tartson ülést a képviselőház. Megtörténik a képviselőházi rombolás s nemsokára megszülétik a koalició. Kitüzik a választásokat, Debrecen képviselői lesznek Thaly Kálmán, Bakonyi Samu, Szabó Kálmán. Domahidy Elemér főispán lemond, kinevezik Kovács Gusztáv pénzügyigazgatót, akit a vasuti állomásnál nagy tömeg vár és véresre veri s halottan kocsin szállítja be. Természetes, hogy az erősen függetlenségi ujság mind e harcokban keményen részt vesz, egyszer el is kobozzák. Naszády Iván királyi biztosként Debrecenbe érkezik. A nagyvilágban e közben lefolyt a japán-orosz háború a japánok győzelmét hozván, Romániában kitört a sokezer áldozatot követelő zsidóüldözés. Ez első évek és még további esztendők is mind politikai harcokban teltek el. Persze az élen a Független Ujság harcol mindenkor a meg nem alkuvó 48-asok oldalán. 1910-ben történik a nagy politikai változás. Megalakul a munkapárt, kinevezik Debrecen főispánjává Domahidy Elemért. A képviselőházi jelenetek után, amikor törvénykönyveket, tintatartókat vágnak a miniszterekhez, házfeloszlatás, új választás, amelynek során Debrecen képviselői lesznek Láng Lajos, Bakonyi Samu, Tüdős János.

A lap szerkesztését Siposs Béla veszi át. A villamos világitást megindítják. Erőss Lajos püspök lesz.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár fiókja

Debrecen, Ferenc József-ut 36. sz.

Telefon: 20—21. szám.

Fatelepe Hid u. 16. Telefon: 20—58

Kovács József polgármester. A politikai harcok Debrecenben a választások után mintha csendesedtek volna. Több teret nyernek a debreceni kérdések: így a színház, a zenede városítása, az új pénzügyi palota kérdése. A Független Ujság modernizálásában is nevezetes eseménye volt e kornak a szedőgépek beállítása. A most következő időben találjuk meg a város fejlődésére irányuló mozgalmak első jeleit. 1911-ben országos érdeklődés mellett megtartják a villamosvasut próbajáratát s adják át a forgalomnak az új közlekedési eszközt. Elkészült a debreceni egyetem létesítéséről szóló törvény, amelyet később kiegészítettek azzal, hogy az egyetemnek orvosi fakultása is lesz. Dr. Baltazár Dezsőt nagy lelkesedéssel püspökké választották. A pápa hozzájárult a hajdúdorogi püspökség létesítéséhez. Az 1911. év áprilisában megkezdték a debreceni egyetemi építési előmunkálatait. Az országos politikában ujra föllángolt a harc. Lukács László miniszterelnök lett, Tisza István házelnök. Uccai harcok folynak Budapesten ,országos sztrájk tör ki, Kovács Gyula revolverrel rálő a képviselőház ülésén Tisza István elnökre. E forrongás közben szavazza meg a Ház a debreceni egyetemről szóló törvényt.

1913-ban — akár csak ma — a legheveseb harc tör ki a választójog kérdése körül. A bíróság felmenti Désy Zoltánt, aki Lukács László miniszterelnököt Európa legnagyobb panamistájának nevezi. Tisza István miniszterelnök lesz. A Házban állandóan nagy botrányok törnek ki. A parlamenti őrség vonsul be az ülésterembe és annak parancsnoka Gerő százados kivont karddal tör előre és Héderváry Lehelt súlyosan megsebesíti. Országos függetlenségi és 48-as párt alakul, amelynek elnöke gróf Károlyi Mihály lett. Tisza több párbajt vív. Megindul a skizma per.

De az országos politika mellett mind több és több városi közérdekű kérdés kerül felszínre, de sajnos egyik sem nyer megoldást. Igy szóba került a városrendezés kérdése, a Nagyerdő parkirozása, a köztemető létesítése, a Hortobágy hasznosítása, új laktanyák építése ,a kisállomás kihelyezése, a Piac ucca rendezése, a Szent Anna ucca kibővítése, az uccák burkolása, állandó locsolása, földgáz után történő kutatás. Érdekes gondolatként merült föl a debreceni tőzsde létesítése, amelyet a Kereskedelmi Csarnok bevonásával terveztek. Mint befejezett művek jelentkeznek a vízvezeték, a DMKE internátus, a Piac uccai városi bérház, a Kossuth-szobor. A közgyűlési többség megteremtése érdekében létesül a városi párt (lásd 1934-ben Városi Szövetség). Hajdúdorogi püspökké Miklóssy Istvánt nevezték ki. Nagyon sok panasz hangzik el a közgazdasági viszonyok miatt s felmerül a követelés, hogy a kisemberek érdekében meg kell menteni a szövetkezeteket. Először merül föl az addig nem emlegetett baj: diáknyomor van.

És elérkezett a Debreceni Független Ujság, Debrecen, Magyarország, Európa és az egész világ 1914-hez. amely korszakokat zárt le és új, a történelem legszomorubb korszakát nyitotta meg. De hát ki tudta ezt még 1914. január elsején, amikor mindenki a másiknak boldog újévet kívánt és bizonyosan hozzátette boldogabbat, mint az előző volt. Oh ha tudta volna valaki is, hogy mi következik, bizonyosan nem így kívánt volna boldog új évet, hanem úgy, hogy maradjon meg a régi év nyugalma és boldogsága. Pedig nagy akarások első megnyilatkozásait lehetett észrevenni 1914-ben. A városnak nem egy ügyben, amely új városfejlődési próbálkozás jelét mutatta, új megmozdulásai igérték az előremenés kezdetét. De a levegőben titokban égő tüzek füstje fojtogatta már a torkokat és megmagyarázhatatlan jelenségek, mint régen az üstökös az égen mutatták, jelezték a jelenésekben hivőknek, vagy igazolták a tudóknak, hogy valami készül, valami fenyeget. Pedig — ismétlem — a város életében biztató jelek mutatkoztak arra, hogy végre nemcsak a közpolitika fogja betölteni a város életét, hanem a fejlődés magas iveléssel fog fel-fellendülni.

Az év elején a várost a csatornázás és vizvezeték kérdése foglalkoztatja, megnyitják, az Augusztaszanatóriumot, leleplezik a Kossuth szobrot, felszentelik az Árpád-téri templomot, kinevezik az első egyetemi tanárokat, a város követeli az új postapalota felépítését. De hiába a levegőben valami veszélyt rejtő, fenyegető valami. A politika annyira érzi ezt, hogy az ellenzék, amely talán sohasem volt élesebb harcú és energikusabb, mint ekkor, kibékül gróf Tisza Istvánnal, aki az eddigieknél is nagyobb kedvezményekkel közeledik a nemzetiségekhez, különösen a románokhoz és ugynevezett békítési kisérleteket tesz. A város megnyeri perét a gazdacsoporttal szemben, bíróság kimondja, hogy a Hortobágy a városé. A külvilágban is történnek nagyobb zavaró események, amelyek nyugtalanságot mutatnak, mint az, hogy Albániában folyik a harc a trónért, Wied hercseget elkergetik, Caillauxné lelövi a Figaro szerkesztőjét. Amerika harcol Mexikóval. Az akkor kevésbbé világos, de ma már köztudomású legfenyegetőbb cselekedet történik: Miklós cár meglátogatja Romániát és ott olyan fogadtatásban részesül, amilyenben a látogató uralkodóknak csak akkor van része, ha különösen nagy jelentősége van a látogatásuknak. Ekkor egyezett meg Románia, a kitartott Hohenzollern dinasztia az orosz és ezzel a francai oldallal. De ez csak általános képe az időnek, ne előzzük meg az eseményeket. Ez évben lesz förendiházi tag. Baltazár Dezső, megindul a Polonyi-Lengyel per, meghal Kossuth Ferenc. Áprilisban kigyuladt a vagongyár és sok épület, valamint 160 vagon ég el.

De mindez csak kisebb esemény a nagy évből. Az év elején megindul a nagy skizma-per, amely már előrevetett árnyéka az esztendő véres kisértetének. De a legvéresebb előjel február 24-én mutatkozik, amikor a görög katholikus püspökség ellen megtörténik a merénylet. A kereskedelmi és iparkamarában lévő püspöki irodában felrobban a pokolgép és három áldozat szétroncsolt, véres teteme hirdeti a harc kezdetét. De eljön a nyár. És a nyárral bekövetkezik a végzet. Június utolsó napjain Ferenc Ferdinánd a feleségével látogatásra megy Boszniába, ahol akkor nagy hadgyakorlatot terveznek. Június 28. Vasárnap. Debrecen ragyogóan szép az idő. Az emberek az uccákon sétálnak, a külvárosokban kapuk elé kitett széken békésen beszélgetik meg a szomszédasszonyok és mások hibáit és bajait, a lóversenytéren folyik az izgalmas verseny, a negyedik futamot futják, amikor ellenőrizhetetlen hír terjed el titokban csak a közönség körében: Ferenc Ferdinánd trónörököst és feleségét Chotek Zsófiát Szerajevoban megölték. Sokan nem hitték el a hirt, sokan otthagyták a lóversenyt és besiettek a városba ,ahol akkor már a Független Ujság munkatársa, maga is a lóversenyről sietvén be, lázas sietséggel írta a különkiadás szövegét a trónörökspár meggyilkolásáról. A különkiadást szinte a nyomdában a gép alól kapkodták ki az emberek. Június 23. Átadják Belgiumban az első jegyzéket, július 23-án a demarchot, 26-án Giesl követ az egész személyzettel elutazik Belgrádból és július hónap 29-én megtörténik a hadüzenet. És ezzel az események rohamosan követik

OLCSÓBB LETT A
HOFORRASVIZ!
Leszállitott árak:
1½ literes családi üveg 24 f.
1 „ üveg 18 f.
½ „ „ 10 f.

Budapest legkedveltebb sörözője: Szondy-söröző

Nótásterem: magyaros, eredeti, hangulatos

HOTEL BRITANNIA BUDAPEST

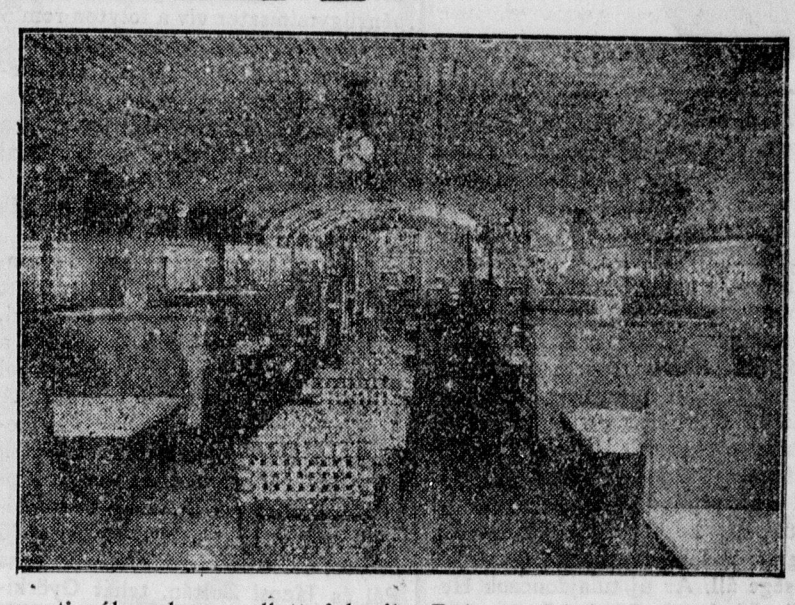

A Britannia Szálló kedvenc szállója a debrecenieknek. A Nyugati pályaudvar mellett fekszik. Debrecenieknek kedvezmény. 150 vendégszoba központi fűtéssel, folyó hideg- és melegvízzel, telefonnal. Németh Aladár debreceni származású szállodás és vendéglős vezetése alatt Budapest egyik legkedveltebb szállodája lett.

Szondy sörözőjét, debreceni stilusu nótástermét olcsó árai tették népszerüvé.

Németh Aladár Budapesten a Britanniában, Németh Nándor Debrecenben az Angol Királynőben magyar stilusu vendéglő és kávéház létesítésével új művészi irányt mutattak a szakmában.

A közönség teljesen méltányolta ezt a nemes törekvést és szivesen keresi fel a magyar stilusu helyiségeket úgy Debrecenben, mint Budapesten.

egymást. Az első puskalövésekre megindul a véráradat, amelynek világot elborító oceánjába belefulad minden országos és városi politika. Eltörpülő esemény csak a Debreceni Első Takarékpénztár, az Erzsébetmalom égése, az egyetemi építésének megkezdése és sok minden más. — Majdnem mindenkor a háborut s az azzal kapcsolatos dolgokat szolgálja. December 15-én a közgyülés polgármesterré választja Márk Endrét.

1915. Harc és harc a magas északtól délig. Olaszország az ententehez csatlakozik, Amerika is jegyzéket intéz Németországhoz. Gomolyognak az események. Az oroszok a Kárpátokban, Zeppelinek London felett, a mazuri csata, Mackenzen gorlicei áttörése, Przmysl elérik, Brest-Littowszk, Zlota-Lipa, Brody, Grodno, Dubno, Vilna, Morawa és Timók völgye. Harc és harc, ágyúdörgés, vér, halál, kolera rémségei közt jön a szeretet ünnepe, a második háborus karácsony.

1916. A háború véréhes istene még nem elégedett meg az emberáldozattal. A legtöbb harctéren álló harc folyik, csak a Balkánon söprik el seregeink viharos gyorsasággal a szerb hadsereget. Olaszország megüzeni a háborút Németországnak, a tengeralattjáró hajók kiméletlen alkalmazása miatt Amerika ultimátumot intéz Németországhoz. A nagy skagerraki tengeri ütközetben 18 angol hadihajó, sok cirkáló és egyéb hajó, a tengerbe vész Kitdrener lord. Júniusban szóba kerül először a béke, de eredményteleül. Augusztus 27-én éjszaka adja át Bécsben a román követ a hadüzenetet azzal, hogy este 9 óra uta hadiállapot van. Ekkor már a román csapatok meg is kezdték a harcot. De rövidesen felgöngyölik az egész román sereget és az osztrák-magyar-német seregek megjelennek Bukarestben. Bécsben dr. Adler Frigyes szociálista iró agyonlövi gróf Stürgkh osztrák miniszterelnököt. Dr. Láng Nándor rektor bejelenti, hogy tavasszal avatják fel az új egyetemet. November 21-én meghal I. Ferenc József és megjelenik az új király proklamációja. December 12-én a központi hatalmak békeajánlatot tesznek, de ezt az entente visszautasítja. Gróf Tisza Istvánt megválasztják nádorhelyettessé, december 30-án megkoronázzák Károly királyt. Debrecen nagy összegekkel vesz részt a IV. és V. hadikölcsönjegyzésben. Apponyi Albert elnöke lesz a függetlenségi pártnak, gróf Károlyi Mihály új függetlenségi pártot alakít. Az élet mind súlyosabb lesz, baj van az élelmezéssel, életbelép a liszt, cukor, zsirjegy, megszüntetik az ármaximálás, a gabonarekvirálás.

Az 1917. évi ujévi beszédben Tisza István bejelentete, hogy Magyarország kész a békére. A helyzet minden nakább súlyosbodik. Általános lesz a kukoricakenyér, besorozzák a 18 éveseket, kiírják a VIII. hadikölcsönt, a magánosoknál elrekvirálják az élelmiszereket, az üzleti zárórákat 6 órában állapítják meg, magánlakásban 11 órán túl világítani, füteni nem szabad, a városi világítási vállalat üzeme szénhiány miatt többször szünetel, bezárják a színházat, mozikat, korlátozzák a vonatok járását, behívják a 45—50 éves népfelkelőket. A buvárhajóharc kiméletlen folytatásának bejelentése miatt Amerika megizeni a háborut. Oroszországban kitör a forradalom, a cár lemond, családjától elválasztják. Jön Kerencsely, a cár és családját letartóztatják, Lenin és Trockij veszik át az uralmat, békét ajánlanak, amelyet Beeszt Luttowszkban megkötnek, Románia békét kér. Tisza lemond, Eszterházy, majd Wekerle követik. Debrecenben szomorú pénzügyi aktus folyik: Berzár Kálmán és Pásztor Miksa végrehajtják a kis pénzintézetek szanálását. A pótadó 112%. Domahidy főispán lemond, utóda Weszprémy Zoltán. A református egyház a reformáció 400-ik emlékét ünnepli. Baltazár az olasz fronton látogatja a katonákat.

Az 1918. év januárjában megjelenik Wilson békepontjai. Aláírják az orosz és román békét, Miklós cárt agyonlövik. Október 5-én általános fegyverszünetet ajánl a monarchia és nemsokára Németországgal együtt kénytelen elfogadni a fegyverszüneti feltételeket. És ezzel megindul a háború utáni összeomlás. Wekerle bejelenti a gazdasági különválást Ausztriától és a perszonális uniót. Debrecen követeli a különböző központok eltörlését, a tejellátást hatóság végzi, leszállítják az élelmiszer tejadagokat, zár alá veszik a burgonyát, a cipőt maximálják, dohányjegyeket adnak ki. Megkezdődik a hadifoglyok és katonák hazaözönlése. Októberben már teljes a zavar. Károly király és Zita királyné Debrecenbe jönnek, a katonazenekar, a cseh 75. gyalogezred volt akkor itt, a Gotterhaltéval fogadja, ami még aznap óriási felháborodást kelt és vihart idéz fel a képviselőházban, ahol ugyanakkor bejelentik, hogy Fiumét a lázadó horvátok elfoglalták. Forrong az egész ország és nagy a kavarodás. Károly király és Zita királyné e közben részt vesznek a debreceni egyetemi alapkő letételén. Este a színház díszelőadásán értesítik a királyt a budapesti és fiumei eseményekről, amelyeket Windischgrätz herceg és Szterényi báró közölnek vele. Viharos gyorsasággal futnak az események még aznap — ez október 23-án volt — a Wekerle-kormány bejelenti a Házban a lemondását. A Károlyi palotában a Károlyi párt, a radikálisok és szociáldemokraták megalakítják a nemzeti tanácsot, Hadik, majd Károlyi Mihály lesz a miniszterelnök. A debreceni vasutasok belépnek a szociáldemokrata pártba. Andrássy Gyula külügyminiszter elfogadja Wilson feltételeit. Megkezdődnek a forradalmi tüntetések, a rendőrség szabadszervezetet alakít, a postások

A GYÓRFI MODERN PENSIO

BUDAPEST,
V. Harmincad ucca 3. II.
Erzsébet-tér, Bécsi u. sarkán

Debrecenieknek 10% kedvezményt ad — Dépendance Mária Valéria ucca 7. II. a Hungária szállodánál.

Kérjen prospektust!

és távírdászok csatlakoznak a megalakult Nemzeti Tanácshoz. Október 31-én megalakul a Károlyi kormány és este meggyilkolják gróf Tisza Istvánt, november 2-án elmenekül a királyi család. A bomlás erősen folyik, a polgárság teljesen összeroppan. Az entente megállapítja a demarkációs vonalat. A Független Ujság utolsó számában megjelenik a vezércikk: „Nem irunk tovább!"

Ez év a lap sorsára és nevezetes fordulatot okozott. A régi kiadók Hoffmann Sándor és Kronovitz Ignác kezéből átmegy a Hegedüs és Sándor cég kezébe, amely mögött a Magyar Általános Hitelbank érdekeltsége áll. Az új tulajdonosok Hegedüs Sándor és Sándor Imre friss erővel, szinte emberfeletti munkával, nagy kedvvel és ambicióval igyekeznek minden lehetőt megtenni a lap emelése érdekében.

A véres évek következtek a még szomorubb megaláztatás, megrablás, a belső felfordulás, a gyász évei. 1919. március 21-én Károlyi átadja a kormányt s a hatalmat nemsokára a kommunista csoport és a tanácskormány veszi át, a Független Ujságot is birtokába veszi a direktórium ettől kezdve halálbüntetés terhe alatt csak az közölhető, amit a direktórium parancsol. 1919. év husztján következik be a szégyenteljes s szomorú esemény: bevonulnak Debrecenbe a szegényes oláh katonák s velük a rablás és erőszakoskodás. A Független Ujságot betiltják s csak hónapok mulva jelenhetik meg ismét sárga, kék, zöld, barna csomagoló papiron nagyon sokszor. Persze sajtószabadságról szó sincs, a legostobább katona cenzura van. Végre a románok kitakarodnak, a nemzeti hadsereg, élén Horthy Miklóssal bevonul Budapestre.

A háború és forradalmak után nehezen megy a rendcsinálás a baloldali szélsőségek után a jobboldali szélsőségek rémségei következnek, erős antiszemita üldözésekkel. 1920 március 20-án: bevonulnak Debrecenbe is a nemzeti hadsereg. Kormányalakítási kísérletek közben történik meg a legborzasztóbb, a legigazságtalanabb eseménye: a trianoni „békekötés" aláírása június 5-én. A politikai hangulatra jellemző, hogy Debrecen Milotay Istvánt, Pröhle Vilmost és Bernolák Nándort küldi képviselőkül a nemzetgyülésre, amely akkor szavazza meg a numerus clausust. A nemzetgyülés ratifikálja a trianoni szerződést. Debrecen ez év végén törvényhatósági életének egyik legnevezetesebb tényét éli meg, a közgyülés Márk Endre indítványára bizalmatlanságot szavaz Hubert Ottó főispánnak.

Igy írjuk meg az 1921. esztendőt, amelynek egyik nevezetes eseménye Baltazár Dezső pártalakítási, illetve kibontakozási programja. Január 23-án éjszaka történik a Nagytemplom meggyalázása. Amikor a Nagytemplomot ujra szentelik és megnyitják, a rendőrség feloszlatja az Orle közgyülését. Márciusban Károly király Magyarországra jön, de elutazik. Áprilisban gróf Bethlen István megalakítja a kormányát, Hubert Ottó megbukik, Nyugatmagyarországon megtartják a népszavazást. A közgazdasági élete nevezetes mozzanata a szörnyű küzdelem, amelyet Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter viv a folyton romló korona értékének emeléséért, de e küzdelem meddő s Hegedüs összeroppant. Károly király és Zita királyné repülőgépen Magyarországra érkeznek, megtörténik a budaőrsi csata s a királyt és királynét Madeira szigetére viszik, a nemzetgyülés meghozza a trónfosztási törvényt.

Az 1922. esztendő új levegő áramlását érezteti. A liberális gondolat kezd megerősödni és teret hódítani. A kurzus, amely eddig dominálta a helyzetet, a nemzeti közvéleménnyel szemben kezd háttérbe szorulni. A higadtabb felfogás, a rombolás helyett az épités gondolata erősödik meg. Mutatkozik ez a debreceni képviselőválasztásnál is, amikor a három volt erősen jobboldali képviselő helyett dr. Györki Imre, dr. H. Kiss Pál és Jánosi Zoltán, tehát Györkiben és Jánosiban radikális intranzigens ellenzéki képviselő kerül a képviselőházba. Az országos választásoknál nagy egységes párti eredmények mutatkoznak.

A lap életében is nagy változások állanak be. Dr. Hegedüs Lóránt felelős szerkesztő megválik a laptól, utóda L. Lóránt József, majd Thury Levente, Römer Richárd, ismét dr. Hegedüs Lóránt, míg végül Farkas Lajos lép a lap vezetői helyére, aki azóta is felelős szerkesztője a Független Ujságnak.

1923-ban dr. Hadházy Zsigmond lesz a főispán, dr. Magoss György a polgármester. És ezzel új éra következik a város életében. Az ellenforradalmi kilengések lökései elmaradnak és új, programszerű, fejlesztésre igyekvő életet vehetünk észre. A város kölcsönöket vesz föl, burkolni készül a várost, épiteni akarja a Déri-muzeumot és 1926-ra a tervek nagy része kezd megvalósulni. Az ősi város sok tekintetben új arculatot mutat.

Az alkotó munka nyomait nem igen mutatja az 1924. év sem, különösen nem Debrecenben. Az egész országot ismét a politika foglalja s az a herkulesi munka, hogy a kurzus szellemét visszakergesse sötét odújába és szabadabb légkör teremtődjék. A legnagyobb gondot okozzák a gazdasági kérdések, az egész éven szanálásról van szó, a tisztviselők fizetésének rendezéséről, mindenkinek szeme a tőzsdén van s emberfeletti erőfeszítés folyik egy külföldi kölcsön megszerzéséért. Az ellenzék heroikus küzdelmet folytat a Bethlen-kormány politikája ellen, a viharok egymást követik a képviselőházban. A különböző kurzusalakulatok még folytatják földalatti aknamunkájukat. Országos felháborodást vált ki a csongrádi véresbombamerénylet. Budapesten rejtett fegyver- és bombaraktárakat fedeznek föl. Eckhardt Tibor a képviselőházban Vass miniszterrel szemben szokatlanul kíméletlen hangon védi az ÉME-t s a kurzus-oldalt. A Ház megszavazza a kényszerkölcsönt, a házadórészesedést, a vámtarifát, a szanálási törvényt, megalkotja a 33-as bizottságot. Megalakul a Magyar Nemzeti Bank. A kosztpénz heti 2—2.5%. Hosszú tárgyalások után létrejön a londoni megegyezés a magyar kölcsön ügyében s az első részlet az év vége felé meg is érkezik. Angliában megbukik a konzervatív és liberális párt és Ramsay MacDonald lesz a miniszterelnök. Seypel osztrák kancellár ellen revolvermerényletet követtek el, Hitlert öt évi várfogságra ítélték.

Debrecen 60.000 svájci frank kölcsönt kap. Erős és lelkes harc után Jánosi Zoltán helyére Debrecenben dr. Nagy Vincét választották meg képviselőnek. A tisztviselőknek gyorssegélyt szavaztak meg. Az árak három hét alatt 50—200%-kal emelkedtek. A Kincseshegyen 800 900 házhelyre tervezett városrészt létesít a város. A lapok árait a gazdasági viszonyokra tekintettel hétköznap 800, vasárnap 1000 koronára emelték, egy havi előfizetés díja 12.000 korona. Nagy a lakásinség, a kormány egymilliárd korona kölcsönt kínál a városnak lakásépítésre. A vízdíjak 416%-kal emelkednek. A város költségvetésének adatai: Bevétel 25, kiadás 29, deficit 4 milliárd korona, amit aranykötvény kibocsátásával akarnak fedezni. Egy aranykorona 16.000 papírkorona. A munkanélküliség kérdése mind nagyobb mérveket ölt. A városnak másfélmillárd kölcsönt kell felvenni a debreceni pénzintézetektől, hogy fizetni tudja a tisztviselőket.

Az 1925. esztendő mintha csendesebb vizeket mutatna a politikai világban. Az ellenzék még mindig harcol a kormány reakciós jellegű politikája ellen. Demokratikus ellenzéki blokk alakult, amely egységesen és szilárdan harcolt.

Országos szenzációt keltett Leiret Amália meggyilkolása és Léderer Gusztáv főhadnagy és felesége rémtette, akik megölték Kudelka hentest, kirabolták és aztán feldarabolták és a testrészeket a Dunába dobták. A törvényszék s a hadbíróság kötél általi halálra ítélték az asszonyt és férjét is, akit fel is akasztottak.

Debrecen közgyülése kimondta, hogy felír az általános, titkos választójog ellen. A város fejlesztése felé is látunk lépéseket. Szóba kerül vásárcsarnok épitése, tisztviselő városrész létesítése, az útburkolásra 400 ezer aranykorona költséget irányoznak elő és kimondják a Déri-múzeum épitését. A város megkapja a Speyer-kölcsön második részletét.

A kurzus gyengülését jelenti, hogy a fajvédők exponált hecclapja, A Nép megszünt.

A város sürgeti az egyetemi épitkezések befejezését.

Locarnoban megkötik az egyezséget.

Eckhardt az oláh pogrom atyjával, Cuza professzorral tanácskozott a budapesti titkos antiszemita kongresszuson, ami a Házban nagy vihart okozott.

Az új pénzegység szorzószámát 12.500 koronában állapitották meg. A pengő 1927-ben lép kötelezően életbe.

Hajdúszoboszlón feltört a gyógyvíz.

A képviselőházat ismét foglalkoztatja a királykérdés, a frankhamisítás ügye.

A Szent Anna ucca kibővítésére s ezzel kapcsolatban az ott épitendő bérpalotára vonatkozó terv megbukott.

Debrecen kimondta a Takarék és Hitelintézet részvénytöbbségének a megvásárlását.

Az év végén a közgyülés dr. Vásáry István tanácsnokot polgármesterhelyettes főjegyzővá választotta. Ugyanakkor tanácsnok lett dr. Balla Bertalan, árvaszéki ülnök Szabó Elek és Kiss Sándor, II. aljegyzők: dr. Csóka László, dr. Veress Géza, dr. Balogh Sándor, ügyész dr. Des Combes Emil, fogalmazók: Reke Gusztáv, Várady Sándor, Poroszlay László, Való Antal, másodosztályú fogalmazók: Pálfy Zoltán, Orosz Árpád, tiszti orvosok: dr. Szaplonczay Gyula, dr. Trocsányi Béla.

1927. Debrecen város életében mind több mozgalmasság mutatkozik. Városi problémák kezdenek kiemelkedni és érvényre jutni a politikával szemben, ahol bizonyos „állóharc" fejlődik ki, az úgynevezett konszolidáció jelszava alatt. Dr. Magoss György polgármester és mellette dr. Vásáry István polgármesterhelyettes a városfejlesztési kérdéseket mindinkább előtérbe helyezik. A városi közgyülések városi ügyekkel részletesen, behatóan foglalkoznak. A Déri-múzeum elhelyezését, a köztemető kérdését feszegetik. Prohászka Ottokár püspök prédikáció közben a szószéken összeesik és meghal. A debreceni református egyház renováltatja a Kis templomot.

Az ipartestület újból elnökké választja Varjassy Imrét.

Györgyi Dénes nagyszerű tervet terjeszt be a Petőfi-tér rendezéséről.

Ki fogják Önt nevetni,

ha szellemi pályán állást keres és nem tud jól gyorsirást. — A mai modern világban gyorsirás tudása

minden kulturember számára nélkülözhetetlen

Ha nálam tanul, a legmodernebb pedagógiai elvek szerint rendkívül olcsó áron, rövid idő alatt végez a tananyaggal.

ÁLLAMI VIZSGA! ÁLLAMI BIZONYITVANY!

Szakdolgozatok, körlevelek, mindennemű gépirási valamint másolási munkákat tökéletes kivitelben

filléres áron vállalok!

FRIED SÁNDOR középiskolákra és felső kereskedelmi iskolákra képesített okleveles tan.

PIAC UCCA 44. SZÁM. (Bejárat a kapu alatt jobbra)

A város bérbeadja a hirdetési vállalatot.

Megkötik a magyar-olasz barátsági szerződést.

A város elkeseredett harcot folytat a matematika-természettudományi fakultásért, amelyet az állam nem akar létesíteni, hivatkozván arra: nincs pénz.

Ez a nincs pénz jelszó sok mindenre ráüti a bélyegét a bekövetkezendő időkben. De ennek ellenére Debrecen igyekszik előre. A rossz, szomorú viszonyok között is érezhető az előre vágyakozás. A magyar érzésben és gondolatban mind erősebben ver gyökeret a revízió gondolata és e gondolat szolgálatában benn és külföldön mind erősebben mozdul meg a magyar akarat. Itt is ott is barátaink állanak a gondolat mellé. Ez utolsó évek történetében még benne élünk, annak még mindnyájan cselekvő tagjai vagyunk, részletezésére hát ne térjünk ki. Az utolsó évek napjainak történetében is sok a szomorúság, bú, baj. A sorscsapások nem kímélték ezt a szegény nemzetet és ezt a szegény várost. A világban megjelent hatalmas erővel és igen nagy súllyal Mussolini Olaszországa, amely mellénk állt. Volt szövetségesünknél megalakult a Harmadik Birodalom és megajándékozott bennünket a horogkereszttel. A nagy európai kaoszban azonban Magyarország mindeddig szilárdan állott és palitikai súlya, tekintélye mindjobban erősödik.

Debrecenben is új korszak következett be. Dr. Vásáry István polgármesterségével új akarások és a nehéz helyzetben olyan alkotások jelentek meg, amelyek a faluvárost nagyvárossá tették és amelyek dicsőséges bizonyságai Debrecen hivatottságának ezen a magyar globuszon.

Ez időkről most beszélni nem kell. Csak szét kell nézni Debrecenben és e körültekintés szép történetet fog szavak helyett tényekkel elénk tárni.

*

A legközelebbi visszapillantást bizonyára már fiatalabb szemek fogják vetni az elmult időkre. Talán más szemszögből nézik a mult ködbevesző képeit. De bármilyen szemszögből nézik s bárki nézi, nem térhet ki annak megállapítása elől, hogy változhattak idők, emberek, események, a Debreceni Független Ujság volt és van olyannak, amilyennek lennie kellett: a kultura, az igazság, a magayrság, a nemzeti érdekek és a szent demokrácia eszményeiért mindent feláldozónak, tehetséget, erőt, egészséget, életet, vagyont, kockáztatva mindent, követvén a haza bölcsének jelszavát: A hazáért mindent kockáztatnunk kell, de a hazát semmiért sem szabad kockáztatni.

Érzem, tudom, lassanként magam is a lap történetébe akadok bele, a milliárdnyi betű közt eltemetkezve, a sárgult lapokon fehérré őszülten. De rőtté fakulhat a fekete betű a megsárgult lapokon, elfáradhat a kéz, megkophat a toll és megőszülhet a fej: a holnap újra friss fekete betűkkel új fehér papíron, harcos kéz új éles tollal, barnahajú fiatalság erejével szakad föl minden reggelen a Debreceni Független Ujság a közélet horizontján, mint tüzes golyójával a minden nap új Nap.

Posch Dezső.

Vásároljon hirdetőinknél.

Talán Ön itt az egyedüli, aki nincsen még tisztában a

„Takarékosság"

bevásárlási rendszerének páratlan

előnyeivel!

Itt mutatok rá mégegyszer!

Jegyezze meg jól, mert mindenike az Ön érdekét szolgálja:

1. Üzletekben soha hitelt nem kell kérnie!
2. Üzleteknek nem tartozik!
3. Bár szabott vagy kialkudott áron vásárol, mégis élvezi a kényelmes részletfizetés előnyeit!
4. Bár több üzletben eszközöl vásárlást, mégis egy helyen tartozik, egy helyen fizet!
5. Mindenkori fizetéseiről kapott nyugtalap egyúttal azonnali új vásárlásra jogosító utalványt is képez, így biztosítva vannak állandó és folytatólagos vásárlási lehetőségei!
6. Nincsen kötve egy üzlethez, mert minden szakmából több üzlet között válogathat!
7. Bármilyen irányban volna kívánsága, azt csak egy helyen kell előterjesztenie!
8. Hitelkerete előre lesz megállapítva havi jövedelmének megfelelően, így az abból eredő kötelezettségeket mindenkor megerőltetés nélkül teljesítheti! El nem adósodhat!
9. Kivételes esetekben, egyszer-egyszer fellépő nagyobb szükségleteinek beszerzéséhez (menyasszonyi kelengyék, bútorok, értékes bundák, ékszerek) előzetes megbeszélés után szívesen rendelkezésére áll a Részvénytársaság a hitelkeret felemeléshez, sőt a hitelezési idő meghosszabbításához is!
10. Bár több, mint 19,000 vásárlója van a Takarékosságnak, mégis a legmesszebbmenő egyéni elbírálás és egyéni kezelésben van része minden egyes vásárlónak. Mindenkinek ügye és kívánsága külön-külön úgy bíráltatik el, mint a Részvénytársaság legfontosabb ügye, mert elsőrendű kötelességének ismeri a vásárlóközönség érdekeit szolgálni!
11. A Takarékosság könyvecskéjének megszerzése nem kötelez semmire, nem is kerül semmibe, csak jogot ad arra, hogy azzal a kötelékbe tartozó 50 hatalmas, megbízható cégnél bármikor vásárlásokat eszközölion!
12. A vásárlás alkalmával sem fizet semmit!
13. Fizetési kötelezettsége a vásárlást követő hónapban kezdődik csak!
14. Minden felvilágosítással, könyvecskék és vásárlási utalványok kiadásával a legnagyobb előzékenységgel áll rendelkezésére a TAKARÉKOSSÁG Kereskedelmi Részvénytársaság vezetősége, Debrecen, Deák Ferenc utca 6.

Országosan jóhírű Bauer János finom paprikás szalonnája és szárazkolbásza

A debreceni hentesiparosok közül nem egy szolgált rá már a közönség elismerésére. Közöttük is becsületet szerez a híres debreceni hentesiparnak Bauer János hentesmester, akinek a Deák Ferenc ucca 20. szám alatt van üzlete. Bauer János országosan terjesztette el gyártmányait s így jelentős tényezője a debreceni hentesiparnak. Árui finomságukkal megtartották piacukat még a legnagyobb dekonjunktúrában is. Ismerik a Bauer János hentesmester kiváló finom ízű paprikás szalonnáját, száraz kolbászát az egész országban, de mindenütt ízlettek nagyszerű virsli és felvágott készítményei is. Mindig ízletes, mindig friss árut kap az ember ebben a kitűnő hentesüzletben, amelynek célja jó portékával vevői legnagyobb megelégedését megszerezni.

Katona Gyula cipészmester csizmái olcsó, de igazi remekmunkák

A debreceni csizmakészítés művészetének nemcsak a városban, hanem a vidéken is hírnevet és becsületet szerez Katona Gyula cipészmester, akinek Hatvan ucca 43. szám alatti műhelyében csupa értékes, drága csizma készül azoknak a férfiaknak a számára, akik szép csizmát viselnek. Igen sok megrendelője akad állandóan Katona Gyula mesternek, noha eddig nem lehetett elmondani azt, hogy csizmái olcsó portékák lettek volna. Annál kelendőbb lesz most már ezután Katona mester remek portékája, mert a mai viszonyokhoz alkalmazva új, olcsó árakat is kalkulált, úgy hogy már harminc pengőtől is csinálja a remekbeszabott csizmákat.

Katona Gyula preciz munkájáról is nevezetes, amelyet akkor sajátított el amikor Budapesten dolgozott, segéd korában egy nagy üzemben. Ott, a nagy üzemben úgy megszerették, hogy még azóta is felkeresték rendelésekkel. Népszerűsége Debrecenben is egészen páratlan, sikereivel méltán reá szolgál a régi nagy debreceni csizmadiamesterek jóhírére.

Berzéki Sándor

fényképész, fotoszaküzlet.

Piac ucca 38.

Ha visszagondolunk a régi időkre, szinte csodálkozunk azon, hogyan tudtak meglenni fényképek nélkül. Fáj az, ha szeretteink távol vannak tőlünk, de ezt a fájdalmat csökkenti már az is, ha egy fényképet őrzünk róluk, szinte közelebb érezzük őket magunkhoz, ha a fényképüket látjuk. Erre gondolt munkatársunk, amikor Berzéki Sándor fényképészeti műtermét kereste fel a Piac ucca 38. szám alatt és megtekintette a műterem falán sorakozó szebbnél-szebb fotoportrékat.

Berzéki közvetlen a forradalom után 1919-ben alapította üzletét és először csak fényképészettel foglalkozott, csak később vezette be a fotocikkek árusítását. Azóta már a Berzéki fotobörze fogalom lett Debrecenben. Ő az egyedüli képviselője a Torton-, Pickard-angol márkájú fényképezőgépeknek, de ezenkívül raktáron tart a fényképezéshez szükséges minden anyagot is. Igazi modern kereskedő, aki a szakmában mutatkozó minden életrevaló újítást bevezetett üzletébe. Munkáit a legtökéletesebb technikai újítások igénybevételével készíti el. (Színes portrék.) Az amatőrök részére külön laboratóriumot rendezett be, amely országos viszonylatban is az első helyen áll. Modernül felszerelt műterme, mint a multban, úgy a jelenben is a vezető helyen áll.

Vásárlásainál hivatkozzon lapunkra.

Egy antikvárium, ahol a közönség mindent megtalál

Debrecen egyik legrégibb és legismertebb cége a Kistemplom mögött levő Aczél-antiquárium. Hatalmas árukészletével bárkit kielégíthet, olyan óriási könyvraktára van, hogy a legkönnyebbtől a legnehezebb olvasmányig mindent a közönség rendelkezésére tud bocsátani. Azonkívül, hogy vesz és elad könyveket s ezzel is nagy forgalmat bonyolít le, még könyvtára is van a cégnek, amelyben mindenki megtalálhatja azt az olvasmányt, melyre szüksége van. Klasszikus és modern regények vannak valósággal felhalmozva ebben az üzletben, de nemcsak a vevőközönség részére, hanem a könyvtárban is. Ez a könyvtár szinte fillérekért áll a közönség rendelkezésére. De éppen ilyen olcsón adja minden árját a cég, amely tökéletesen alkalmazkodjk a jelenlegi nehéz gazdasági viszonyokhoz és elsősorban a közönség vásárlóképességét mérlegeli. Könyv, papír és írószer van nagy mennyiségben az üzletben, regények és iskolakönyvek s mindenféle iskolai kellékek. Mindenből elsőrangú minőség van raktáron s mindent a lehető legalacsonyabb áron nyujt át egyre szaporodó vásárlótáborának.

Látogatás a Naményi Gyorsíró- és Gépíró-iskolában

A modern, lüktető, rohanó élet követelményei keltették életre Debrecenben a kultuszminiszter enegdélyével működő és ellenőrzése alatt álló Naményi Gyorsíró- és Gépíróiskolát. Látogatást tettünk a Miklós ucca 8. sz. alatt levő iskolában, ahol élénk, nagyszerű kép fogadott; kattogtak az írógépek és mosolygó fiatal leányok gyorsírtak az asztalok körül. Ezekből lesznek a jövő titkárnői, gyors- és gépírónői. De férfiak is tanulnak; állásban levő tisztviselők, akiknél az új miniszteri rendeletek értelmében a minősítés és kinevezés szempontjából fontos a gyors- és gépírás; egyetemi hallgatók, akik tudják, hogy a gyorsírás és gépírás tudása ma már minden pályán nélkülözhetetlen. Kérdést intéztünk az iskola vezetőjéhez, aki kérdéseinkre a következő felvilágosításokat adta:

Az iskolában a tanítás csoportokban, vagy a hallgatósk kívánságára egyénenként különórákban történik. Hónap közben is bármikor be lehet iratkozni. A tanulók a legkülönbözőbb társadalmi rétegekből kerülnek ki s így a tandíjak is a mai nehéz viszonyokhoz igazodnak és már havi 5.— P-nél kezdődnek. A tanulmányi idő általában 6 hónap, de sokan hamarabb is elvégzik az anyagot. Rendkivüli esetekben rövid idő alatt is kiképezzük a jelentkezőket. A tanulók csoportosítása általában előképzettségük szerint történik. Sokan jönnek gimnáziumi érettségivel, tanítónői oklevélell, mások négy középiskolával, sőt felvehetők azok is, akiknek 6 elemijük van. Érdekes, hogy helyesírástanulásra, szépírástanulásra idősebb korban levő nők és férfiak is gyakran jelentkeznek, akik természetesen különórákban tanulnak. A tanulás befejezése után a hallgatók állami vizsgát tehetnek az Irodai Gyorsírókat és Gépírókat Vizsgáló Országos Bizottság előtt és államérvényes bizonyítványt nyernek.

HENTESÜZLETBEN

— Kérek tíz deka csontot, de poralakban.

— Mire kell az?

— A kutyámnak. Szegénynek már nagyon rosszak a fogai és nem tud rágni.

A FÜGGETLEN UJSAG
hirdetései mindig eredményesek!

„A MI UTUNK"

Irta: KARDOS PÁL

Amikor ezeket a sorokat írom, a „Mi Utunk" című kisterjedelmű, szélső szociálista irányú debreceni folyóirat szerkesztője és munkatársai: egy öregedő szobafestő és néhány iskolázott fiatalember a rendőrség foglyai. Mire ezek a sorok megjelennek, már bizonyára tisztázódni fog, hogy csakugyan kommunista szervezkedés részesei-e a letartóztatottak, vagy csak elméleti szociálisták, akik elveiket kis lapjuk útján igyekeztek terjeszteni. A magam részéről nem tartom valószínünek, hogy holmi titkos sejt-rendszer húzódott volna meg a lapocska hasábjai mögött, de ezt majd a rendőri nyomozás fogja eldönteni és nem is ez itt a legfontosabb kérdés. Ez a kis cikk inkább arra a kérdésre keres feleletet, hogyan készültek ezek az iskolát alig elhagyott diákok, hajlékot, kosztot és meleg ruhát nyujtó polgári családok fiai egy régi szociálista munkásember hatása alá (akiről ugyan meg kell jegyeznünk, hogy egyszerű iparos létére önmüveléssel nem csekély ismeretet gyüjtött s bizonyos mértékig tekintély is lehetett a szemükben), és főként, hogyan juthattak arra a gondolatra, hogy szociálista folyóiratot adjanak ki és szerkesszenek?

Odaát, az antiszemitizmus, az úgynevezett fajvédelem táborában nagyon könnyű erre a kérdésre a felelet: „Ezek a fiuk szociálisták lettek vagy esetleg éppen kommunista összeesküvést szőttek, mert zsidók. Általában, ha nem kommunisták, legalább is szociálisták, egyszóval destruktivok, a magyarság ellenségei".

Bizonyára így gondolkodnak jobb oldalt, azaz ilyen frázisokkal helyettesítik az eseten való gondolkodást. Pedig a frázis gyakran előítéletet takar, az előítélet gyakran hamis és ennél fogva igen alkalmas arra, hogy az emberek szeme elől eltakarja a társadalom legsúlyosabb problémáit, a nemzet testének mély sebeit. Ilyen előítéletről van itt is szó, jó lesz ennek az előítéletnek a mélyére nézni, nemcsak a zsidóság, hanem az egyetemes magyarság érdekében is.

Mert, teljesen figyelmen kívül hagyva azt a kérdést, hogy a szocializmus valóban magyar-ellenes és destruktiv mozgalom-e vajjon csak ugyan olyan természetes dolog, hogy a zsidó fiú szociálistává legyen? Ha tényeket vizsgáljuk, hamarosan kiderül, hogy nem, hiszen azt az antiszemiták közül sem tagadja senki, hogy a zsidó ifjúság között igen sok hive van annak a mozgalomnak, amely a zsidóságot — amennyiben lehet — Palesztinába szeretné visszatelepíteni, s az itthon maradó részét is zsidó népi öntudattal szeretné eltölteni, s amely mozgalmat cionizmusnak neveznek. — Mondom, e mozgalom létét jobboldalt sem tagadja senki, de már egy másik tényt nem tudnak, vagy nem akarnak tudomásul venni. Ez a tény az, hogy szociálisták és cionisták közt kibékithetetlen ellentét van. Egyfelől a cionista ifjú helyteleníti, ha a zsidó fiú szociálistává lesz, mert szerinte minden zsidónak a cionizmus oltárára kell áldozni java szellemi erejét. Másfelől a szociálista szerint a cionizmus, mint minden olyan politikai mozgalom, amely független a szociálizmustól, csak a tőkés uralom egy ügyes fogása, hogy a szociális kérdésről, az osztályellentétről elterelje a proletár-sorsban élők figyelmét.

Nos, annyit talán el fog ismerni a jobboldal is, hogy a zsidó ifjúság között vannak szociálisták és vannak cionisták, de mindjárt gúnyosan fölteszi a kérdést: „Hol vannak hát közöttük a magyar nemzeti gondolat hivei? Miért nem járnak a zsidó fiuk egy úton a magyar ifjúsággal?"

E két kérdés közül csak a másodikra válaszolhatok. Az elsőre egyrészt azért nem felelek, mert a jobboldalon még mindig oly nagy elfogultságot látok, amely teljesen reménytelenné tesz minden kisérletet antiszemitákat meggyőzni arról, hogy a zsidó fiuk között igen sok van, aki jólétben él vagy nyomorog, dolgozik vagy dolgozni szeretne, tanul vagy tanulni szeretne: de semmiféle politikával nem foglalkozik. — Másrészt és még inkább azért nem válaszolok az első kérdésre, mert mióta a magyarországi zsidóság magyar volta kétségbevonatott, emberi méltóságomon alulinak érzem, hogy akár a felekezetem, akár a magam magyar voltát bár egy szóval is bizonyítsam .Ha tetteink, életünk, ha multunk, jelenünk nem bizonyít, akkor hiába minden szó.

De itt a második kérdés: „Miért nem járnak a zsidó fiúk egy úton a magyar ifjúsággal?" Erre a kérdésre válaszolni akarok, de előbb meg kell jegyeznem, hogy a „magyar ifjúság" kifejezésnek a jelentése az utóbbi évek nyelv használatában sajátosan megszükült. „Magyar ifjúság", e két szón ujabban csak az iskolázott, egyetemet végző vagy végzett magyarországi keresztyén (nem zsidó) fiatalságot értik, megfeledkezve az iparos vagy kereskedő pályán lévő, a munkássorsban vagy éppen munka nélkül élő fiatal magyarokról és szándékosan kirekesztve a szó értelméből a magyarországi zsidó fiatalságot. A „magyar ifjúság" kifejezésnek e szükített értelmű használatát nem helyeslem, de most könnyebb megértés kedvéért — idézőjelben — megtartom.

Tehát a zsidó fiuk azért nem járnak egy úton a „magyar ifjúsággal", mert a „magyar ifjúság", (kivéve egy egészen kicsiny, de annál értékesebb töredéket, amely tiszteletreméltó erőfeszítéssel igyekszik az utolsó másfél évtized elfogultságainak sürű ingoványából kigázolni) ma a horogkereszt, a zsidógyülölet útján jár s ha a zsidó fiatalság valamely átfogó nemzeti gondolat vagy éppen általános emberi eszme jegyében közelednék hozzá, akkor ökölcsapásokkal kergetné el magától. A zsidó fiú számára tehát nem marad más út nyitva, mint vagy minden politikai eszmétől és cselekvéstől elzárkóznia, vagy a szociálizmus és cionizmus közül az egyiknek a karjaiba vetni magát. Igenis, a megvetettség, a kitaszítottság, az üldözöttség érzete volt az, ami ezt a nehány polgári módban élő zsidó fút osztályhelyzete, neveltetése ellenére a „Mi utunk" folyóirat a szociálizmus útjára sodorta.

De nem akarok igazságtalan lenni. Mert ha magasabb szempontból nézzük a dolgot, a „magyar ifjúság" és a magyar zsidó fiatalság mégis egy uton járnak: az elégedetlenség, a nyugtalanság, a forrongás útján. A horogkeresztes a mai magyar törvényes rendet akarja sarakiból kiforgatni, a cionista más hazába vágyik, a szociálista az egész emberiség sorsát akarja megfordítani. És mindaddig hiába jajgat a zsidó a horogkereszt ütései alatt, mindaddig hiába hangzik a panasz, hogy a cionista elmagyartalanodik, hogy a szociálista forradalomra készül, amíg a fiatalembernek se kenyere, se reménye Magyarországon.

Az emberélet útjának felén járok, ahhoz a nemzedékhez tartozom, amelyik még „bejutott". Van állásom, családom, gyermekem. S ha végignézek az utánunk következő fiatalság egyre sűrűdő sorain, szégyenlem magamat. Érzem, hogy én hiába szeretem őket, nekik gyülölniök kell engem, halálomra, megrokkanásomra kell lesniök, hiszen ők csak akkor juthatnak előre, ha mi már nem leszünk.

Aki azt akarja, hogy egészséges, emberies gondolkodású legyen, az vissza kell, hogy adja ennek az ifjúságnak a boldogulás reményét.

Emerich Samu cipő, uri- és női divat és gyermekruha áruháza Dégenfeld-tér 10.

Debrecen egyik legmegbízhatóbb bevásárlási forrása az Emerich Áruház a Degenfeld-téren. Átérezve a mai helytetet e cég, teljesen áruházszerűen rendezte be üzletét és raktárát is ennek megfelelően szervezte be. Ma már teljes választékban, elsőrendű kiállításban kaphatók gyermekruhák, gyermekkabátok, gyermek, női és férfi uccai és házi cipők, női és férfi fehérneműk, gyermek- és férfisapkák és kalapok, kötöttárúk minden igényt kielégítően, hihetetlen olcsó árakon. Különösen nagy súlyt helyez a cég a gyermekárukra és olyan választékot nyujt ezekben a cikkekben, hogy teljesen fővárosi nívón mozog a készlete. Az áruházszerüséget még jobban kiemeli, hogy árai példátlanul alacsonyak, a kiszolgálást pedig olyan előzékenységgel eszközlik, hogy az már semmi kívánnivalót sem hagy hátra.

A közönség méltányolja a cég ezen berendezkedését és különösen örül, hogy végre ilyen választékot talál Debrecenben is gyermekruházati cikkekben és mind többen és többen lesznek állandó vásárlói.

VENNI AKAR VALAMIT?

A Független Ujság hirdetése biztosan hozzájuttatja a kivánt tárgyhoz.

Izlésben és minőségben vezetnek a
Rózsa Áruház női felöltő, bunda és ruhaujdonságai
szigoruan szabott árak!
Legmérsékeltebb BIKA SZÁLLÓVAL SZEMBEN

Állásnélküli tanárok élete Debrecenben

Legalább 1000 középiskolai tanárt lehetne még elhelyezni Csonka-Magyarországon

Okleveles tanárok, mint jazzmuzsikusok, vigécek és mázoló-segédek — Hol sikkad el a nevelői öntudat? — Pláton ideál tana és a magyar közigazgatás — Van menekvés!

Közép- és Nyugat-Európa államai nemkülönben az Északamerikai-Egyesült Államok és Ausztrália különböző kategóriájú középiskoláinak osztályaiban túlzsufoltság tekintetében a magyar középiskolák osztályai, vezetnek. 30 diákkal lehet még nevelési és tanítási szempontokból egyaránt kifogástalanul foglalkozni rendes körülmények között — a mai legkitünöbb pedagógusoknak úgyszólván egyöntetü véleménye szerint. Az egyik debreceni egyetemi professzor (a gyakorlati neveléstudomány előadója) a „takarékossági (?) igények" figyelembevételével 40-re emelte föl ezt a számot, mint a nevelés „maximális engedményét — magának a nevelésnek a rovására." Az általa kimutatott statisztikák szerint azonban ennek a még megengedhetően legmagasabb 40-es osztálylétszámnak megalapozásával is már legalább 1000 középiskolai tanárt lehetne Csonka-Magyarország különböző középiskoláiban elhelyezni.

AZ EGYIKNEK „SIKERÜL"

Egyelőre azonban az állami „takarékosságnak" (?) a levezetője főleg a mai magyar középiskolai rendszer. Túlzsufolt osztályok és a túlzsufolt osztályokkal torturált tanárok: ez a mai magyar középiskolai rendszer általános külsőleges képe. Itt azután megakad a nevelői felelősség. És ha azt is hozzávesszük, hogy a magyar tanárok még egy igényelhető felelősségrevonás határáig sincsennek megfizetve. (A német középiskolai tanár még a mai barbár nácista közállapotok szerint is jobban meg van fizetve): nem csodálkozhatunk azon, ha a nevelői felelősség mellett a nevelői öntudat is elsikkad.

Az egyik júniusban oklevelet nyert fiatal tanár annyira a „legszerencsésebbek" közül való, hogy helyettes tanárságot kapott az egyik debreceni középiskolában. (A tiszántuli ref. egyházkerületben magán kivül csak négy fiatalembert ér ez a „szerencse", akik azonban már mind évekkel ezelőtt oklevelet nyertek.) Fizetése jóval alul van a 100 pengőn. Ezzel szemben a túlzsufolt osztályok és a magos óraszám (nem is említve a dolgozatok javítását és azokat a sokszor teljesen embertelen megterheléseket, amikkel elsősorban a fiatal tanárokat szokták „megörvendeztetni") olyan tényezők, amelyek mellett nevelői felelősséget és öntudatot még egy fiatal, erejének kezdeti teljességében lévő tanártól sem lehet követelni.

MINDEN ÉJJEL EGY VENDÉGLŐBEN

Akinek sikerül túlzsufolt osztályokban, magos hetióraszámmal 100 pengőn alul „állást keríteni": az „örüljön". Mert rajta kivül száz és száz pályázó akad. (A debreceni egyetem bölcsészettanhallgatóinak egyes évfolyamlétszámai felül vannak a hetvenen.) Mert mi csinálnak azok, akiknek „nem sikerül"?

Egyik nyelvszakos tanárjelölt pontosan négy évvel ezelőtt szerzett tanári oklevelet. Nem tud vele mit kezdeni. Ellenben bárminő jazzhangszerhez kitünően ért. Eme „másodlagos" tehetsége ellenében azután sikerült az egyik debreceni jazzzenekarba fölvétetni magát. Minden éjjel egy debreceni vendéglőben muzsikál — néhány hónap óta. Nem keres kevesebbet, mint az idén állásba jutott kollégája. Emellett még dolgozatokkal és egy-egy túlzsufolt osztálynak torturáival sincsen megáldva.

AKINEK SZERENCSÉJE VAN, MERT „NEM KAPOTT ÁLLÁST"

K. Z. néhány évvel ezelőtt végzett mathematika-fizika szakos tanár borügynöke egy szerencsi borpincészetnek.

— Valóságos szerencse, hogy nem kaptam eddig tanári állást — mondja. Jobban szeretem ugyan az infinitézimális számítást a borvigécségnél. De bizony a magam 210 pengős fixfizetését nem adom el egy 70 pengős kezdő helyettestanári „fizetésért." Most már nincs is kedvem semere sem pályázni tanárnak — a kevesebbért. Szabademberi vagyok és nem szívesen vállalom jelenleg azokat a megkötéseket, amikkel egy tanári álláshoz jutó kezdőtanárt — nagyon érthetően — szeretnek a mai középiskolai „rendszer" szerint béklyóban is tartani és ki is használni.

AKI 5 PRÓBATANITÁS TORTURÁJÁN ESETT KERESZTÜL, DE CSAK A KÖZSÉGI IRNOKSÁGIG VITTE

L. J. klasszika filologus szakos végzett középiskolai tanár 1926. óta. Vallomása szerint annyira nemmesés éveket élt át 1926. óta, hogy visszaemlékezni sem hajlandó már rájuk. 1931-ben egy havi 60 pengős községi irnoksághoz jutott. 27 éves fejjel és havi 60 pengővel meg is merészelt nősülni (2 gyermeke van — tehát egykével sem vádolható).

— 1931. óta tizenegy helyre pályáztam különböző középiskolákhoz. Ebből öt alkalommal a pályázat sikerességét próbatanításhoz kötötték. Tessék elképzelni — úgymond — az ember átesik három tanári vizsgán és a gyakorlójelöltség évén. És mindez nem elég vizsga, hanem illetéktelen egyének akarják „fölülvizsgálni", amit illetékesek több tárgyilagossággal, tudással és kevesebb kegyetlenséggel már megtettek. A „próbavizsgáztatásokat" kultuszminiszterileg és belügyminiszterileg egyként be kellene tiltani, mert nem csupán a próbatanító tanár öntudatát alázza meg a növendékek és egy önhatalmú és önkényü bizottság előtt, hanem az egész magyar tanári rend méltóságát is sérti az ilyesmi.

— És megtérítették a hiábavaló utazási költséget? — kérdeztem.

— Dehogy kérem, az összes pályázatokra, ajánlott levelekre, bélyegilletékekre, miegymásra 1931. óta 82 pengő 22 fillért fizettem rá. Azonkívül az öt próbatanítás helyére utiköltség, ellátási díj és másegyebekre 73 pengőt kellett még kidobnom.

TÖRTÉNETSZAKOS TANÁR: MÁZOLÓSEGÉD DEBRECENBEN

W. A. harmadik éve oklevelet nyert történelem-földrajzszakos tanárjelölt eddig semere sem pályázott. Nem volt hajlandó fölösleges levél és utiköltségekbe vernie magát. Ehelyett leendő debreceni apósánál (egy szobafestő és mázolómester) kitanulta a szobafestés és mázolás csinját-binját. Egészen rendesen segít leendő apósának dolgozni. Ezért ellátást és némi pénzmagot is kap.

EGY KUDARC MÉG NEM VILÁG

Tóth Béla májusban nyert tanári oklevelet. Rendkívül sok tehetségü, vállalkozó szellemü, egész lelkialkatában haladó gondolkodásu, európai látókörü fiatalember (A Bethlen Gábor Körnek 3 éven keresztül volt elnöke és az Ady-Társaságban több izben szerepelt előadóként) szinte a magyar élet különös iróniája, hogy egy ilyen ritkavágásu fiatalembert nem igyekszik egy magyarországi középiskola sem a maga nyereségére — meghívni. Még helyettes tanárnak sem. De még óraadó segédtanárnak sem.

Tóth Béla néhány társával egy nivós nyaraltatási akcióba kezdett volna. Az akció közbejött nehézségek miatt meghiusult. Nem esett azonban kétségbe és most egy kiváló mathematika-fizikaszakos állás nélküli tanártársával egyetemben házitanítási akciót üznek — nagyban A Szent Anna uccában kivettek egy kétszobás garzonlakást és magániskolát tartanak fönn benne — házilag.

— A munkamegosztást és munkabérelosztást egészen kollektiv alapon végezzük — mondja Tóth Béla. — Amennyiben függetlenül attól, hogy ki szerzi a tanítványt: a tanítási díjat egyenlően osztjuk meg. Ha pedig valamelyikünknek házhoz kell járnia: az instruktori díjnak csak 25 percentjét kell beszolgáltatnia a „közösségi pénztárba".

— És milyen tárgyakat vállaltok? — kérdem.

— Magyar-latinszakos vagyok, illetőleg a kollégám és „szövetkezeti társam" mathematika-fizika szakos tanár. De vállalunk bármely középiskolai tárgyat. Én magam például egyként birom a német, francia, angol és olasz nyelveket. Vállalom bármelyik tanítását méltányos áron. Mert „nagy vállalkozásról" van szó.

(Alig egy hete kezdték müködésüket és máris 6—7 tanítványuk van.)

— Megkeresünk ketten biztosan annyit, hogy megéljünk. Ami pedig magát az állásnélküliségemet illeti: egyáltalában nem veszem az ügyet tragikusan. Többet keresünk egy kezdőfizetéses helyettestanárnál és szabadok vagyunk. Mindig van annyi szabadságom, hogy szellemtudományi munkával foglalkozzam. És nem kell kezdőtanári favágó-munkával fölmorzsolnom fiatal életemet — a semminél alig valamivel többért. A szabadság mellett az öntudat is megmarad. (Ezt az öntudatot pedig egy Tóth Bélának igazán nem érdemes eladni egy fix-tál lencséért.)

A SZABADITÓ MAGYAR TANÁR

A fiatal állásnélküli tanárok közül föltétlenül a két utóbbi tipus az, amely némely látszatos ellentétek ellenére is egy egészebb, szabadabb és szabadítóbb magyar tanárnemzedéket tudna képviselni. Minden cinizmustól mentesen. A két utóbbi tipus fejezi ki a teljesebb magyar tanári tipust ,ahol a szabadság öntudata és méltósága tiltakozik az ellen, hogy egy nemzetnek egy olyan felelősségteljes rendje (akikre a nemzet gyermekeit kell bizni), mint a tanári rend: felelősségéért meg sem fizetve öntudatát és méltóságát megcsufoló érdekek szolgai eszköze és „ágyútölteléke" legyen.

„A szabadító magyar tanár" tipusa: Ady egyik szép álma, Apáczay Cseri Jánosék, Benkőék, Hatvanyék, Bolyaiék méltó tanárutódai a fiatal magyar tanárnemzedékben most vajudnak. Legtöbbjük tanári állás hiján, de az apákénál több és szabadabb öntudattal, az intelligen-

Debrecenieknek Bécsben
kellemes otthont nyujt
PENSION CITY
Magyar vezetés. Teljes komfort
Kiváló konyha. Olcsó árak.
A város központjában!
I. Kärtnerstrasse 1.

ciának méltóságosabb igényeivel, a magyarságnak mélyebb és igazibb jelentésével: várják, hogy tanítsanak. Várják, hogy neveljenek. És ha nem adunk nekik módot és alkalmat, hogy tanítsanak és neveljenek: akkor sem fog megdülni az új és teljesebb Magyarország az egészségtelen régi előtt. Ezeknek az emberi méltóságot az ézsaui lencséstálnál jobban becsülő fiataloknak intelligenciája már is győzött — türelmével és szelidségével.

NAGY TIBOR.

Debrecen egyik legelegánsabb férfiszabó cége, Frank József és Testvére

Debrecen egyik legelegánsabb és legrégibb cége Frank József és Testvére úriszabósága a Piac ucca 46. számú házban. Hatalmas vevőkörrel rendelkezik a mai nehéz viszonyok között is és ennek a cégnek nagy közkedveltsége onnan ered, hogy nemcsak nagyszerű kiszolgálásban részesíti a közönséget, hanem rendkívül mérsékelt árakon áll rendelkezésére. Dús választéka van a legfinomabb és legszebb szövetekből, az óriási árukészlettel a publikum minden kívánságát kielégítheti. Modern és tökéletesen felkészült szabósága van a cégnek, a legfrissebb és legdivatosabb minták után dolgozik, úgy hogy az úriközönség méltán látogatja oly jelentős számban. De ez a nagy látogatottság érthető azért is, hiszen a Frank József és Testvére cég a lehető legszolidabb és legmérsékeltebb árakkal dolgozik.

A debreceni Ujságíró Club II. népszerű hangversenyét október 25-én rendezi meg

Mint korábban közöltük a debreceni Ujságíró Club egy magas nivójú kulturális célt tűzött maga elé. Elhatározta, hogy havonként kétszer a Piac ucca 26. szám alatti helyiségeinek nagytermében — beléptidíj nélkül — népszerű hangversenyt rendez és dobogóra hivja városunk művészeit egymás után. Az első hangverseny sikere olyan óriási volt, hogy minden remény meg van arra, hogy városunk közönsége támogatni fogja az Ujságíró Clubot e munkájában.

A legközelebbi hangverseny október 25-én csütörtökön este lesz 8 órai kezdettel és mint értesültünk azon a rádióból is ismert híres művészi együttes a „Debreceni Trió" *(Galánffy—Buza—Erdész)* továbbá dr. *Hahn* Aladárné, a kiváló neves zengoraművésznő fog szerepelni.

Ha csak az itt említett neveket halljuk, szent meggyőződésünk, hogy ennek a magas nivójú kulturális munkának meg lesz az eredménye.

ORVOSI TANACS

Az orvostól megkérdezi valaki:
— Doktor úr szabad egy kérdést?
— Tessék?
— Mit csinál ön, ha náthás.
— Kifujom az orromat.

LAPUNKAT PARTOLJA, HA A „FÜGGETLEN UJSAG"-BAN HIRDETŐ CÉGEKNÉL SZERZI BE SZÜKSÉGLETEIT.

A régen virágzó, de később Budapestre költözött posztónagykereskedelmet ismét meghonosította Debrecenben Róth Adolf

Debercenről azt hiszik, hogy az idők kezdete óta földmüvesváros volt. Pedig nem igy áll a dolog. A Kelet felé vezető országút mentén a vasut feltalálása előtt évszázadokig igen fontos kereskedelmi gócpont volt Debrecen s voltak olyan nagykereskedései, amelyek az egész Európát hálózták be, vagy közvetítették keletnek Nyugat áruit. A vasut feltalálása után a debreceni nagykereskedelem néhány ágazatban kezdett tért veszíteni s azok közé a szakmák közé tartozott a posztónagykereskedelem is, amelyek meghaltak Debrecenben. Debrecen nemcsak nem vett részt többé a Tiszántul posztószükségletének ellátásában, hanem maga is budapesti ellátásra szorult.

Róth Adolf nagykereskedőé az az érdem, hogy a posztónagykereskedelmet sikerült feltámasztani Debrecenben. Ez a tehetséges, kitünő kereskedő bátran nekivágott a szinte lehetetlennek látszó feladatnak s kitartással, szorgalommal, szolid árakkal, kedvező kondiciókkal és megbízható árukkal sikerült neki helyet biztosítani a maga számára a piacon, a Tiszántul posztóellátását — legalább is részben — ismét Debrecen irányítása alá venni. Róth Adolf szorgalmával és szolid üzletvitelével a kereskedők egész sorának szilárdította meg exisztenciáját, amikor Debrecenbe visszahozta a posztónagykereskedelmet, de a debreceni közérdeket egyébként is jelentékeny mértékben szolgálta, biztosítván számára a Tiszántúl vezetését egy szakmában, innen ágaztatva el üzletének ereit. Az elismerésre méltóan szép közgazdasági munkásság általános megbecsülést szerzett a közgazdasági életben Róth Adolfnak, akinek gyümölcsöző munkáját bizonyítja, hogy nagykereskedése erősödik a súlyos viszonyok ellenére is. Ez a posztó, kézmű és bélésárú nagykereskedés egyik legszilárdabb bázis a debreceni üzleti életben.

A cég foglalkozik posztóáruknak, bélésáruknak kicsinyben való eladásával is. Természetesen itt is szolid árakkal, megbízható árukkal ér el szép eredményeket, szerezte meg a maga számára a közönség széles köreinek megbecsülését.

HORTOBÁGY MŰMALOM

Böszörményi út 1. szám

A Böszörményi út elején fekszik a Hortobágy műmalom, amely egyik érdekes látványossága Debrecennek. Az ősrégi civis város hatalmas szélmalmának égbenyuló falai ölelkeztek össze, a később hozzá épített épülettömbbel, hogy úgy mintegy jelképezzék a régi tisztes tradicióhoz való ragaszkodást, de egyben bizonyítsák a haladó kor követelményeinek szem előtt tartását is.

A régies, nemes patinaju külsőn belül a legmodernebb berendezés és felszerelés állítja elő a nemcsak Debrecenben és környékén, de messze földön híres Hortobágy-malmi liszteket és egyéb őrleményeket.

A Hortobágy-malmi liszt ma már egyik márkája csonkahazánknak, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy a Hortobágy-malmi lisztnek hatalmas kereslete van az ország fővárosában is.

A hatalmas, modern gépek zugva, dohogva ontják magukból éjjel-nappal a drága jó életet s a vidékről jövő szekerek és szállítójárművek sokasága nap, mint nap pezsgő életet varázsol a Hortobágy-műmalom köré.

A Hortobágy-műmalom különben egyike Csonka-Magyarország legjobban és legmodernebbül felszerelt malmainak s az onnan kikerült liszt és egyéb őrlemények csak hírnevet és dicsőséget szereznek Debrecen malomiparának.

Kerékgyártó István, a malom tulajdonosa régi, híres malmos-dinasztiának a leszármazottja s az ő, valamint fiának kiváló szakképzettsége egyenesen csodálatos erővel tett bizonyságot, az elpusztithatatlan magyar tetterőről és élni akarásról akkor, amikor néhány esztendő leforgása alatt, a legelső malmok sorába emelte a Hortobágy-műmalmot s az ő vasszorgalmuk, szakértelmük és puritán becsületességük tette lehetővé aránylag rövid idő leforgása alatt, hogy a Hortobágy-műmalom neve ma már fogalom lett nemcsak Debrecenben, de az egész vidéken, sőt az ország fővárosában is.

„FANTO"
Egyesült Magyar Ásványolajgyárak r.t. tiszántúli fiókja
DEBRECEN, VARGAKERT. DÉLISOR 7. SZ.
Postacím: Debrecen 1., Postafiók 13. sz.
Telefon: 27-77.
A Tiszántúl legrégibb ásványolaj telepe
Állandóan raktáron tart és a legkedvezőbb gyári áron szállit:
„FANTO" motalko, benzin, petróleum és gázolajat
„FANTOLIN" pennsylvániai és amerikai autó- és motorolajokat, traktorolajokat
„FANTO" autó- és motorzsirokat és úszó kocsikenőcsöket
„FANTO" dégrást és mindenféle timár olajokat
„GOLF" és sp. magasfinomitású fagyálló olajokat
Lerakatok és mezőgazdasági raktárak az ország minden részén.
Az egész országra kiterjedő benzinkút-hálózat.
Minden fogyasztónak érdeke támogatni a magyar gyárat, mert ezzel saját érdekét védi és emellett jutányos árak mellett szerezheti be szükségletét.

Új debreceni polgárok

A mult hónapban a város a következőket vette fel községi kötelékébe:

Dr. Fazakas Sándor egyetemi magántanár, Csánk István tüzérszázados, Molnár Gábor hadbiztos, Dehenes György honvédtörzsőrmester, Csatári Gyula honv. tizedes, Wild Ernő számvevő tiszthelyettes, Mészáros Mihály számvevő őrmester, vitéz Ambrus András törzsőrmester, Beck Jozefina polgáriskolai tanár, Beck Róza magánhivatalnok, Zsigó Károly ref. tanító, Kiss Ferenc postatiszt, Weisz Ferenc asztalosmester, Kóhn Sándor halkereskedő, Bereczki Lajos házmester, Bodolai István kéményseprősegéd, Barcsai Lajos nyug. máv. üzemi altiszt, Sándor Ferenc kisbirtokos, Bácsi Imre asztalossegéd, Gelb József izr. hitoktató, Reményik Imre béres, Bata László pollíszolga, Sallak Sándor gyárimunkás, Czigelt József máv. főmüvezető, Bottyán János egyetemi hallgató, Végh Gábor nyug. katonai főszámvevő, Kelner Lajos bérlő, Rozs Sándor borbélysegéd, Sichermann Ignátz italmérő, Krausz Gyula kereskedő, Maxim Mihály gazda, Vadász Imre tej, tejtermék és gyümölcskereskedő, Skonda István máv. főmozdonyvezető, Rusorán Sarolta testv. képz. int. növendék, Szász Ferenc kereskedelmi alkalmazott, Bihari Béla nyug. máv. gépkezelő.

Összesen 56 új állampolgárral gyarapodott tehát Debrecen lakossága.

A mult hónapban a községi kötelékbe való felvételt kilátásba helyezte a város 1 külföldi honosnak.

Állampolgári esküt tett 6 visszahonosított egyén.

KÁVÉHÁZBAN
ÉTTEREMBEN
CUKRÁSZDÁBAN
BORBÉLYNÁL
kérje
A FÜGGETLEN UJSÁGOT

A mi harminc esztendőnk

Irta: FARKAS LAJOS

Leakasztom a vaskos pincekulcsot a szegről, tizennégy lépcsőfok, megállok a rozsdás vasajtó előtt. Csikorog a zár, nyirkos hüvösség csap meg. Villanyt gyujtok. A kis körte sápadt-sárgás fénye rezeg a massziv bolthajtások alatt. Behuzom az ajtót magam után és dideregve körülnézek. A kőpadlótól a menyezetig hosszu sorban röfnyi széles kötetek emelkednek. Minden hónap — egy kötet. Harminc év — háromszázhatvan kötet. Háromszázhatvan élő hónap szürke koporsója a dohos pincekriptában.

* * *

Horgasztott fővel lépkedek végig a kanyargó pincefolyosón. Az elmulás és az örökkévalóság érzései viaskodnak bennem. Pillantásom végigsurolja a jobbról-balról tornyosodó ujsághegyeket. Harminc év, háromszázhatvan kötet, nyolcezer példány. — Harminc év egy egész emberöltő és ennek a nyolcezer példánynak a sárguló, málladozó papirlapjain fekszik a mi generációnk élete. A papir, amire a betüket nyomták: elrothad. És elporlad a betü is, ócskavas lesz a nyomdagépekből. Akik a Független Ujságot 30 éve elinditották, csöndes lakói immár a temetőnek vagy fehérhaju öregemberek. De fent, a pince felett, tovább készül, tovább él a Független Ujság és az eszme, amelyet a Független Ujság szolgál. A lap és az ideál, amelyért küzd: nem vénhedtek meg. Itt, a szerkesztőség alatt, a pincében, a mult borong. Fent a redakció asztalain napról-napra, példányról-példányra megujul az élet.

* * *

Egyik oszlopból találomra kihuzok egy kötetet. A dátum: 1906, április. Végigböngészem a vezércikket. Aki irta: vidéki református pap volt, ma Debrecen világhirü püspöke. A szegény magyar nép szabadságáért menydörgött a cikk és az irója ma, 1934-ben, ugyanazt követeli. Előveszek egy másik, harmadik, ötödik, huszadik kötetet. Az évszámok ugranak, de az elv ugy áll, mint egy sziklahegy. Harminc év óta kér, követel a Független Ujság nap-nap után: szabadságot, békességet, kenyeret a dolgozó magyar népnek! Kossuth Lajos demokráciájának megvalósitásáért szállt sikra harminc év előtt ez a lap és ettől a céltól soha, semmi körülmények között nem tántorodott el.

* * *

Már nem borzongat a pince hideg. A halott kötetek forróságot sugároznak. Ahogy lapozom az oldalait, úgy rajzanak fel emberek, események, hitek, vágyak, csalódások a mult sűrű ködéből. Milyen távlatok nyilnak! E századelő boldog magyar Kanaánjának tejjelmézzel folyó bőségétől Trianon szégyenéig és nyomorúságáig menynyi minden történt velünk, bennünk és körülöttünk. Hogyan merült el a világháború véres és könnyes mocsarában apáink dús öröksége s miként lett belőlünk a földkerekség legkifosztottabb, legmegalázottabb koldusa. A Független Ujság első évfolyamaiból a vígjátékok derüs, illatos levegője árad, a legújabb évfolyamokból pedig egy szörnyű tragédia komor hangulata és orrfacsaró levegője gőzölög.

* * *

Akár a kaleidoszkóp, úgy változik a világ képe ezekben a lappéldányokban. A Független Ujság kazánjában harminc év óta lobog a tüz. (Három évtized alatt csak két izben lehetett erőszakkal eloltani a lángot: először a kommunisták tiltották be a lapot, másodszor az oláh megszálló sereg barbár szoldateszkái.) A sistergő kazán mellett harminc esztendeje áll őrt a Fűtő s lapátolja izmos karjaival az Anyagot. Elmerülve futok át oldalakat, köteteket: mennyi szép eszme, mennyi ragyogó gondolat táplálta a szent tüzet. A magyar publicisztika, a magyar közélet tündöklő nevü vezérférfiai keresték fel cikkeikkel a Független Ujságot. Politikusok, irók, tudósok, költők, papok, gazdasági szakemberek: olyan galéria ez, amelyre bármely fővárosi lap büszke lehetne. Ki győzné elsorolni, hogy Szabolcska Mihálytól Ady Endréig, Molnár Ferenctől Móricz Zsigáig, Tisza Istvántól Juhász Nagy Sándorig hány kiválóság fejtette ki villogó tehetségü mondanivalóit hasábjainkon. Egy részük már bevonult a magyar halhatatlanok csarnokába, másik részük még ma is küzd a porondon, vagy bénán, kedvszegetten, elfeledve él a visszavonultság rejtő függönyei mögött. És a kiváltságos zsenik, a sziporkázó talentumok mellett a halványabb, közepesebb tehetségek mekkora serege étette nem kevesebb jószándékúan szive vérével, agycseppjeivel a Független Ujságot. Az erők, a fanatizmusok, a lendületek és a kultúrák mekkora egyesítése kellett ahoz, hogy a Független Ujság három évtizeden át egészen a mai napig megmaradhasson Keletmagyarország legnagyobb, legelterjedtebb, legsúlyosabb szavú demokratikus és liberális lapjának.

* * *

A méh kora tavasztól a nyár végéig röppen virágról-virágra, gyüjti a mézet a kaptár gazdájának s ha jön az ősz: kötelességét elvégezvén, elpusztúl a dolgozó rovar. A méh csak dolgozik, fárad ezer veszély közepette is, de munkájának édes termékét sohsem szüreteli le. Egy vidéki magyar ellenzéki ujság sorsa a dolgozó méh sorsa s ezt a sorsot osztani kell azoknak is, akik az árva, önmagára utalt ellenzéki lap körül dolgoznak. Forgatom az ócska ujságszámokat, keresem a mult idők küzdelmeinek hőseit, vezéreit, közkatonáit. Nagy vagyonokat pusztított el a Független Ujság, saját tulajdonosainak gazdagságát emésztette fel és a koldussorsnál alig biztosított jobb sorsot azoknak az ujságíróknak, akik az ujságot irták, szerkesztették. A Független Ujság, Debrecen közéletének ez a dolgozó méhe mindig a közönségnek gyűjtötte a mézet. Mily' sokan dőltek már ki a sorból a régi harcosok, munkások közül, akik az életük legjavát adták ennek az ujságnak s akiknek már a neveire is alig-alig emlékezünk. A Független Ujság eddigi kiadói és ujságírói után nem maradt vagyon, kincs, gazdagság, de ha kidőltek a sorból, koporsójuk előtt mindenki levehette a kalapot s elmondhatta: „igaz ember volt". A Független Ujságnak nincs háza, mert mindig mások házát védte; nincs vagyona, mert mindig a mások javáért dolgozott. A Független Ujság munkatársainak íróasztalán két holmi fekszik: egy írótoll és egy koldusbot.

* * *

Süthetett volna mi reánk is a nap, nem kellett volna s ma sem kellene mindig az árnyékos oldalt választani. Ha holnap elhatároznánk, hogy beállunk a sajtó-prostitució kiszolgáló legényei közé: nekünk is kerülhetne fehér, foszlós kalács az asztalunkra a sós és keserű fekete kenyér helyett. Ha bérbeadnánk a pennánkat: jutna tán nekünk is ordó és kegyes vállveregetés a fenyegető szavak helyett a fényességes magasságokból. Ha leszerződnénk gazdasági vagy politikai hatalmasságok tányérnyalóinak, ha segítenénk a népet becsalogatni elnyomóinak és ellenségeinek kalózlobogója alá: júdásbérként nekünk is szorítanának helyet a húsosfazék mellett. De mi vállaljuk a szegénységet, a kemény harcot tovább, mint ahogy a Független Ujság eddigi kiadótulajdonosai és szerkesztői is vállalták. Úgy születtünk és arra termettünk, hogy megakadjon a zsíros konc a torkunkon, ha valaha is árulók lennénk. Az ökölrázástól nem ijedünk meg, az arany csörgése nem kábít: a Független Ujság volt és marad a Nagy-Debrecenért és a Nagy-Magyarországért vívandó csaták tántoríthatatlan, hűséges közkatonája.

* * *

Lapkiadók és ujságírók jöttek, mentek, pusztúltak, haltak a Független Ujság első harminc évében és íme, lapunk duzzadó életnedvekkel telve virágzik. A mi gyökerünk, a mi talajunk, a mi éltető Édesanyánk a kossuthi demokrácia és minket az a polgárság tart el, amely ennek a demokráciának a kiteljesedésében látja Debrecen és Magyarország igazi jövőjét. Ennek a demokráciának voltak és sajnos ma is vannak árulói, szökevényei, elgyávult emigránsai, de fennen valljuk és hirdetjük, hogy sohasem az emberek a fontosak, hanem az Eszme. Az igazi, becsületes eszme sohasem halhat meg, ha egy időre vissza is szorítják a hóhérmarkok. Ezért bízunk, ezért hiszünk a demokrácia és a Független Ujság jövőjében, bármily keserves esztendőkön kell még átvészelnünk.

* * *

Eloltom a villanyt. A pince ismét sötétbeborul. De ebben a sötétségben vakítóan fényes tüzek izzanak: harminc év termése. Százezer cikk csóvája világít a háromszázhatvan kötetből, százezer magyar szív, százezer magyar gondolat zenéje harsogja himnuszát itt lenn, a föld alatt. Ez a pince hát mégsem temető, hanem múzeum, Debrecen kultúrtörténetének egy szerves, elidegeníthetetlen darabja, amely ma, jubileumunk napján azt a bizalmat gerjeszti bennünk, hogy a Debreceni Független Ujságnak igenis van helye a nap alatt.

Ha kellemesen akar szórakozni, akkor jöjjön a közkedvelt OROSZ LÁSZLÓ vendéglőjébe, hol minden szombaton családias disznótoros vacsora, kitünő zamatos magyar borok, figyelmes és pontos kiszolgálás. Kitünő cigányzene.

ÉTTEREMBEN

— Most nem olyan jó a borjúpörkölt, mint a mult héten volt.

Pincér: Csodálkozom ,hiszen ez még ugyanaz!

KÉPKERETEZÉS Alapitási év 1852. ÜVEGEZÉS

Kaszanyitzky Endre

üveg, porcellán, diszmüáru, lámpaáru üzlete

ALADIN petroleumlámpák képviselete. ● Táblaüveg nagyraktára. ● Portale üvegezés.

Fióküzlet: PIAC U. 5.

Főüzlet: PIAC U. 57.

Izletes, finom hentesárú Pávay Ferencnél, a Simonffy uccán

Debrecen bizony kényes gusztusu a hentesárukban. Ami nem is csoda, hisz — amint az egyik Debrecenből eltávozott barátom írja — itt van a világ legkülönb ennivalója. Nem kis dolog kell tehát ahoz, hogy egy hentesmester Debrecenben hírnevet és márkát szerezzen az árujának.

Pávay Ferenc, a kitünő hentesmester, akinek üzlete a Simonffy ucca 2. szám alatti városi bérházban van, mindenesetre elérte ezt. Finom, friss virslije a háziasszonyok igen nagy része által mindennap keresett cikk, debreceni páros kolbászában az íz és zamat olyan különleges, finom gusztus szerint vegyül, hogy a hires debreceni páros kolbászoknak is igazi dísze a Pávay féle.

Készíti Pávay Ferenc a hentesárúnak, csemegeárúnak valamennyi vállfaját és pedig oly eredménnyel, hogy nemcsak Debrecenben, hanem országosan is nagy sikereket ér el vele.

Rendkívül megnyugtató minden háziasszonynak egy pillantást vetni Pávay Ferenc ragyogón tiszta üzletébe. A legnagyobb higiénia veszi körül ezt az üzemet, amely országos hírű áruját ilyen szempontból is kifogástalanul állítja elő. Inyencek, akik vágyva vágynak egy-egy finom falat után a hüvösödő őszi időben, amely már a disznótorok hangulatát ébreszti reggeli csipősségével, háziasszonyok, akiknek különlegesen finom sertéshúsra, szalonnára, zsirra, vagy csemegeárura lenne szükségük, keressék fel Pávay Ferenc üzletét a Simonffy ucca 2. szám alatt.

OLCSÓ VILLAMOSKÖZLEKEDÉS

A leszállani készülő utashoz így szól a kalauz:

— Uram, ön még nem váltott jegyet.

— Azért szállok le.

A belső fogyasztási piacok rendezésének kérdése a Tiszántúl szempontjából

Irta: SZÖLLŐS ÁRMIN,
a Debreceni Vásárpénztár Rt. vezérigazgatója

Aki nyitott szemmel figyeli közéletünket, láthatja, hogy koronként háttérbe látszik szorulni az annyira divatos politizálás és helyette a gazdasági kérdések, a mindennapos kenyér megszerzésének kérdései nyomulnak előtérbe. De ez a tünet csak átmenetileg észlelhető, a gazdasági kérdésekkel foglalkozóknak nincs olyan erős könyökük és annyira harsogó hangjuk, mint a politizálóknak és épen ezért meg kell ragadni minden alkalmat, amikor a nyilvánosság előtt lehet rámutatni a gazdasági bajok eredetére és azok gyógyítására.

A Tiszántúlon évek óta sokkal súlyosabb a helyzet, mint amilyen általánosságban országszerte észlelhető, mert évek óta különleges gazdasági csapások, — aszály, járványok —, rontották le az amugy is rossz gazdálkodási eredményt.

Nem lehet tagadásba venni, hogy a kormányzat igen nagy előnyöket ért el a búza-értékesítés terén és ezen a ponton a Tiszántúl nem került hátrányos helyzetbe az ország más vidékével szemben. De a segítésre ez az egyetlen eszköz nem elég, nem is lehet elégséges. Hiszen a Tiszántul gazdáinak legfőbb jövedelmét nem a szemtermelés, hanem az állattenyésztés adná meg, mert talaja, klimája ezt a gazdasági ágat teszi leginkább szükségessé.

És épen ezen a ponton éri a legtöbb sérelem a Tiszántúl gazdaközönségét.

Az a gazdaértekezlet, amelyet 1934. tavaszán a mezőgazdasági kamara egy miniszterközi bizottság részére rendezett itt Debrecenben, egészen részletesen tárta fel nemcsak a bajokat, hanem a gyógyítás eszközeit is.

Ott az általános gazdasérelmeken kívül, különösen rámutattunk a tiszántúli gazdák speciális sérelmeire, amelyek az állatértékesítés terén sujtják a tiszántúli gazdákat.

Ma a lecsökkent belsőfogyasztás mellett a normálisnál is jobban megnőtt az export jelentősége és e tekintetben a Tiszántúl nagyon hátrányos helyzetbe került Trianon óta. A határ előtt az ország nyugati része, főleg Ausztria és Németország felé, a keleti és északkeleti rész pedig Galicia, Lengyelország és a csehek felé szállította a megzőgazdasági termények.

Most legfőképpen a wieni piac bír jelentőséggel az állatexport tekintetében és a milanói piac főleg a szarvasmarha kivitelünk szempontjából.

Mind a két piac legtávolabb épen tőlünk esik, épen a Tiszántúlról közelíthető meg legtöbb költséggel.

A Tiszántúlnak tehát főleg a belső fogyasztási piacok maradnak, ahol azonban szintén erős hátrányban van a budapesti piachoz is közelebb fekvő területekkel szemben.

Ezek azok az okok, amelyek a mindnyájunk érdekeit egyformán képviselő központi kormányzat intézkedéseit involválják és amíg nem történnek meg a bajokat eloszlató intézkedések, addig nemcsak fennáll, de egyre nő az elkeseredés a Tiszántúl gazdaközönsége körében. Azt pedig igazán felesleges volna megismételni, hogy ahol rossz sora van a gazdának, ott nyomorúság vár a többi termelő foglalkozási ágakra is.

Sok erőfeszítés történt a kormányzat részéről a kivitelben való jobb részesedés érdekében, de még sok minden intézkedést lehetne és kellene tenni az igazságos helyzet megteremtése végett.

Van azonban egy lehetőség, ahol a kormányzat is szabadabban tehetné meg az intézkedéseit és ez, a belső

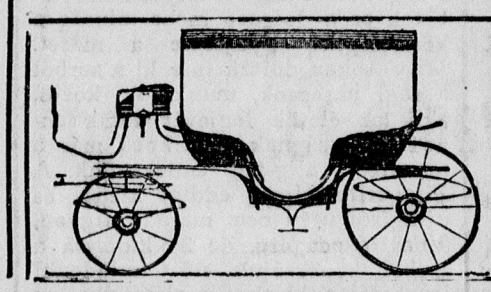
KOCSIK
karosszériák minden alakban
Riesz Henrik
kocsigyár
Debrecen, Hatvan ucca 58. szám.

Szabolcska „irányбeszélykéje"

Szabolcska Mihályt a nagy közönség csak verselőnek, vallásos, hazafias, szerelmes költemények szerzőjének, költői leirások és életképek irójának ismeri, mit sem tud róla, mint szépprózairóról, sőt erről az oldaláról az irodalomtörténet sem szokta méltatni. Pedig tudnunk kell, hogy Szabolcska a szépprózát is müvelte, szellemes karcolatokat, élénk uti leveleket, rendkivül jóizü humoreszkeket is irt, sőt azt is tudnunk kell, hogy hosszu kollégiumi pályáján (1882—1890) Szabolcskát, mint költőt tisztelték és becsülték, de szeretni tulajdonkép a humoros előadót szerették benne. Mint ilyen, akkora népszerüségre tett szert, hogy annak az irodalmi vagy hangversenyestének a közönség-sikere teljesen biztositva volt, amelynek müsorán Szabolcskának valamely humoros felolvasása ott szerepelt; erről a hirlapok is mindig ugy emlékeztek meg, mint a müsor csucspontjáról, mint az est fénypontjáról.

De hagyjuk most a karcolatokat, uti leveleket, humoreszkeket és kövessük Szabolcskát a tulajdonképpeni széppróza, a novella terére, mert azon is forgolódott. A debreceni lapokban — tudtommal — két novellája jelent meg, *„A kik igazán szeretnek"* és *„A bárzsonyiak dicsősége"* cimmel, de most csak az elsővel foglalkozom, mint amelynek Szabolcska maga is nagyobb fontosságot tulajdonitott. Ezt kell ugyanis abból következtetnem, hogy nem elégedett meg az elég sokat mondó cimmel: *A kik igazán szeretnek*, hanem müvecskéjére külön is felhivta a figyelmet, mikor zárójelben jelzi müvének célzatos voltát: (Irány-beszélyke) és amikor a célzatnak a kiemelésére jeligét is használ: „Nincsen se' zsidó, se görög" Biblia.

Maga az elbeszélés egy nagyon egyszerü szerelmi történet Varga Béláról, a református pap fiáról és Mayer Vilmáról, a falusi zsidó kereskedő leányáról. Még gyermekfővel megszeretik egymást, hüséget esküsznek egymásnak, melyet még oly nagy kisértések között, az életnek még oly különös fordulatai között is rendületlenül megtartanak.

Béla hü marad a zsidó leányhoz akkor is, mikor mint Sárospatak legkitünőbb teológusa, a Serédy báró házába kerül nevelőnek és ott a bárókisasszony hóditó hálója ugyancsak ki van ellene feszitve. Vilma is hü marad a még állástalan papjelölthöz, amikor atyja falusi kereskedőből fővárosi milliomos lesz és amikor egy budapesti gazdag bankárhoz kényszeritené. — A két igaz szerelmest végre is a sors segiti egymáshoz. Az 1873. évi nagy „krach"-ban az öreg Mayer elveszti vagyonát is, életét is, a jólelkü Mayerné is utána hal; a szegénységre és árvaságra jutott Vilmát az öreg tiszteletes veszi magához, hogy megkeresztelje s aztán megeskesse fiával, akinek javára lemond a katedráról és aki aztán az Isten-adta legteljesebb boldogságban él zsidó származásu feleségével.

Ezt az egyszerü, sőt naiv szerelmi történetet foglalja magában Szabolcska rövid novellája, amely egyébként a Debreczen—Nagyváradi Értesitőben jelent meg, ennek a hetilapnak 1886. évfolyamában, a julius 4., 11., 18., 25. és augusztus 1-i számok tárcájában, összesen 21 kis hasábnyi terjedelemben. Az elbeszélésnek sem cselekvénye, sem a benne szereplő személyek jellemzése nem inditana arra, hogy Szabolcskának e nagyon is ifjukori müvét feltámasszam egy másodrendü vidéki ujság lapjainak majdnem félszázados porából, ha az elbeszélésnek két sajátsága nagyon is nem követelné figyelmünket akár Szabolcska irói egyéniségének, akár kora uralkodó szellemének a szempontjából.

Ha csak 10—20 sort olvasunk is ebből az elbeszélésből, már meg kell győződnünk, hogy azt költő irta, költő, akinek könnyen és merészen szárnyal a képzelete és aki a stilus kertjében annyi és oly szép szóvirágot képes szedni, mintha tavaszi himes réten sétálna.

„Bent a lugasban — olvassuk mindjárt az első lapon — kettős a tavasz. Tavaszi ott a lég, a virágillat s tavaszi a szivek hangos dobogása. Két puha gyeppamlag a kicsinke lugasban, egyik a jobb, másik a baloldalon. Itt egy ifju ül, amott egy leány. Miért nem ülnek egymás mellett? Mi viszi szét egymástól őket? A nagy gyülölség talán? Nem, a nagy szeretet. Szivükbe már mennyei kéz bele irta az üdvösségnek e földre előlegezett szavát: Szerelem!"

Ez a lirai áradozás, ezek a fellengő képek és hasonlatok főkép akkor ragadják magukkal, mikor a természetet, az esti borulatot, a hajnl hasadását, a lombok susogását, a szirmok egymásra hajlását irja le vagy amikor az eszményi, a minden érzéki vonástól mentiszta szerelemről beszél. A természet imádatát mintha Vajda Péterből, a szerelem eszményitését mintha Kölcseyből meritette és ültette volna bele a maga rajongó ifju lelkébe.

De Szabolcskára nézve sokkal jellemzőbb az az irányzatosság, az a szándékos célzat, amellyel tárgyát választotta és kidolgozta. A maga minden szavával azt hirdeti és hőseinek minden érzésével azt bizonyitja: *Egy az Isten s egyenlő minden ember!*

Hirdeti gunyosan, mikor az ifjuról és leányról azt irja, hogy a bün sötét árnyéka borult rájuk. A leányka büne az volt, — ugymond — hogy más templomban, más néven imádta az Istent. *Zsidó* volt s kell-e ennél nagyobb bün?

Az ifju büne — folytatja —, hogy ő, a református pap gyermeke s talán hivatalának örököse, zsidó szülők leányába lett szerelmes. Hát kell-e ennél nagyobb bün?

De hirdeti komoly meggyőződéssel is, mikor Istennel a legteljesebb boldogságot árasztatja a református papból és zsidó leányból lett házaspárra.

Az egész elbeszélésen keresztülvonulő szabad felfogással ellentétben látszik lenni, hogy Szabolcska zsidó hősnőjét áttéríti a keresztyén vallásra. De aki ezen fennakad, az gondolja meg, hogy e müvecske jóval a polgári házasság, illetőleg a zsidók recepciója előtt jelent meg, amikor keresztyénből és zsidóból csak ugy lehetett törvényes házaspár, ha a zsidó fél fölvette a keresztyén fél vallását.

Szabolcska a maga iránybeszélyével éppen ezeknek az egyházi törvényeknek egyengette az utját, egy deszkadarabja akart lenni annak a hatalmas hidnak, amely aztán összekötötte Br. Eötvös Józsefnek, a magyar humanizmus és liberalizmus apostolának nagy alkotásait Gr. Csáky Albin korszakos törvényeivel.

Azonban ez a kis elbeszélés nemcsak Szabolcskának az egyéni lelkivilágát tükrözteti, hanem hiven adja annak a főiskolának is a szellemét, ahol Szabolcska tanult, ahol iróvá és költővé fejlődött.

Ez a müvecske ugyanis pályamünek készült, el is nyerte az 1884—5. isk. évben a *Magyar irodalmi önképzőtársulat* által elbeszélésre kitüzött pályadijat, 15 forintot. A főiskolai hallgatókból álló biráló bizottságot s a felügyelő tanárt, Géresi Kálmánt a pályamünek szabad szelleme, nyiltan vallott irány-

piacok megszervezésének a lehetősége.

Ismeretesek azok a botrányok, amelyek a budapesti piac irányítására hivatott intézmény körül évek óta felszínen tartatnak és amelyeknek szomorú következményeképen a Tiszántúl gazdaközönségét is tetemes károsodások érik.

A budapesti piac ma már nemcsak Budapest közélelmezése szempontjából bír jelentőséggel, hanem a lecsonkított ország egész gazdaközönségének az érdekeit érinti minden intézkedés, amely a budapesti piac irányítására vonatkozik.

A rádió a legkisebb tanyákig is elviszi még a vásár napján a budapesti piac aznapi árait, amelyekhez igazodik másnap az ország lebtávolabbi falujában is minden állat ára.

Ha tehát hiányzanak azok az intézkedések, amelyek a budapesti piac árait biztosítsák, lehetőleg kiegyenlítsék és nem sikerül a folyton növekvő kínálatnak megfelelő keresletet is biztosítani, akkor az ország határmenti falujában is hiába dolgozott a gazda hónapokon át, csak veszteséggel adhatja el állatait.

Már pedig ezek az intézkedések nagyon is hiányzanak a budapesti piac vezetéséből, ahol pedig a megváltozott viszonyok az eddigi módoktól eltérő irányítást követelnek az egész ország, de különösen a Tiszántúl gazdáinak szempontjából.

Ha nem tud, — mint ahogy nem is tudhat — segíteni a megkivánt mértékben a kormányzat azon a hátrányos helyzeten, amelyben az export szempontjából szenved a Tiszántúl gazdaközönsége, annál inkább módjában áll megtenni azokat a szükséges intézkedéseket, amelyek a belső fogyasztó piacokon biztosítanák részünkre az osztó igazságnak megfelelő elhelyezési lehetőséget.

Hogy melyek ezek az intézkedések, azt itt részletesen felsorolni feleslegesnek tartom. Több előterjesztésben

---

zatossága nem tartotta vissza, hogy a jutalmat ki ne adják s egyáltalán nem voltak elképpedve, mikor a jeligés boritékból nem egy zsidó jogásznak, hanem egy református teológusnak a neve tünt elő. De a debreceni kollégium tanárait és akadémiai hallgatóit egyébtől sem tartotta vissza Szabolcskának ez az előbb irásban, majd nyomtatásban is hirdetett szabadelvüsége, amelyet bizvást filoszemitizmusnak is nevezhetünk. A tanári kar őt szólitotta fel, hogy irjon ünnepi ódát Révész Bálintnak, a nagynevü püspöknek 70. éves jubileumára, az ifjuság pedig egymásután emelte Szabolcskát mind magasabb egyesületi tisztségekre, igy ültette az önképző-társulatnak is elnöki székébe.

Valóban nem csodálhatjuk, hogy a debreceni ref. kollégiumból, amely annyira felül tudott emelkedni felekezeti és faji elfogultságokon, nőtt ki a harmadik állami egyetem. Azt is természetesnek tartjuk, hogy abból az irodalmi önképző-társulatból, éppen Szabolcskának legközelebbi barátai, talán pályamüvének a birálói közül egyetemi tanárok kerültek ki, igy például Kiss Ferenc és Sass Béla.

Szabolcska — amint emlitettük — azzal végzi müvét, hogy hiszi és reméli annak a szent és dicső napnak a felvirradtát, amikor lesz: *Egy az Isten s egyenlő minden ember!*

Ezt mi is hisszük és reméljük a közéletnek és közelebbről az egyetemi életnek még oly számos borus jelenségei között is, mert tudjuk, hogy Magyarországnak most is vannak és mindig lesznek Szabolcskái, olyan költői és papjai, akik szavukkal hirdetik, tettükkel példázzák az Isten egységének, az ember egyenlőségének magasztos hitvallását.

KARDOS ALBERT.

A Gazdasági Egyesület

közli tagjaival és a gazdaközönséggel, hogy a

Magyar MEZŐGAZDAK Szövetkezete

tiszántuli kirendeltségénél

Debrecen, Hunyadi u. 13. sz. alatt

az alant feltüntetett árak mellett vásárolhat:

Pécsi kétszer mosott kovácsszén.	1 q.	7.20	Világító petróleum	1 kg.	—.36
Darált konyhasó	1 kg.	—.38	Pryleum	1 kg.	—.50
Darált marhasó	1 kg.	—.23	Ásvány égő olaj	1 kg.	—.48
Fehér Alah só	1 kg.	—.38	Húsliszt	1 kg.	—.50
Préselt kocka marhasó	1 kg.	—.28	Halliszt	1 kg.	—.50
Keserű só	1 kg.	—.30	Vérliszt	1 kg.	—.40
Szénsavas takarmánymész	1 q.	6.50	Lucernaliszt	1 kg.	—.26
			Vegyes madáreleség	1 kg.	—.60

Lótakarók nagy választékban már 13·— Pengőtől.

Extrahált napraforgóliszt: mely 26% emészthető fehérje tartalmánál fogva bármilyen jószágtakarmányozásnál nélkülözhetetlen,

kiváló tejképző és nevelő erőtakarmány.

PEKK és FUTOR

melyet ma már minden haladó gazda kivétel nélkül etet állatállományaival, melyeknek eredményes használatáról nemcsak a gazda ember, hanem mindenki, aki már egyszer ilyennel etette állatait, meggyőződhetett.

Eredeti gyári áron kapható.

Csak eredeti csomagolásban vásároljunk **„FUTORT"**, mert attól eltekintve, hogy kimérve árulni tilos, a fél rendszerint nem **„FUTORT"** kap, ha kimérve vásárol.

rámutattam a segítés módjára és ezeket a javaslataimat a Mezőgazdasági Kamara is magáévá tette, illetékes helyre eljuttatta, sőt a Kamara elnöke: Báró Vay Miltósága személyes tárgyalásokat is folytatott ezen fontos gazdaérdkü intézkedések kisürgetése végett.

Ezen a helyen csupán azért mutatok rá erre a kérdésre, hogy felhivjam ezuton is a gazdaközönség figyelmét egyrészt arra, miszerint van még lehetőség a Tiszántúl gazdabajainak enyhitésére, másrészt, hogy napirenden tartsam a sajtó nyilvánossága útján is a belsőfogyasztó piacok rendezésének elodázhatatlanul fontos és szükséges kérdését.

Nem lehet lehetetlent kivánni a kormányintézkedésektől sem, de annál nyomatékosabban kell kérnünk, hogy ott, ahol lehet sürgősen javitsanak azon a mostoha helyzeten, amelybe került a Tiszántúl gazdatársadalma azóta, hogy messzebb esett az exportpiacoktól, mint az ország más vidékeinek gazdái.

Furcsa lenne, ha egy apa, annak a gyermekének, aki az asztal tulsó végén ül, állandóan kevesebbet adna enni, csak azért, mert az a gyermeke az asztal végére került.

Idáig pedig — sajnos — ez történik.

A gazdasági viszonyok némi javulását

már a gazdasági élet néhány ágában volt módunkban konstatálhatni. Bizonyos jelét mutatja a javulásnak azon körülmény is, hogy az igen jóhirü Angol-Danubian Lloyd Ált. Biztosító Rt. és a vele szoros érdekközösségben álló 109 éves Kölcsönös Tűzkár és Janus Ált. Kölcs. Biztosító Intézet az utóbbi napokban Debrecenben fiók létesitését határozta el. A két biztositónak sikerült a főügynökség vezetésére a közismreten agilis Vági István ékszerészmestert a debreceni Ipartestület elnökét megnyerni, aki a főügynökség irodájában Rákosi Jenő u. 6. III. em. működését már meg is kezdte.

Örömmel látjuk, hogy vannak biztosítók, amelyek a mai időkben is alkotni, terjeszkedni igyekszenek ahelyett, hogy redukálnának és leépitenének, mint azt oly sok vállalat teszi. A letelepedés és terjeszkedés hire tehát örömmel tölt el bennünket, mert benne a viszonyok javulásának egy szimptomáját véljük látni; a vezető személy kiválasztása pedig garanciája annak, hogy az új főügynökség eredményes és hasznos működést fog kifejteni.

Elegáns ruhákat készit Gönczy József szabó

A debreceni uri közönség jórésze ismeri az elegáns, divatos ruhákat készitő, kitünő szabómestert, Gönczy Józsefet, akinek műhelye a iPac ucca 1. számú házban van, az udvarban Gönczy József kiváló hirű szabó, minden munkája valóságos remeke művészetének. Ruháinak elegáns szabásuk mellett nagy propagandát szolgáltat az is, hogy igen olcsón dolgozik. Olcsó fazonjainak nagy kelendőségük van azok körében, akik a szép szabást, a divatos, elegáns ruhát szeretik, de megnézik a garast is. Üzletköre egyre fejlődik, megrendelőinek listája mindennap bővül.

Gönczy József igen jó iskolában jutott a finom munka, az elegáns szabás kitanulásához. Pályáját Budapesten kezdte, ahol a legelegánsabb, legnagyobb szabóműhelyekben dolgozott, de Debrecenben is több, mint 10 évig a Békés Lajos-cég szabászatában.

Gönczy József ruháit az elegáns fazon, a prima kidolgozás mellett a megbizhatóság is jellemzi. Ezért tartozik üzeme egyre fejlődő, debreceni szabóságok közé.

Egy külföldi magyar, aki másfélnapos debreceni tartózkodásából félnapot töltött Bőde Gyula két, remek, európai hírnevet szerzett hentesüzletében

Egy csodálatosan modern, tiszta, ízléses árúkat készítő üzem Bőde Gyula 22 évi debreceni működésének értékes eredménye

A barátom egészen váratlanul érkezett, anélkül, hogy hivtam volna és anélkül, hogy bejelentette volna magát. De örülnöm kellett neki, hogy itt van, mert nyolc év óta nem találkoztunk, amióta elkerült Debrecenből. Azta neves ember lett belőde, külföldön is ismerik már, darabját csak nemrégen mutatta be a lyoni városi színház, legutóbb pedig a fővárosban aratta a sikereket.

A viszontlátás első pillanata egészen egyszerű volt, akár a többi. Barátom, akit rövidség okáért egyszerüen Kálmánnak nevezünk, csak ennyit mondott, amikor kiszállt a vasuti fülkéből:

— Szervusz, öregfiu. Most aztán kidumáljuk magunkat.

Nem volt nagyképű, nem tette azzá hirneve, megmaradt annak a szerény és finom úrnak, akivi déki ujságíró korában volt. De tökéletes elegáncia ömlött végig rajta, öltözékét izléssel és nemes egyszer:séggel válogatta össze, egészen biztosan a legjobb nevű szabóknál. Világfi lett belőle, sokat látott és művelt világfi, aki csaknem tíz esztendővel ezelőtt került el a vidéki városbl, amelynek szinte születése ta lakója volt.

És amikor ez az ember, aki bejárta már majdnem egész Európát, végigment a debreceni főuccán, elragadtatva szólalt meg:

— Te, hogy ez a város mennyit változott! Gyönyörű lett, modern lett, nagyváros lett!

Megnéztünk együtt mindent, a Nagyerdőt, a krematriumot, a Stadiont, az egyetemeket, a muzeumot s aztán belültünk együtt a kávéházba. Szerettem volna meghallgatni élményeit, megismerni feltörő karrierjét, de nem beszélt magáról. Szerény volt. Egyszerre aztán megszólalt:

— Öregem, amióta elkerültem innen, nem tudtam hozzájutni a hires debreceni hentesárukhoz. Pedig ismersz engem, tudod mennyire szerettem a finom ételeket, képzeld el hát, mennyit szenvedtem emiatt! Az igaz, hogy amióta Pesten vagyok — de tudod, hogy a fővárosban is ritkán tartózkodom külföldi utjaim miatt az utóbbi időben — mégis csak hozzájutok a debreceni hentesdelikáteszekhez.

A Hársfa ucca 8. szám alatt találtam rá Bőde Gyula lerakatára, annak lettem aztán lelkes látogatója.

Azt mondja, ha már itt van, nagyon szeretné megtekinteni a Böda üzemet, mert ennek a cégnek hirét hallotta nemcsak Pesten, de Bécsben is. Szeretné látni, hogyan néz ki, milyen az a hatalmas üzem, amely most mindenütt a zországban és külföldön is olyan nagyszerüen tudja képviselni a hires debreceni hentesipart.

— Gyere ,nézzük meg az üzletét — ajánlotta.

— Melyiket? — érdeklödtem, — mert kettő van.

A Csapó ucca 8. szám és a Kossuth ucca 57. szám alatt.

Neki teljesen mindegy, azt nézzük meg, amelyi kide közelebb van. Ő látni akarja, gyönyörködni akar az üzletben, amelynek már messze földön hirét hallotta.

Egyszóval elindultunk a Csapó uccai üzlet felé. Az volt közelebb. Bementünk az üzletbe és barátom már ott is termett a lacipecsenye mellett, kivétetett egyet magának, friss, ropogós zsemlét is vett, aztán jóizüen kezdte enni a királyi falatokat. Megette, kifizette, körülnézett.

A csempészett fal mentén lógtak a gusztusos, finom debreceni szárazkolbászok,

ebből is veszek — mondta. —

A következő pillanatban már odaférkőzött a pulthoz, vett egy szafaládét, friss, ropogós zsemlét is vett és enni kezdte Böda Gyula hires árúját. Megette, kifizette, körülnézett. Az üvegpultok mellett izlésesen elhelyezve feküdtek katonás sorrendben

a csodásszinű sonkák, felvágottak, kolozsvári szalonnák.

— Öregem, irigyellek, amiért Debrecenben laksz. Aki ilyesmit ehet mindig! . . .

Tudod mit szeretnék még? Megnézni, hogy néz ki az az üzem, ahol ez a rengeteg és nagyszerű hentesárú ké-

Ezután lementünk a Kossuth u. 57. sz. telepre,

Bőde Gyula vezetett bennünket, készséggel mutatta meg a legmodernebbül, tökéletes higiéniával felszerelt üzemét. A Kossuth uccai üzlet kisebb, de éppen olyan tiszta, elegáns és gusztusos, mint a Csapó ucca 8. szám alatti. Huszonkét esztendővel ezelőtt, 1912-ben nyitotta meg Bőde Gyula, amikor Nagyváradról átkerült ebbe a hatalmas alföldi városba, ahol országos hirnevet szerzett magának márkás áruival.

Élmény volt ez a kirándulás — amint barátom etalálóan megjegyezte, mert ragyogó ez a gyártelep.

Az illat kellemes, bódító, barátom nem is tuodtt ellenállni. Nem is kellett neki ellenállni, mert Bőde Gyula megkínált és Kálmánom megint megevett egy szafaládét, húsz centiméter hosszú kolbészt, virslit és parizert. — Kitünő étvágyú ember, azt már az üzletben is megállapitottam, de ő ezt mondja:

— Nem az étvágyam kitünő, hanem ez az árú!

Ezután Bőde Gyula körülvezetett az üzletben. Barátom oda volt a csodálattól, úgyhogy amikor a körutat befejeztük, odament Bőde Gyulához, megrázta kezét és csak ennyit mondott:

— Gratulálok! Nagyon szép volt minden és ami a legfontosabb: nagyon finom is volt minden. És azt is megmondhatom:

ilyen szép, tökéletesen felszerelt üzemet ebben a szakmában még soha sem láttam.

Pedig inyenc létemre igazán sok helyen megfordultam már!

Aztán elköszönt. De előbb még bement az üzletbe, összevásárolt vagy hat napra valót, megszemlélte még

a szintén tökéletesen berendezett mészáros osztályt is.

Másnap már el is utazott. Másfél napig volt itt mindössze barátom, aki nyolc éve ne mjárt már Debrecenben, nyolc éve nem látta ezt a hatalmassá fejlődött várost és fél napot ott töltöttünk együtt a Bőde Gyula-féle hentesárú gyárban, amelynek eddig csak a fővárosi, Hársfa ucca 8. szám alatt levő lerakatát ismerte. De ezt a fél napot élete legnagyszerübb élményei közé sorozta, sőt búcsúzásnál, amikor kihajolt a vonatfülkéből, ezt mondta:

— Fé megint lejövök egyszer öregfiú, megint megnézzük együtt ezt az üzemet, mert azt hiszem fél nap alatt nem is tudtunk mindent megtekinteni. No és nem is volt időm másfél nap alatt mindent megkóstolni, amit ez a gyár készít!

A vonat fütyült, lassan kigurult és a barátom jókedvüen, mosolyogva lobogtatta zsebkendőjét. Azt hiszem, ha semmi másért, de azért visszajön, hogy mégegyszer belátogatson Bőde Gyula üzletébe.

Máthé János.

Benzin, petroleum, gázolaj és kenőolajok legjutányosabban, legjobb minőségben

NYIRBOGDÁNYI PETROLEUMGYÁR R. T.

debreceni kirendeltségénél, Déli sor 4 b., (telefon 12—90) szerezhetők be.

Fővárosi szinvonalon áll Klein Miksa Divatháza

Klein Miksa (azelőtt: Ecker, Klein, Sugár) Divatárúháza a Szent Anna- és Piac ucca kereszteződésénél néhány évvel ezelőtt nyílt meg, de azóta már vezető helyet foglal el Debrecen kereskedelmi életében. A hatalmas cég olyan rendkívül nagy és komoly jelentőségü forgalmat bonyolít le, amely szinte páratlanul áll vidéki viszonylatban. Ez is egyik élénk bizonyítéka annak, hogy a Klein Miksa-féle női divatárúüzlet tökéletesen fővárosi nivón áll és büszkesége a debreceni kereskedelemnek.

A tulajdonos, Klein Miksa olyan kitünő üzletpolitikával vezeti a céget, hogy méltán érdemelte ki a nagyközönség igazán meleg rokonszenvét, pártfogását és bizalmát. — Elsősorban a vevők érdekeit tartja szem előtt és hatalmas kiterjedésü üzletében mindenképpen igyekszik kielégíteni a vásárló publikum igényeit. Óriási árukészlettel rendelkezik, raktárában minden elképzelhető árú helyet foglal, ami csak összefüggésben áll a női divattal. A legszebb, legelegánsabb és legdivatosabb selymek, müselymek, női ruha és kabátanyagok és minden, ami kapcsolatban van a hölgyek öltözködésével.

Klein Miksa elvének egyik legfőbb álláspontja az, hogy mindenből csak kiváló minőséget tartani. Rossz árú nála nincs, kitünő szaktudásával, ismeretével mindig csak a legremekebb portékákat szerzi be üzlete számára. Kitünő kereskedő, mert amellett, hogy számol a közönség vásárlási igényeivel, számol azzal is, hogy a mai anyagi helyzete az embereknek nem engedi meg a tulságos költekezést. Tisztában van azzal, hogy manapság mindenki alaposan megnézi, hová adja nemcsak a pengőt, hanem a fillért is. Épen ezért árait a lehető legteljesebb mértékben a közönség anyagi viszonyaihoz arányítva mérsékelte. Üzletében nemcsak kifogástalan, finom minőségü és elegáns árut lehet kapni, hanem mindenhez rendkívül olcsón hozzájuthat a vásárló hölgypublikum.

Alföldi Takarékpénztár

Debrecenben

mint a PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK leányintézete.

Alapittatott: 1872.

MAKACS EMBER

— Kíván valamit mondani az utolsó szó jogán?

— Igen, bíró úr.

— No tessék.

— Más mondanivalóm nincs. Csak azt akartam, hogy az enyém legyen az utolsó szó ,

MAGYAR—FRANCIA BIZTOSITÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
DEBRECENI FIOKJÁNÁL
előnyösen köthetők
élet-, tüz-, betörés-, baleset-, szavatossági, auto- és jég-
BIZTOSITÁSOK.

A rádióhallgatók százezrei a külföldi állomások műsorát hallgatják,

annyira leromlott a magyar rádió színvonala

A rádló harcban áll az Operával, gramofongyárakkal, maholnap mindennel, ami kultura — Egy kis műsortervezet: okulásul — A könnyű zene is nehéz lesz, ha sokat adnak belőle

Irta: Fáy Arpád, a Debreceni Zenekedvelők Köre főtitkára

Mióta a rádió megszavaztatta hallgatóit és kitünt, hogy az előfizetőknek több mint a fele komoly, színvonalas műsort, értékes, jó zenét kíván, a rádió műsora egyenes vonalban halad — lefelé. Megdöbbentő az a rendszertelenség, amely a műsorok megszerkesztésében megnyilvánul.

Bekapcsolod a rádiót — kikapcsolod a kulturát

Egyik esztendő múlik a másik után és a magyar vidék intelligens közönsége, amely kulturális szempontból élete megváltójának tekintette a rádiót, kiábrándultan fordul el a technika remek ajándékától, mert az kultura helyett immár teljesen az olcsó szórakozás szolgálatába állt. Nyilvánvaló, hogy a rádió vezetőségében az a meggyőződés kerekedett felül, hogy a rádió kulturproblémáinak leggyökeresebb és legmegnyugtatóbb megoldása az, ha a kulturát teljesen kikapcsoljuk. A magyar rádió csak szórakoztatni kíván, még pedig a közönségnek azt a rétegét kívánja kielégíteni, amely az operettszínházak, kabarék, mozik, kávéházak szórakoztatását keresi. Annak a közönségnek viszont, amely üres óráiban könyvet olvas, irodalmi színházakba járna, felolvasások és hangversenyek szórakozását keresné, semmit sem nyujt.

Párhuzamos músor: cigány és szalonzene

Régi ígéret, hogy megoldják a párhuzamos műsorközlés technikai problémáját, ezzel együtt megoldást nyer a kétféle ízlésű közönség műsorigényének kielégítése. A technikai problémát, sajnos, a mai napig sem oldották meg, mert Budapest II. adását a magyar vidék legnagyobb része nem tudja fogni. De hovatovább el is veszti ez a kérdés a fontosságát. Azokból a párhuzamos műsorokból, amelyeket eddig produkált a magyar rádió, arra kell következtetnünk, hogy amennyiben végre megfelelő hangerővel szórná szét műsorát Budapest II. is, csak annyiban valósulna meg a kettős műsoradás álma, hogy az egyik studióból cigányzenét, a másikból szalónzenét közvetítenének. A közönség fínomultabb ízlésének kielégítését ilyen bölcsen egyszerüsítené le a rádió vezetősége: az utóbbi hónapok műsorából legalább is erre kell következtetnünk.

Nyilt hadüzenet a kulturának: nincs többé opera és gramofon

A magyar vidék közönsége, amely a rádió elterjedése óta nem érzi oly árvának magát, hiszen az európai kulturáram vezetéke most már neki is gyujt világosságot, türelmetlenül várta a nyári időszak végét, hogy megkezdődjék a komoly, jó műsorok sorozata és hónapokon át tartó szünetelés után végre bekapcsolja rádióját Budapestre. Ha a rádió vezetőségének csak egyetlen tagja élt volna valaha vidéken, az megmondhatná, mit jelent, rossz színielőadások silányságától elgyötörve, dilettáns muzsikák macskazenéjétől megsiketülve, leülni a rádióhoz és jó operaelőadást vagy jó koncertet hallgatni. Sajnos, a rádió vezetői nyilvánvalóan sohasem éltek vidéken, vagy ha éltek, idejüket kedélyes tarokkozással meg sosehalunkmeg-mulatozással töltötték. Különben fel tudnák fogni, hogy mit jelent az a távoli kultúra, amit a rádió hozott közelebb a vidékhez, mit jelent a szellemnek ez az expresszvonata, amelyet hétről-hétre üresen járatnak. Nos, az őszi szezón valóban szépen indult meg. A magyar rádió vezetősége összeveszett előbb a gramofontársaságokkal, majd a magyar Operaház igazgatóságával. Az őszi szezon két nagy kultureseménye tehát: nincs többé gramofonhangverseny és nincs többé operaelőadás. Nem érdekel bennünket e két negativum anyagi háttere. Ugy érezzük, a rádió vezetőségének erkölcsi kötelessége üzleti ügyeit úgy vezetni, hogy közönségét kultúrigényeinek kielégítésében károsodás ne érje. — Ha a rádiónak versenytársa lenne, egészen biztosan nem fordulhatott volna elő, hogy egymásután két ilyen hatalmas műsorforrástól fossza meg a közönséget. Vagy ha mégis megtörténik, két héten belül új igazgatók ülnek a rádió vezetőségében, hogy helyrehozzák ügyefogyott elődeik mulasztását. Nálunk? Az Operaház jubileumi éve megkezdődött, szebbnél szebb előadások peregnek le és a rádió vezetői, akik ezeknek az előadásoknak végighallgatásától megfosztották a közönséget, nyugodtan ülnek a helyükön, mert senki sem vonja felelősségre őket mulasztásukért. Igaz, a jót is el lehet rontani és tavaly sem sok örömünk volt az operaházi közvetítésekből, mert a Mosoly országa siralomvölggyé tette életünket. A budapesti opera egyetlen gyengeségét alaposan kiaknázta a rádió. Viszont egyszer adták a Tristant, akkor is csak a harmadik felvonást, lévén az a legrövidebb. Igaz viszont, hogy ez így illik a rádió kultúrprogramjához. Valamiként a gramofonmüsorokat is úgy szerkesztették annakidején, hogy Verdivel kezdődtek és Waldteufellel vagy Ábrahám Pállal végződtek. Mert így kívánta a kultúrpolitika.

Mi keresnivalója van a rádiónál ezekután Dohnányi Ernőnek?

Ma az a helyzet, hogy Dohnányi Ernő, zeneéletünk büszkesége és Papp Viktor, kiváló zenekritikusunk, a rádió zenei tanácsának tag-

Belvárosi Takarékpénztár
R.-T.
Budapest
debreceni fiókja
FERENC JÓZSEF UT 53.
Telefon: 19—52, 28—40, 21—25

jai, egyéb tárgyuk nem igen lévén, a szalón- és cigányzenekarok műsorára ügyelnek fel. Létezik ugyan egy „operaház tagjaiból alakult zenekar" és fellép olykor a Budapesti Hangversenyzenekar is, műsoruk azonban legtöbbször nem nagyobb igényű egy jó katonazenekar műsoránál. Arra nem is gondol a rádió, hogy külföldi példára saját szimfónikus zenekart szervezzen (ami pedig szociális feladat is volna, hiszen rengeteg állástalan zenész van) és ezt a zenekart egy komoly zenei program megvalósításának szolgálatába állítsa. Igazán nem értjük Dohnányi Ernőt, hogy ilyen körülmények között mi keresni valója van a rádió vezetőségében? Ha pedig magasabb érdekek úgy kívánják, hogy helyén maradjon, miért nem szentel egy kis időt a rádió kulturproblémáinak? Miért nem hallgatja olykor az olasz állomásokat, amikor magyarázó előadás kapcsán operaelőadásokat közvetítenek, vagy a német állomások éjszakai gramofonhangversenyeit, amelyeknek műsora tervszerű és gondos?

Egy kis műsortervezet

A rádió vezetősége a kritikai észrevételeket fölényesen azzal a stereotip megjegyzéssel szokta félrelökni, hogy könnyü kritizálni, de bezzeg nehéz a rádió műsorát megszerkeszteni. Nem szeretnők, ha ez a cikk is erre a sorsra jutna és ezért észrevételeinket egy műsortervezettel zárjuk le, olyan műsorpontokkal, amelyek különösebb anyagi áldozatok nélkül megvalósíthatók. Ebben a tervezetben figyelmen kívül hagytuk a délelőtti és délutáni közvetítési időt, mivel a legtöbb dolgozó ember csak este ér rá rádiót hallgatni. Délelőtt és délután — négy-öt órás műsoridő — tehát még mindig módja lesz a rádiónak kedves postászenekarát, Kurina Simit és a szalónzenekarokat foglalkoztatni.

VASÁRNAP:

D. e. 12—1-ig: Szimfónikus zene.
A teljes filharmónikus zenekar, vagy más jó zenekar előadása.
Például: 1. Beethoven: Leonóra-nyitány; 2. Beethoven: III. szimfónia.
1—3-ig Gramofon.
Például: a) *Klasszikus operettek; b) Komoly zene:*
1. Chopin-prélüdök (zongora); 2. Schubert-dalok.
D. u. 7—8-ig Ady versek.
Tíz költemény egy férfi és egy női előadóművész előadásában.
8—fél 11-ig Verdi-opera.
(Előtte magyarázó előadás.)

HÉTFŐ:

D. u. 7—8-ig Vörösmarty-versek.
8—10-ig Kamarazene I.
(Mozart-triók, kvartettek. — Előtte népszerű előadás.)

KEDD:

D. u. 7—8-ig Arany-versek.
8—fél 11-ig Wagner-opera.
(Az első héten a Bolygó hollandi, majd Tannhäuser és Lohengrin. Előtte népszerű előadás. Később a Ring operáit lehet felvonásonként adagolni. A motivumokat zongorán bemutatni és többször imételni.)

SZERDA:

D. u. 7—8-ig Petőfi-verek.
8—10-ig Hegedű-zongora szonáták.

CSÜTÖRTÖK:

D. u. 7—8-ig Csokonai-versek.
8—10-ig Szimfonikus zene.
Zenekari műsor szólistával.
Például: 1. Bartók: I. szvit; 2. Bach: E-moll hegedűverseny; 3. Wagner: Mesterdalnok-nyitány.

PÉNTEK:

D. u. 7—8-ig Babits-versek.
8—10-ig Mozart-opera.
(Előtte magyarázó előadás. — A Mozart-operák közül csak a Szöktetés, Varázsfuvola és Don Juan ajánlatos rádió-közvetítésre.)

SZOMBAT:

D. u. 7—8-ig Zongorahangverseny.
Például: *Beethoven-szonáták.*
(Hetenként ismétlődő műsorszám — egészen az utolsó ópuszokig. Előtte mindig magyarázó előadás.)
8—9-ig Szépprózа.
Például: Karinthy, Kosztolányi, Móricz írásai, hivatásos előadók tolmácsolásában. (Hetenként ismétlődő műsorszám, idővel a fiatalabb és legfiatalabb jó írók is sorra kerüljenek.)
9—10-ig Kamarazene II.
(A hétfői műsor folytatása.)

ÁLTALÁNOS ELVEK:

A vasárnapi déli szimfónikus hangversenyek műsora nem ötletszerűen állítandó össze, hanem zenetörténeti és stilisztikai elvek szerint. Tehát: a Beethoven szimfóniák után (I—IX-ig) sorra kerül Brahms, majd Bruckner és Mahler, később Reger és a modern magyarok is. Az operaelőadások szükségszerűen gramofon-közvetítések is lehetnek. Itt is zenepedagógiai elv szerint egy esztendőre való műsort kell kidolgozni. Szakítani kell a sztár-rendszerrel. Egyetlen sztár van: a költő. A gramofonhangversenyeket kizárólag egyféleképen szabad rendezni: stilus-egységnek kell uralkodnia. Módot kell adni a fínomabb ösztönű hallgatóknak különleges előadók játékát élvezni. Huberman, Szigeti, Casals lemezeket kell játszani, énekeseket, énekesnőket csak okkal-móddal. És végül: a táncoskedvű és sírvavigadó rádiósok se ijedjenek meg. Este 10 órától kezdve üresen hagytuk a műsornaptárt, ez az ő idejük. Sőt az esti műsorbeosztást fel is lehet cserélni, bizonyos napokon pl. 8—10-ig adni könnyü szórakozást és utána irodalmat meg zenét. Mindent lehet, csak a mai állapot nem tartható fenn. Súlyosan elítélendő, hogy a magyar rádió szedjen díjat az előfizetők százezreitől, akik ki sem merik maholnap nyitni rádiójukat Budapestnél, hanem a külföldi állomások jó műsorát hallgatják.

Debreceni Első Takarékpénztár
Alapitási év: 1846.
Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Világvárosi nivójú hölgyfodrász-szalon ünnepli tiz éves fennállását

Köztudomásu ma már városunkban, hogy a legmodernebb, legjobban berendezett és legjobbnevü hölgyfodrász-szalonunk: Kolozsváry Gyula, a kiváló specialista és feltaláló Dégenfeld tér 2. sz. alatti szalonja. Kolozsváry Gyula már tiz esztendő óta kedvence az előkelő hölgyközönségnek, mert lebilincselő modorán kivül olyan kiváló és müvészi kiszolgálást nyujt, melynek szinvonala egyenlő a leghiresebb fővárosi és külföldi szalonokéval.

Az a tisztaság és jó berendezkedés, amit szalonjában látunk, hosszu évek tapasztalatának eredménye. De ezen felül a müvészi tökélyre való törekvés, a meg nem állás, hanem felfelé ivelés jellemzi a kitünő hölgyfodrászt. Nem sablonokat hajhász, hanem eredeti, ötletes. Egyéni izléssel készíti el azokat a gyönyörü frizurákat, melyekkel ugy a hangversenyeken, mint szinházban, nemkülönben előkelő bálakon találkozunk. Ezer frizura körül megismeri még a laikus is, hogy melyik került ki Kolozsváry Gyula szalonjából.

Sikerének főtitka az, hogy müvészileg kezeli a hajat és fantáziát visz bele munkájába. A modern izlést tudatosan olvasztja össze a plasztikus szépséggel és éppen ezért lett ilyen hires tiz év alatt. Megállás nélkül szolgálja a frizurakészités fejlödését. Saját találmányu, kisfeszültségü onduláló gépével pedig olyan nevet szerzett magának, amit méltán megirigyelhetnek legnagyobb tudásu szaktársai is.

A hajfestés sabiónjait nem követi, hanem szinárnyalatai a legbársonyosabban adják vissza a szinben azt, ami széppé, varázslatossá teszi a hajat.

Ma már türelmetlenek a hölgyek és nem szeretnek fodrásznál sok időt tölteni, mint azelőtt. Azért keresik fel tehát ezt a szalont, mert világrekordot megdöntő rövid idő alatt kapják a kiszolgálások sorozatát.

Legutóbb megfigyeltünk egy hölgyet, aki türelmetlenül nyitott be a szalonba és türelmetlensége rövid ideig tartott csak, mert percek alatt minden kivánsága teljesitve lett. Amerikai tempó ez, ami Debrecenben sehol sem tapasztalható.

Tartós ondulálásai világhirüek. Erre a legjobban rávilágit az a tény, hogy a külföldi hölgyek 90%-a Kolozsváry Gyula hölgyfodrász szalonját kereste fel, hogy párisi módra Debrecenben készittessék el tartós ondulálásukat. A kitünő fodrász vendégkönyvet fektetett fel, ahol gyüjti azoknak a külföldi és pesti előkelőségeknek autogramját, akik nála készitették el frizurájukat.

Tiz év nagy idő. Ez a tiz év azonban gyorsan repült el, mert céltudatos, lendületes munka jellemezte. A jubileum alkalmával nem szabad megfeledkeznünk a hölgyfodrász ipar egyik legjelesebbjéről: Kolozsváry Gyuláról.

Látogatás Debrecen népszerű kályhásmesterénél Krisch Károlynál

Munkatársunk felkereste Krisch Károly kályhásmestert, az Ispotály-tér 1. szám alatti új, cserépkályhakészítő telepén, ki az alábiakban nyilatkozott:

1914. év február havában jöttem Debrecenbe, azzal a szándékkal, hogy szükebb hazámban, a szép Szepességen, valamint Ausztriában, Németországban, Svájcban, tanult mesterségemet és szerzett ismereteimet itt hasznositsam. Az itteni közönség nagy százaléka, előitélettel viseltetett a cserépkályhákkal szemben. Általában az a felfogás volt elterjedve, hogy a cserépkályha nehezen melegszik fel, sok tüzelő anyagot emészt. Én természetesen felvettem a küzdelmet ezzel a felfogással szemben, tartottam előadásokat, irtam cikkeket a fütés technikájáról), egy éven át a müncheni fütőtechnikai intézet hallgatója voltam) hogy a fütőanyag megtakarításának nagy gazdasági jelentőségét bevigyem a közudatba és hogy bebizonyitsam azt, hogy rossz cserépkálya egyáltalán nincs, csak rosszul rakott, vagy helytelenül kezelt cserépkályha van.

A jelenleg olyan általánossá vált Harthmudt, vagy másképpen, fafolytonégő rendszerü kályhákat Németországban tanultam készíteni, hol ezt a rendszert már kb. 30 éve alkalmazzák teljes sikerrel. Magyar cserépkályhaipar ujjaszületését éli és kezdi kiheverni a háború által okozott, nagy visszaesést, mert ma már rájön a közönség arra, hogy a cserépkályha, hosszú élettartalmát tekintve, tényleg a legolcsóbb fütőtest és tagadhatatlan, hogy a legtisztább, legegészségesebb és legmegbizhatóbb is. Mivel a cserépkályha külföldről való behozatala megszünt, elhatároztam, hogy mivel ezt a mesterséget én sok éven keresztül tanultam, magam is fogok cserépkályhát készíteni, hogy szép és főleg jóságát tekintve, olcsó áruval álljak a közönség rendelkezésére. Mivel ez a foglalkozás nagy területet igényel, alkalmas telep után néztem, mit meg is találtam, a nagyállomástól 2 percnyire fekvő ispotályi református templom mellett, a helyiyasuti irodák és Vas- és Rézbútorgyár között, tehát még a belvárosban.

Ma már, a kezdet nehézségein túl, csinos és jó, saját készítményü kályháim vannak raktáron, de óriási választékban tartom a legkitünőbb gyártmányú, különböző stilusu, szinü és nagyságú cserépkályhákat, kandallókat, takaréktüzhelyeket és vállalok minden e szakmába vágó munkát helyben és vidéken. Munkatársunk arra a kérdésére, hogy milyen ma a legdivatosabb kályhaforma, ezt a választ kapta:

A mai legdivatosabb kályha-formák a teljesen sima, inkább széles, alacsony, mint magas, kályha tipusok. Ezeknek két gyönyörü példányát állitottam be, többek között, a Sajó István müépitész, müszaki tanácsos úr ujonnan épült Rákosi Jenő uccai 8. sz. házába és túlzás nélkül mondhatom, hogy ilyen formájú és szinü kályha alig van ma még Magyarországon. Eredeti szinezése és remek formája, látványosság. Természetesen megrendelőim között, igen szép számmal, a konzervativabb izlésü kályha formákat keresik, mint olyat, ami nincs a divat változásainak kitéve, hiszen egy cserépkályhát 40—50 évre vásárolnak.

Munkát, kenyeret és nem inséglevest követel a debreceni iparosság!

Türelmetlenül várja a beálló tél előtt a segítséget Debrecen iparossága. – „Kénytelenek leszünk mindenkinek odatárni rongyainkat“

Irta: VAGI ISTVÁN, a debreceni ipartestület elnöke

Súlyos és megdöbbentő adatokat tudnánk feltárni arra vonatkozólag, hogy milyen reménytelen és kétségbeesett helyzetben vannak Debrecen város kézműiparosai.

Az ipartestület szakosztályaiban elhangzó panaszok alapján, de általában minden jelentés kapcsán, amely hozzánk, az elnökséghez befut, elriasztó képét látjuk annak a feneketlen nyomorúságnak, amelyben sokszáz, mondhatnánk ezer iparos a mai körülmények között él.

A kormányzat részéről igen sok, sürgető kívánságunk teljesítésének ellenére is a helyzet semmit sem javult, mondhatnánk: oly minimálisan, ami az általános gazdasági életben nem sokat jelent.

Számtalan előterjesztéssel éltünk, előterjesztéseinket nyomatékosan kifejezésre juttattuk mindenütt, ahol arra módunk és alkalmunk nyílott, mégis ma a nyomorúság szinte dermesztően hat egész gazdasági életünkre.

Általában javulásról beszélnek, ez a javulás azonban nem vonatkozhatik az iparosság nagy tömegeire, mert tudjuk azt, hogy a munkátlanság ma is komoly és keserves napokat okoz a nincstelen iparostömegeknek.

Az inségmunka keretében való inségleves-osztás, valamint bérnívóleszállítás nem szolgálja sem nemzetgazdaságilag, sem emberi szempontból azt a célt, amely hivatva volna bármilyen akció betöltésére. Ezek az átmeneti segélyezések az éhenhalástól mentik meg csupán iparostársainkat, de abból a nyomasztó gazdasági fertőből, amelyben élnek, semmiképpen sem emeli ki őket, mert sokan vannak iparostársaink súlyos adóhátralékkal, OTI- és MABI-hátralékkal, lakbér-, műhelyhátralékkal, forgalmi-, fényűzési adóhátralékkal terhelve és bár ezekre igen sok úgynevezett kedvező részletfizetési alkalom van, de mit jelenthet ez azoknál, akik a folyó évi adójukat sem birják megfizetni, mert ezek a részletfizetési kedvezmények egyik-másik iparosnál havi 30—40—50 pengős összeget jelentenek. Hogy fizethessék meg ezt, amikor az egész havi jövedelmük sem tesz ki ilyen összeget és minden igyekezetük mellett munkához jutni is képtelenek.

A központi inségiroda előtt százával jelennek meg a kézműiparosok, hogy mint inségmunkások mentsék meg télen át gyermekeiket, önmagukat, családjukat a legnehezebb nélkülözéstől.

Minden igyekezetünk odairányul, hogy állandó szizifuszi munkával, napról-napra, szinte lavináját küldjük a felterjesztéseknek az illetékes hatóságok felé, ahol feltárjuk a segítés és a segíthetés lehetőségeit, munkát és kenyeret kérve ezeknek a szerencsétlen iparostársainknak, de azt kell látnunk, hogy minden kísérletünk és minden igyekezetünk meddő és gazdasági harcainkban siker-telen.

Nemcsak Debrecenből, de az ország minden községéből, minden városából, különösképpen a Tiszántúlon elképesztő mértékben halljuk és kapjuk a híreket arról a szörnyű nyomorúságról, amelyben iparosaink élnek. A közszállításoknál, a Közszállítási Szabályzat generális meghatározása dacára is ma még mindig a legminimálisabb pályázati összegért adják ki a munkát, amely az öngyilkossággal határos, mert ebben a véres tusában és irtózatos versenyben szinte számítás nélkül és kalkulálás nélkül vesznek részt iparosaink a pályázatban csak azért, hogy néhány falat kenyeret biztosíthassanak maguknak.

Az állami közmunkákból alig részesednek valamelyest és a debreceni cipésziparosok százai teljesen munka nélkül élnek. Velük együtt a szabók, a ruházati szakmák majdnem minden kategóriája olyan kizsákmányolásban részesülnek, amilyet a legrémesebb elképzelés sem tud produkálni. Bedolgozó szabómesterek 25 filléres egységárban készítenek nadrágokat és cipészmesterek 1 pengős munkabérért készítenek el cipőket. Az építőiparban egyáltalán nem készítenek semmit. Számtalan kisiparos van, aki napszámos munkát is szívesen vállalna csak azért, hogy családját fentarthassa és ezek a rideg, hivatalos megállapítások súlyos dilemma elé állítják az ipartestület elnökségét, vezetőségét.

Meg kell mondanunk őszintén, hogy nehéz harcaink és küzdelmeink után kénytelenek leszünk hangosabbak lenni és mindenkinek odatárni szenvedéseinket és rongyainkat.

Nagyon kevés olyan iparos van, aki azt mondhatja magáról, hogy nyugodt, jól szituált viszonyok között éli életét. Vannak szakmák, amelyekben még jelentett valamit az úgynevezett javuló tendencia, de a súlyos adóterhek, közszolgáltatások miatt ezek a szakmák is erősen ingadoznak és kétségbeesetten kell látnunk azt a folyamatot, hogy a társadalom középosztálya és gerince, a mindenkor dolgos kézműiparosság napról-napra pusztul, mert felfalja őt a nagy kapitalizmus irgalmatlan versenye.

Ennek az ünnepi számnak, amelyben ez a cikk megjelenik, nemcsak az a hivatása, hogy egy közismert napilap boldog és boldogtalan életének napjairól megemlékezzen és csupán csak örömről beszéljen, hanem az is, hogy eljuttassa mindenüvé a szomorúság és a panasz hangjait is.

A kézművesiparosság ezekben a súlyos küzdelmekben is megtartja lelki és fizikai intaktságát és ha akadnak közöttük megbomlott idegzetű és ágyú emberek, ez még mindig nem azt jelenti, minthogyha ez az osztály teljes egészében elvesztette volna önbizalmát. Még ma is egy szerves egészet képeznek és mesterséges módon szétválasztani őket egymástól úgy sem lehet. Közös fájdalommal, közös küzdelemmel és közös reménységgel vannak eltelve és a debreceni ipartestület belső életében — ha állandó forrongásban is —, de kifelé egységes vágyakozással és akarattal állnak mindazokkal szemben, akik soraikat megbontani, vagy életüket felülről megnehezíteni kívánják.

Jövő feladataink közé tartozik a még erősebb és intenzívebb felvilágosító munka, a szolidaritás érzésének kifejlesztése, a munka és a kenyér követelésének hangossága, a jogos és becsületes megélhetés kívánsága és követelése és súlyosan vétenek ez ellen a társadalmi osztály ellen azok, akik ezeket a jajszavakat megérteni nem akarják, vagy nem tudják. De súlyosan vétenek a haladás és a fejlődés ellen is, mert a kézműves iparosságnak jövőjéért, fentartásáért és erejéért minden felelős tényezőnek el kell követnie mindent.

Nem csak harci kürtöt fúvunk, ha azt mondjuk, hogy nem bírjuk tovább, mert hiszen ezt hangoztatjuk évek óta, de komolyan figyelmeztetünk minden illetékest, hogy a tiszántúli kézművesiparosok sorsával nagyon komolyan és nagyon behatóan foglalkozzanak.

Az iparestület a maga részéről tárgyilagos, objektív, hideg számítások alapján is megtette már előterjesztéseit a segítés módozataira vonatkozólag, eljuttattuk azokat a polgármester úrhoz, a hatóságokhoz, eljuttattuk az ország összes minisztériumaihoz, de intézkedés, hatásos intézkedés mindmáig nem történt.

Ez ünnepi számban emeljük fel újra és újra szavunkat, ismételten kívánságainkat, abban a hitben és reményben, hogy ezt nem kell követniök esetleg azoknak a konzekvenciáknak, amelyeket kénytelenek lennénk levonni, hogy ha a kézművesiparosságnak segítséget nem hoznának. Ma is megismételjük, mint már annyiszor megmondottuk: munkát, kenyeret és nem inséglevest követelünk!

ÉN IS 30 ÉVE
állok itt!
MARX
sütőde
Piac u. 44. Telefon: 32-29.

Ma, vasárnap délelőtt leplezik le Debreczeni Ferenc síremlékét

Mint megirtuk, a IX. Cserkészkerület siremléket állit néhai *Debreczeni* Ferenc volt kerületi elnöknek, aki most hárem éve, pünkösdkor tragikus körülmények között elhunyt.

A leleplezési ünnepély vasárnap délelőtt folyik le és résztvesznek azon a Cserkész-szövetség részéről dr. *Major* Dezső országos ügyvezető elnök, *Schelkey-Schelken* Oszkár, dr. *Molnár* Frigyes, vitéz dr. *Temesy* Győző országos társelnökök, dr. *Márkus* Miklós gazdasági vezető, *Liptay* János országos ellenőr, a debreceni kerület tisztikara, a református gimnázium tanári kara, a frontharcosok, az összes debreceni leány- és fiu cserkészcsapatok és sok más testületek. — Az ünnepség programja a következő:

Délelőtt 9 órakor istentisztelet a Nagytemplomban az összes protestáns cserkészek részére. A szószéki szolgálatot dr. *Kállay* Kálmán egyetemi tanár végzi. Ugyanakkor a katolikus templomban a katolikus cserkészek szentmisét hallgatnak. 10 órakor az összes csapatok kivonulnak a köztemetőbe, ahol 11 órakor kezdődik az ünnepség a Himnusz eléneklésével, majd *Török* Tibor kerületi ügyvezető elnök imát mond. Avatóbeszédet vitéz dr. *Bessenyei* Lajos c. tankerületi főigazgató, cserkészkerületi elnök mond. Az ünnepi beszéd után a cserkészcsapatok és a testületek elhelyezik koszoruikat.

Tekintettel arra, hogy az ünnepségen résztvesz Debrecen egész társadalma, 9.44 órától kezdve sürített villamosjáratok lesznek a köztemetőig.

Első Magyar Általános Biztositó Társaság
DEBRECEN,
Ferenc József ut 28-c. (Városi bérház I. em.)
Foglalkozik
a biztositás minden ágazatával
a legelőnyösebb feltételek mellett.

Kultur indiánság a volt vadnyugaton

Egy, szerkesztőségünkhöz cimzett amerikai magyar levél margójára.

Dr. Csengeri György Debrecenben végzett orvos levele az indiánok közül

Sürü, nyomasztó köd nehezedik a vén Európa minden fiának lelkére, ha rágondol a fehér „civilizált kulturnépek" életének csak utóbbi néhány hónapjára is. Forradalmak, ellenforradalmak, sőt kontra-ellenforradalmat, felsötétülő háborús veszély, vérfagyasztó politikai merényletek, gyilkosságok, ezek mellett görnyesztő adóterhek, súlyos megélhetési gondok. Ilyen körülmények között valóságos hüs, felüdítő zuhanyként hat egy levél, mely az északamerikai vadnyugatról, a rézbőrü indiánusok földjéről érkezett. A levelet a Debreceni Független Ujság szerksztősége részére egy kanadai magyar orvos dr. Csengeri György küldi Montrealból.

Az indiánokról alkotott fogalmainkat így összegezhetem: Vadölő mérgezett nyíl, tomahawk, marcona tolldiszes harcosok vad harci tánca, a sátrak előtt az elcsípett sápadtarcuak véres, bozontos skalpjai karóra aggatva. És még fennvázolt helyzetben is borzadó háttal gondolunk az örökös irtó harcok népére.

INDIÁN FALU A XX. SZÁZADBAN

Hát tévedünk, nyájas olvasó, végzetesen tévedünk. S hogy a balga tévhitet eloszlassam, elég a kanadai indiánus telepeket bebarangolt magyar orvosnak nevezetes leveléből egy mondatot idézni:

„Az iroka indánok a kormány által nekik rezervált területen laknak. Nem kell adót fizetniök, élhetnek békén, nyugton, ahogy tetszik.

Dörzsöld meg a szemed, jámbor adófizető polgár! Nem álmodsz. Jól olvastad: Nem kell adót fizetni. Ime van a földnek egy zuga, ahol nincs 76 féle egyenes és görbe adó, nincs árverés, nincs végrehajtó, sőt — horribile dictu — még Mecsér-féle irányított gazdálkodás sincs: mindenki élhet úgy, ahogy akar. Nem lebeg álkossuthszakáll vésztjóslóan a derék indiánusok feje felett, hogy lecsapjon rájuk pusztító, retrográd választójogi javaslatokkal. Ellenben, mint a levél mondja: *„Pompás beton országút követi a folyó görbületét s az országút mellett békés indiánfalvak terülnek el, a falvak szélén csendesen legelésző lovak és tehenek."* Itt ugyan nem verik fel az ucca csendjét hordók tetejéről szónokló népboldogító gitó (!?) önjelöltek, sem kampós-, kaszás, (sőt mint nálunk újabban hirlik) revolver-keresztes röpcédula árasztók.

A SÁPADT ARCUAK FOGADTATÁSA

Ellenkezőleg. A sápadtarcukat rend kívül szivesen fogadják. Nyugodtan eljöhet ide mindenki, anélkül, hogy [illegible] elrendeletét el kellene otthon helyeznie a közjegyzőnél, amit Európában minden előrelátó családapának meg kell tenni, ha jobbra-balra utazgat egy kicsit, mert sohse tudja, mikor éri utól a modrn skalpolás veszélye. *„Ha meg még fényképező masinát is visz magával a látogató, teljes az örröm rézbőrüeknél és szivesen türik, hogy őket, vidéküket, házaikat megörökitse a fehér utas."*

Levélirónkat, a debreceni egyetemen végzett dr. Csengeri Györgyöt a szives Winnettou-utódok végigvezették a falvak tiszta, széles uccáin, ahol az indián lányok és fiuk vidáman karikáztak gyors biciklijükket. Kétoldalt a házak előtt kitünő járda s az uccán végig, mint vigyázz-állásba merevült Meskó-osztagos legények, távíró- és villanypóznák sorakoznak. A legnagyobb közbitonságérzéssel nézelődő magyar orvost egyszerre vidám zsivaj veszi körül: *„10—12 éves vörösbőrü fickók a zsebükből előráncigált szines levelezőlapokat árultak 15 centes (60 fill.) áron. Ugy alkudoztak a kis emberek az idegennel, mint a legpergőbb nyelvü öreg kofa. A képek a törzsfőnököt ábrázolták tollas, marcona, csatabaltás főnöki diszben."*

A PACIFISTA TÖRZSFŐNÖK

A törzsfőnök azonban csak a képen olyan harcias, mert pompás kis lakásán házi kabátban és — mivel ő is nős ember — sallusosan papucsban fogadja tudósítónkat. Derék, jólelkü ember az öreg főnök. Éjszakánként békésen alszik, ő vélt ellenségét és vetélytársát nem lepi meg suttyomban, a sötétség leple alatt és nem emeli ki ágyából, hogy előre küldje az örök vadászmezőkre, mint egyes [illegible] nyugati rokonai szokták.

Nem. Ő, a sokskalpu ősök humánus lelkü utóda bölcsen, nyugodtan [illegible] és fittyet hányva minden lefegyverzési és békekonferenciának, nagy, testvéri megértéssel tartja fenn a rendet és békét törzse különböző csoportjai között. Övadrézbőrüségének véleménye szerint a rendet, békét és biztonságot nem a Skoda-müvek gyilkos csillogású gyártmányai, még csak nem is igérgetések, vagy távszónoklatok, hanem a beteges hajlamoktól és mindennemü (nyitas. kaszáss, revolveres) keresztektől mentes szabadság jelenti.

Szomoruan meséli el, hogy a nyugati keresztény kultura (majdnem azt átam: kurzus) technikai vivmányaival [illegible] valami destruktiv szellem, amely ősi „barbár" mentalitású alattvalói lelkivilágát lassan átalakitja. Atyáik nyelvét már csak egymás között, a családban használják. A mindennapi használat nyelve az angol, az indiánoknak pedig fracia nevük van.

MAGYAR FIATALEMBEREKKEL LEVELEZNI ÓHAJT EGY GAZDAG, CSINOS INDIÁN LEÁNY

Ime egy gazdag, csinos indián lány címe: *„Josephine Montour, Canghuaga, Canada."* Fel hát Debrecen ifju donzsuánjai, itt a nem mindennapi alkalom a hódításra. A házasságnak sincs semmi akadálya a fajkeveredési elmélet hivei számára sem.

[illegible] megkönnyitsem a debreceni aranyifjuság és a bájos indián lányok között, ime néhány életbevágóan fontos szó: konolukoa = szeretlek; szegom = hogy vagy; nyana = köszönöm; óna = viszontlátásra.

Akcióba hát gyorsan, fiatal barátaim, most, amíg még nem nagy a [illegible] velek előnyben!

Kovács Kálmán.

Áron Miksa

Likőr- és rumgyár
Gyümölcspálinka főzde
Bornagykereskedés
Szeszszabadraktár.

Alapitási év: 1866. ● Telefon: 20—13
Giro számla: Nemzeti Bank.

Burg Izsó fényképészete 25 éve áll fenn.

A Szent Anna ucca 5. szám alatt működő Burg Izsó-féle fényképészeti szalon egy negyedszázadnyi dicsőséges multra tekinthet vissza. A debreceni fényképészet érdekes fejezete az, amit Burg Izsó átdolgozott, debreceni generációkat fényképezett le s ezzel maradandó emléket állított ezer és ezer debreceni család albumaiban működésének. Pompás, szép, érdekes és a kor színvonalán álló fényképek azok, amiket Burg Izsó készit. Ennek a kiváló fényképésznek elvitathatatlan érdeme, hogy azok mellé az értékes tapasztalatok mellé, amelyeket negyedszázad alatt szerzett, a hallatlan fejlődésen átment fényképészetnek minden modern értékét is magáévá tette. Huszonöt évi jubileuma alkalmából Burg Izsó rendkívül olcsó árban készit fényképeket karácsonyra s igy jubileumát azzal ünnepli meg, hogy a közönség tömegeit juttatja egy-egy remek, Burg Izsó által készített fényképfelvételhez.

TULZOTT IGÉNY

Vendég: Van a szobában folyózvi?
Hoteligazgató: Minek az? Csak nem akar horgászni uraságod?

Magyar Általános Hitelbank

Debreceni Fiókja

Ferenc József ut 45-47. szám. ◆ (Saját házában).

Telefonszám: 23-70., 23-71.

Az intézet a banküzlet minden ágával foglalkozik.

Az intézet alapittatott 1867-ben.

A fiók alapitási éve: 1908.

Magyar Általános Takarékpénztár Rt.

debreceni fiókja

Ferenc József ut 81.

Telefon 14—96
„ 34—50

(30 fiókintézet Magyarországon)

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.
Betéteket elfogad a legmagasabb kamatoztatásra

„ZEPHIR"
fatüzelésü
REKORD • GLOBUS
MARABU
2 aknás rendszerü
KALOR • MARABU
CIKLOP stb.
samott bélelésü
hazai szén tüzelésre alkalmas
kályhák
nagy választékban előnyös árban
beszerezhetők:
TÓTH GYULA
vasüzletében (Városháza-épület)
FELETE ÉS ZOMANCOZOIT
TŰZHELYEINK
MINDEN IGÉNYT KIELÉGITENEK.

Weisz Sándor
férfi és fiú ruháháza
Csapó ucca 10.
A Csapó ucca legnagyobb férfi ruha áruháza. A cég fiatal főnöke feilsmerte az idők szavát, a legmodernebb szellemben vezeti üzletét. Amit eddig a Csapó uccán nem lehetett beszerezni, ma a legdusabb választékban áll a vevőközönség rendelkezésére. A legdivatosabb szabású öltönyök, téli és átmeneti kabátok, női és férfi bőrkabátok, szőrmés bekecsek, gumikabátok a legszolidabb árban szerezhetők be.

MÉG NEM KÉSETT,
ha arcbőre elhanyagolt!
Tökéletesen megszépiti a
TERKA KOZMETIKA
Piac ucca 71. I. emelet.

Kardos parfümerie
Piac ucca 61.
A cég tulajdonosa Kardos Jenő 17 év óta működik ebben a szakmában és e zalatt a hosszú idő alatt mindig igyekezett azon, hogy üzletében tökéletesen prima árúkat tartson s csak tökéletes ilatokat. Kozmetikai szerekben, pouderekben állandóan dús raktárt tart, de mindenből a legfinomabbat és így érthető a vásárló hölgyközönség ragaszkodása.

Orosz László vendéglője
a Deák Ferenc u. 24 allatt
Széles körökben örvendett nagy kedveltségnek Orosz László vendéglője, a Simonffy ucca 59. szám alatt. A vendéglős és közkedvelt vendéglője a Deák Ferenc ucca 24. szám alá költözött át, ahol most is virágzik. Kellemes, szives, magyaros vendéglátás, kitünő konyha és remek borok voltak mindig azok a tulajdonságok, amelyek vonzóvá tették Orosz László vendéglőjét. Ezeket a tulajdonságokat új helyén, a Deák Ferenc uccán is megtartotta a vendéglő. Orosz László konyhája ma jobb, mint valaha s borai olyan pompásak, hogy cégérre nem is szorulnak. Csak meg kell kóstolni őket... Orosz László maga kitünő szakember a vendéglős-szakmában, budapesti és más vidéki városokban, Debrecen legelsőrendű üzemeiben volt működése elég garancia arra, hogy a kitünő hírű vendéglő a Deák Ferenc uccai, új helyiségében is a polgárság kedvelt szórakozó helye lesz.

Hogy is történt?

Ezt aztán sohasem hittük volna. Ezt a csodát. Hogy a civisváros népe rákapjon a cigarettákra és szivarokra, amelyek erre a névre hallgatnak: Nikotex. Szóval egy névre, amit aligha ismertek a mi gyönyörü városunkban, meg a még annál is szebb tanyavilágban. Mi lehet ennek az oka, mi ennek a magyarázata? Sokat gondolkoztunk róla, mert mi tagadás benne, mi is Nikotexet szivunk, értjük tehát a csiziót. Mindenekelőtt nagyon jó a Nikotex. Szelid, zamatos, a cigaretta meg a szivar jól szelel, nincsen velük semmi baj, az illatuk is kellemes. De hogy Debrecenben olyan nagy tábora lett a Nikotexnek, mint amilyen tényleg van, annak még külön okát is tudjuk. Ott kezdődött a dolog, hogy a Nikotex-Faintos szivar, amelynek derekán tudvalevőleg egy hetyke papirkarika díszlik, nagyon kapós lett, mert valahogyan jól illik a legényember szájába. Mindjárt kezdetben seregestől feszitettek a korzón a kisebb pénzü fiatalok is, szájukban az elegáns pántlikás szivarral, aminek ilyen módon hamarosan nagy becsülete támadt. Persze, mindenki rájött, aki szivta, hogy ez a Nikotex szivar nemcsak szép, nemcsak nagyon formás és elegáns, hanem azonfelül még nagyon jó is. Amikor azután a trafikok a Nikotex-Leventét kezdték árusitani, ez az uj cigaretta is menten „bevágódott", divatos lett, ugy hogy versenyre kelt az addig legnépszerübb Memphis-szel is. Nincs is párja a Nikotex-Leventének. Olcsó is, jó is, amellett még kiadós is. Igy lett a Nikotex szóból valóságos fogalom nálunk, aminek már sokezer hive van. Kiváncsiak is vagyunk rá, hogy most majd mi következik, milyen uj Nikotex-csoda?

Az is nagyon érdekes ebben a Nikotex históriában, hogy amióta bevezették, azóta valamennyien nagy dohánytudósok lettünk. Még a gazdaemberek is tudják, hogy mire való a Nikotex-cigaretta, miért szeretik, miért szivják? Például tudják, hogy a Nikotex-cigaretta, szivar, meg a jóféle Nikotex pipadohány egészen ártalmatlan valami, nem bántja a szivet, nem okoz semmi bajt a szervezetben, még betegek is szivhatják. Mi ugyan nem holmi félszből szivjuk a Nikotexet, vagy legalább is nem csak azért. Sokkal inkább a jó tulajdonságaiért, mert könnyü, mert nagyon jó és mert nagyon finom. Szóval megbarátkoztunk vele és már itt tartjuk a városunkban, mint legkedveltebb vendégünket, amelynek, ime, örökszállást adtunk.

Uj, hordozható irógéptipust hoz ki Huray Ferenc irógépüzeme és szaküzlete,
Werbőczy ucca 2. szám, a Kereskedelmi és Iparkama palotájában

A debreceni kereskedelmi életben 1926-ban tünt fel a Huray irógépüzem és szaküzlet tele ötletességgel, ambicióval, de mindenekfelett szaktudással. Kitünő irógépeket árusított és kifogástalanul látta el azokat a munkákat, amelyekkel megbizták s szorgalma, iparkodása révén gyorsan és biztosan fejlődött a cég tekintélye. Huray Ferenc elsőrendü irógépszakértő, a budapesti m. kir. technologia hallgatója volt s amikor az irógépszakmára specializálta magát, kiképzését az ország legnagyobb irógépüzemében kapta. 1926 óta folyó debreceni munkájával éppen értékei, komoly szaktudása révén fejleszthette csak üzemét a legelsőrendüen megalapozott és biztos, fokozódó fejlődésnek örvendő vállalatok sorába.

Huray Ferenc teljesen kiépitett tudással érkezett Debrecenbe, üzemében a legjobb felszerelést állitotta a közönség rendelkezésére, de amellett tud megrendelői számára nyujtani még egy olyan értéket is, amelylyel nem mindenki dicsekedhetik. Huray Ferenc, az elsőranguan képzett technikus, a Debrecenbe költözése óta lefolyt 8 év alatt kitünő tanitványokat is nevelt magának, egész gárdát, amely külön-külön speciális szakképzettséggel áll rendelkezésére. Kilenc fönyi személyzetével a Tiszántúl egyik legnagyobb ilyen üzeme a Huray Ferencé. Minden rendszerü iró-, számoló-, sokszorositó gépek javitását végzik s az Amerikából nyersen importált irógépeket itt épitik ujjá, müvészi szakszerüséggel s ezek a gépek mind-mind kivülőak s az ujakkal egyenranguak s az áruk kb. csak a fele. Természetesen Huray Ferenc nem csak felügyel, hanem intenziven részt vesz minden munkában s ezért az üzem munkája a legmegbizhatóbb. A vállalat fejlődése során Huray Ferenc Nyiregyházán fióküzemet alapitott 1932 óta. Egész Tiszántúlra, hét vármegyére szóló beszervezett üzletfelei vannak. A szakma minden ágával foglalkozik. Uj, rebuilt és használt gépekből igen nagy raktára, cserél, üzeme minden javitásra kompletten és komolyan felszerelt. Készit leirásokat és sokszorositásokat. Számtalan közhivatallal van összeköttetésben. — Szorgos munkája a közéletben megbecsülést is szerzett Huray Ferencnek: Az Ipartestület és Iparkamara kebelében működő müszerész ipari iparos és mestervizsgáztató bizottság kinevezett alelnöke. A Tiszántúli Ipari Vásár megrendezése körül kifejtett érdemeiért arany diszoklevéllel lett kitüntetve. Aktiv szerepet visz a szakma minden megmozdulásában. Nem feledkezik meg vevői érdekéről sem s most fog piacra hozni egy komoly hordozható gépet, a kiváló Mercedest, komplett felszerelve P 178,50-ért, Egy ilyen kis gép még ma is 400 pengőbe kerül. Biztosan bomba sikert fog evvel is elérni az üzlet, amely sikerei között nem egy hasonlót könyvelhet már el.

MODERN KÉPKERETEZÉS ÜVEGCSISZOLÁS, TÜKÖRGYÁRTÁS
Bergernél
Piac ucca

Ha GYÁSZESET éri,

fele a gondja,
ha évtizedek óta
a legszolidabb
temetkezési vállalatot keresi fel.
Kérjen árajánlatot!
Temet * Exhumál * Szállit * Biztosit
Fehértói temetkezési vállalat
DEBRECEN, Dégenfeld-tér 4. szám.
(Kenyérpiac).
Telefon éjjel-nappal 11-85.

— Meghivó. Az OMIKE debreceni fiókja folyó hó 14-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyülését az izr. hitközség dísztermében, József kir. herceg ucca 26. szám alatt. Tárgysorozat: 1. Az igazgatótanács jelentése az 1933. évi működéséről. 2. Az 1933. évi zárszámadás előterjesztése. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése és a felmentés feletti határozathozatal. 4. Az 1934. évi költségvetés előterjesztése. 5. Elnöki és megüresedett tiszti állások betöltése.

Párisi izlés és amerikai stilus diadala Debrecenben — vagy hogyan lehet tehetséggel, munkával nagyot és eredetit alkotni.

Riport, melyet érdemes elolvasni.

Talán még nyolc esztendeje sincsen egészen, hogy megnyitotta Debrecenben az ANNY kalapházat a Csapó uccán Bertalan Lajosné, akinek szalonját ma már nemcsak Debrecenben, hanem messze környéken is ismerik. Nyolc esztendő alatt sikerült egy fiatalasszonynak egy tökéletesen fővárosi nivójú és a nagyhírű debreceni ipart valójában reprezentáló kalapszalont létesíteni. — Ezelőtt más vidéki városban virágzott ez a kalapszalon s tulajdonosa, mint ismeretlen költözött Debrecenbe.

Azonban Debrecen város publikuma rajong a szép és kifogástalan munkáért. Az új kalapszalonból nagyon rövid idő alatt népszerű és közismert cég lett, ahol összetalálkozott Debrecen társadalmának minden rétege. Ez a siker azzal magyarázható, hogy az ANNY kalapszalonban valóban szépet és kifogástalant alkotnak, egészen eredetit, úgyhogy messze felülmulja a sablonos vidéki nivót. De annak a hatalmas látogatottságnak, amelynek az ANNY kalapszalon örvend, van egy másik oka is. És ez a másik ok nem rejtélyes, egészen egyszerű. Mindössze abban rejlik, hogy ANNY üzletében ez elsőrangú kalapokhoz a vásárló hölgyközönség a lehető legmérsékeltebb áron jut hozzá.

Árú és árú közt, kalap és kalap közt különbség van s ezt nagyon jól tudja az ANNY szalon tulajdonosnője. Éppen ezért határtalan gondossággal ügyel fel arra, hogy az ő kalapjainak ez a különbség előnyére váljon. És akik ebbe a szalonba járnak, azok jól tudják, hogy így is van, mert ANNY nem azokat a kalapokat adja el közönségének, amelyeket a vidéki izlés és kivitel formál meg, hanem mindig a legujabb divatú, a legelegánsabb és leghódítóbb újszerű női kalapokat tartja szalonjában.

A közönség csodálattal látja, hogyan lehet ennyi érzékkel és meglátással dolgozni egy kalapszalonnak, hogyan lehet ennyi kifinomodott izléssel dolgozni egy vidéki városban, mégha az olyan hatalmas is, mint Debrecen. De meg van ennek is a maga egyszerű magyarázata. Mégpedig az, hogy ANNY nem elégszik meg a divatlapok és képeslapok kalapmodelljeivel, ő mindig a legfrissebbet akarja hozni és a legujszerübbet. Ezt azonban nem lehet úgy elérni, hogy állandóan idehaza tartózkodik és innen próbálja megfigyelni Páris és a többi divatgócpont irányításait. Az ANNY kalapszalon mindig a legelső, amely jól tudja előre, mi lesz a következő szezon divatja és fel tud készülni hatalmas arányokban erre. Ezt pedig csak úgy lehet megcsinálni, ha egy kalapszalon tulajdonos, úgy mint Bertalan Lajosné külföldi utazásokat végez, amelyek során alaposan és egészen közelről megismerkedik a külföldi divat irányelveivel, amelyek alapján aztán idehaza az itthoniaknál kiválóbb és eredetibb munkát tud kifejteni. Két esztendővel ezelőtt Párisban járt. A francia fővárosban tanulmányozta a divat legfőbb irányítóinak munkáját és stilusát, az elmult esztendőben pedig Rómában tartózkodott tanulmányuton, az idén viszont Berlinbe utazik, hogy behatóan megismerje a női kalapkészítés fejlődését.

De az ANNY kalapszalon művészi teljesítményét nemcsak a nagyközönség, hanem a szakkörök is kellően méltányolták,

amikor 1932-ben a fővárosi Országos Ipari Tárlaton a szakmában adományozott legnagyobb kitüntetéssel jutalmazták.

Rendkívül szép és elegáns kalapjai nagy sikereket aratnak nemcsak a privát közönség körében, hanem művészi körökben is.

Már esztendők óta ő készíti a kalapokat a Csokonai színház művésznőinek,

akiktől már egy egész sereg didekált fénykép bizonyítja a kalapjaival szerzett elismeréseket.

Debreceni Ecetgyár

Részvénytársaság

Széchenyi ucca 13. szám.

Telefon: 12-46.

Az ANNY szalon most vezető helyen áll Debrecenben. S miután közönsége egyre nagyobb szeretettel és bizalommal látogatja és vevőserege egyre gyarapodik, biztosnak látszik, hogy e pozicióját továbbra is megőrzi.

Budapesti vendég debreceni étteremben

A napokban jó bartátom érkezett Budapestről ,akinek nehány napi dolga volt itt. Megigértem, hogy segítségére leszek a dolgában és vele leszek debreceni tartózkodása alatt .Barátom, aki már régebben nem volt Debrecenben, mint minden ember, legyen az akár debreceni, akár budapesti, délben megéhezett. Miután ennek szavakban is kifejezést is adott, megkérdeztem, hol akar ebédeni.

— A Gambrinusban, — volt a felelet. Nánásinál.

Megvallom, meglepett egy kissé a felelet. Honnan tudja ez a budapesti ember a Gambirnust? Meg is kérdeztem:

— Hát honnan ismered te a Gambrinust?

— Hamarjában nem is tudnám megmondani, de tudom, hogy több budapesti kolléga hivta fel a figyelmemet rá, hogy nagyon jól és olcsón lehet ott étkezni.

És valóban debreceni tartózkodása alatt a Gambrinusban ebédelt, vacsorázott, villásreggelizett és este fehér aszetalnál ott beszélgettünk. E beszélgetések során ő, az idegen, kezdte el nekem a debreceninek magyarázni, hogy milyen nagyszerű konyha, milyen pompás bor, milyen figyelmes kiszolgálás, milyen olcsóság, milyen adagok. Egyszóval felfedezte nekem a Gambrinust és tulajdonosát, vitéz N á n á s i Lajost, aki egyébként szokásos kedves és figyelmes modorában hallgatta mosolyogva az áradozásokat.

— Kedves öregem, teljesen igazad van, csak egyet akarok megjegyezni: Nézz körül és meglátod, hogy mi debreceniek is tudjuk ezeket, azért vagyunk itt olyan sokan. A zöldszilvánitól az ötven filléres Ujházi levesig jól ismerjük ezt a vendéglőt és szeretjük is. Szeretjük a vendéglőst, az üzletét étlapjával és személyzetével együtt. Valahogy olyan kedves meleg, családi érzést tud kiváltani ez a helyiség és ez a tulajdonos, aki megérezte, hogy polgári sorsunk mai nehéz helyzetében mire van szükségünk és mit tudunk ma költeni. Ez a megértés és megérzés hozza ide mindennap ezt a szép publikumot és teszi hivévé vitéz Nánási Lajosnak.

Igazán boldog, jóleső érzéssel láttam barátom lelkesedését és elragadtatását, mert úgy éreztem, hogy az teljesen jogos és vitéz Nánási Lajos az ő szaktudásával, figyelmével, gondosságával, okos üzleti politikájával, amellyel a legjobban és legolcsóbbana legtökéletesebben elégíti ki a közönséget, megérdemel minden elismerést, nemcsak tölünk debreceniektől, hanem az idegenektől is. (=)

BAGOLYVÁR

VENDÉGLŐ

HID UCCA 14. SZ.

Magyar konyha

uradalmi fajborok

cigányzene

Budai kiskocsmák kedélyes hangulata.

A Máv. filharmonikus zenekar

Zsolt Nándor zeneművészeti főiskolai tanár vezetésével a folyó zenei évadban 3 bérleti hangversenyt rendez.

A 3 hangversenyre érvényes bérletek árai:

6 személyes páholy		30 P
4 „ „		20 „
Földszinti ülőhely	I. r.	6 „
„ „	II. r.	4 „
„ „	III. r.	2.50
erkélyülés		2.50

Bérlet előjegyzések a hivatalos órák alatt 8—2 ig a Máv. Üzletvezetőségnél, Ferenc József út 18. II. em. 47. sz. alatt eszközölhetők.

Az árpádtéri egyházrész nőegylete szeretetvendégsége

Az Arpádtéri egyházrész Nőegylete október hó 14-én, vasárnap d. u. 5 órai kezdettel a Kassai ut 12. sz. alatti gyülekezeti termében szeretetvendégséget rendez. A szeretetvendégség müsora a következő: 1. 63. dícsért 1. v. 2. Imádkozik, bibliátmagyaráz Makláry Károly lelkipásztor, egyházkerületi főjegyző. 3. Énekel a Nőegylet énekkara Kovács Kálmán tanító, egyházrészi tanácsos vezetésével. 4. Szaval: Kozák Eszter leányköri tag. 5. Hegedü trió. Előadják: Ladányi Mária, Kovács Kálmán, Eiben Emil. 6. Énekel Báthory Erzsébet, harmóniumon kiséri Kovács Kálmán. 7. Tárogatószóló. Régi kuruc énekek. Előadja Káposzta Pál jeghallgató. Felolvas dr. Szondy György Dóczi intézeti tanár. 9. Énekel saját harmonium kiséretével Kovács Kálmán. 10. Záróimádságot mond Márki Kálmán s. lelkész. 11. 245. dícséret 10. v. Müsor ára negyven fillér. A szeretetvendégségre mindenkit szeretettel hiv a Nőegylet vezetősége.

Vásároljon hirdetőinknél.

Bészler és Dávid vaskereskedése Debrecen,
PIAC UCCA 7.
Foglalkozik a szakma minden ágával.
Fa- ésszéntüzelésü kályhák 28·— pengőtől,
zománc tűzhelyek . . . . 86·— „

Magyar gyapottermés Debrecenben

A napoban egy háborúbeli kedves barátom keresett föl, akivel együtt vonultunk be 1914-ben. Azóta is melegbaráti érzés kapcsol bennünket össze. Amióta ismét közönséges civilek lettünk, sokszor felkeres és ilyenkor mindig közli legutolsó találkozásunk óta támadt elgondolásait. És ezek mindig nagyon érdekesek, sőt értékesek, különösen azért, mert olyan gyakorlati célokat szolgálnak, amelyek nehéz életünk megkönnyítésére, bajaink kisebbítésére fölötte nagyon alkalmasak. — Nemrégen a takarmánynak alkalmas kaktuszt magyarázta nekem. Ugy tudom, illetékes helyekre is fordult gondolatával, amely azonban illetékes helyen — sajnos — még nem tudott gyökeret verni, hanem egyelőre a bürokrácia ki nem haló erdejében egy aktává lett. Meg kell jegyeznem, hogy barátom, *Nagylaki* Károly, okleveles kertész, kiváló növény és gyümölcsszakértő, igen jó kertészeti iró is, tudományos könyvei vannak és mindezek felett ideális, nem csüggedő, kitartó férfiú, most ha nem az volna, a mai meg nem értő világ már régen szárnyát szegte volna kedvének ahoz, hogy szép és okos gondolatokat termeljen. Tehát barátom, néhány nap előtt felkeresett, egy kis papircsomagot tett elém, felbontotta és tartalmát elém tevé megkérdezte:

— Mit gondolsz, mi ez?

Nézegetem, kezembe veszem. Valami csodálatosan finom, hófehér, selymes, juha valami.

— Hát mi ez? — kérdem.

— Gyapot.

— És honnan szedted?

— Honnan? Ez debreceni termés, magam termeltem, igaz csak kísérletképen a kis kertemben. Egészen közönséges homokban.

— Nagyon érdekes. Mond valamit a dologról.

— Barátom beszélni kezd:

Barátom beszélni kezdett:

— A magyar gazdának új utakon kell keresni a boldogulást s ezek az utak főként a kertészet, gyümölcsészet területein keresztül vezetnek a kivánt célhoz. Sokan el sem képzelik, hogy milyen lehetőségek kínálkoznak. Én részemről igyekszem is rámutatni sokféle lehetőségre a termelések területein, — tettekkel, szóban és irásban.

— Évtizedekkel ezelőtt külföldi tanulmányuton voltam s huzamosabb időt töltöttem Északnémetországban, Kielben, (Schleswig-Holstein) mint fiatal kertész, az ottani botanikus kertben. Egy ilyen füvészkertben, részben az üvegházakban, részben pedig a szabadföldben képviselve van az egész földkerekségének nagyon sok növényfajtája. Igy megragadta a figyelmemet már akkor egy nagyon érdekes gyapotnövény, mely teljesen szabadföldi, télálló, évelőnövény s termése még északon is biztosan beérik. A tulajdonképpeni gyapotnövény tudományos neve: Gossypium herbaeum, — egyéves növény s hazánkban bár kísérleteznek a termelésével, de amint tudom, csak kimondottan meleg nyarakon érik be teljesen. Ez az egyik hátránya, — a másik pedig az, hogy egyéves növény, tehát nem évelő s így minden esztendőben ujból vetendő. Az idén kísérletet tettem egy évelő gyapotnövénynyel, melynek tudományos neve: Asclepias cornuta s mely növényt Kielben ismertem meg, — az eredmény mondhatom meglepő. Egy növény hozott cca. 40 drb. nagy gubószerű termést, amelynek belseje tele van maggal és igen finom selymes tapintású, lágy gyapottal. Bár az idén nagyon kedvezett a meleg időjárás is ezen növény beérésének, azonban hüvösebb esztendőkben is biztosan beérik, hiszen még Északnémetországban is beérett, pedig ott a melegnyarak is hüvösebbek, mint nálunk egy h üsvös nyár. Előnye tehát az, hogy biztosan beérik, de meg évelő növény lévén, nem minden esztendőben vetendő. Amikor bemutattam illetékes helyeken, kaptam a gratulációkat, mivel azonban a gyakorlat embere vagyok, nem elégedtem meg a gratulációkkal, hanem egy jó csomó gyapot anyagot felküldtem egy fővárosi textilgyárhoz, megvizsgálás véget, hogy milyen értékű lehet s egyáltalában számításba jöhet-e, mint nyersanyag textil célokra. Reménylem, sőt biztosra veszem, hogy a válasz biztató lesz. Ha pedig igen, akkor a jövőben tőlem telhetőleg nagyban fogom termelni.

— De egyébként is nagyon hasznos növénynek ígérkezik ezen értékes ipari növény. Ugyanis bő virágzású mézelő s így kitünő méhlegelőt, a növény zölden megvágva, illetve meghasítva tejszerű kaucsuk nyeranyagot szolgáltat, — sőt, amint látom a termésburok anyaga rostos szövetanyag s a szára is, mint kender szövőanyag gyanánt fel használható. Szóval egy növény íme adva van, amelynek minden legkisebb porcikája hasznos.

Ime Szegeden a rizs, Debrecenben a gyapot. Mennyi ígérete, csodatevése a magyar földnek és a magyar akarásnak. De ehez még egy csodatevés, még egy akarat kellene, az amely ez ígéretet valóra váltja.

P. D.

Berta-malom
Ungerleider Gábor
DEBRECEN, IRINYI UCCA 5. SZ.
TELFFON: 22-51.
Foglalkozik a gabona szakma minden ágával, hántolással, őrléssel és tisztitással.

Pillanatfelvétel a Debreceni Kölcsönös Segélyző-Egylet életéből

Piros Béla és Boross Tóby József az igazgatóság új tagjai

A Debreceni Kölcsönös Segélyző Egylet egyike azoknak a debreceni intézményeknek, amelyek nem maradnak a város határain belül, hanem országos hirre tesznek szert. — A Kölcsönös Segélyző-Egylet ugyanis a vidéki évtársulati hitelszövetkezetek között Magyarország legnagyobb ily intézete. Alapitása óta immár 51 esztendő telt el és a szövetkezet ez emberöltő alatt Debrecen város társadalmának minden rétegével egybeforrt. Szinte megható a szövetkezeti tagok ragaszkodása, amint büszkén emlegetik, hogy hány esztendeje vagy évtizede tagjaik a szövetkezetnek. Ez a ragaszkodás abból a meleg szeretetből fakad, amellyel a szövetkezet hüséges tagjai sorsával foglalkozik. És a szövetkezet tagjai leginkább éppen azok a kisjövedelmü emberek, akik a Kölcsönös Segélyző-Egylet nélkül teljesen támasz nélkül állanának, a szövetkezeti tagságban azonban az „önsegély" elve alapján segitséget találnak háztartásuk ügyes-bajos dolgainak elrendezésére. A szövetkezet tagjai ma is heti 50 fillértől kezdve gyüjthetik tőkéiket, de mód van arra is, hogy a tagok 20 hónapon át havi 5 pengős üzletrészt fizessenek és az igy egybegyült 100 pengő az állandóan jól kamatozó szövetkezeti üzletrészen maradhat. A szövetkezet takarékbetét állománya a folyó esztendőben különösen szép emelkedést mutat, mert január 1-től 707,000-ről 832,000 pengőre emelkedett, mig tagjai hiteligényeit a lehetőség szerint mindenben kielégiti.

A szövetkezet igazgatósága *Stegmüller* Árpád elhalálozásával lecsökkent, miért is a tegnapi napon rendkivüli közgyülést tartottak. A közgyülésen dr. *Bacsó* Jenő professzor, igazgatósági tag elnökölt s meleg, kegyeletes szavakkal méltatta a tragikus hirtelenséggel elhunyt Stegmüller Árpád kiváló érdemeit és munkásságát. Ezután dr. *Somlyai* József ügyvezető igazgató terjesztette elő az igazgatóság javaslatát, amelynek alapján a közgyülés *Piros* Béla okleveles gépészmérnök-mülakatost és *Boross Tóby* József földbirtokost az igazgatóság tagjaiul választotta meg. Ezek után az elnök tudomására hozta a közgyülésen megjelent tagoknak, hogy az uj évtársulatba könyvecskék már kiadatnak és meleg köszönetet mondott a szövetkezet tagjainak fáradozásukért, amellyel a mulóban levő gazdasági válságot teljesen leküzdeni törekednek.

KÉPKERET?
ÜVEGKERESKEDELMINÉL!

Meghosszabbitották a tavalyi vetőmag tartozások fizetésének határidejét

Emlékezetes, hogy báró *Vay* László főispán az aszálykáros tiszántuli gazdák megsegitése érdekében a legmesszebbmenően és fáradhatatlan energiával dolgozott abban az irányban, hogy a legsulyosabb csapásokat szenvedett tiszántuli s közelebbről debreceni gazdák nagy bajukban enyhitést nyerjenek. Tudvalevően az idei vetőmagakcióban báró Vay László nagy eredményeket ért el, az ő közbenjárásának és fáradozásának köszönhető, hogy a vetőmagkontingenst a hajdumegyei és debreceni gazdák javára nemcsak felemelték, hanem ugy terjesztették ki, hogy a száz holdon felüli gazdák is vetőmagkölcsönhöz juthattak.

Ugyancsak az ő szorgalmazásának, akciójának és fáradhatatlan munkásságának eredménye nagyrészt az a miniszteri rendelet, mely most érkezett le a földmivelésügyi minisztertől. A miniszter e rendeletben közölte a gazdasági felügyelőséggel, illetve a főispánnal, hogy mivel a tavaszi száraz időjárás a buza- és rozstermésben olyan sulyos károkat okozott, hogy sok esetben még az őszi vetőmag, sőt a kenyérrevaló sem termett meg, minek következtében az aszálysujtotta gazdák a régi vetőmagtartozásukat sem tudják megfizetni, — a 34,000/1934. számu rendeletben a kedvezményes törlesztési végső határidőül kitüzött október 15-i határidőt egy évvel, 1935. október hó 15-ig meghosszabbitotta.

A meghosszabbitás érvényességének feltételéül a következőket kötötte ki a miniszter:

1. Ha a kisgazdáknál a szavatosságot vállalt községek tovább is vállalják ezt a szavatosságot s a meghosszabbitás ellen az értesitéstől számitott 15 nap alatt észrevételt nem tesznek.

2. Ha a nagyobb gazdaságok akkor, ha a készfizető kezességet vállalt pénzintézetek, vagy magánkezesek, amennyiben őket erre birói itélet nem kötelezte, ujabb nyilatkozatban ezt tudomásul veszik.

A vetőmag tartozásra vonatkozó más rendelkezések egyébként érvényben maradnak.

VISSZAVÁGÁS

— A te feleséged mindenütt azt beszéli, hogy ő csinált embert belőled. Látod, az enyém sosem mond ilyet.

— Nem. Ő csak azt mondja, hogy a maga részéről megpróbált minden lehetőt.

A FÜGGETLEN UJSÁG
hirdetései mindig eredményesek!

DEBRECZENI HELYI VASUT RT.
HIRDETMÉNY

Értesitjük a t. utazóközönséget, hogy folyó hó 16-ától kezdve a villamos kocsik a következőképen közlekednek:

I. MÁV PÁLYAUDVAR — NAGYERDEI VONALON.

A) *Hétköznapokon.*

1. Máv pályaudvartól reggel indul: 6 ó 10 p, 6 ó 30 p, 6 ó 40 p, 6 ó 45 p, 6 ó 55 p s ettől az időtől kezdve 5 perces időközökben követik egymást a kocsik este 19 ó 40 percig. A később közlekedő kocsik indulási ideje a Máv. pályaudvartól 19 ó 50 p, 20 ó, 20 ó 10 p, 20 ó 20 p, 20 ó 30 p,20 ó 40 p, 20 ó 50 p, 21 ó 05 p, 21 ó 20 p, 21 ó 30 p, 21 ó 46 p, 22 ó 17 p.

2. Egyetemi klinikáktól reggel indul: 6 ó 30 p, 6 ó 51 p, 7 ó 01 p, 7 ó 05 p, 7 ó 14 p, 7 ó 21 p s ettől az időtől kezdve 5 perces időközökben követik a kocsik egymást este 20 ó 01 percig. A később közlekedő kocsik indulási ideje: 20 ó 11 p, 20 ó 21 p, 20 ó 31 p, 20 ó 41 p, 20 ó 51 p, 21 ó 01 p, 21 ó 11 p, 21 ó 26 p, 21 ó 41 p, 21 ó 56 p, 22 ó 05 p, 22 ó 36 p.

B) *Vasár- és ünnepnapokon.*

1. Máv. pályaudvartól reggel indul 6 ó 15 p, 6 ó 40 p, 6 ó 45 p, 6 ó 55 p, 7 ó 05 p, 7 ó 20 p, 7 ó 30 p, 7 ó 40 p, 7 ó 50 p, 8 óra s ettől az időtől kezdve 5 perces időközökben követik egymást a kocsik este 19 ó 40 percig. A később közlekedő kocsik indulási ideje a Máv. pályaudvartól: 19 ó 50 p, 20 ó, 20 ó 10 p, 20 ó 20 p, 20 ó 30 p, 20 ó 40 p, 20 ó 50 p, 21 ó 05 p, 21 ó 20 p, 21 ó 30 p, 21 ó 46 p, 22 ó 17 p.

2. Egyetemi klinikáktól reggel indul 6 ó 35 p, 7 óra, 7 ó 05 p, 7 ó 16 p, 7 ó 26 p, 7 ó 41 p, 7 ó 51 p, 8 ó 01 p, 8 ó 11 p, 8 ó 21 p s ettől az időtől kedve 5 perces időközökben követik a kocsik egymást este 20 ó 01 percig. A később közlekedő kocsik indulási ideje: 20 ó 11 p, 20 ó 21 p, 20 ó 31 p, 20 ó 41 p, 20 ó 51 p, 21 ó 01 p, 21 ó 11 p, 21 ó 26 p, 21 ó 41 p, 21 ó 56 p, 22 ó 05 p, 22 ó 36 p.

II. KOSSUTH UCCAI VONALON.

A) *Hétköznapokon.*

1. Városházától reggel indul 6 ó 15 p, 6 ó 30 p, 6 ó 45 p, 7 ó s ettől az időtől kezdve a kocsik egésznap 10 perces időközökben követik egymást 20 ó 20 p-ig. Az utolsó kocsi 20 ó 40 p-kor indul.

2. Vámháztól reggel indul 6 ó 30 p, 6 ó 45 p, 7 ó 06 p s ettől az időtől kezdve 10 perces időközökben követik a kocsik egymást 20 ó 35 p-ig. Az utolsó kocsi 20 ó 55 p-kor indul.

B) *Vasár- és ünnepnapokon.*

Ugyanúgy közlekednek a kocsik, mint hétköznapokon.

III. HATVAN UCCAI VONALON.

A) *Hétköznapokon.*

1. Bika-szállodától reggel indul 6 ó 25 p, 7 órakor s ettől az időtől kezdve 19 ó 22 p-ig 12 perces időközökben követik a kocsik egymást. A később közlekedő kocsik indulási ideje 19 ó 38 p, 19 ó 53 p, 20 ó 08 p, 20 ó 23 p, 20 ó 38 p.

2. Baromvásártérről reggel indul 6 ó 36 p, 7 ó 16 p s ettől az időtől kezdve egésznap 12 perces időközökben követik a kocsik egymást 19 ó 34 p-ig. A később közlekedő kocsik indulási ideje 19 ó 50 p, 20 ó 04 p, 20 ó 18 p, 20 ó 34 p, 20 ó 48 p.

B) *Vasár- és ünnepnapokon.*

1. Bika-szállodától reggel indul 7 ó, 7 ó 36 p s ettől az időtől kezdve 18 ó 46 p-ig 12 perces időközökben követik a kocsik egymást. A később közlekedő kocsik indulási ideje 19 ó 04 p, 19 ó 22 p, 19 ó 40 p, 19 ó 58 p, 20 ó 16 p, 20 ó 34 p.

2. Baromvásártérről reggel indul 7 ó 16 p, 7 ó 52 p s ettől az időtől kezdve egésznap 12 perces időközökben követik a kocsik egymást 18 ó 58 p-ig. A később közlekedő kocsik indulási ideje 19 ó 16 p, 19 ó 34 p, 19 ó 52 p, 20 ó 10 p, 20 ó 28 p, 20 46 p.

IV. CSAPÓ UCCA—TÜZÉRLAKTANYAI VONALON.

A) *Hétköznapokon.*

1. Csapó ucca sarkától reggel indul 6 órakor, 6 ó 20 p, 6 ó 40 p s ettől az időtől kezdve 20 ó 16 p-ig 8 perces időközökben követik a kocsik egymást. A később közlekedő kocsik indulási ideje 20 ó 32 p és 20 ó 40 p.

2. Tűzérlaktanyától reggel indul 6 ó 10 p, 6 ó 30 p, 6 ó 53 p s ettől az időtől kezdve egész nap 8 perces időközökben követik a kocsik egymást 20 ó 29 p-ig. A később közlekedő kocsik indulási ideje 20 ó 45 p és 20 ó 51 p.

B) *Vasár- és ünnepnapokon.*

1. Csapó ucca sarkától reggel indul 6 óra, 6 ó 24 p, 6 ó 48 p, 7 ó 04 p s ettől az időtől kezdve 20 ó 16 p-ig 8 perces időközökben követik a kocsik egymást. A később közlekedő kocsik indulási ideje 20 ó 32 p és 20 ó 40 p.

2. Tűzérlaktanyától reggel indul 6 ó 37 p, 7 ó 01 p, 7 ó 17 p s ettől az időtől kezdve egésznap 8 perces időközökben követik a kocsik egymást 20 ó 29 p-ig. A később közlekedő kocsik indulási ideje 20 ó 45 p és 20 ó 51 p.

Úgy hétköznapokon, mint vasár- és ünnepnapokon délelőtt 10 órától 12 óráig a Tűzérlaktanya és Köztemető között 16 perces időközökben ingamotorkocsi közlekedik, délután pedig a temetések időtartama alatt, illetőleg azok megkezdése előtt egy félórával és a temetések befejezése után egy félóráig a Csapó ucca elejétől a Köztemetőig és vissza 8 perces időközökben közvetlen kocsik közlekednek.

Folyó évi október hó 16-ától kezdve a Csapó ucca elejétől a Köztemető felé az első közvetlen kocsi 12 óra 56 perckor, a Köztemetőtől a Bikaszálloda felé pedig az utolsó kocsi 16 óra 56 perckor indul.

Az üzletigazgatóság.

A falusi és tanyai nő gazdasági és családvédelmi képzésének fontossága nemzetgazdasági és közgazdasági szempontból

Irta: **Kovácsné, Tüdös Ilona**

Hazánknak, nemzetünknek a falu és a tanya népe az éltető gyökere. A magyarságnak nemzetfentartó eleme a földművelő népesség. Az a réteg, amely germán páncélok, tatár dúlások és török elnyomatások veszedelmei között is *hiánytalanul magyarnak* maradt meg. Ez a földművelő magyarság őrzi a *legősibb erényeket, képességeket* és jó tulajdonságokat és nekünk az a feladatunk, hogy ezeket az érvényeket és képességeket a felszínre hozzuk, kimüveljük és ezáltal azokat az egyénnek, a társadalomnak, a nemzetnek a hasznára fordítsuk. E cél érdekében egyetemes tanításra, vezetésre, irányításra van szükség, melynek eredményeként erkölcsi és gazdasági talpraállást, megújhodást remélhetünk. A kultúra vívmányaival kell a magyar parasztság felsegítésére sietnünk, mert egy nemzet csak úgy válhatik *nagygyá és egyetemessé*, ha a kultúra minden vonatkozó megnyilvánulását eljuttatja a talajig, a gyökérig, jelen esetben a *magyar paraszt asszonyig.*

A falusi és tanyai nő családi, háztartási és gazdasági nevelése mind nemzet-, mind közgazdasági szempontból igen nagyjelentőségü. A nő a családi élet megtartója, ápolója és fejlesztője. A ma roskadozó családi életet a falun és a tanyán is talpraállítani és felvirágoztatni a nő feladata. A nő családi nevelése, a családi élet védelme és ápolása a családok megerősödését jelenti. Ennek köz- és nemzetgazdasági jelentősége pedig az, hogy minél több — minél nagyobbszámú —, minél erősebb a család, annál több az élet, annál nagyobb a fogyasztás, annál nagyobb a forgalom és annál nagyobb az adófizetés lehetősége. A háztartási és gazdasági nevelésnek a nemzet- és közgazdasági jelentősége abban is áll, hogy a szakszerűen képezett falusi és tanyai nők a mezőgazdálkodás azon ágaiban, amelyeket ők művelnek és pedig a zöldség és gyümölcstermelés és feldolgozás, baromfitenyésztés, baromfihízlalás, tojástermelés, tejtermékek készítése, sertésfeldolgozás stb. elsőrendű egységes minőséget képesek termelni. Ezáltal ezeknek a termékeknek az értékesítése könnyebb és biztosabb lesz és sokkal jobb árat érnek el érte, mint a szaktudás nélkül termelt árukért.

A magyar gazdasági program a falusi és tanyai nők családi, háztartási és gazdasági kiképzése nemzet- és közgazdasági szempontokból fel kell hogy karolja s e tekintetben kívánatos, hogy bizonyos egyöntetű, meghatározott irányú munka megindíttassék, illetőleg kifejlesztessék. E cél elérése érdekében illetékes tényezőknek minél hamarabb meg kellene valósitani a következő feladatokat: 1. A falu és különösen a tanyavilágban az elemi iskolák megfelelő számú szaporítását és ezeknek az iskoláknak a tanrendjébe a családi, gyermeknevelési és gazdasági tantárgyaknak a részletesen való tanításának a bevezetését.

2. A tanya és falusi világ elzártságára való tekintettel (rossz útak, közlekedési eszközök hiánya stb) a tanyai és falusi nőknek a rádión keresztül való rendszeres tanítását, irányítását, összetartását és vezetését, mert ma a rádió hangja az egyetlen eszköz, mely a legeldugodtabb és nehezen megközelíthető tanyába is elviszi a kultúra tanítását.

3. A tanya és falu elzártságára való tekintettel időszaki füzet vagy ujság ingyenes szétküldését minden tanyai és falusi nő számára, melyben az időszaknak megfelelő tanítást, útmutatást találnak a munkakörük minden ágában.

Tavaszi parádé

[Marika]

Gaál Franciska

Bolváry Géza

Vaszary Piroska

Hörbiger Pál

Wolf Albach Retty

Halmay Tibor

Adele Sandrock

HÁZAT KERESNEK MEGVÉTELRE tőkeerős egyének, akik pénzüket befektetni kivánják. El akarja adni házát? **Hirdessen lapunkban,** biztos vevőre talál. **40 fillérért 2 napilapban jelenik meg hirdetése,** ha nálunk adja fel.

DEBRECZENI HELYI VASUT RT.
HIRDETMÉNY

Értesitjük a t. utazóközönséget, hogy folyó hó 16-ától kezdve a villamos kocsik a következőképen közlekednek:

I. MÁV PÁLYAUDVAR — NAGYERDEI VONALON.

A) *Hétköznapokon.*

1. Máv pályaudvartól reggel indul: 6 ó 10 p, 6 ó 30 p, 6 ó 40 p, 6 ó 45 p, 6 ó 55 p s ettől az időtől kezdve 5 perces időközökben követik egymást a kocsik este 19 ó 40 percig. A később közlekedő kocsik indulási ideje a Máv. pályaudvartól 19 ó 50 p, 20 ó, 20 ó 10 p, 20 ó 20 p, 20 ó 30 p,20 ó 40 p, 20 ó 50 p, 21 ó 05 p, 21 ó 20 p, 21 ó 30 p, 21 ó 46 p, 22 ó 17 p.

2. Egyetemi klinikáktól reggel indul: 6 ó 30 p, 6 ó 51 p, 7 ó 01 p, 7 ó 05 p, 7 ó 14 p, 7 ó 21 p s ettől az időtől kezdve 5 perces időközökben követik a kocsik egymást este 20 ó 01 percig. A később közlekedő kocsik indulási ideje: 20 ó 11 p, 20 ó 21 p, 20 ó 31 p, 20 ó 41 p, 20 ó 51 p, 21 ó 01 p, 21 ó 11 p, 21 ó 26 p, 21 ó 41 p, 21 ó 56 p, 22 ó 05 p, 22 ó 36 p.

B) *Vasár- és ünnepnapokon.*

1. Máv. pályaudvartól reggel indul 6 ó 15 p, 6 ó 40 p, 6 ó 45 p, 6 ó 55 p, 7 ó 05 p, 7 ó 20 p, 7 ó 30 p, 7 ó 40 p, 7 ó 50 p, 8 óra s ettől az időtől kezdve 5 perces időközökben követik egymást a kocsik este 19 ó 40 percig. A később közlekedő kocsik indulási ideje a Máv. pályaudvartól: 19 ó 50 p, 20 ó, 20 ó 10 p, 20 ó 20 p, 20 ó 30 p, 20 ó 40 p, 20 ó 50 p, 21 ó 05 p, 21 ó 20 p, 21 ó 30 p, 21 ó 46 p, 22 ó 17 p.

2. Egyetemi klinikáktól reggel indul 6 ó 35 p, 7 óra, 7 ó 05 p, 7 ó 16 p, 7 ó 26 p, 7 ó 41 p, 7 ó 51 p, 8 ó 01 p, 8 ó 11 p, 8 ó 21 p s ettől az időtől kedve 5 perces időközökben követik a kocsik egymást este 20 ó 01 percig. A később közlekedő kocsik indulási ideje: 20 ó 11 p, 20 ó 21 p, 20 ó 31 p, 20 ó 41 p, 20 ó 51 p, 21 ó 01 p, 21 ó 11 p, 21 ó 26 p, 21 ó 41 p, 21 ó 56 p, 22 ó 05 p, 22 ó 36 p.

II. KOSSUTH UCCAI VONALON.

A) *Hétköznapokon.*

1. Városházától reggel indul 6 ó 15 p, 6 ó 30 p, 6 ó 45 p, 7 ó s ettől az időtől kezdve a kocsik egésznap 10 perces időközökben követik egymást 20 ó 20 p-ig. Az utolsó kocsi 20 ó 40 p-kor indul.

2. Vámháztól reggel indul 6 ó 30 p, 6 ó 45 p, 7 ó 06 p s ettől az időtől kezdve 10 perces időközökben követik a kocsik egymást 20 ó 35 p-ig. Az utolsó kocsi 20 ó 55 p-kor indul.

B) *Vasár- és ünnepnapokon.*

Ugyanúgy közlekednek a kocsik, mint hétköznapokon.

III. HATVAN UCCAI VONALON.

A) *Hétköznapokon.*

1. Bika-szállodától reggel indul 6 ó 25 p, 7 órakor s ettől az időtől kezdve 19 ó 22 p-ig 12 perces időközökben követik a kocsik egymást. A később közlekedő kocsik indulási ideje 19 ó 38 p, 19 ó 53 p, 20 ó 08 p, 20 ó 23 p, 20 ó 38 p.

2. Baromvásártérről reggel indul 6 ó 36 p, 7 ó 16 p s ettől az időtől kezdve egésznap 12 perces időközökben követik a kocsik egymást 19 ó 34 p-ig. A később közlekedő kocsik indulási ideje 19 ó 50 p, 20 ó 04 p, 20 ó 18 p, 20 ó 34 p, 20 ó 48 p.

B) *Vasár- és ünnepnapokon.*

1. Bika-szállodától reggel indul 7 ó, 7 ó 36 p s ettől az időtől kezdve 18 ó 46 p-ig 12 perces időközökben követik a kocsik egymást. A később közlekedő kocsik indulási ideje 19 ó 04 p, 19 ó 22 p, 19 ó 40 p, 19 ó 58 p, 20 ó 16 p, 20 ó 34 p.

2. Baromvásártérről reggel indul 7 ó 16 p, 7 ó 52 p s ettől az időtől kezdve egésznap 12 perces időközökben követik a kocsik egymást 18 ó 58 p-ig. A később közlekedő kocsik indulási ideje 19 ó 16 p, 19 ó 34 p, 19 ó 52 p, 20 ó 10 p, 20 ó 28 p, 20 46 p.

IV. CSAPÓ UCCA—TŰZÉRLAKTANYAI VONALON.

A) *Hétköznapokon.*

1. Csapó ucca sarkától reggel indul 6 órakor, 6 ó 20 p, 6 ó 40 p s ettől az időtől kezdve 20 ó 16 p-ig 8 perces időközökben követik a kocsik egymást. A később közlekedő kocsik indulási ideje 20 ó 32 p és 20 ó 40 p.

2. Tűzérlaktanyától reggel indul 6 ó 10 p, 6 ó 30 p, 6 ó 53 p s ettől az időtől kezdve egész nap 8 perces időközökben követik a kocsik egymást 20 ó 29 p-ig. A később közlekedő kocsik indulási ideje 20 ó 45 p és 20 ó 51 p.

B) *Vasár- és ünnepnapokon.*

1. Csapó ucca sarkától reggel indul 6 óra, 6 ó 24 p, 6 ó 48 p, 7 ó 04 p s ettől az időtől kezdve 20 ó 16 p-ig 8 perces időközökben követik a kocsik egymást. A később közlekedő kocsik indulási ideje 20 ó 32 p és 20 ó 40 p.

2. Tűzérlaktanyától reggel indul 6 ó 37 p, 7 ó 01 p, 7 ó 17 p s ettől az időtől kezdve egésznap 8 perces időközökben követik a kocsik egymást 20 ó 29 p-ig. A később közlekedő kocsik indulási ideje 20 ó 45 p és 20 ó 51 p.

Úgy hétköznapokon, mint vasár- és ünnepnapokon délelőtt 10 órától 12 óráig a Tűzérlaktanya és Köztemető között 16 perces időközökben ingamotorkocsi közlekedik, délután pedig a temetések időtartama alatt, illetőleg azok megkezdése előtt egy félórával és a temetések befejezése után egy félóráig a Csapó ucca elejétől a Köztemetőig és vissza 8 perces időközökben közvetlen kocsik közlekednek.

Folyó évi október hó 16-ától kezdve a Csapó ucca elejétől a Köztemető felé az első közvetlen kocsi 12 óra 56 perckor, a Köztemetőtől a Bikaszálloda felé pedig az utolsó kocsi 16 óra 56 perckor indul.

Az üzletigazgatóság.

A falusi és tanyai nő gazdasági és családvédelmi képzésének fontossága nemzetgazdasági és közgazdasági szempontból

Irta: **Kovácsné, Tüdös Ilona**

Hazánknak, nemzetünknek a falu és a tanya népe az éltető gyökere. A magyarságnak nemzetfentartó eleme a földművelő népesség. Az a réteg, amely germán páncélok, tatár dúlások és török elnyomatások veszedelmei között is *hiánytalanul magyarnak* maradt meg. Ez a földművelő magyarság őrzi a *legősibb erényeket, képességeket* és jó tulajdonságokat és nekünk az a feladatunk, hogy ezeket az érvényeket és képességeket a felszínre hozzuk, kimüveljük és ezáltal azokat az egyénnek, a társadalomnak, a nemzetnek a hasznára fordítsuk. E cél érdekében egyetemes tanításra, vezetésre, irányításra van szükség, melynek eredményeként erkölcsi és gazdasági talpraállást, megújhodást remélhetünk. A kultúra vívmányaival kell a magyar parasztságot felsegítésére sietnünk, mert egy nemzet csak úgy válhatik *nagygyá és egyetemessé*, ha a kultúra minden vonatkozó megnyilvánulását eljuttatja a talajig, a gyökérig, jelen esetben a *magyar paraszt asszonyig*.

A falusi és tanyai nő családi, háztartási és gazdasági nevelése mind nemzet-, mind közgazdasági szempontból igen nagyjelentőségű. A nő a családi élet megtartója, ápolója és fejlesztője. A ma roskadozó családi életet a falun és a tanyán is talpraállítani és felvirágoztatni a nő feladata. A nő családi nevelése, a családi élet védelme és ápolása a családok megerősödését jelenti. Ennek köz- és nemzetgazdasági jelentősége pedig az, hogy minél több — minél nagyobbszámú —, minél erősebb a család, annál több az élet, annál nagyobb a fogyasztás, annál nagyobb a forgalom és annál nagyobb az adófizetés lehetősége. A háztartási és gazdasági nevelésnek a nemzet- és közgazdasági jelentősége abban is áll, hogy a szakszerűen képezett falusi és tanyai nők a mezőgazdálkodás azon ágaiban, amelyeket ők művelnek és pedig a zöldség és gyümölcstermelés és feldolgozás, baromfitenyésztés, baromfihízlalás, tojástermelés, tejtermékek készítése, sertésfeldolgozás stb. elsőrendű egységes minőséget képesek termelni. Ezáltal ezeknek a termékeknek az értékesítése könnyebb és biztosabb lesz és sokkal jobb árat érnek el érte, mint a szaktudás nélkül termelt árukért.

A magyar gazdasági program a falusi és tanyai nők családi, háztartási és gazdasági kiképzése nemzet- és közgazdasági szempontokból fel kell hogy karolja s e tekintetben kívánatos, hogy bizonyos egyöntetű, meghatározott irányú munka megindíttassék, illetőleg kifejlesztessék. E cél elérése érdekében illetékes tényezőknek minél hamarabb meg kellene valósitani a következő feladatokat: 1. A falu és különösen a tanyavilágban az elemi iskolák megfelelő számú szaporítását és ezeknek az iskoláknak a tanrendjébe a családi, gyermeknevelési és gazdasági tantárgyaknak a részletesen való tanításának a bevezetését.

2. A tanya és falusi világ elzártságára való tekintettel (rossz útak, közlekedési eszközök hiánya stb) a tanyai és falusi nőknek a rádión keresztül való rendszeres tanítását, irányítását, összetartását és vezetését, mert ma a rádió hangja az egyetlen eszköz, mely a legeldugodtabb és nehezen megközelíthető tanyába is elviszi a kultúra tanítását.

3. A tanya és falu elzártságára való tekintettel időszaki füzet vagy ujság ingyenes szétküldését minden tanyai és falusi nő számára, melyben az időszaknak megfelelő tanítást, útmutatást találnak a munkakörük minden ágában.

Tavaszi parádé
(Marika)
Gaál Franciska
Bolváry Géza
Vaszary Piroska
Hörbiger Pál
Wolf Albach Retty
Halmay Tibor
Adele Sandrock

HÁZAT KERESNEK MEGVÉTELRE tőkeerős egyének, akik pénzüket befektetni kivánják. El akarja adni házát? **Hirdessen lapunkban,** biztos vevőre talál. **40 fillérért 2 napilapban jelenik meg hirdetése,** ha nálunk adja fel.

Segítsünk a mai élet Vazuljain!

Boldog idő, mikor a szülők középiskolába adták gyermeküket, hogy „úr" legyen belőle, azaz: kapjon egy zugot valamilyen íróasztalnál, ahonnan már mozdulatlanul ülve is fölszállítja az embert valami láthatatlan lift a szamárlétra tetejére. Kellett a hivatal, óriási volt a bürokrácia. Alig érdekeltek valakit komoly pénzgondok, elsején megérkezett a fizetés, terményeinket elkapkodta Ausztria, ömlött a forint a gazdálkodóhoz, iparoshoz, kereskedőhöz, még az orvos, ügyvéd markába is csurgott belőle. Csak az nem keresett, aki nem akart; a gimnázista nyaranta irodában ült a munkanélküliségnek még a neve is hiányzott a szótárból. Ma? Két-három oklevél csak éhenhalásra képesít. Egész életünk ott függ a világhelyzet cérnaszálán. Aki nem érti, aki képtelen tájékozódni gazdasági téren, mintha szándékos öncsonkítást követne el: forró ólmot önt a saját fülébe, szemét izzó vassal szúrja ki, vakon, süketen bódorog a világban, mint valami szerencsétlen új Vazul.

Okvetlenül segíteni kell ezen. Éppen idejében nyílik meg a debreceni fiú felső kereskedelmi iskola egyéves tanfolyama. Mindenki elvégezheti, aki érettségivel, vagy hasonló képesítéssel rendelkezik. — Végezze is el mindenki. Papok, tanítók, mindazok, akik falura készülnek, iratkozzanak a tanfolyamra, hogy gazdasági irányítók tudjanak lenni, értékesítési tanácsokkal láthassák el embereiket, hiszen szövetkezetek élére kerülnek majd, hivataluk, egyházuk anyagi ügyeit kell felelősen intézniük, könyveket vezetniük. — Mindenre idejében meg kell szerezniük a képzettséget. Gazdászok, akik az uradalom számtartói lesznek, üzleti levelezést folytatnak, meg olyanok, akik a hadsereg gazdasági hivatalában szeretnének elhelyezkedni, vagy akiket a kötött létszám miatt nem vehet föl az egyetem s nem akarják egy évüket tétlenül elfecsérelni, szerezzék meg a legkorszerűbb tudást, iratkozzanak be a tanfolyamra. S leányok, akik érettségi után még valami kenyérkereseti lehetőséget is szeretnének biztosítani maguknak: iratkozzanak be a tanfolyamra ,amelynek elvégzése nyolc hónapon át mindössze havi húsz pengőbe kerül.

Magától értetődik, hogy a tanfolyam vezetése a legszakszerűbb kezekben van. Greiner Mihálynak, az iskola igazgatójának a neve a kereskedelmi oktatás körében évtizedek óta fogalom. Aki egyszer végigjárja az ő csillogó rendben tartott intézetét, látja tanítványainak mintaszerüen fegyelmezett vidám csapatát, megérti, hogy az ilyen környezetben nevelt fiukat miért nézték angoloknak a külföldiek azokban a boldog években, mikor még lehetett utazni. S ha valaki betekintést kapott, miféle munka folyik itt a tantermekben, mindenütt céltudatos vezetést talál. A legparányibb részletmunka is a főcéllal hangolódik össze, aprólékosan pontos, mégis merészen nagyvonalú, tele friss kezdeménnyel, átitatva mély életismerettel Oktatásügyünk országos irányítói, a rettegett hirű fölöttesek mindig csak elragadtatott elismeréssel tudnak szólni ennek a csöndben dolgozó iskolának az eredményeiről, amely a mostani nehéz körülmények közt is pompásan berendezett külön sportpályával tudta fölszerelni magát, hogy növendékeinek harmonikus testi képzésére is megadjon minden lehetőséget.

Ez a munka igazán a legnagyobb csöndben folyik, minden lármadob nélkül! mintha Madách Luciferét cáfolná: „Csak ember műve csillog és zörög, melynek határa egy araszny lét." Ez a munka a jövőnek szól, azért nem zörög, nem hivalkodik. Évtizedek óta vár, hogy meglássák, érte menjenek, mint vár a forrás az oázis mélyén, eszébe sem jutva, hogy

Hazai Likőr-, Rum- Szeszárugyár R. T. Debreceni Fiókja
Szalkai ut 57. Miklós ucca 29. Boldogfalva ucca 2.
TELEFON: 26-33.
Ecetgyár Likőrgyár
Bornagykereskedés
Denaturáltszesz nagykereskedés.

ő futkározzék a szomjazók után. Igy is észrevették a szülők, bizalommal hozzák ide fiaikat, észrevették a szülők, bizalommal hozzák ide fiakat, észrevették a fiuk, akik tiszta életépítő italt kapnak itt s észre a cégtulajdonosok, akiknek a szemében külön rang, ha valaki ebből a legrégibb magyar kereskedelmi iskolából kerül ki.

Felvilágosítást minden ügyben készséggel ad az igazgatóság (Piac u. 8. Telefon 15-19.) nemcsak a tanfolyamra, hanem a felső kereskedelmi iskolára vonatkozóan is.

POLGÁR

Nevetsz? — Ugy jó nekem, hogy minden ruhám lötyögjön,
s unalmas szövetén viritson pár pecsét.
Kitérdelem nadrágom, kabátom kikönyökölöm,
papucsban dolgozom át napjaim felét.
Nyakkendőm félre folyton s mutogatja
magát, orcátlan, inggombom hegye.
Nagy társasvacsorákon nem érzem magamat jól,
másokra pislogok, mit hogyan is egyem.

A paraszti formákat nem tudom már,
az urakét unom, nem ismerem.
Járatlanságból — újitok. A cimtár,
az illemtan nem az én kenyerem.
Polgár vagyok. Szabadon föl-lehimbál
szeszélyes hullámban az életem.
Vagyok ünnepélyes is, ha muszáj,
de röhögöm magam, mint egy vigécből lett huszár.

Kedves, ha parádézni vágysz
himeddel, belém ne fogózz.
Kibirom én azt is, ha cserbe hagysz:
tisztelem egyéni jogod.
De te is tiszteld az életem
kiszámithatlan ritmusát,
mert egyet lebben és magadra hágy
bármily vasfalat vonj körém.

Képmutató pap és korlátolt terrorista
nekem dumálhat, fütyölök rá.
Egy az én elemem, a tiszta
derüs és fölényes szabadság.
Ne nyulkáljatok napjaimba,
üdvömmel ne törődjetek,
minden cenzort és fogdmeget
átálok s még a „csatasikra"

is megyek örömest,
hogy meggátoljam ezt.
Puskát, bombát, egyenruhát
érted, ó szabadság!
Gyilkosan gunyolok s tőrrel is ölök én,
megsemmisül, akit gyűlölök én.
De ha sikerül, a torlaszról visszatérnem, —
ajaj, meg is lesz magamról a véleményem.

JUHÁSZ GÉZA.

Goldstein Miklós
gabonakereskedő
Hajdubőszörmény

MEGSZÜNT IPAROK

Az elmult héten az elsőfokú iparhatóság a következőket törölte a lajstromából:

Szabó Györgyné női szabó, Róna Sándor fiók üzletként sírkőkereskedő, özv. Makai Sándorné csizmadia, Braun Adolf órás és ékszerész, özv. Winkler Mártonné szatócs, Horváth Istvánné kisvendéglő, Fülöp Sándor fogászati cikk kereskedés és fogtechnikus, Plavsics István szatócs, Plavsics Istvánné szatócs, Rácz Erzsébet szatócs, Kohn Magda női szabó, Román István bor- és szeszes italkereskedés, Weisz Imre szatócs, Molnár Sándorné tejkiskereskedés, özv. Erdélyi Istvánné szatócs.

UJ IPAROSOK ÉS KERESKEDŐK

A mult héten az elsőfokú iparhatóság a következőket vette fel lajstromába:

Pintye József és Pintye Józseíné zöldség, burgonya, baromfi, déligyümölcs, tojás kiskereskedés, Varga Pál szatócs, Reichmann Vilmos természetes jég kicsinybeni eladása, Sigér Imre szatócs, Glatz Károlyné női szabó, Makády Gizella női szabó, Császár József vengédlő, Molnár Józseíné tűzifa- és szénkiskereskedés, Liener Béla fotocikk kiskereskedés, Szabó Lajos hentes, Kálmán Jánosné kötőszövő, Holländer Helén rövidáru nagykereskedés, Tar János szatócs, Stréger Mártonné ószeres, Mezőgazdasági Közraktárak rt. fióküzletként közraktár, Papp István fuvaros, Grósz Jenő ecetkiskereskedés, Balogh Lajos férfiszabó, Lacák Gábor szobafestő, Tóth Bernáthné női szabó, Geiger Ernő úri- és női divatáru-, rövid-, szövött-, kötött-, cipőkiskereskedés, özv. Józsa Imréné tojás-, baromfi-, zöldségkiskereskedés, Séri Lajos fűszerkereskedés, Csuka József baromfi-, zöldség- és gyümölcskereskedés, özv. Jóga Bálintné zöldség-, burgonya-, dinnyekiskereskedés, Klinger László burgonya-, zöldség-, gyümölcskiskereskedés, Sárga Bertalan baromfi-, tojás- és gyümölcskiskereskedés, özv. Ligeti Antalné gyümölcs-, déligyümölcs kiskereskedés, Szabó Juliánna gyümölcs-, déligyümölcs kiskereskedés, Polák László építkezési és tüzelőanyagkereskedés, Váradi Imre élő és vágott baromfikiskereskedés, Kovács Zoltán kőművesmester, Gál Ferencné gyümölcs-, főzelékkiskereskedés, Kiss Pál fűszer- és vegyeskereskedés, Bróuik Károly fogműves, fogtechnikus, Fehér János burgonya-, zöldség-, baromfikiskereskedés, Schwartz Izrael szatócs, Varga Kálmán szatócs, Groszmann Sándor férfi- és női konfekció kiskereskedés, Feldmann Jakab férfiszabó, özv. Erdei Lászlóné kávémérés és kifőzés, Fekete Gyula Zoltán sütő, ifj. Dörgő Mihály fuvaros.

FUVÓHANGSZER

A kitűnő virtuóz, akinek nevét ismeri minden zenerajongó, amerikai turnéja közben kissé gyengélkedett. Végre is elhatározta, hogy orvosi vizsgálatnak veti alá magát. Az orvos, akit felkeresett, alaposan megvizsgálta és megállapította, hogy a tüdeje fáradt és a torka gyulladásban van.

— No, nem is csoda, — tette hozzá az orvos ellentmondást nem türő hangon. — Ön, ugyebár, zenész és valamilyen fuvóhangszeren játszik?

— Ó, igen, — válaszolta szerényen a páciens, — orgonán játszom...

KÁVÉHÁZBAN
ÉTTEREMBEN
CUKRÁSZDÁBAN
BORBÉLYNÁL
kérje
A FÜGGETLEN UJSÁGOT

20,852—1934. C.

HIRDETMÉNY

A város II., III., IV. kerületében és az ezekhez tartozó kertségekben, telepeken és tanyákon lakóknak oly mérlegét és mérőeszközeit, amelyeket közforgalomban használnak, illetőleg amelyek az 1907 : t.-c. 16. §-a hitelesítésre kötelezettnek nyilvánít, a Mértékhitelesítő Hivatal (Telcki u. 79. sz. alatt levő) hivatalos helyiségében mai naptól kezdődően hitelesítéssel látja el.

A Mértékhitelesítő Hivatal által nyilvántartott mérleg- és mérőeszköztulajdonosok egyenként értesítve lesznek arról az időpontról, amelyben kötelesek mérlegeiket és mérőeszközeiket hitelesítés végett bemutatni.

A Mértékhitelesítő Hivatal által nyilván nem tartott felek is, tehát mindazok, akik a fent megjelölt körzetben laknak és közforgalomban használt mérlegeik, illetve mérőeszközeik vannak, az esetben is kötelesek mérlegeiket és mérőeszközeiket időszaki hitelesítés céljából a fent megjelölt helyen bemutatni, akik erre külön, egyenként felhívást nem kapnak.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy aki közforgalomban használt mérlegét és mérőeszközeit időszaki hitelesítésre nem mutatja be, cselekménye kihágást képez és ellene az eljárás folyamatba fog tétetni.

Debrecen, 1934 október hó 8-án.

A városi elsőfokú közigazgatási hatóság.

DEBRECENI HELYI VASÚT.

3395—934. H/Km.

HIRDETMÉNY

Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy folyó évi október hó 12-étől kezdve a Máv. pályaudvar—Gazdasági Akadémiaai (Pallagi) vonalon a hétköznapokon ezidőszerint érvényben lévő menetrendet megszüntetjük és helyette az alábbi menetrendet léptetjük életbe:

1. Máv. pályaudvartól—Gazdasági Akadémiára indul: 6 ó 36 p, 11 ó 08 p, 13 ó 03 p, 16 ó 53 p. és 20 ó 05 perckor.

2. Gazdasági Akadémiáról—Máv. pályaudvarig indul: 7 ó 27 p, 14 ó 22 p, 17 ó 32 p. és 20 ó 48 perckor.

A vasár- és ünnepnapokon ezidőszerint érvényes menetrend továbbra is változatlanul érvényben marad.

Debrecen, 1934 október 11.

Az üzletigazgatóság.

A FÜGGETLEN UJSÁG hirdetései mindig eredményesek!

Őszi ének

Hogyha egyszer elmegyek majd,
Ne sírjon fel senki,
Hisz' a könny a lombhullástól
A fát meg nem menti.
Fény zuhog még s a szívemben
Ragyogó, szent nyár van,
De az őszi hervadás már
Itt bujkál a fákban.

Csöndes dallal indulok majd,
Mint a madár elmegy,
Mint a darvak, ha az égen
Búcsút énekelnek.
Ne szánjátok, úgy nézzetek,
Mint megszokott dolgot:
Mint a többi dalos madár,
— Én sem voltam boldog ...

BENKE TIBOR

Körtvélyessi Benke Tibor:

A 33-AS SUGÁR

(7)

III.

Kutass megsebesül.

Papp Béla mérnök saját szobájában kényelmes bőrfotelben ült. Körülötte szokatlan dolgok történtek. Rajzokkal és könyvekkel megrakott széles íróasztala előtt feszes „vigyázz"-ban egy rendőr állt. Az asztal tulsó oldalán magas karosszékben energikus arcú 28—30 év körüli férfi foglalt helyet, ki a repülőtisztek egyenruháját viselte. A kanapén eszméletlenül sápadtan feküdt Kutass. A feje épp úgy be volt kötve, mint Papp mérnöké. A föléje hajló dagadt, kékfoltos állú emberben alig lehetett Veress doktorra ismerni. A repülőtiszt rövid, lassú mondatokban beszélt.

— Papp mérnök úr elvesztette a kulcsot. Azért kellett az ajtót betörni. Én váratlanul jöttem. A sötétben idegennek, tolvajnak néztek. Igy történt. A rendőr mereven mozdulatlanul állt. Most kissé megrándult a szája.

— Főhadnagy úr alázatosan jelentem, én lövéseket hallottam. Azért jöttem ide. A repülőtiszt felállt.

— Az ajtó döngött, amint betörték. Óhajt még valamit? A rendőr nyelt egyet. Tudomásul vette, hogy mennie kell. Bármily tiszteletlenül hangzik is, magában nem adott hitelt a pilótafőhadnagy előadásának. Elhatározta, hogy jelentést tesz. — Tisztelgett és megfordulva, kiment a szobából. Alig, hogy a rendőr távozott, fiatal, magas, barna lány surrant be az oldalajtón. Dr. Veress a történtek dacára is elámulva fordult feléje. Papp mérnök bemutatta őket egymásnak.

— Katóka, hugom. Veress doktor ur. Katicám készíts helyet az uraknak Sándor bácsi szobájában. — Én magam is pihenésre vágyom. A doktor az egyik bőrfotel támlájára ült.

— Hogy van a felügyelő? A lány aggódó arccal felelt.

— Alig vártam már, hogy a rendőr elmenjen. Azért jöttem, hogy a doktor urat hivjam. Gombás úr említette, hogy az orvos, aki őt bekötözte, feltétlenül itt van még. És most élen fájdalmakról panaszkodik.

— Akkor hát megyek. És legjobb volna, ha egyuttal Kutasst is elhelyeznénk valahol, — a házigazdához fordult — nem szólva arról, hogy önnek már régen feküdni kellene. Papp mérnök felnevetett.

— Azt hiszem igaza van. Na de most fogjuk meg négyen a kollégát és induljunk. A repülőtiszt a kanapéhoz lépett és óvatosan az eszméletlen férfi vállai alá nyult ...

A villany égve maradt. Csukódó ajtók csapódása hallatszott, aztán csend lett. Kis idő mulva Katica visszatért. Utána a repülőtiszt lépett a szobába és becsukta az ajtót. A leány fáradtan az egyik fotelbe vetette magát.

— Szeretnék végre tisztán látni. Mondja Laci, mi van itt tulajdonképen? A főhadnagy leült az íróasztal mögé.

— Ne haragudjon, de arra kérem, először maga mondja el, mi történt itt ma? Talán kezdje reggel ...

Katica végigsimította a homlokát.

— Hát jó. Nyolc órakor Béla felkelt, mint rendesen és lejött reggelizni. Alig, hogy leültünk, csengettek. Egy katona hozta a maga levelét.

Azután Béla nemsokára induláshoz készült. Bejelentette, hogy nem ebédel itthon, mert a repülőgépgyárba megy. Hatra mindenesetre visszajön.

Margit néni a házvezetőnő — hiszen ismeri — ebéd után fejfájásról panaszkodott és lefeküdt. Én olvastam. Négy óra tájban sötétedett. — Abahagytam az olvasást és a zongorához ültem. Egyszerre arra lettem figyelmes, hogy a padló recseg. — Hátrafordultam.

Jól öltözött középtermetű férfi állt az ajtóban. Revolvert szegezett felém és rámparancsolt, hogy üljek egy olyan székre, amelynek támlája van. Én engedelmeskedtem. Ő kötelet vett elő és felém közeledett. Amikor hozzámért megpróbáltam elgáncsolni és elkaptam a pisztolyt. Az idegen nevetve elengedte. Hátracsavarta a kezemet és a székre kötözött. Számbatömte a kisasztal csipketerítőjét és csunya, dülledt szemeit az orrom elé tartva, arcomba vigyorgott. Jól megnéztem magamnak. Vörös haja és elálló fülei voltak.

Azután átjött ide. Hallottam, amint kihuzgálta a fiókokat. Később végigjára az egész házat és minden szekrénybe benézett. Én azon gondolkodtam, mi lehet Margit nénivel, hogy nem jön elő vagy nem csap lármát. Támadóm egyszerre csak megállt a hallban és leült egy asztalhoz. Ekkor csengettek Béláék.

Az meg se mozdult. A lámpákat már rég eloltotta és saját zseblámpáját használta. Rájöttem: arra számít, hogyha senki nem mozdul, majd elmegy, aki be akar jönni, mert azt hiszi, nem vagyunk itthon. Ringatni kezdtem magam előre-hátra a széken, amíg feldőltem. Aztán úgy féltem, hogy elájultam ...

Most magán a sor ... A repülőtiszt elgondolkodva nézett maga elé.

— Azt bizonyára tudja Katóka, hogy Bélával egy kis készüléket konstruáltunk. Ez a készülék, ha bevált, sokat jelenthet az országnak. A rajzok fele nálam, a másik fele Bélánál van. Illetve volt.

Ma délután a Béla rajzait elloptak. Én tegnap voltam kihallgatáson illetékes katonai fórumok előtt és bemutattam a modellt. Mindeddig senki a világon nem tudott róla. És ma már kinyujtották utána a kezüket. Csak tudnám ki.

A lány izgatottan közbeszólt.

— És a Béla sebesülése ... és ez a három férfi ... Kik ezek? A főhadnagy felállt.

— Tényleg ezt is el kell mondjam. Bélát valaki megtámadta az egyik külváros állomásán és a villamosvonat sinei közé lökte. Kutass mérnök, akit most vittünk át Sándor bácsi szobájába, mentette meg. Érdekes játéka a véletlennek, hogy régi bajtársamra ismertem benne. Az orvos Kutass barátja. Gombás pedig a rendőrség embere. Őt küldték ki a helyszinre. Hárman aztán kisütötték, hogy Bélát bizonyára azért akarták ártalmatlanná tenni, hogy közben nyugodtan dolgozhassanak a lakásán. A maga támadója éppen elkészült, amikor Gombás lefelé jött a lépcsőn revolvert fogott rá. Gombás gyorsabb volt és átlőtte a karját. Sajnos, ő is megsebesült a vállán. Hálistennek csak korzsolás. Ekkor érkeztem én és a lövések zajára megálltam. A doktor és Kutass félreismertek a sötétben és nekem jöttek, mialatt a tolvaj valahol elszökött. Ez az egész.

— És a találmány?

— A rajzok felét vitték csak el és azzal nem mennek semmire. Legfeljebb az kellemetlen, hogy holnap bemutatni viszem Bélát és a rajzok nem lesznek kéznél. Mondja, az öreg asszony, hogy van? A lány felsóhajtott.

— Szegény Margit néni. Veszély nincs, de az orvos előbb azt mondotta, hogy esetleg holnap estig is aludni fog. Már rájöttünk, hogy a kávéba tehettek valami altatót. Az volt az egyetlen, amit ő ebéd után nélkülem ivott. A főhadnagy megnézte az óráját.

— Foglaljuk el őrhelyeinket a betegek mellett. Azt hiszem, rossz éjszakája lesz ma Katóka ... Amint a hallon áthaladtak, a lány aggódó tekintettel nézett körül. A pilóta mosolyogva fogta meg a kezét.

— Nem kell félnie kislány! Egyrészt, amit akartak, már elvitték, másrészt én itt vagyok. Katóka önkénytelenül megszorította a feléje nyuló kezeket. Szemük egy pillanatra találkozott, azután a leány halk köszöntéssel felszaladt a lépcsőn.

IV.

A kihallgatás.

A hatalmas párnázott ajtó zajtalanul nyilt ki előttük. Papp mérnöknek már csak egy kis ragasztott kötés volt hátul a fején. A repülőtiszt ezuttal civilruhát viselt. Fehér kabátos, középtermetű, fiatalember kis kartonlapot tartott eléjük.

— Kérem, irják fel nevüket, hogy bejelentsem az urakat. A pilóta elhárítólag legyintett és egyszerű sima névjegyet vett elő: „Berecky László".

— Tessék.

Néhány perc mulva a fehérkabátos visszajött értük. Hosszú folyosón mentek végig. A folyosó végén vezetőjük függönnyel eltakart ajtóra mutatott.

— A kegyelmes úr várja önöket.

A mérnök elfogódva lépett a terembe. Hatalmas félköralakú íróasztal mögött harmincöt-negyven év körüli szélesvállú, fekete férfi ült. Bereczky megállt az asztal előtt és jelentett. A kegyelmes úr állva hallgatta végig, majd az íróasztal mellett levő klubszékekre mutatott.

— Tessék helyet foglalni. Örülök, hogy mérnök urat megismerhetem. Azután jobbkeze mellett fekvő ebonittábla sok szines gombja közül lenyomott egyet és az oldalajtón belépő fehérkabátos férfihez fordult.

— Kérem a Bereczky dossiét.

A kívánt iratcsomó nemsokára előtte feküdt az asztalon. A kegyelmes úr rátette a kezét és vendégeire nézett.

(Folytatjuk.)

Egy apróhirdetés egyszeri közlése 10 szóig két napilapban, a Debreceni Független Ujságban, a Debreceni Ujságban HÉTKÖZNAP 40 FILLÉR, VASÁRNAP 60 FILLÉR.

Apróhirdetések

Vastag betüvel szedett szavak duplán számitanak. — Üzleti hirdetésre más tarifa. — Felvilágositással készséggel szolgálunk. — Apróhirdetéseket este 8 óráig felvesz a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Ferenc József út 49. szám. Telefon: 32-12.

Levelezés

Szőrme-
és ruhafestékek, bőrkabát- és kesztyűfestékek, mosó- és tisztitószerek, mosó- és mosdószappanok nagyon olcsón szakszerű utasitással Földes vegyésznél, Bika-épület, Víg-mozinál. 1931

Betöltendő állás

Felveszek
kertészt, vincellért, műhely, bolt kiadó. Hirlapiroda, Széchenyi 6. 1984

Szerény igényű
mindenest hosszú bizonyítványnyal, aki minden házimunkát vállal, egyszerű, főzésben jártas, tanyára keresünk. Cím a kiadóban. 708

Elsőrangú
pyjama és fehérnemű varrónőt felveszek. Cím a kiadóban. 1771

Szakácsné
felvétetik, lehet izraelita is. — Piac u. 67. 1959

Bejárónő
jó bizonyítvánnyal félnapra felvétetik. Kossuth 3. első emelet 2. 1934

Ügyes
detailista segédet azonnali belépésre felveszünk. Deutsch Albert és Fia. 1930

Kifutófiut,
lehetőleg kerékpárral azonnal felveszünk: Műasztalosook Szövetkezete Király u. 4. 1937

Uriszabósághoz
egy kézimunkás felvétetik. — Miklós u. 2. 1947

Hölgy-
és úrifodrászsegéd iparjogosult jó munkaerő, beléphet Róth fodrásznál, Hatvan u. 1948

Ügyes
koszorúkötő leányt felveszek. Piac ucca 83. Virágüzlet. 1945

Kifutófiut
vagy leányt felveszek. Rakovszky ucca 12. 1930

Gyermektelen
házaspárt tiszta, száraz pincelakásba házmesternek keresek. Eötvös u. 84. 1932

Fiatal
keresztény fogorvos azonnali elhelyezkedést nyerhet, régi praxist pénz nélkül átveheti. — Cím a kiadóban. 4340

Bejáró
mindenest keresek. Jelentkezni lehet délután 2—4-ig Jókai u. 4. 4156

Italmérésben
kimérő 300 pengővel, melyre italt, árufedezetet kap, felvétetik. Cím a kiadóban. 729

Doboz-
és papírzacskó ragasztó leányokat felveszünk. Hatvan u. 28. sz. 4480

Fiatal
leányt 2 éves gyerekhez vidékre felveszek. Cím a kiadóban. 1970

Férfi konfekcióhoz
gyes kézimunkásokat állandó munkára felveszek. Varga ucca 3. 1966

Suche
deutsches fräulein zu vierjahriges Mädchen. Dr. Markovits, Oeák Ferenc 10. 333

Perfekt
főzőnőt és szobalányt éves bizonyítvánnyal felveszek. Piac ucca 16., III. 2. 4477

Komoly,
intelligens, kitűnő referenciával rendelkező, kizárólag szakképzett üzletszerzőket keresünk fixfizetéssel. Jelentkezés 15-én, d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig az Anker biztositó irodájában, Ferenc József út 72. sz., I. em. Telefon: 22—29. 4460

Fejőgulyást
tanyára azonnali belépésre keresek. Címet kérek a kiadóba leadni. 4457

Gyermektelen
házaspár házmesternek felvétetik. Betegtoló kocsi, vasmangorló, divány eladó. Magoss György tér 29. 4418

Lakatos tanulót
felveszek. Csapó ucca 98. szám. 734

Urakat
és hölgyeket keresünk előfizetés gyüjtésére; jutalékot azonnal fizetünk. József kir. herceg u. 16. sz. 742

Egy
ügyes bejárónő 15 napra felvétetik. Péterfia 23. 1426

Vidékre
német nevelőnő felvétetik. Jelentkezés Bujdosó u. 5-a, Homokkert. 718

Állást keresők

Bejáró
főzőnőnek ajánlkozom. Levelet a kiadóhivatalba kérek „Pesti házvezetőnő" jeligére. 4450

Négy polgárit
végzett 24 éves árva leány elmenne úriházhoz, hogy családtagnak tekintik. Főzni tudok. Cím a kiadóban. 4462

Főzni tudó
fiatal intelligens nő, ki teljesen árva, elmenne magánoshoz. Levelet „Komoly szorgalom" jeligére kérek a kiadóba. 4463

Üzletek

Püspöki palotában
egy uccai és udvari üzlethelyi. Értekezni g. gondnoknál, Kálvin-tér 17. 1941

Kálvin-tér
10. sz. alatt egy üzlethelyiség november 1-re kiadó. Értekezni g. gondnoknál, Kálvin-tér 17. 1939

Üzlethelyiség
központon, jelenleg fodrászüzlet, olcsó bérért kiadó. Nyomtató 2. 1957

Saroküzlet
Piac u. 83. sz., jelenleg festéküzlet, november 1-re kiadó. 1911

Üzlethelyiség
forgalmas helyen, — ugyanott nagy, világos pince, gáz, villany, vízvezetékkel kiadó. Sas ucca 2. Korcsma. 1927

Kiadó
nov. 1-re a város legforgalmasabb helyén, Csapó u. 17., színház-átjáró, vendéglő hozzátartozó helyiségekkel, — lakással vagy anélkül. Ugyanott emeleti 2 szobás, előszobás uccai lakás. 4451

Cipésznek
mészárosnak kiválóan alkalmas üzlethelyiségek nagy forgalmú helyen kiadók. Goldmann, Külsővásártér 13. 1975

Tizenöt éve
fennálló vegyeskereskedésemet kétszobás lakással átadom. Cím a kiadóban. 1950

Kézimunkaüzletnek
alkalmas helyiség kiadó. Értekezni Dénesnél, Cegléd ucca 22. 1926

Kiadó lakás

Kétszobás,
fürdőszobás komfortos lakás novemberre kiadó. Timár u. 52. 1966

Különbejáratú
csinosan bútorozott szoba olcsón kiadó. Kút ucca 138. Árpád-tér sarok. 4321

Háromszobás,
fürdőszobás complett urilakás modernizált, olcsón kiadó. Simonffy u. 40. 1902

Bútorozott
szoba, légfűtéses, lépcsőházi különbejárattal kiadó. Miklós ügyvédnél, Piac 28/b. 1962

Szépen
bútorozott nagy szoba egy, esetleg két személynek kiadó. Kossuth u. 3. sz., II. em. 1882

Püspöki palotában
3 és 4 szobás lakások november 1-re kiadók. Értekezni g. gondnoknál, Kálvin-tér 17. 1970

Két
két szoba, fürdőszoba, kohyna és mellékhelyiségekből álló lakás Simonffy u. 48. alatt kiadó. Dr. Árvay ügyvéd, Első Takarék. 4317

Kálvin-tér
17. sz. alatt, Déri-térre néző földszintes háromszobás, komfortos lakás november 1-re kiadó. Értekezni g. gondnoknál, Kálvin-tér 17. 1938

Uccai
bútorozott szoba, előszoba, fürdőszoba használattal két személyre kiadó. Arany János 19. 1890

Kettőszobás
modern lakás kiadó József kir. herceg ucca 41. 1925

Kiadó
lakások teljes komforttal, egy II. em. 3 szobás november 1-re. Simonffy 13., házfelügyelőnél. 1850

Ujonnan
tatarozott és frissen festett ötszobás földszinti, uccai urilakás kiadó. Arany János u. 20. 1912

Kiadó
magános udvar kétszobás lakással november 1-re. Csapókert, Zrinyi u. 9. 1874

Két
szoba, konyhás uccai lakás csendes udvarban kiadó. Csonka u. 10. 1960

Különbejáratú
csinosan bútorozott szoba egy vagy két személynek azonnal kiadó. József kir. herceg u. 35., földszint. 1955

Különbejáratú
szoba azonnal kiadó. Püspöki palota, I. 3. Fischer. 1892

Különbejáratú
csinosan bútorozott szoba egy vagy két személy részére kiadó. Piac 58., I. em. 17. 1950

Modern
3 szobás lakás teljes komforttal kiadó. Rákosi Jenő u. 5. Értekezni: Dr. Balohg, d. u. 3—5 óráig. 1843

Kiadó
november 1-re 3 szoba, fürdőszoba mellékhelyiségekkel. Piac ucca 46. szám. 1922

Két
uccai szoba kiadó fürdőszoba használattal bútorozva, vagy anélkül, irodának is alkalmas. Arany János u. 2., II. em. 12. ajtó. 1767

Egy
szoba bútorozva vagy üresen azonnal kiadó. Piac ucca 79. sz. 1923

Intelligens
magános nőnél bútorozott szoba kiadó magános úr részére. Csokonai 12. Ugyanott mindennemű varrást, javitást készitek. 1887

Kiadó
novemberre szép kétszobás uccai urilakás, fördőszobával, világos mellékhelyiségekkel. — Barna ucca 4. 1935

Egy
szép uccai szoba, konyha, speiz, mosóházzal fás udvarban kiadó nov. 1-re. Apaffy ucca 20 673

Kétszobás,
konyhás, előszobás lakás, két pincekamrával november 1-re kiadó. Csokonai ucca 26. alatt. 1942

Kétszobás,
konyhás, kamarás lakás azonnalra kiadó. Varga ucca 12. S

Kettőszobás
különfeljáratú garzon lakás rendelőnek, irodának kiválóan alkalmas. Hunyadi ucca 21. 1953

Udvari
két szoba mellékhelyiségekkel kiadó. József kir. herceg ucca 50. szám.

Egy
kettőszobás lakás kiadó. — Batthyány u. 1., házmesternél. 4442

Kiadó
2 szoba, konyha külön udvarral. Szávay Gyula ucca 23. sz. 4479

Modern
lakások és raktárhelyiségek kiadók. Degenfeld-tér 4. 4478

Elegánsan
bútorozott uccai alkovos szoba, ebédlő, háló berendezéssel, előszoba, fürdőszoba használattal kiadó. Engelné, Széchenyi 42. 1967

Kiadó
Pacsirta 49. szoba, konyhás.

Csinosan
bútorozott szoba 1—2 személy részére kiadó. Kossuth u. 8., keresztépület. 4458

Kiadó
teljesen különbejáratú bútorozott szoba 1—2 személyre Péterfia 48 házmestere. 4157

Uccai
csinosan butorozott, különbejáratú szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Széchenyi u. 12.

Kiadó
november 1-re az iparkamara házában, Werbőczy ucca 4. sz. alatt egy 5 szobás, teljes komfortos lakás, egy 2 szobából álló lakás, egy udvari szoba és egy üzlethelyiség. Kiadó még a Rákosi Jenő ucca 7. számú házban egy üzlethelyiség. Értekezni az iparkamara hivatalában. 4387

Szépen
bútorozott nagy szoba kiadó. Arany János u. 54. II. 1905

Teljes
úri ellátás szobával együtt személyenként napi 3 pengő, havonta előre fizetve lényegesen olcsóbb. Rákóczi u. 5., keresztépület. 728

Uccai
bútorozott szoba előszobával, valamint egy udvari kis szoba azonnal kiadó. Csillag u. 46. sz. 727

Kiadó
egy ház kerttel, ki 5 méter falat felépit, 18 havi lakbér fejében, Csapókertben. Értekezni: Domb u. 20. 733

Kiadó
1 szoba, konyha, kamara november 1-re Gr. Nádasdy u. 1. szám, Poroszlay út végén. — Ugyanotl egy vasablak eladó. 724

Kiadó
Pacsirta 49. szoba, konyhás udvari lakás november 1-re. 726

Kiadó
novemberre 2 szobás lakás. Víz, gáz van bent. Csapó 59. 4454

Kis
bútorozott szoba azonnalra kiadó. Simonyi út 9. 4455

Kiadó
uccai kétszobás, összkomfortos úri lakás olcsó bérért novemberre. Teleki ucca 13. 4448

Kettőszobás,
parkettes modern lakás központban kiadó. Telefon: 10-40 4466

Különbejáratú
lépcsőházi elegánsan bútorozott uccai szoba összkomforttal, előszobával azonnal kiadó. Péterfia 42. 4452

Piac 10.
háromszobás, komfortos, Vargakertben kenyérgyárban modern kétszobásak negyvenötért, harminckettőért. 1972

Különbejáratú
csinosan bútorozott szoba 1—2 személynek kiadó. Miklós u. 21., keresztépület. 1973

Különbejáratú
uccai bútorozott szoba november 1-re kiadó. Árpádtér 47., félemelet. 731

2 szobás,
hallos, déli, uccai modern lakás minden komforttal, ideális udvarban november 1-re kiadó Bethlen ucca 68. alatt. 4439

Kiadó
udvari kétszobás, előszobás lakás mellékhelyiségekkel. Borz ucca kilenc. 1944

Kiadó
különbejáratú szépen bútorozott szoba. Batthyány 5. 4428

Egy
udvari szoba 1 pár embernek nov. 1-re kiadó. Meszena ucca 13. 738

Kettőszobás
lakás november elsejére kiadó. Hatvan ucca 59. 1949

Modern 3 szobás,
napos uccai lakás minden kényelemmel ellátva november 1-re kiadó. Bethlen ucca 68. 4440

Magános
fiatalasszonynál bútorozott szoba kiadó. Erzsébet ucca 61., I. ajtó. 4441

Állomás
közelében különbejáratú uccai bútorozott szoba kiadó. Teleki 68. 4438

Kétszobás
lakás kiadó Külsővásártér 9. ss. házban. Értekezni Papp Lászlónál, Ferenc József út 16. szám. 4445

Modern
garzon uccai lakás elő- és fürdőszobával, gázzal, két uccára (mellékuccáról direkt bejárattal) november 1-re kiadó. — Bethlen u. 68. 4472

Kiadó
két szoba. Piac ucca 72. 4464

Kétszobás,
fürdőszobás új lakás és 1 szobás kiadó. Nap ucca 25. 737

Két-
és egyszobás lakások kiadók Hatvan u. 61. sz. házban. Értekezni Papp Lászlónál, Ferenc József út 16. 4444

Ingatlan

Libakert
Viola u. 29. sz. alatt földházzal együtt eladó. 1915

Modern
családi lakóházak Poroszlay uton kedvező részletfizetések mellett eladók. Érdeklődni Tóth és Sebestyén rt.-nál Fürdő ucca 2. szám alatt. 1737

Részben
adómentes ház elköltözés miatt jutányosan eladó. József kir. h. u. 65. 1951

26 hold
tanyásbirtok haszonbérbe kiadó. Értekezhetni: Apaffy u. 20. 559

Lakbértörlesztésre
eladó vagy elcserélendő két szoba, konyha, előszoba, spejz és egy szoba, konyha, modern épület. Bozzai telep, Uj ucca 11. 1

Csapó ucca
elején jól bevezetett füszerüzlet átadó vagy társulok. Cím a kiadóban. 1919

Homokkertben
kilencszáz négyszögöles gyümölcsös, szobakonyhás lakással kisebb parcellákban is kedvező feltételekkel eladó (kiadó). Király, Royal-épület. 1969

Nagyon olcsón
készpénzért vegye meg a Nap 23., Maróthy 24., Pereces 13. számú házat vagy lakbértörlesztéssel, kevés előleggel. Prima házak. Hitelszövetkezet, — Szent Anna tíz. 4175

Alsójózsán
állomás közelében gyümölcsös lakóházzal eladó, Piac 30., ügyvéd. 743

20 hold
fekete föld kövesút mellett eladó. Teleki ucca 102., ügyvédnél. 4466

Rákóczi
ucca 26. sz. ház, Lehel u. 19. és 24. sz. szőlők olcsón eladók. — Értekezni: Dr. Szikszay ügyvéd, Teleki u. 102. 4158

Eladás

Hihetetlen olcsóságok!
Gobelin és perzsa alapok, előrajzolt, konyhagarnitúrák, mindennemű kézimunkaanyagok, fonaláru különlegességek: „Favorit" kézimunkás, Csapó 18. 1913

Egy
tábla elsőrendű háziszappan eladó. Teleki ucca 30. sz. 1961

Átmeneti kabát,
egészen jó állapotban, 30 pengőért eladó, Teljesen új szmoking-szabású fekete ruha két mellénnyel (fekete és szürke), legelsőrendű anyagból, igen finom kidolgozású, igazi alkalmi vétel, 100 pengőért eladó. Rákóczi ucca 50. szám, balra 3. ajtó. 4279

Sírkőeladás
a Debreceni Mükőgyárban, — Fürdő u. 2. Margit fürdő mellett. Telefon 10-93. Kerdkívüli árleszállítás. 280

Bőrkabát,
hosszú, olcsón eladó. Piac u. 7. Házmesternél. 1952

Íróasztal,
hintaszék, előszobafal, hencser, divány, háló, siffon, ágy, asztal, konyhakredenc, óra, ebédlőkredenc, fotel, kanapé, szék, állófogas, íróasztal olcsón eladó. Hatvan 21. 1884

Csipkék,
divatgombok összes rövidáruk legolcsóbban óriási választékban Csipkeszaküzlet, Püspöki-palota. 302

Eladó
fürdőszobába fayance mosdó, konyhai leöntő csappal, kisebb cserépkályha, gázcsövek csappal és elzáróval, villanyhúzalok eladók. Friedmann, Kossuth u. 22. II. e. 4

Egy
Stingl-zongora, alig használt, eladó. Miklós ucca 8. 1946

Egy
jókarban levő féderes kocsi eladó. Böszörményi ut 37. 2

Ágyak,
asztal, siffon és egyéb apróságok olcsón eladók. Teleki ucca 15. 1917

Vaságy,
összecsukható, gramofon lemezekkel eladó. Kossuth u. 61., balra. 732

Nagyon szép
úriszoba és ebédlőszőnyegek, összekötők, futók, magános antik bútorok, könyvszekrények, vitrinek, ebédlőszékek, ülőgarnitúrák, hencserek, előszobafalak, állófogasok igen olcsón eladók. Ingóságközvetítőben. 1965

Konyhaberendezés,
asztalsparhert, használt, gyönyörű asparade, disznóvályú eladó. Csapó 25., keresztépület. 744

Méray
500 cm³ jó állapotban levő oldalkocsis motorkerékpár eladó. Burgundia ucca 3. sz. 4418

Íróasztal,
hálószobabútor, pénzszekrény, télikabátok, varrógép, kályha, szobaklozett eladó. Csapó 14. 1973

Zománctűzhelyek,
kályhák, körcsövek, hőfokozók, szénkúpák, kályhatálcák nagy választékban Nagy vasüzletében, Csapó kanyar. 4474

Chevrolet-autó,
üzemképes, eladó. Kellő garanciával esetleg részletre is. — Csapó ucca 10., az udvarban. 8

Női
téliikabát, női fehérnemű, zsakett, villanycsillár eladó. Piac 58., IV. lépcső, I. em. 22. 1947

Fajalma
elsőrendű, őszi kapható nagyban, vagy tíz kilónként. — Batthyány ucca 17., félemelet 4. 1865

Eladó
egy jókarban levő Vaffenrád kerékpár. Érdeklődni Rothermere 39. pincelakás. 1924

Eladó
olcsón mészárszékberendezés és egy vasfüstölő. Thuri András ucca 8. 1873

Jókarban
levő ebédlő, edények, szőnyegek, villanyok eladók. Simonffy ucca 43. 1921

Érdekes csigagyüjtemény,
kb. 800 darab, egészben eladó. Csapó ucca 10., udvari lakás. 9

Eladó
6. számú folytonégő fehérzománcozott kályha. Erzsébet u. 97. 1918

Ujlétai
sajátterméső fajboraimat újból megkezdtem, legolcsóbb napi árban. Maróthy György 10. sz. 1893

Iróasztalos,
új Wertheim-szekrény eladó. Simonffy ucca 2-a. első emelet. 1943

Gázkályha,
kijátszott mesterhegedű, 5 méteres üvegezett üzletberendezés puldokkal eladók. Csemegeüzlet, Piac 30. 1884

Prima minőség,
nemesített, bánkuti buzavetőmag kapahtó a debreceni kir. törvényszéki fogházban kisebb tételekben is. 4

Bort,
sajátterméső, újlétait, kitűnő minőségűt megkezdtem árusítani. Arany János 19. 1891

Használt
jó állapotban levő hosszú perzsaláb bunda olcsón eladó. — Arany János u. 63. 1910

Perzsa
függöny, fehér komót, konyhaasztalok eladók. Hunyadi u. 9. 334

Philips,
Standard, Orion, Eka rádiókészülékek, kerékpárok, motorkerékpárok legkedvezőbb eladása Királynál, Royal-épület. 1968

Eladó
férfi öltöny, női téliikabát, ruhák, szvetter, cipők. Komlóssy út 4. sz. 4459

Vasesztergapad,
angol gyártmányú, kitünő karban, fúrógép, több műhelyi berendezések eladók. Cím a kiadóban. 4406

12 darab
drótkerítéshez való vasoszlop s egy valódi antik óra eladó. Értekezni lehet délelőtt Komlóssy út 43. 4399

Eladó
kisebb szénkályha. Teleki ucca 28., 3-ik ajtó. 741

Mérlegek,
súlyok javítása legolcsóbban készül: Csákó, Deák Ferenc u. 21. sz. 44x3

Süllyesztős
varrógép olcsón eladó. Nagyerdei nyaraló, 4-es számú villa. 1974

Jóállapotban
levő gyermekkocsi modern eladó. Reáliskola 4. 1903

Hálószobák,
félháló, konyhaberendezés antik bútorok, asztalok, ebédlőszekrény, táskás gramofon eladó. Degenfeld tér 8. 739

Bútor

Gyermekkocsi,
Vasbútorgyár elismert legjobb és legszebb gyártmánya, beszerezhető közvetlen a gyártelepen és a városi mintalerakatban, — Piac u. 70., valamint Kántor Ernő és Társa cégnél. 4339

Szép,
tiszta ebédlőbútor eladó. Meszena u. 17. 1916

Ebédlő,
úriszoba, szalongarnitúra, kombinált szekrény, modern konyhabútorok eladó. Piac 44.

Vétel

Jó állapotban
levő használt írógépet keresünk megvételre. Ullmann, Piac 69. 1958

Postagalambokat
veszek. Apaffy ucca 20. 538

Chevrolett
4 hengeres eredeti csukott autót megvételre keresek. Cím a kiadóban. 1914

Ócska
deszkát vagy deszkaépületet veszek. Homok ucca 72. 730

Használt
jókarban levő Zephir-kályhát megvételre keresek. Címet kiadóba kérek. 1971

Kubikos
targoncát és kereket megvételre keresek. Simonyi út 9. 4456

Jókarban
levő esztergapadot, fúrógépet veszek. Hatvan ucca 55., 7. ajtó. 4465

Megvételre
keresek rollós üzletajtót és használt ablakot, ajtót. Cím: Gőzmalom, Pocsaj. 4402

Használt
krumplifőző üstöt keresek megvételre sertések részére; katonai kimustrált tábori konyha is megfelel. Széchenyi ucca 45. sz. 725

Tejet
keresek állandó szállításra. — Szathmári, Vígkedvű Mihály u. 34. 736

Kályhát,
kisebbszerűt, használt de jó állapotban levőt megvételre keresek. Kovács Lajos fodrász, József kir. h. u. 2. 717

Oktatás

GYORSÍRÁS
tanítást a legmodernebb pedagógiai elvek szerint rendkívül gyorsan és teljes sikerrel vállalok. Állami vizsga, állami bizonyítvány. — Havi pausál árak: 5—10—15 és 20 pengő. Fried Sándor középiskolákra és felső kereskedelmi iskolákra képesített szaktan. Gépírás, másolás, Piac ucca 44, bejárat a kapu alatt.

Kitűnően
érettségizett orvostanhallgató tanítványt vállal lakásért, ellátásért is. Cím kiadóhivatalban. 1772

Német oktatás.
kitünő eredménnyel, 24 óra havonta 6 pengőért. Varga u. 39. 190

Fejes-nyelviskolában
kizárólag 10—15 évet külföldön töltött középiskolai szaktanárok tanítanak. Kálvintér 13. (Uránia-épületó) 1699

Különféle

Ágynemű,
függöny, ágyterítő himzését, összeállítását, díszterítők, monogram előrajzolása, horgolt és kötött dolgok készítését legszebb és legolcsóbb napi árban készítem. Nyil ucca 35. sz.

Társat keresek
takarmány-, tűzifa-, szén-, — építkezési anyag üzlethez. Érdeklődni: Erzsébet 33. 1963

Nedves falak
szigetelésére legjobb, leggazdaságosabb a „Tricosal". — Kapható a Debreceni Műkő. gyárban, Fürdő u. 2. 544

Keresek
4500 P kölcsönt első betáblázásra, egy szoba, konyhás lakást ingyen adok, míg a pénzt vissza nem fizetem és a 4 százalékot fizetem. Kut ucca 130. 3

Ingeket,
gallérokat legszebben és olcsóban tisztit budapesti képviselet, Kossuth u. 15. 1790

Hölgyeim!
Ha olcsón akarnak öltözködni, úgy tekintsék meg gyárihibás divatos selyem maradékaimat és kilós áruimat. Erzsébet 46. sz. 1956

Kötöttruhát,
pullovert készíttessen mérték után eredeti párisi divatlapból „Junó" kötöttruha-szalonban, Pias u. 42, Pannonia udvar. — Javítást is vállalunk. 1[illegible]

Poloska- és svábirtást
cyángázzal és lakások vizsgálását felelősséggel vállalom. Poloska- és patkányszer kapható. Kossuth ucca 47. Nánássy. 1607

Perzsaszőnyeg
eredeti és szakszerű javítás csak Tütündjiánnál Szent Anna ucca 23. 1933

Mérlegek,
súlyok, takaréktűzhelyek olcsón beszerezhetők. Kígyó ucca 57. Javításokat felelősséggel. 300

Ágynemű-,
függöny-, ágyterítő-, kelengyevarrás, hímzés, összeállítás elsőrendűen, olcsón. Fehérnemű varroda, Csapó 13., udvarban.

Varrást
olcsón vállalok, fehérnemű, felsőruha és mindenféle javításokat. Vendég u. 5. 195

Amerikai
masszirozó nagy gyakorlattal házakhoz megy. Szatmáry János Bundi ucca 5. 1928

Paplanvarrodámban
készülnek a legmodernebb paplanok hozott anyagból, vagy dús raktáramból választva. — Debreczeniné, Kossuth u. 11. sz. 4449

Társat
keresek pékséghez kevés tőkével. Leveleket „Társ" jeligére kiadóhivatalba. 4403

Függönyök,
terítők, női fehérneműek, kézimunkák, előrajzolás, gépazsúrozás, endlizés olcsón, szépen: Cserepes 12. 4461

Kosztümöt,
kabátot, modern uccai és háziruhákat jutányosan készít özv. Tóth Istvánné nőiszabó, Degenfeld tér 10., üzletben. 735

A kiadásért felelős: Thury Levente.
Laptulajdonos a Debreceni Független Ujság vállalat.
Nyomatott Nagy Károly és Társai körforgógépén, Debrecen, Piac ucca 49 szám alatt